

The 25th International Scientific Research Congress

Social and Educational Sciences

CONFERENCE ABSTRACTS

07 – 08 March

2026

ANKARA

www.ubaksymposium.org

Publishing Director / Yayın Yönetmeni

Muhammet ÖZCAN

Editor/ Editör

Prof. Dr. Osman ÇAYDERE

Cover Design / Kapak Tasarımı

Bülent POLAT

Bu kitapta yayınlanan Bildiri Tam metinleri “Bookcites Kitap Atıf Dizini” tarafından taranmaktadır.

ISBN: 978-625-8545-37-1

Asos Yayınevi

1

1st Edition / 1.Baskı: 15 March/2026**Address / Adres:** Çaydaçıra Mah. Hacı Ömer Bilginoğlu Cad. No:
67/2-4/Merkez/Elazığ**E-Mail:** asos@asosyayinlari.com**Web:** www.asosyayinlari.com**Instagram:** <https://www.instagram.com/asosyayinevi/>**Facebook:** <https://www.facebook.com/asosyayinevi/>**Twitter:** <https://twitter.com/Asosyayinevi>

BOARDS / KURULLAR

Chairman of the Organizing Committee / Düzenleme Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Osman ÇAYDERE, Gazi Üniversitesi

Organizing Committee / Düzenleme Kurulu

Doç. Dr. Gökçe YOĞURTÇU, Kırgız Türk-Manas Üniversitesi

Doç. Dr. Nihada Delibegovic DZANİC, University of Tuzla

Prof. Dr. Gulnoz SATTOROVA, Özbekistan İlimler Akademisi

Doç. Dr. Gulbakram Zhyimbayeva, Avrasya L. N. Gumilov Üniversitesi, Astana

Doç. Dr. Sevinç KASIMOVA, Bakü Devlet Üniversitesi

Doç. Dr. Duygu YILMAZ, Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi

Arş. Görv. Dr. Yunus YİĞİT, Sakarya Üniversitesi

Congress Scientific Committee / Bilim Kurulu

Doç. Dr. Gülbarşın ADAMBAEVA, Yessenov Üniversitesi, Kazakistan

Dr. Adelina Albrahimi, University of Tirana

Dr. Öğretim Üyesi Mamdouh ALENEZİ, Prince Sultan University

Doç. Dr. Gülser AKTAN, Bursa Uludağ Üniversitesi

Doç. Dr. Mehmet Kadri AKYÜZ, Dicle Üniversitesi

Dr. Mammadova Ana, Baku Slav University

Prof. Dr. Recep AYDIN, Atatürk Üniversitesi

Prof. Dr. Yerlan ANDEASBAYEV, Zhetysu State University, Kazakhstan

Doç. Dr. Mahir Murat CENGİZ, Atatürk Üniversitesi

Doç. Dr. Huseyin COLAK, Northeastern Illinois University

Prof. Dr. Bülent ÇELİK, Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Türkan ASKEROVA, Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi

Dr. Nazgül R. Balabekova, Avrasya L. N. Gumilov Üniversitesi, Astana

Prof. Dr. Lyudmila Bezhenaru, Iasi Universit, Romania

Prof. Dr. Fatih BEKTAŞ, Trabzon Üniversitesi

Doç. Dr. Shener BILALLI, International Balkan University

Doç. Dr. Hüseyin Boz, Atatürk Üniversitesi

Prof. Dr. İhsan BULUT, Akdeniz Üniversitesi

Prof. Dr., Kathryn Cormican, National University of Ireland

Prof. Dr. Özlem ÇAKIR, Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. Bilal ÇELİK, Sakarya Üniversitesi

Doç. Dr. İkrmeddin DAŞDEMİR, Atatürk Üniversitesi

Doç. Dr. Songül Demirel Değirmenci, Hitit Üniversitesi

Doç. Dr. Türkan Polatçı DEMİRKOL, Çankırı Karatekin Üniversitesi

Doç. Dr. Adriatik Derjaj, Tirana Üniversitesi

Dr. Faruk DÜNDAR, University of Glasgow

Doç. Dr. Nihada Delibegovic DZANİC, University of Tuzla

Doç. Dr. Akın EFENDİOĞLU, Çukurova Üniversitesi

Doç. Dr. Huriye EMEN, İstanbul Topkapı Üniversitesi

Doç. Dr. Füsün EKŞİ, İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Doç. Dr. Duygu Gür ERDOĞAN, Sakarya Üniversitesi

Dr., Yaşar Ersan, Michigan Üniversitesi

Prof. Dr. Canan HAMURKAROĞLU, Karabük Üniversitesi

Prof. Dr. Irshad HUSSAİN, The Islamia University of Bahawalpur

Prof. Dr. Cemal İYEM, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Doç. Dr. Osman Cenk KANCA, Atatürk Üniversitesi

Doç. Dr. Cemile Bahtiyar KARADENİZ, Ordu Üniversitesi

Doç. Dr. Sevinç KASIMOVA, Bakü Devlet Üniversitesi

Prof. Dr. Sibel KILIÇ, Marmara Üniversitesi

Doç. Dr. Elvira LATİFOVA, Bakü Devlet Üniversitesi
Prof. Dr., Henry Mangold Stuttgart Media University
Prof. Dr. Cem Harun MEYDAN, Ankara Bilim Üniversitesi
Prof. Dr. Meruert MUSABAEVA, Eurasian National University, Kazakistan
Doç. Dr. Ahmet MÜNGEN, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
Dr. Sevinç Nasibova, Azerbaycan D. Petrol ve S. Üniversitesi
Doç. Dr. Naka NİKSİC, Belgrad Üniversitesi, Sırbistan
Prof. Dr. Mehmet Akif OCAK, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Ayla OĞUZ, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Assoc. Prof. Dr. William Dominic Ramos, Indiana University
Doç. Dr. Galbatsova SHAHRUZAT, Daghestan State University
Prof. Dr. Gulnoz SATTOROVA, Özbekistan İlimler Akademisi
Dr. Elvana Shtepani, University of Tirana
Dr. Öğretim Üyesi Mesut SOYALIN, Siirt Üniversitesi
Dr. Gülzada STANALİEVA, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi
Assoc. Prof. Dr. Ogerta Koruti Stroka, University of Tirana
Prof. Dr. Türkmen TÖRELİ, Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Mucize ÜNLÜ, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Prof. Dr. Andrey VOLODİN, Moskova State University, Russia
Prof. Dr. Patricia Wolf, University of Southern Denmark
Prof. Dr. Ömer YILAR, Atatürk Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Rabia YILAR, Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Zafer YILMAZ, Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Gökçe YOĞURTÇU, Kırgız Türk-Manas Üniversitesi
Prof. Dr. Yusuf YURDİGÜL, Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Nurshat ZHUMADİLOVA, Kazakistan, Karaganda Bolaşak Üniversitesi

Sekretary / Sekreteryä

Yasin ŞAHİN

Arş. Gör. Ebru Buket AYGÜN

ÖZETLER
ABSTRACTS

İÇİNDEKİLER

Çizgi Filmlerdeki Dini Motiflerin Çocuk Psikolojisi Üzerindeki Etkisi.....	10
16. Yüzyıl Tezkirelerinde Bir Eleştiri Terimi Olarak “hûb” ve “mergûb” Kullanımı	11
Modern Çin Edebiyatı'nda Romantizm Akımı	13
İşbirliğine Dayalı Problem Çözme Temelli Uzaktan Robotik Kodlama Eğitimleri: Öğrenci Deneyimleri.....	15
11. Sınıf Öğrencilerinin Matematiksel İspata İlişkin Güçlükleri.....	16
2018 ve 2024 Coğrafya Dersi Öğretim Programlarının Değer Eğitimi Açısından Karşılaştırılması.....	17
Başarının Sessiz Anahtarı: Erken Çocukluk Yıllarında Öz Düzenleme Becerilerinin Gelişimsel ve Davranışsal Yansımaları.....	19
Bilgi-İşlemsel Düşünme Becerilerinin Gelişiminde Prompt Tasarımının Rolü: Kavramsal Bir Çerçeve	21
Destek Eğitim Odalarındaki Eğitime Dair Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerinin Sistematik İncelenmesi.....	23
Erken Çocukluk Eğitim Programlarında Kültürel Değerlerin Yansımaları: Kuramsal Bir Çerçeve ve Araştırma Önerisi	25
Geleceğin Öğrenme Ekosistemlerinde Ölçme ve Değerlendirme: Türkçe Eğitimi Alanında Yapay Zekâ ve İnsan Puanlayıcıların Uyumu	26
Kısa Cevaplı Soruların Yapay Zeka ile Otomatik Değerlendirilmesi: Fen Bilgisi Örneği	28
Öğretmen Adaylarının “yaratıcı Drama” Kavramına Yönelik Metaforik Algıları: Kars İli Örneği.....	29
Okullarda Bilgi Teknolojilerinin Kullanımında Karşılaşılan Bazı Zorluklar	31
Okuma Güçlüğü Yaşayan Öğrencilerde Dijital Kitapların Etkisi: Trt Çocuk Kitaplık Uygulaması Örneği	32
Ortaokul Matematik Öğretmenlerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Derslerine Entegrasyonunun İncelenmesi.....	34
Öz-Belirlenimli Öğrenme Öğretim Modeli Temelli Anne Güçlendirme Programının Davranış Yönetimi ve Aile Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkileri: Ön Bulgular.....	35
Özel Yetenekli Ortaokul Öğrencilerine Uygulanan Duygu Düzenleme Psikoeğitim Programının Etkisinin İncelenmesi.....	37
Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Eşitsizlik Konusundaki Çoklu Temsil Transfer Becerilerinin Belirlenmesi	39
Sosyal Bilgiler Öğretimine Yönelik Dijital Çizgi Roman Tasarımı	40
Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Barış Değerine İlişkin Görüşleri: Kars İli Örneği.....	42
Tıms 2023 Sekizinci Sınıf Öğrencilerin Matematiğe Verdiği Değer Ölçeğinin Ölçme Değişmezliğinin İncelenmesi: Türkiye ve Japonya Örnekleme	44
Tıms 2023 Uygulamasında Kullanılan Dijital Öz Yeterlik Ölçeğinin Türkiye Örnekleminde Cinsiyete Göre Ölçme Değişmezliğinin İncelenmesi:	45
Travma ve Travma Sonrası Stres Kavramının Sosyal ve Kültürel Perspektiften Değerlendirilmesi	46
Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin Matematik Öğretimine Yansımaları: Pedagojik Dönüşüm ve Uygulama Güçlükleri.....	48

Türkiye’de Yetersizliği Olan ve Olmayan Öğrencilerde Öz-Belirlemenin Demografik ve Çevresel Yordayıcıları: Klasik ve Makine Öğrenmesi Temelli Bir Analiz.....	49
Yapay Zeka Bağlamında Medya Okuryazarlığının Yeniden İnşası.....	51
Ardahan Topraklarından Aktinobakterilerin İzolasyonu ve Antimikrobiyal Etkilerinin Araştırılması	53
Astrokimya	55
Ataköy ve Şirinevler’de Kamusalığın Üretimi	56
Beyşehir Gölü Mikroplastik Kirliliğinin Ön Değerlendirmesi	58
Çok Duvarlı Karbon Nanotüp ve Sülfanilik Asit ile Modifiye Edilmiş Camsı Karbon Elektrotlar Kullanılarak Metronidazol’ün Elektrokimyasal Davranışının İncelenmesi	60
Endemik Tanacetum Alyssifolium (BornM.) Grierson ve Tanacetum Praeritum (Horwood) Heywood (Asteraceae) Taksonlarının Karşılaştırılmalı Anatomisi	61
Era’ya Yönelik Hedefli Protein Degradasyon Yaklaşımlarının Karşılaştırmalı Moleküler Modellemesi	63
Giyilebilir Sensör Tabanlı Postür İzleme Sisteminin Tasarımı ve Performans Analizi	64
Karma Mod Gösteren Güneş Benzeri Titreşim Yapan Kıc 7341231 Yıldızının Mesa Evrim Koduyla İncelenmesi	66
Kumul Ekosistemine Adaptif Salsola Kali Bitkisinin Kimyasal Profili ve Antimikrobiyal Potansiyeli	67
Polimerik Nanopartikül Sistemlerinde İlaç Salım Kinetiğinin Çoklu Model Yaklaşımı ile Değerlendirilmesi	69
Sağlık Sigortalarının Fiyatlamalarında Kullanılan Makine Öğrenmesi Yöntemleri, Özel Sağlık Sigortası Uygulaması	71
Shitake (Lentinula Edodes) Ekstraselüler Peptitlerinin Candida Albicans'a Karşı Antifungal Aktivitesinin Mekanizması	73
Endemik Verbascum Hasbenlii (Scrophulariaceae) Tohumlarının in Vitro Koşullarda Çimlendirilmesi	74
Ortaokul Öğrencilerinin Etnobotanik Farkındalığına Amasya İli Örneği	76
Câhız ve Klasik Arap Nesrinde Münazara Türü.....	78
Çağdaş Sanatta Aidiyetin İnşası: Njıdeka Akunyılı Crosby Örneği	79
Çevresel Grafik Tasarımda Mekâna Özgülük ve Özgünlük Sorunsalı	81
Dünyadaki Tasarım Müzelerinin Grafik Tasarım Eğitimi Bağlamında Tasarım Eğitimi Uygulamaları ve Fiziki Olanakları Bakımından Karşılaştırılması.....	82
Müze Logolarında Tipografi Yoluyla Anlam ve Anlatı: Kültürel Kurum Kimliği Açısından Bir İnceleme	84
Termez As the Communication Center of International Cooperation With Afghanistan	86
Türk Mitolojisindeki Şahmeran Figürünün Dizilere Yansıması.....	87
Esg Göstergeleri Perspektifinden Kurumsal Kalite ve Çevresel Suçlar İlişkisi	88
Kuşaklararası Eğitim Hareketliliğine Yerleştirme Mekanizması Etkisi	90
Nahçıvan Özerk Cumhuriyetinde Tarımsal Desteklerin Tahıl Üretimine Etkisi	92

Zengezur Koridoru'nun Stratejik ve Ekonomik Önemi: Bölgesel Entegrasyon ve Türkiye'nin Dış Ticareti Üzerine Bir Analiz	93
Cezayir'de Sûfi Gelenek	95
Hukuki Çoğulculukta Rehberlik: Aile ve Dini Rehberlik Bürosu Personelinin İslam Hukuku–medeni Hukuk Gerilimini Yönetme Stratejileri	96
Kur'an'ın Teşrî İ'câzı ve Yapay Genel Zekâ: Muadil Bir Hukuk Mümkün Mü'	97
Mansûr Ali Nâsîf'ın Şerh Metodu "Namaz Kitabı" Özelinde.....	99
Muhammed Ali Es-Sâbûnî'nin Eş-Şerhu'l-Müeyesser Li-Sahîhi'l-Buhârî Adlı Eserinin "Kitâbu'l-Fiten" Bölümü Üzerine Metodolojik Bir İnceleme	101
Rahmaniyye Tarikatının Diriliş ve Direniş Ruhu	103
Türkiye'de Aile ve Dini Rehberlik Başvurularının Demografik ve İstatistiksel Örüntüleri: 2019–2024 Dönemi Analizi.....	105
Araştırma ve Geliştirme Harcamalarının, Türkiye'deki Mevcut Uygulama ve Standartlara Göre Karşılaştırmalı Olarak Muhasebeleştirilmesi	107
Makam Odasından Dijital Ekranı: Ceo-Influencer Kavramı ve Liderlik Kimliğinin Söylemsel İnşası	109
Cebirsel Yapılarda Türev Operatörlerinin Diferansiyel Analizi.....	110
Geçici Konaklama Yapılarının Tercihinde Sosyal Medya Etkisi: Dijital Görünürlük Potansiyeli Taşıyan Mekanlar	111
Adana'da Atık Yönetimi: Geçmiş–günümüz–gelecek Perspektifi	113
Biyomimetik Kanat Ucu Izgara Tasarımı ve Genetik Algoritma ile Ysa-Tabanlı Optimizasyonu	115
Büyük Dil Modeli Entegreli Biometrik Kimlik Doğrulama Sistemlerinde Prompt Injection Saldırıları: Güvenlik Riskleri ve Karşı Önlemler	117
Hibrit Deniz Araçlarında Yüksek Hızlı Şarj Operasyonunun İyileştirmesine Yönelik Sayısal İnceleme	119
Hibrit Yenilenebilir Enerji Sistemlerinin Bölgesel Tekno-Ekonomik Optimizasyonu: Dört İl İçin Karşılaştırmalı Bir Analiz	121
Kimyasal Kuruluşlarda Toksik Gaz Salımlarına Yönelik Risk Analizi ve Etki Modellemesi	122
L01 Tabanlı Serpantinleşme Derecesi Değerlendirmesi ve Majör Oksit İlişkileri: Büyükkızıldağ Tektonitleri Bir Örnek.....	124
Otomatik Gerilim Regülatörü (Avr) Sistemleri İçin Pso Tabanlı P1d ve P1dd2 Kontrolcü Tasarımı	125
Plakalı Isı Değiştiricili Lokal Havalandırma Sisteminin Deneysel Performans ve Enerji Tasarrufu Analizi	126
Saklı Kaynak Muşmula Sirkesinin Fenolik Bileşen Profili.....	128
Sistem Dinamiği Modeli Kullanılarak Kent İçi Raylı Sistemlerin Büyükşehirler Üzerindeki Etkilerinin Analizi Vancauver Örneği ve Türkiye İçin Bir Model Önerisinde Bulunulması	130
Soda Üretimi İçin Proses Tehlike Analizi ve Güvenli Proses Tasarımı.....	132
Tescilli Betonarme Yapılarda Taşıyıcı Sistem Özgünlüğü: Trabzon İl Halk Kütüphanesi Örneği	134
Dijital Yaşam ve Toplumsal Değerler Arasındaki İlişkide Ailenin Belirleyici Rolü	136
İklim Değişikliği Endişesi ile İyilik Hali Arasında İlişkide Kendini Toparlama Gücü ve Duygusal Yetkinliğin Aracı Rolü	137

Incinmeden Bütünleşmeye: Nesne İlişkileri, Bağlanma ve Zihinselleştirme Işığında Affetme Kapasitesinin Psikodinamik Kavramsallaştırılması *	139
Kültürel Zekâ ile Zenofobi (Yabancı Düşmanlığı) Arasındaki İlişkide Bilişsel Esneklik ve Evrensellik Farklılık Yöneliminin Aracı Rolü	141
Kars İli Dini Yapı Mirasının Genel Değerlendirilmesi	143
Çoklu Afet Risk Değerlendirmesinde Yapay Zeka Uygulamaları	144
Çoklu Afet Risk Değerlendirmesinde Büyük Veri Analitiği	146
Kriz İletişim Çerçevesinde: Depremzedelere Teslim Edilen Toki Konutlarının Sözcü ve Sabah Gazetesine Yansıma Biçimleri	148
Serdivan'da Kentleşme Baskısındaki Kırsal Alanların Dönüşümünün Mekana Yansıması	149
Sığortalı Araçlarda minı Onarımın Sağladığı Faydalar ve Geliştirmeler	151
Uzun Süreli Bakım Sigortası ve Yaşlılık Dönemi	153
19. Yüzyılda Amasya'da Doğal Afetler: Tarihsel Bir Değerlendirme	155
Bizans İstanbul'unda Veba Salgınları	157
I.Muâviye'nin Hucr B. Adıy'ı İdam Ettirmesi Olayı Etrafında Yaşanan Tartışmalar	157
Osmanlı Toplumunda Bir Asayiş Problemi: Gürültü (19. Yüzyıl Sonlarından 20. Yüzyıl Başlarına)	161
Post-Truth ve Yeni Küresel Dönem: Uluslararası Politikada Hakikatin Epistemik Dönüşümü, Algı Yönetimi Rejimleri ve Küresel Yönetişimin Yapısal Krizi	163
Kendine Döllenen Bitkilerde Melezleme Islahı	165
Kuraklık Stresi Altında Tıbbi ve Aromatik Bitkilerde Verim ve Kalite Yönetimi: Kuraklık Paradoksu Tehdit ve Fırsat Arasında Denge	166
Koyun Davranışları	167

Makale id= 40

Sözlü Sunum

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-1727-5091>

| 10

Çizgi Filmlerdeki Dini Motiflerin Çocuk Psikolojisi Üzerindeki Etkisi

Araştırmacı Cemre Çiçek Meriç¹, Prof. Dr. Ali Rıza Aydın¹

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi

*Corresponding author: Cemre Çiçek Meriç

Özet: Günümüzde medya araçları, çocukların bilişsel, sosyal, duygusal ve ahlaki gelişim süreçlerinde önemli bir rol oynamaktadır. Özellikle çizgi filmler, çocukların model alma ve taklit yoluyla öğrenme eğilimleri nedeniyle değer oluşumunda etkili bir araç haline gelmiştir. Bu çalışmada, çizgi filmlerde yer alan dini motiflerin çocuk psikolojisi üzerindeki etkileri gelişimsel ve psikolojik açıdan değerlendirilmiştir. Araştırmada nitel yöntemlerden doküman incelemesi kullanılmış, konuya ilişkin kitaplar, tezler ve akademik makaleler analiz edilmiştir. Bulgular, dini motiflerin dolaylı ve günlük hayat gerçekliğiyle uyumlu biçimde sunulmasının çocukların sağlıklı dini ve ahlaki gelişimini desteklediğini göstermektedir. Buna karşılık, dini unsurların aşırı mistik veya olağanüstü biçimde aktarılmasının çocuklarda gerçeklik algısında bozulmalara ve ileriki yaşlarda din-hayat ilişkisinde sorunlara yol açabileceği değerlendirilmiştir. Ayrıca kontrolsüz medya kullanımının çocukların sosyal ve psikolojik gelişimleri üzerinde olumsuz etkiler oluşturabileceği tespit edilmiştir. Sonuç olarak, çizgi filmlerde yer alan dini içeriklerin pedagojik ilkelere uygun, gelişim dönemleri dikkate alınarak ve uzman rehberliğinde hazırlanmasının önemi vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çizgi Film, Çocuk Psikolojisi, Din Eğitimi, Dini Motif, Medya

The Effects of Religious Motifs in Cartoons On Child Psychology

Abstract: Today, mass media plays a significant role in children's cognitive, social, emotional, and moral development processes. Cartoons, in particular, have become influential tools in value formation due to children's tendency to learn through imitation and role modeling. This study evaluates the effects of religious motifs in cartoons on child psychology from developmental and psychological perspectives. A qualitative research design was employed, and the document analysis method was used. Relevant books, theses, and academic articles were examined within the scope of the study. The findings indicate that presenting religious motifs indirectly and in harmony with daily life realities supports children's healthy religious and moral development. However, the exaggerated or mystical presentation of religious elements may negatively affect children's perception of reality and their future religious attitudes. In addition, uncontrolled media exposure may lead to adverse psychological and social consequences. In conclusion, it is emphasized that religious content in cartoons should be prepared in accordance with pedagogical principles and developmental characteristics, under professional guidance.

Keywords: Cartoon, Child Psychology, Religious Education, Religious Motif, Media

Makale id= 35

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-5185-4856

| 11

16. Yüzyıl Tezkirelerinde Bir Eleştiri Terimi Olarak “hûb” ve “mergûb” KullanımıArş. Gör. Dr. Emre Arvas¹¹Gaziantep Üniversitesi

Özet: Klasik Türk şiirinde şairlerin ve eserlerinin değerlendirildiği temel biyografik kaynaklar olan tezkireler, dönemin edebi tenkit anlayışını yansıtan zengin bir terminolojiye sahiptir. Bu çalışmanın amacı, 16. yüzyıl tezkire metinlerinde edebi birer eleştiri terimi olarak yoğun biçimde başvurulan "hûb" ve "mergûb" kavramlarının kullanım alanlarını, bağlamlarını ve şair değerlendirmelerindeki işlevlerini incelemektir. Sözlük anlamı itibarıyla "güzel, hoş" anlamlarına gelen hûb ile "rağbet edilen, makbul, beğenilen" anlamlarını taşıyan mergûb, Türk tezkireciliğine Herat mektebinden, bilhassa Mollâ Câmî'nin Baharistan adlı eserinin etkisiyle intikal etmiştir. Edebi metinlerde bu iki terimin ayrı ayrı kullanımlarının yanı sıra, "herkesin rağbet edeceği ve beğeneceği kadar güzel" vurgusunu pekiştirmek amacıyla kalıplaşmış biçimde bir arada kullanıldıkları da görülmektedir. Araştırma kapsamında incelenen 16. yüzyıl tezkirelerine göre bu terimlerin başlıca kullanım bağlamları şu şekildedir: Şairlerin kaleme aldığı nazım şekilleri ve türlerindeki (gazel, mesnevi, kaside vb.) başarı düzeylerini nitelemek. Eş'âr" ve "güftâr" terimleriyle kurulan tamlamalar vasıtasıyla, şairlerin Türkçe, Arapça ve Farsça manzum ve mensur eserlerinin estetik değerini belirlemek. Şairlerin metin inşasındaki eda, tarz ve üsluplarını edebi açıdan değerlendirmek. "Tabî'at-ı ş'i'riyye" tamlaması eşliğinde şairlerin doğuştan gelen sanat ve şiir kabiliyetlerini vurgulamak. "Âb u hevâ" kavramıyla birlikte şairlerin doğup büyüdüğü veya yaşadıkları coğrafyanın özelliklerini övmek. "Vâki olmuşdur" fiiliyle birleşerek (hûb vâki olmuşdur), bir beytin veya şiirin edebi sanatlar açısından ne denli güzel meydana geldiğini ifade etmek. Sonuç olarak, hûb ve mergûb kelimelerinin yalnızca sıradan birer estetik sıfat niteliği taşımadığı; klasik biyografik kaynak yazıcılığında şairin şahsi yeteneğini, metnin dil ve anlatım hususiyetlerini ölçen köklü, istikrarlı ve bilinçli birer tenkit aracı olarak değerlendirildiği saptanmıştır.

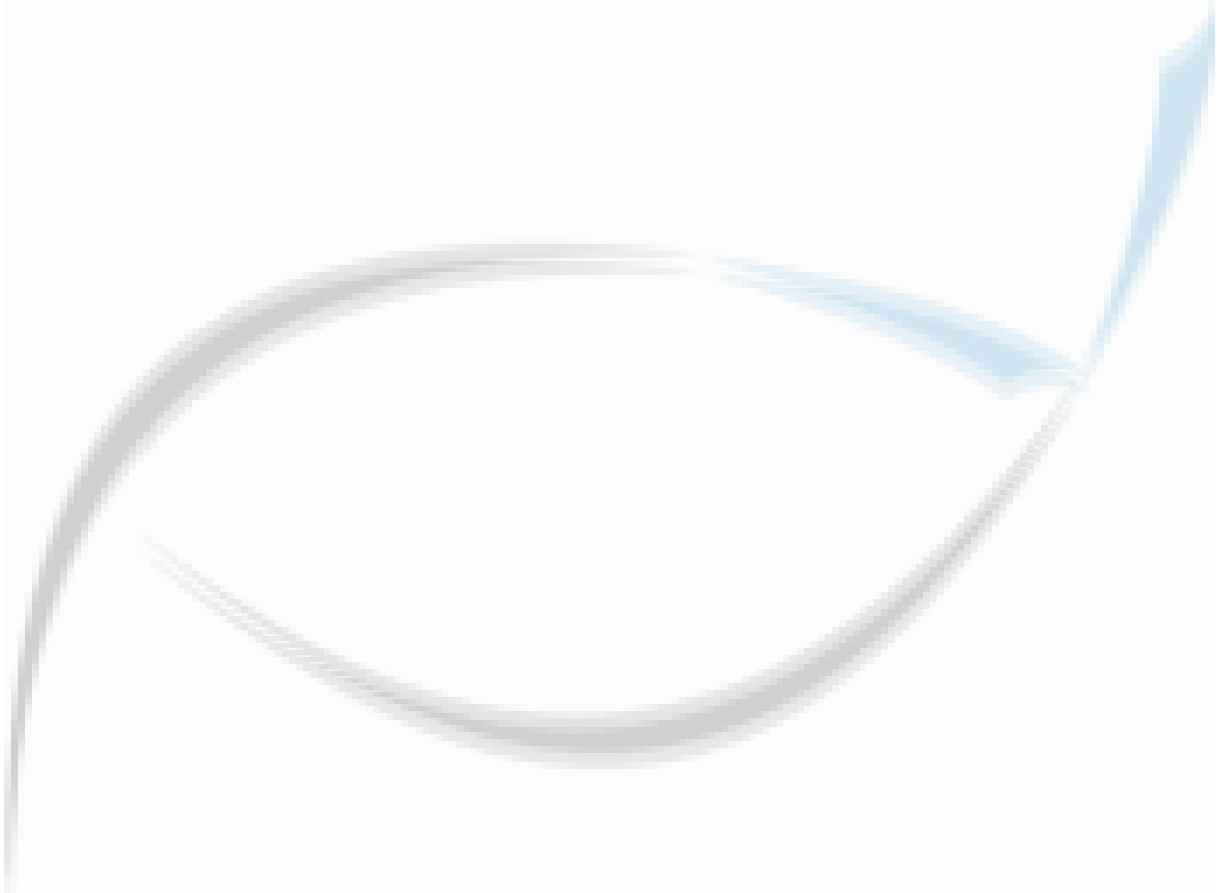
Anahtar Kelimeler: Tezkire, Eleştiri Terimleri, Hûb, Mergûb.

The Use of “hûb” and “mergûb” As Terms of Criticism in 16th Century Biographies

Abstract: Tezkires, which are fundamental biographical sources evaluating poets and their works in classical Turkish poetry, possess a rich terminology reflecting the literary criticism of the period. The aim of this study is to examine the usage areas, contexts, and functions of the concepts “hûb” and “mergûb” in 16th-century tezkire texts, which are frequently used as literary criticism terms. Hûb, which literally means “beautiful, pleasant,” and mergûb, which means “desirable, acceptable, appreciated,” were introduced into Turkish tezkire literature from the Herat school, particularly through the influence of Mollâ Câmî's work Baharistan. In literary texts, in addition to the separate use of these two terms, they are also used together in a fixed form to emphasize the idea of “beautiful enough for everyone to desire and appreciate.” According to the 16th-century tezkires examined in the study, the main contexts of use of these terms are as follows: Evaluating the level of success of poets in the forms and genres they write (ghazal, masnavi, qasida, etc.). Determining the aesthetic value of poets' Turkish, Arabic, and Persian rhymed and prose works through phrases constructed with the terms “eş'âr” and “güftâr.” Evaluate poets' tone, style, and mannerisms in text construction from a literary perspective. Emphasize

poets' innate artistic and poetic abilities using the phrase “tabī‘at-ı ſi‘riyye.” To praise the characteristics of the geography where poets were born, raised, or lived, using the concept of “Āb u hevā” (water and air). In conclusion, it has been determined that the words hūb and mergūb are not merely ordinary aesthetic adjectives; in classical biographical writing, they are evaluated as profound, consistent, and conscious tools of criticism that measure the poet's personal talent and the linguistic and narrative characteristics of the text.

Keywords: Tezkire, Critical Terms, Hūb, Mergūb.

Makale id= 46

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-4547-9073

| 13

Modern Çin Edebiyatı'nda Romantizm AkımıArş. Gör. Pınar Altay Yılmaz¹¹Ankara Üniversitesi

Özet: Çin edebiyatının geleneksel anlayıştan kopması, yapılan çevirilerle Batı'dan gelen akımların yeni edebiyat anlayışında etkili olmaya başladığı döneme tekabül etmektedir. Gerçekçilik ve romantizm akımları modern Çin edebiyatında öne çıkan iki edebi akımdır. Bu çalışmanın konusu gerçekçilik akımına oranla modern Çin edebiyatında daha pasif kalan romantizm akımıdır, çalışmanın amacı ise romantizmin neden kendine uzun soluklu ve kalıcı bir yer edinemediğinin sebeplerini ortaya koymaktır. Romantizm akımının Çin'e girişinin ilk aşaması Çinli aydınların bireysel özgürleşme ihtiyaçlarıdır. Geleneksel edebiyat anlayışında bireyin içsel çatışmalarını ele alan romanların edebi değeri olmayan eserler olarak kabul edilmesi romantizmin kendine yer edinmesini zorlaştırırsa da, Liang Qichao'nun öncülük ettiği "edebiyat yoluyla yeni bir halk" oluşturma anlayışı yazarların öncelikle bireyi anlamaya yönelmesine vesile olmuştur. Romantizm akımının en önemli temsilcileri olan Guo Moruo, Yu Dafu ve Zhang Ziping gibi yazarların kurduğu Yaratım Topluluğu (1921) bu sürecin başını çekmektedir. Topluluk erken dönem yazınsal yaklaşımı itibariyle "sanat için sanat" anlayışını benimsemiş ve batıdaki romantizm akımıyla daha benzer özelliklerde eserler kaleme almıştır. Fakat 1920'lerin ortalarında yaşanan siyasi gelişmeler ve anti-empyralist yaklaşımların etkisiyle, Yaratım Topluluğu'nda da keskin bir kırılma yaşanmış ve romantizm fazla bireyci bulunarak "devrimci edebiyat" anlayışına geçilmiştir. Sonuç olarak dönemin aydınlarının batılı aydınlara kıyasla farklı geleneklerden gelmeleri ve geleneksel anlayışı yıkmaya girişimleri esnasında bireyden ziyade toplumcu yaklaşımları daha gerekli görmeleri gibi sebepler, Çin tarzı romantizmin ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

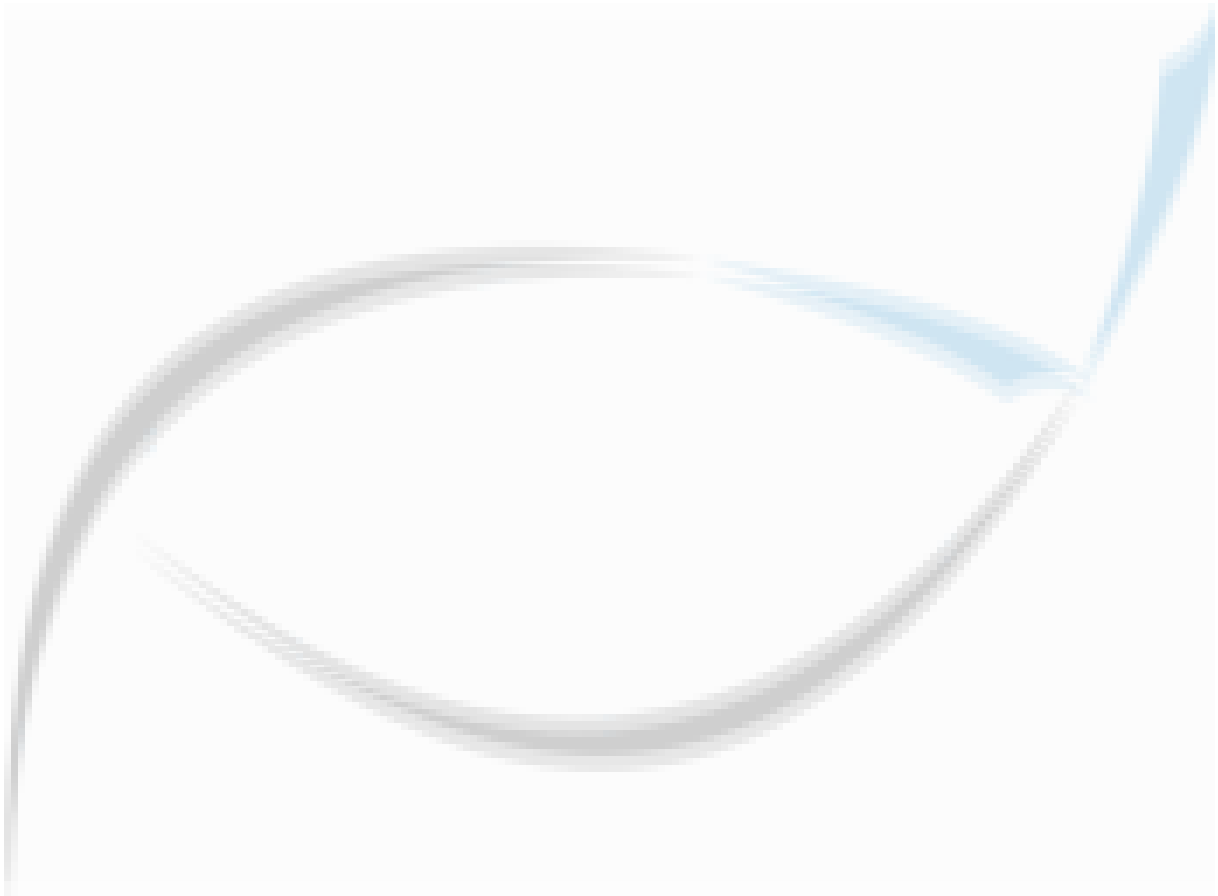
Anahtar Kelimeler: Çin Edebiyatı, Romantizm, Guo Moruo, Yu Dafu, Yaratım Topluluğu

Romanticism in Modern Chinese Literature

Abstract: The break of Chinese literature from its traditional framework coincided with a period in which literary movements from the West, introduced through translation, began to shape the emerging concept of modern literature. Among these movements, realism and romanticism became the two most influential trends in modern Chinese literature. While realism assumed a dominant role, this study focuses on romanticism, which remained comparatively less prominent. The aim of the study is to explain why romanticism failed to secure a lasting and stable position in modern Chinese literature. The early introduction of romanticism into China was closely connected to Chinese intellectuals' pursuit of individual liberation. In the traditional literary framework, works that explored the individual's inner conflicts were often considered to lack literary value, which made it difficult for romanticism to gain recognition. Nevertheless, Liang Qichao's idea of "creating a new people through literature" encouraged writers to shift their focus toward understanding the individual as a starting point. The Creation Society (1921), founded by major figures of romanticism such as Guo Moruo, Yu Dafu, and Zhang Ziping, played a leading role in this process. In its early literary orientation, the society adopted the principle of "art for art's sake" and produced works that closely resembled Western romanticism. However, political developments in the mid-1920s and the growing influence of anti-imperialist thought led to a sharp

transformation within the Creation Society. Romanticism came to be criticized as overly individualistic, and the society gradually moved toward the concept of “revolutionary literature.” As a result, factors such as the different intellectual traditions of Chinese and Western thinkers, as well as the preference for social and collective concerns over individual expression during the process of breaking with tradition, contributed to the emergence of a distinctly Chinese form of romanticism.

Keywords: Chinese Literature, Romanticism, Guo Moruo, Yu Dafu, Creation Society

Makale id= 85

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0009-0002-2659-2959

| 15

**İşbirliğine Dayalı Problem Çözme Temelli Uzaktan Robotik Kodlama Eğitimleri:
Öğrenci Deneyimleri****Araştırmacı Aslınur Cesur¹, Prof. Dr. Hasan Çakır¹**¹Gazi Üniversitesi

*Corresponding author: Aslınur Cesur

Özet: Dijital teknolojilerin eğitim ortamlarına entegrasyonu ve uzaktan öğrenme uygulamalarının yaygınlaşması, öğretme ve öğrenme süreçlerinde önemli dönüşümlere yol açmıştır. Uzaktan eğitim esneklik ve erişilebilirlik sağlamakla birlikte, öğrenciler arası etkileşim ve aktif katılımın sürdürülebilirliği teknoloji aracılı öğrenme ortamlarında önemli bir pedagojik problem olarak görülmektedir (Moore, 1993; Bozkurt & Sharma, 2020). Uygulamaya dayalı öğrenmenin merkezde olduğu robotik kodlama eğitimlerinde bu durum daha belirgin hale gelmektedir. Robotik kodlama etkinliklerinin problem çözme ve bilgi işlemsel düşünme becerilerinin gelişimini desteklediği belirtilmektedir (Papert, 1980; Wing, 2006). İşbirliğine Dayalı Problem Çözme (Collaborative Problem Solving – CPS) yaklaşımı ise öğrencilerin ortak problem durumları üzerinde birlikte çalışarak çözüm üretmelerini ve bilgi yapılandırılmalarını destekleyen bir öğrenme yaklaşımı olarak tanımlanmaktadır (Nelson, 1999; OECD, 2017). Bu bağlamda araştırmanın amacı, CPS yaklaşımı temel alınarak tasarlanacak uzaktan robotik kodlama etkinliklerine katılan öğrencilerin öğrenme süreçlerini ve işbirlikli öğrenme deneyimlerini incelemektir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması deseni kapsamında yürütülecektir (Kemmis & McTaggart, 2005). Çalışma grubunu gönüllülük esasına dayalı olarak seçilecek 6. sınıf düzeyinde toplam 16 öğrenci oluşturmaktadır. Uygulama süreci, haftada iki saat olmak üzere sekiz haftalık çevrim içi bir öğretim programı şeklinde planlanmıştır ve Google Meet ortamında gerçekleştirilecektir. Robotik kodlama etkinliklerinde Codey Rocky robotu ve mBlock programlama ortamı kullanılacaktır. Öğrenciler işbirlikli öğrenmeyi desteklemek amacıyla küçük gruplara ayrılacaktır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşmeler, araştırmacı gözlemleri ve öğrencilerin süreç boyunca oluşturacakları dijital ürünler aracılığıyla toplanacaktır. Elde edilen veriler tematik analiz yöntemi kullanılarak çözümlenecektir (Braun & Clarke, 2006). Araştırma sonucunda öğrencilerin ortak problem yorumlama, birlikte karar alma ve yinelenmeli çözüm geliştirme süreçleri sergilemelerinin ortaya konulması beklenmektedir. Çalışmanın, uzaktan robotik kodlama eğitimlerinde işbirlikli öğrenme süreçlerinin nasıl yapılandırılabilmesine ilişkin pedagojik çıkarımlar sunması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda elde edilecek bulguların; grup temelli görev tasarımının planlanması, öğretmenin rehberlik rolünün yapılandırılması, dijital işbirliği araçlarının öğrenme sürecine entegrasyonu ve öğrenciler arası etkileşimi destekleyen çevrim içi öğrenme ortamlarının düzenlenmesine yönelik uygulamaya dönük öneriler sunması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, Robotik Kodlama, İşbirlikli Problem Çözme, Cps, Çevrim İçi Öğrenme

Makale id= 70

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-0774-4056 (Yavuz Atabay) & 0000-0002-1069-9084 (Sare Şengül)

| 16

11. Sınıf Öğrencilerinin Matematiksel İspata İlişkin Güçlükleri**Araştırmacı Yavuz Atabay¹, Prof. Dr. Sare Şengül¹**
¹Marmara Üniversitesi

*Corresponding author: Yavuz Atabay

Özet: Matematiğin merkezinde yer alan ve öğrencilerin muhakeme, problem çözme, soyut düşünme, gerekçelendirme gibi zihinsel süreçleri deneyimlemelerine imkan sağlayan matematiksel ispat, matematik eğitiminde güçlü bir araç olarak kullanılmaktadır. Buna karşın ispat, öğrencilerin en çok güçlük yaşadıkları meselelerin başında gelmektedir. Bu çalışmanın amacı, 11. sınıf öğrencilerinin matematiksel ispat yaparken yaşadıkları güçlükleri belirlemektir. Nitel yaklaşımların esas alındığı bu çalışmada durum çalışması yöntemi benimsenmiştir. Çalışma grubunu İstanbul ilinin Beyoğlu ilçesindeki özel bir Anadolu lisesinde 11. sınıf seviyesinde öğrenim gören 12 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmanın veri toplama aracı, araştırmacıların hazırladığı 10 maddeden oluşan bir ispat testidir. Bu test öğrencilere uygulanmış ve toplanan veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Analiz sonucunda öğrencilerin yaşadıkları 45 farklı güçlük, 6 tema (matematiksel dil ve gösterim, ispatın anlamı ve doğası, matematiksel tanım ve kavramlar, ispat yöntemleri ve süreci, mantık, görsel temsil) altında toplanmıştır. Öğrencilerin özellikle matematiksel tanım, matematiksel dil ve ispat yöntemleri konularında daha çok güçlük yaşadıkları gözlemlenmiştir. Hem bu güçlüklerin ortadan kaldırılması hem matematik derslerinin zenginleştirilmesi adına öğrencilerin derslerde daha fazla ispat problemleri ile yüzleşmelerini sağlayacak öğrenme ortamlarının tasarlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İspat Güçlükleri, Matematiksel İspat, Matematik Eğitimi**The Difficulties of 11th Grade Students With Mathematical Proof**

Abstract: Mathematical proof which is at the centre of mathematics allows students to develop skills such as reasoning, problem solving, abstract thinking, and justification. However, proof is one of the most challenging subjects for students. The aim of this study is to identify the difficulties that 11th grade students face when constructing mathematical proofs. This study is based on a qualitative approach and uses the case study method. The study group consists of 12 eleventh-grade students from a private Anatolian high school in the Beyoğlu, Istanbul. The data were collected by a proof test with 10 questions prepared by the researchers. The test was given to the students. The data were analyzed through content analysis. The results showed 45 different difficulties. These difficulties were grouped under six themes: mathematical language and representation, the meaning and nature of proof, mathematical definitions and concepts, proof methods and process, logic, and visual representation. Students had more difficulties especially with mathematical definitions, mathematical language, and proof methods. To reduce these difficulties and enrich mathematics lessons, it is suggested that teachers create learning environments where students work on more proof problems.

Keywords: Proof Difficulties, Mathematical Proof, Mathematics Education

Makale id= 29

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-4128-907X

| 17

2018 ve 2024 Coğrafya Dersi Öğretim Programlarının Değer Eğitimi Açısından Karşılaştırılması**Doç. Dr. Murat Gülbetkin¹**¹Milli Eğitim Bakanlığı Mehmet Emin Resulzade Anadolu Lisesi

Özet: 2000’li yılların başında yapılan köklü müfredat değişikliği ile uygulamaya konulan 2005 Coğrafya Dersi Öğretim Programı ile ilk defa organize biçimde verilmeye başlayan değer eğitimi aradan geçen sürede giderek artan bir oranda eğitim süreçlerindeki yerini almıştır. 2005 yılında uygulamaya konulan öğretim programında yıllar içinde yapılan güncelleme çalışmalarında da değer eğitimi programdaki önemli yerini korumuştur. Ülkemizde halen uygulamada olan 2018 ve 2024 yılı Coğrafya Dersi Öğretim Programlarının her ikisinde de değer eğitimine özel bir önem verilmiştir. Her iki program da değer eğitimini coğrafya eğitiminin temel bileşenlerinden biri olarak görmekte ve önemsenmektedir. Bu çalışmada 2018 ve 2024 yılı Coğrafya Dersi Öğretim Programları değer eğitimi açısından karşılaştırılmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan belge inceleme yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda 2018 ve 2024 yılı Coğrafya Dersi Öğretim Programları incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre her iki programda da değer eğitimine özel bir vurgu yapıldığı anlaşılmıştır. Bununla beraber 2024 Eğitim ve Öğretim yılında uygulanmaya başlanan ve Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Eğitim Vizyonu çerçevesinde hazırlanan yeni Coğrafya Dersi Öğretim Programında ve bir üst çerçeve metin olarak görülebilecek olan Ortak Metinde değer eğitimine verilen önemin fark edilir biçimde arttığı anlaşılmıştır. Öyle ki ortak metinde nihai hedefin yetkin ve erdemli insanlar yetiştirmek olduğu açıkça ortaya konulmuştur. Tüm eğitim faaliyetlerinin bu ana eksen üzerine inşa edilmesi öngörülmüştür.

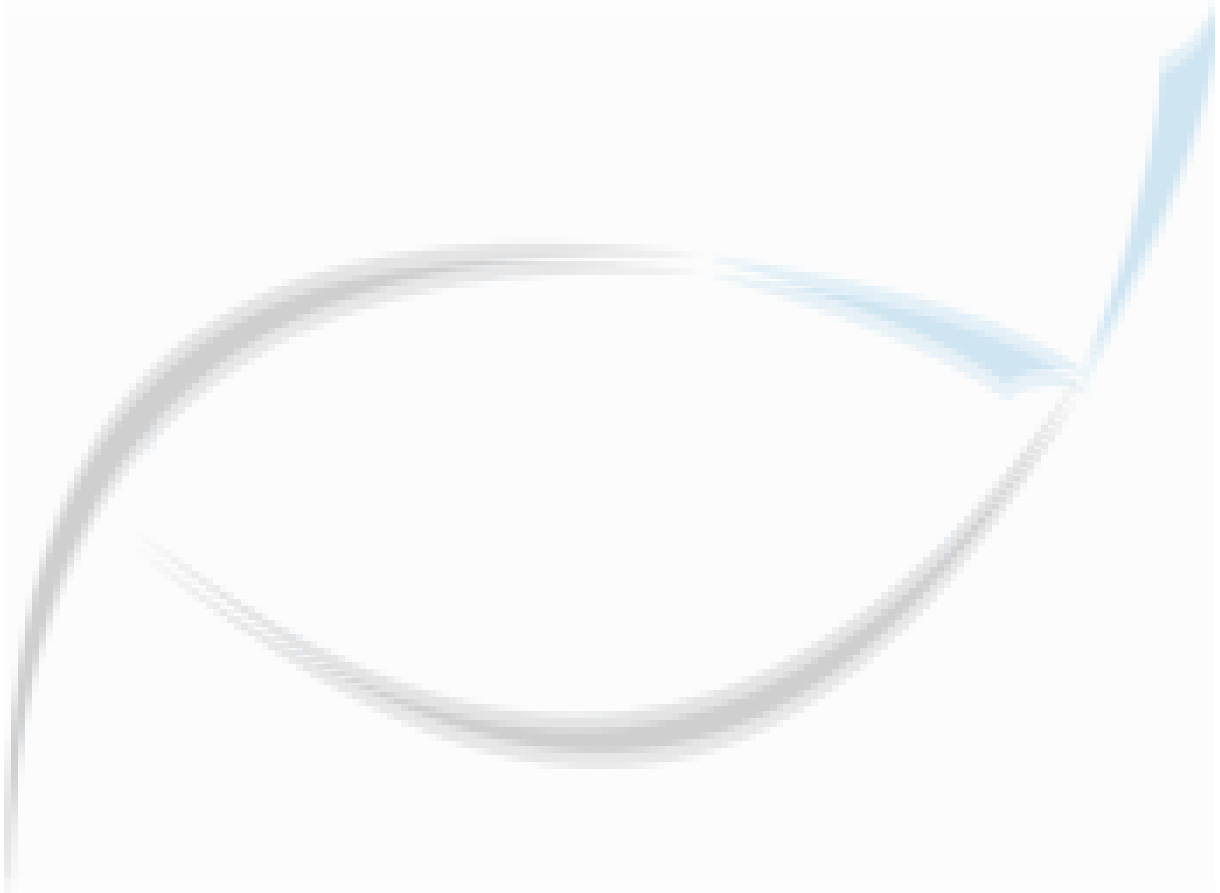
Anahtar Kelimeler: Değer, Değer Eğitimi, Coğrafya, Coğrafya Eğitimi

A Comparison of the 2018 and 2024 Geography Curricula in Terms of Values Education

Abstract: With the radical curriculum reforms implemented in the early 2000s and the introduction of the 2005 Geography Curriculum, values education, which was addressed in a systematic manner for the first time, has gradually assumed an increasingly prominent role in educational processes over the subsequent years. 2005 Geography Course Curriculum, and over time it has become firmly embedded within educational processes. In the subsequent updates and revisions made to the curriculum introduced in 2005, values education has consistently maintained its prominent position within the program. Similarly, particular emphasis has been placed on values education in the 2018 and 2024 Geography Course Curricula, which are currently in effect in Türkiye. Both curricula regard values education as one of the fundamental components of geography education and attribute significant importance to it. This study aims to compare the 2018 and 2024 Geography Course Curricula in terms of values education. The document analysis method, one of the qualitative research approaches, was employed in the study. Within this context, the 2018 and 2024 Geography Course Curricula were systematically examined. The findings reveal that both curricula place explicit emphasis on values education. However, it was also determined that the importance attributed to values education has increased noticeably in the new Geography Course Curriculum, which began to be implemented in the 2024 academic year and was

developed within the framework of the Türkiye Century Education Vision, as well as in the Common Text, which can be considered an overarching framework document. Notably, the Common Text explicitly states that the ultimate objective is to cultivate competent and virtuous individuals. Accordingly, it is envisaged that all educational activities should be constructed around this central axis.

Keywords: Values, Values Education, Geography, Geography Education

Makale id= 22

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-2589-0591

| 19

Başarının Sessiz Anahtarı: Erken Çocukluk Yıllarında Öz Düzenleme Becerilerinin Gelişimsel ve Davranışsal Yansımaları**Dr. Ali Özcan¹**¹Pamukkale Üniversitesi

Özet: Öz düzenleme becerilerinin erken çocukluk yıllarında kazanımı ve gelişimi, bireyin yaşam boyu akademik, sosyal ve duygusal işlevselliğini öngören temel gelişimsel göstergelerden biri olarak kabul edilmektedir. Öz düzenleme; dikkatin sürdürülmesi, duygusal tepkilerin düzenlenmesi ve davranışların amaçlara uygun biçimde kontrol edilmesini kapsayan çok bileşenli bir yapı olup, çocuğun çevresine etkili biçimde uyum sağlamasını mümkün kılmaktadır. Öz düzenlemenin bilişsel/dikkat, duygusal ve davranışsal düzenleme olmak üzere üç alt boyutu bulunmaktadır. Bilişsel alt boyutun merkezinde yer alan yürütücü işlevler; çalışma belleği, bilişsel esneklik ve engelleyici kontrol gibi üst düzey süreçler aracılığıyla düşünce ve davranışların düzenlenmesinde kritik rol oynamaktadır. Yürütücü işlevlerin duygu düzenleme süreçleriyle güçlü biçimde ilişkili olduğu ve bu mekanizmalar yoluyla hem içe yönelik hem de dışa yönelik davranış problemlerinin gelişimini etkilediği vurgulanmaktadır. Okul öncesi dönemde yüksek düzeyde öz düzenleme becerileri sergileyen çocukların, dürtü kontrolü, haz erteleme ve uyumlu başa çıkma stratejileri geliştirme açısından daha avantajlı oldukları; buna karşılık öz düzenleme yetersizliklerinin, duygusal ve davranışsal uyum sorunları için önemli bir risk faktörü oluşturduğu belirtilmektedir. Öz düzenleme becerilerinin kazanılmasında, çocukların aile üyelerinin davranışlarını gözlemleyerek öğrendikleri düzenleyici stratejiler ve ebeveyn tutumları belirleyici bir rol oynamakta, özellikle erken çocukluk döneminde ebeveyn-çocuk etkileşimleri bu becerilerin gelişimini güçlü biçimde şekillendirmektedir. Mevcut alanyazın, erken çocuklukta gözlenen öz düzenleme düzeylerindeki bireysel farklılıkların; okula hazır bulunuşluk, akademik başarı, psikososyal uyum ve yetişkinlik dönemine uzanan çok sayıda olumlu yaşam çıktısını tutarlı biçimde yordadığını ortaya koymaktadır. Bu çalışmada öz düzenleme becerilerinin okul öncesi dönemdeki çocuğun yaşamındaki etkilerine literatürdeki araştırmalar ışığında dikkat çekilmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın ilerleyen bölümünde öz düzenleme becerilerinin geliştirilmesini desteklemeye yönelik olarak ailelere, eğitimcilere ve araştırmacılara bir dizi öneri sunulmaktadır.

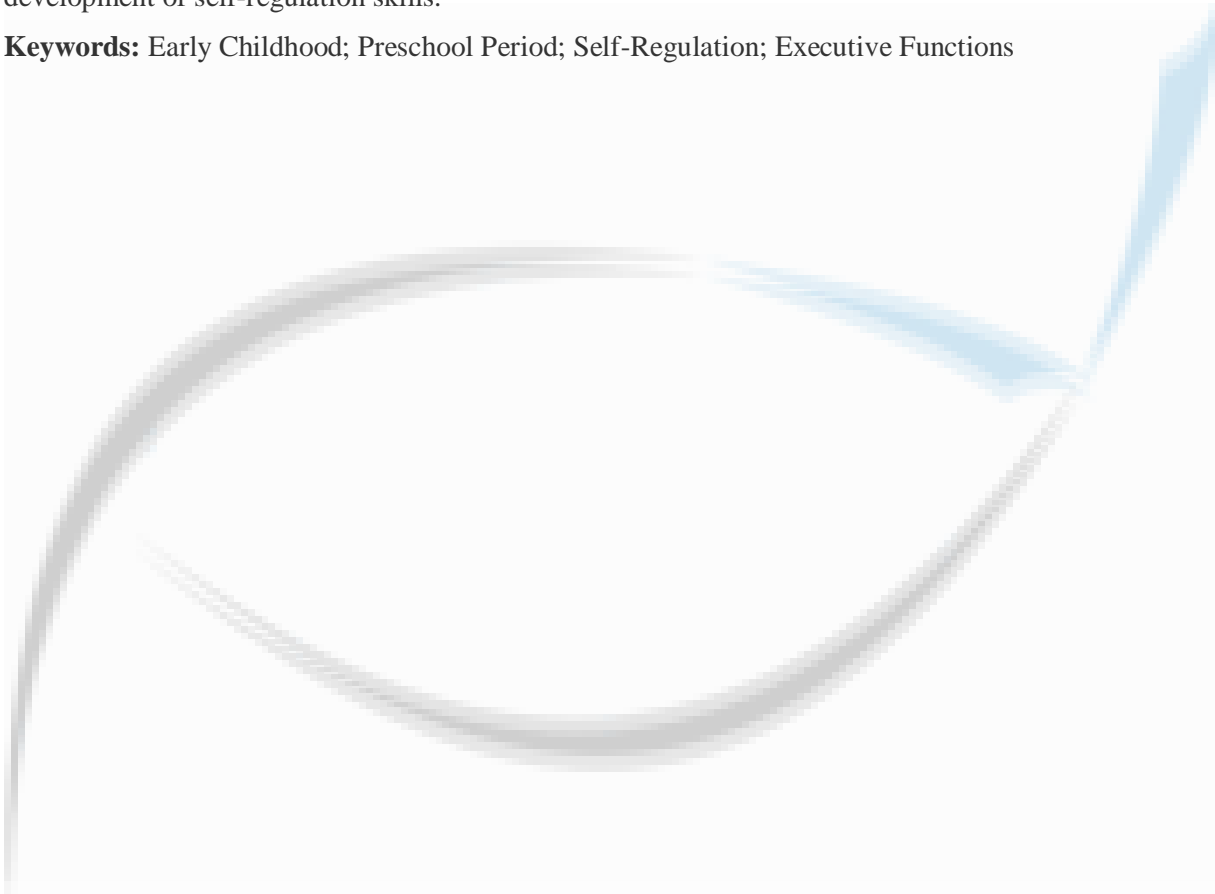
Anahtar Kelimeler: Erken Çocukluk; Okul Öncesi Dönem; Öz Düzenleme; Yürütücü İşlevler

The Silent Key to Success: Developmental and Behavioral Implications of Self-Regulation Skills in Early Childhood

Abstract: The acquisition and development of self-regulation skills during early childhood are widely regarded as one of the fundamental developmental indicators predicting individuals' lifelong academic, social, and emotional functioning. Self-regulation is a multidimensional construct encompassing the capacity to sustain attention, regulate emotional responses, and control behavior in a goal-directed manner, thereby enabling children to adapt effectively to their environments. Self-regulation comprises three core dimensions: cognitive/attentional, emotional, and behavioral regulation. Executive functions, which lie at the center of the cognitive dimension, play a critical role in the regulation of thought and behavior through higher-order processes such as working memory, cognitive flexibility, and inhibitory

control. Executive functions are closely linked to emotion regulation processes and, through these mechanisms, influence the development of internalizing and externalizing behavior problems. Children who display high levels of self-regulation during the preschool period are more advantaged in terms of impulse control, delay of gratification, and adaptive coping strategies. Conversely, deficits in self-regulation represent a significant risk factor for emotional and behavioral maladjustment. In the development of self-regulation skills, regulatory strategies acquired through observing family members' behaviors and parental attitudes play a crucial role; particularly in early childhood, parent-child interactions strongly shape these skills. The existing literature consistently demonstrates that individual differences in self-regulation observed in early childhood robustly predict a wide range of positive life outcomes, including school readiness, academic achievement, psychosocial adjustment, and outcomes extending into adulthood. The present study aims to draw attention to the effects of self-regulation skills on preschool children's lives in light of findings from the existing literature. In the subsequent section, a series of recommendations is presented for families, educators, and researchers to support the development of self-regulation skills.

Keywords: Early Childhood; Preschool Period; Self-Regulation; Executive Functions

Makale id= 47

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-6135-6815

| 21

**Bilgi-İşlemsel Düşünme Becerilerinin Gelişiminde Prompt Tasarımının Rolü:
Kavramsal Bir Çerçeve****Dr. Öğretim Üyesi Celal Murat Kandemir¹, Dr. Öğretim Üyesi Özge Mısırlı¹**¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

*Corresponding author: Celal Murat Kandemir

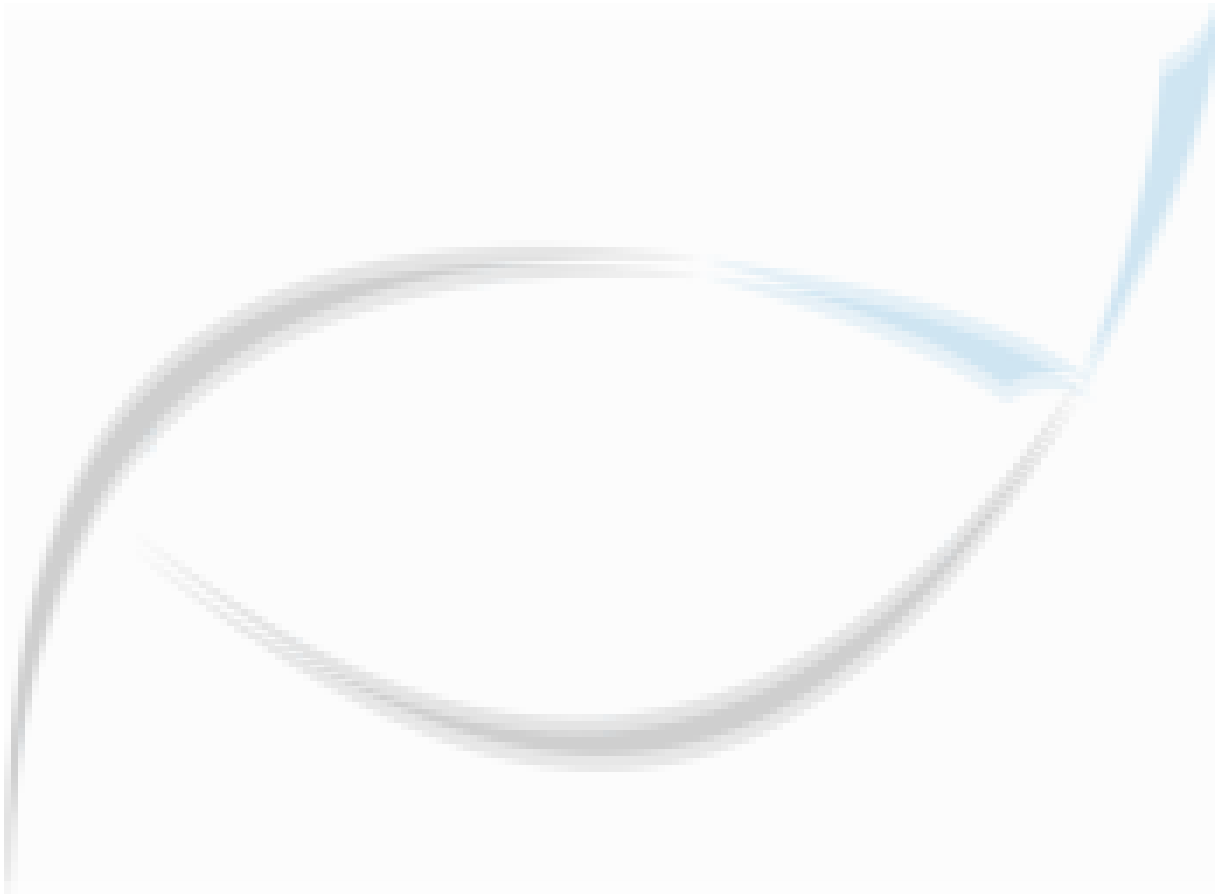
Özet: Bilgi işlemsel düşünme (Computational Thinking – CT), problem çözme, mantıksal akıl yürütme ve dijital çağın gerektirdiği bilişsel esnekliği geliştirmede temel bir beceri olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışma, farklı prompt türlerinin bilgi işlemsel düşünme becerilerinin gelişimine etkisini inceleyen güncel araştırmaların kavramsal bir sentezini sunmaktadır. Literatürde prompt'lar; doğal dil prompt'ları, yapılandırılmış prompt'lar, açık uçlu prompt'lar ve aşamalı (scaffolded) prompt'lar olarak sınıflandırılmaktadır. Doğal dil prompt'larının özellikle başlangıç düzeyindeki öğrenciler için erişilebilirliği artırdığı ve sözdizimsel yükü azaltarak üst düzey problem çözmeye odaklanmayı kolaylaştırdığı belirtilmektedir. Yapılandırılmış prompt'ların, özellikle üretken yapay zekâ araçlarıyla birlikte kullanıldığında, öz-düzenlemeli öğrenmeyi desteklediği ve problem parçalama ile algoritmik düşünme becerilerini güçlendirdiği görülmektedir. Açık uçlu prompt'lar ise yaratıcılığı, eleştirel düşünmeyi ve işbirliğini teşvik etmekte; ancak artan bilişsel yük nedeniyle daha fazla zihinsel çaba gerektirebilmektedir. Aşamalı rehberlik sunan scaffolded prompt'ların ise soyutlama, hata ayıklama ve adım adım çözüm geliştirme süreçlerinde etkili olduğu vurgulanmaktadır. Ayrıca çalışmalar, prompt tasarımının bilişsel yük düzeyi ve cinsiyet temelli etkileşim örüntüleri üzerinde farklı etkiler yaratabileceğini ortaya koymaktadır. Genel olarak bulgular, öğrenme hedeflerine uygun biçimde tasarlanan prompt'ların bilgi işlemsel düşünmenin farklı boyutlarını destekleyebileceğini göstermektedir. Sonuç olarak, pedagojik olarak bilinçli şekilde yapılandırılmış prompt tasarımlarının, teknoloji destekli öğrenme ortamlarında stratejik bir öğretim aracı olarak değerlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilgi İşlemsel Düşünme, Prompt Tasarımı, Problem Çözme, Pedagojik Strateji**The Role of Prompt Design in the Development of Computational Thinking Skills: A Conceptual Framework**

Abstract: Computational Thinking (CT) emerges as a fundamental skill for developing problem-solving, logical reasoning, and the cognitive flexibility required in the digital age. This study presents a conceptual synthesis of recent research examining the effects of different types of prompts on the development of computational thinking skills. In the literature, prompts are classified as natural language prompts, structured prompts, open-ended prompts, and scaffolded prompts. Natural language prompts are noted to increase accessibility, especially for novice learners, by reducing syntactic load and facilitating focus on higher-order problem solving. Structured prompts, particularly when used with generative AI tools, are found to support self-regulated learning and enhance skills in problem decomposition and algorithmic thinking. Open-ended prompts foster creativity, critical thinking, and collaboration; however, they may require greater cognitive effort due to increased cognitive load.

Scaffolded prompts, providing step-by-step guidance, are highlighted as effective in processes such as abstraction, debugging, and iterative solution development. Additionally, studies indicate that prompt design can have varying effects on cognitive load levels and gender-based interaction patterns. Overall, findings suggest that prompts designed in alignment with learning objectives can support different dimensions of computational thinking. Consequently, pedagogically informed prompt designs are recommended as a strategic instructional tool in technology-enhanced learning environments.

Keywords: Computational Thinking, Prompt Design, Problem Solving, Pedagogical Strategy

Makale id= 75

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0009-0000-4417-3040 0000-0001-7016-9555

| 23

Destek Eğitim Odalarındaki Eğitime Dair Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerinin Sistematik İncelenmesi**Araştırmacı Selcan Özen Sarı¹, Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Kart¹**
¹Düzce Üniversitesi

*Corresponding author: Selcan Özen Sarı

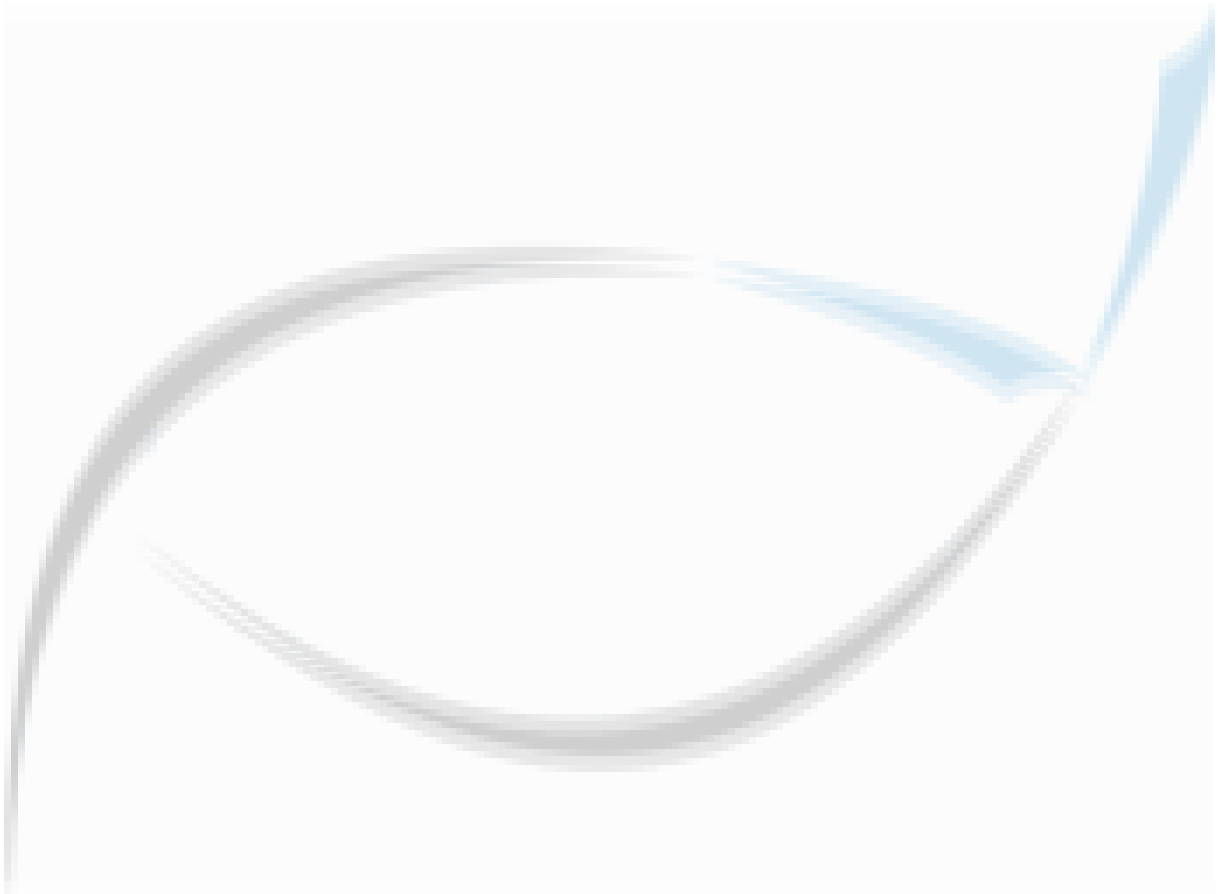
Özet: Bu çalışmada Türkiye’de ilkokullarda yürütülen Destek Eğitim Odası (DEO) uygulamalarına ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerini ele alan araştırmaların sistematik olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Veri toplama sürecinde 2011–2026 yılları arasında yayımlanan çalışmalar Google Akademik, TR Dizin, DergiPark ve ProQuest veri tabanlarında “destek eğitim odası”, “resource room”, “kaynak oda” ve “sınıf öğretmeni görüşleri” anahtar kelimeleri kullanılarak taranmıştır. Belirlenen dâhil etme ve hariç tutma ölçütleri doğrultusunda sınıf öğretmenlerinin görüşlerini içeren toplam 18 makale analize dahil edilmiştir. Veriler betimsel analiz yaklaşımıyla çözümlenmiştir. Elde edilen bulgular, sınıf öğretmenlerinin DEO uygulamalarını genel olarak gerekli ve yararlı bulduklarını göstermektedir. Araştırmalar, destek eğitim odalarında yürütülen bireyselleştirilmiş öğretimin öğrencilerin akademik başarılarını, okuma-yazma ve matematik becerilerini geliştirdiğini, özgüvenlerini artırdığını ve öğrenme eksiklerini gidermede etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Bununla birlikte birçok okulda DEO’ların fiziksel mekân, materyal ve teknolojik donanım açısından yetersiz olduğu, öğretmenlerin özel eğitim ve BEP hazırlama süreçlerinde bilgi eksikliği yaşadıkları ve paydaşlar arası iş birliğinde çeşitli aksaklıkların bulunduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak, DEO uygulamalarının öğrencilerin akademik ve psiko-sosyal gelişimine önemli katkılar sunduğu; ancak uygulamanın etkililiğinin artırılabilmesi için fiziki altyapının güçlendirilmesi, öğretmen yeterliklerinin geliştirilmesi ve paydaşlar arası iş birliğinin sistematik biçimde desteklenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Destek Eğitim Odası, Sınıf Öğretmeni Görüşleri, Sistemantik Derleme**Systematic Analysis of Opinions of Primary School Teachers On Education in Resource Rooms**

Abstract: This study aims to systematically review of the opinions of primary school teachers regarding resource rooms (RRs) implemented in primary schools in Türkiye. Data collection involved searching Google Scholar, TR Dizin, DergiPark, and ProQuest databases using the keywords “resource room,” and “primary school teacher opinions.” Based on the inclusion and exclusion criteria, a total of 18 articles containing primary school teachers' opinions were included in the analysis. The data were analyzed using a descriptive analysis. The findings indicate that primary school teachers generally consider RRs necessary and beneficial. Research suggests that individualized instruction in RRs improves students' academic achievement, reading, writing, and mathematics skills, increases their self-confidence, and is effective in addressing learning deficiencies. However, it has been determined that many schools lack adequate physical space, materials, and technological equipment for RRs that teachers experience a lack of knowledge in special education and IEP preparation, and that there are various challenges in collaboration among teachers. In conclusion, it has been determined that RRs make significant contributions to the academic and psychosocial development of students; however, to

increase the effectiveness of RRs, it is necessary to strengthen the physical infrastructure, improve teacher competencies, and systematically support collaboration among teachers.

Keywords: Resource Room, Opinions of Primary School Teachers, Systematic Review

Makale id= 14

Sözlü Sunum

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-6614-4249>

| 25

Erken Çocukluk Eğitim Programlarında Kültürel Değerlerin Yansımaları: Kuramsal Bir Çerçeve ve Araştırma Önerisi

Araştırmacı Meryem Atak¹, Dr. Öğretim Üyesi Tuğba Neşe¹

¹Istanbul Aydın Üniversitesi

*Corresponding author: Meryem Atak

Özet: Günümüzde artan göç hareketleri, toplumsal çeşitlilik ve küreselleşme, erken çocukluk eğitim programlarında kültürel değerlere duyarlı yaklaşımların önemini artırmıştır. Erken çocukluk dönemi, bireyin kimlik gelişimi, aidiyet duygusu ve toplumsal değerlere ilişkin farkındalığının temellerinin atıldığı kritik bir süreçtir. Bu bildiri, kültürel değerlerin erken çocukluk eğitim programlarına yansımalarını kuramsal bir çerçevede ele almayı ve bu alana yönelik bir araştırma önerisi sunmayı amaçlamaktadır. Çalışmada çok kültürlü eğitim yaklaşımları temel alınarak Banks'in çok kültürlü eğitim modeli, Gay'in kültürel olarak duyarlı öğretim anlayışı, Nieto'nun kültür–kimlik–eğitim ilişkisine dayalı görüşleri ve Hofstede'nin kültürel değerler yaklaşımı çerçeve olarak benimsenmiştir. İlgili ulusal ve uluslararası literatür incelendiğinde, erken çocukluk eğitiminde kültürel kapsayıcılığın çocukların sosyal-duygusal gelişimi, öğrenmeye katılımı ve olumlu benlik algısı üzerinde önemli etkileri olduğu görülmektedir. Bildiri kapsamında, Türkiye bağlamında erken çocukluk eğitim programlarının kültürel değerlere duyarlılığını incelemeye yönelik nitel bir araştırma önerisi sunulmuştur. Önerilen çalışmanın, öğretmenlerin kültürel yeterliklerinin geliştirilmesine ve kapsayıcı erken çocukluk uygulamalarının yaygınlaştırılmasına katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Erken Çocukluk Eğitimi, Kültürel Değerler, Çok Kültürlü Eğitim, Kültürel Duyarlılık, Eğitim Programları

Makale id= 10

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-8108-0422

| 26

Geleceğin Öğrenme Ekosistemlerinde Ölçme ve Değerlendirme: Türkçe Eğitimi Alanında Yapay Zekâ ve İnsan Puanlayıcıların Uyumu**Dr. Öğretim Üyesi Dilek Yıldırım Bilgen¹**¹Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

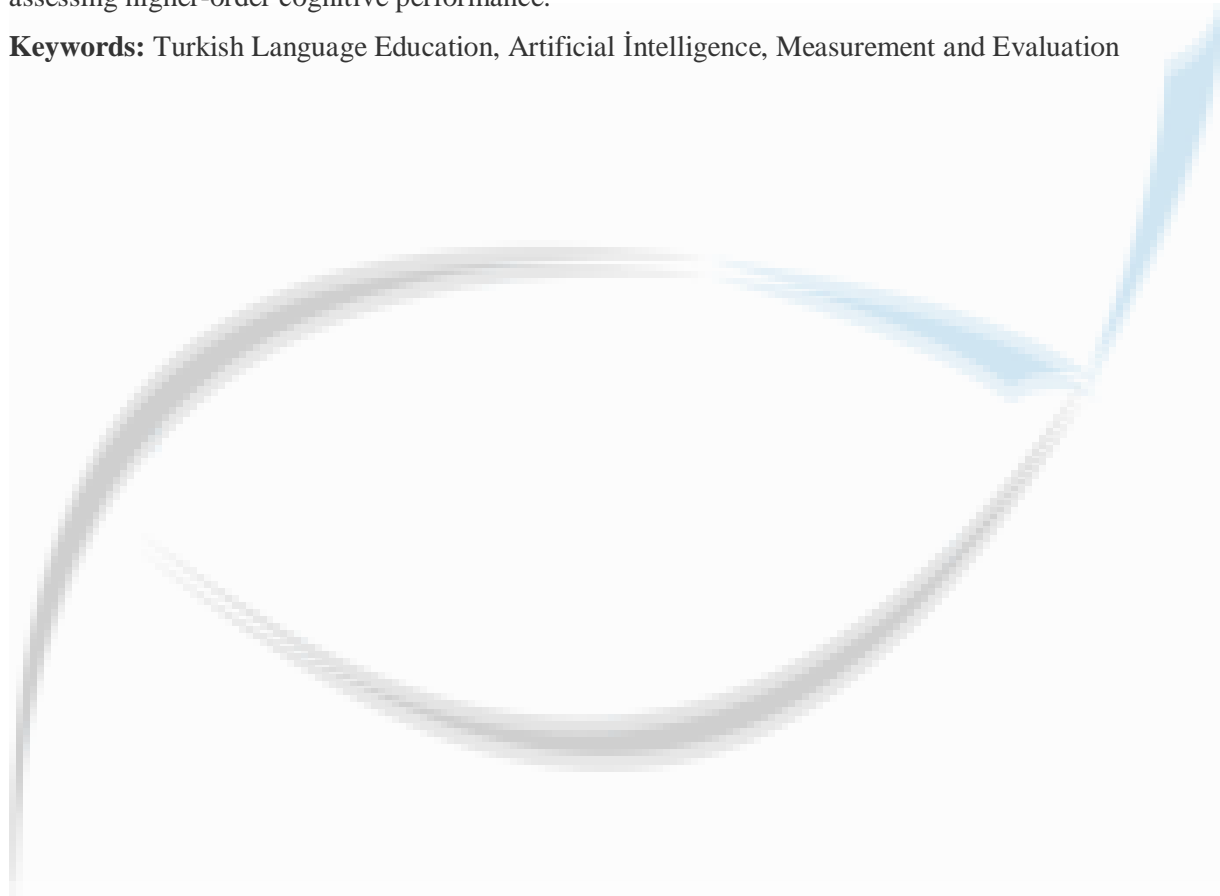
Özet: Bu çalışma, Türkçe eğitimi alanında açık uçlu soruların puanlanmasında yapay zekâ temelli değerlendirme ile insan puanlayıcılar arasındaki uyum düzeyini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Programı 3. sınıf öğrencilerinin Dinleme Eğitimi dersi kapsamında yapılan ara sınavda verdikleri yazılı yanıtlar üzerinden yürütülmüştür. Çalışmanın verilerini, söz konusu derse devam eden 43 lisans öğrencisine ait sınav kâğıtları oluşturmaktadır. Bloom'un yenilenmiş bilişsel alan taksonomisi temel alınarak hazırlanan beş açık uçlu soru; hatırlama, anlama, uygulama, çözümlenme ve değerlendirme basamaklarını temsil edecek biçimde yapılandırılmıştır. Öğrenci yanıtları, 0–3 puan aralığında tanımlanmış ölçütlere dayalı bir değerlendirme rubriği kullanılarak üç alan uzmanı tarafından bağımsız olarak puanlanmıştır. Uzman puanları arasında farklılık görülen yanıtlar, gerçekleştirilen konsensüs oturumlarında yeniden ele alınmış ve her bir soru için ortak uzman puanı belirlenmiştir. Aynı öğrenci yanıtları, aynı değerlendirme rubriği esas alınarak ve yalnızca rubrik ölçütlerine bağlı kalınması yönünde açık yönergeler doğrultusunda yapay zekâ temelli bir sistem tarafından da puanlanmıştır. Yapay zekâ tarafından verilen puanlar ile ortak uzman puanları arasındaki uyum düzeyi, her soru için ayrı ayrı olacak şekilde ağırlıklı Cohen's Kappa katsayısı kullanılarak analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, bilişsel düzeylere bağlı olarak değişen bir uyum örüntüsüne işaret etmektedir. Hatırlama ve anlama düzeyindeki sorularda yapay zekâ ile insan puanlayıcılar arasında yüksek düzeyde uyum gözlenirken, uygulama basamağında bu uyumun orta düzeye gerilediği belirlenmiştir. Çözümlenme ve değerlendirme basamaklarında ise uyumun daha düşük olduğu ve yapay zekânın uzman puanlayıcılara kıyasla görece daha yüksek puan verme eğilimi gösterdiği saptanmıştır. Bu durum, yapay zekânın üst düzey bilişsel süreçleri yansıtan öğrenci yanıtlarını daha esnek ve olumlu değerlendirme eğiliminde olabileceğini düşündürmektedir. Araştırma sonuçları, yapay zekânın ölçme ve değerlendirme süreçlerinde destekleyici bir araç olarak kullanılabileceğini ortaya koymakla birlikte özellikle üst düzey bilişsel becerilerin değerlendirilmesinde insan yargısının belirleyici rolünü koruduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Eğitimi, Yapay Zekâ, Ölçme ve Değerlendirme**Assessment and Evaluation in Future Learning Ecosystems: the Integration of Artificial Intelligence and Human Graders in Turkish Language Education**

Abstract: This study examines the level of agreement between artificial intelligence-based assessment and human raters in scoring open-ended questions in Turkish language education. The research was conducted using the written responses of third-year students enrolled in the Turkish Language Teaching Program at Zonguldak Bülent Ecevit University, collected from a midterm exam in the Listening Education course. The study data consist of exam papers from 43 undergraduate students. Five open-ended questions were developed in line with Bloom's revised cognitive domain taxonomy, representing the levels of recall, comprehension, application, analysis, and evaluation. Student responses were

independently scored by three subject matter experts using an evaluation rubric based on a 0–3 point scale. In cases of scoring discrepancies, consensus meetings were held and a common expert score was determined for each response. The same responses were also evaluated by an artificial intelligence–based system using the identical rubric and explicit instructions to ensure strict adherence to the scoring criteria. The level of agreement between artificial intelligence scores and common expert scores was analyzed separately for each question using the weighted Cohen’s Kappa coefficient. The findings reveal that agreement levels vary according to cognitive complexity. A high level of agreement was observed for questions at the recall and comprehension levels, while agreement decreased to a moderate level at the application stage. At the analysis and evaluation levels, agreement was lower, and artificial intelligence tended to assign relatively higher scores than human experts. These results suggest that artificial intelligence evaluates responses involving higher-order cognitive skills in a more flexible and lenient manner. Overall, the findings indicate that artificial intelligence can function as a supportive tool in measurement and evaluation processes; however, human judgment remains essential, particularly in assessing higher-order cognitive performance.

Keywords: Turkish Language Education, Artificial Intelligence, Measurement and Evaluation

Makale id= 87

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0009-0005-9173-5890

| 28

Kısa Cevaplı Soruların Yapay Zeka ile Otomatik Değerlendirilmesi: Fen Bilgisi Örneği

Araştırmacı Fatih Güldoğan¹, Prof. Dr. Bilal Atasoy²

¹Gazi Üniversitesi

²Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü

*Corresponding author: Fatih Güldoğan

Özet: Bu çalışmanın amacı, fen bilgisi dersinde kullanılan kısa cevaplı soruların mevcut Yapay Zeka (YZ) sistemleri aracılığıyla otomatik olarak değerlendirilebilirliğini incelemektir. Kısa cevaplı sorular, öğrencilerin kavramsal anlama düzeylerini ve bilimsel muhakeme becerilerini ortaya koymada önemli bir ölçme aracıdır. Ancak bu tür soruların puanlanması zaman alıcı olmakta ve puanlayıcılar arası tutarlılık sorunları ortaya çıkabilmektedir. Son yıllarda büyük dil modellerine dayalı YZ sistemleri, doğal dili anlama ve metinleri değerlendirme konusunda önemli ilerlemeler kaydetmiştir. Literatürde, bu sistemlerin açık uçlu yanıtları insan puanlamasına yakın düzeyde değerlendirebildiğine ilişkin bulgular bulunmaktadır. Bununla birlikte, fen eğitimi bağlamında ve Türkçe kısa cevaplı yanıtlar üzerinde gerçekleştirilen çalışmalar sınırlıdır. Bu çalışma kapsamında, fen bilgisi dersine ait kısa cevaplı sorulara verilen öğrenci yanıtlarının alan uzmanları tarafından puanlanması ve bu puanların çeşitli YZ sistemleri tarafından üretilen değerlendirmelerle karşılaştırılması planlanmaktadır. Literatür doğrultusunda, YZ sistemlerinin insan puanları ile anlamlı düzeyde ilişki göstermesi beklenmektedir. Çalışmanın, eğitimde YZ'nin ölçme ve değerlendirme süreçlerinde kullanım potansiyeline ilişkin önemli çıkarımlar sunması öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Otomatik Puanlama, Ölçme ve Değerlendirme

Makale id= 1

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-6858-7544

| 29

Öğretmen Adaylarının “yaratıcı Drama” Kavramına Yönelik Metaforik Algıları: Kars İli Örneği**Doç. Dr. Meral Metin Göksu¹, Doç. Dr. Tuğba Sömen¹, Dr. Öğretim Üyesi Adem Dağışan¹**¹Kafkas Üniversitesi, Dede Korkut Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı

*Corresponding author: Meral Metin Göksu

Özet: Sosyal bilgiler eğitimi, bireylerin toplumsal olayları anlamlandırmasını, demokratik değerleri içselleştirmesini ve aktif yurttaşlık bilinci kazanmasını amaçlayan disiplinlerarası bir öğrenme alanıdır. Bu bağlamda öğrencilere kazandırılmak istenen beceriler arasında eleştirel düşünme, empati, iş birliği, problem çözme ve yaratıcı düşünme gibi çok yönlü yeterlikler yer almaktadır. Bu becerilerin edinilmesinde, geleneksel öğretim yöntemlerinden ziyade öğrenci merkezli ve etkileşim temelli yaklaşımlara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu noktada, yaratıcı drama yöntemi, öğrenmeyi yaşantıya dönüştüren, bireysel katılımı teşvik eden ve sosyal-duygusal gelişimi destekleyen güçlü bir öğretim aracı olarak öne çıkmaktadır. Yaratıcı drama, çok katmanlı yapısı nedeniyle bilişsel, duyuşsal ve sosyal yönleriyle ele alınması gereken soyut bir kavramdır. Bu soyutluğu anlamlandırmak ve öğretmen adaylarının zihinsel temsillerini anlayabilmek önemlidir. Bu nedenle bu çalışmada öğretmen adaylarının yaratıcı drama kavramına yönelik algılarını, oluşturdukları metaforlar yoluyla anlamlandırmak ve bu metaforları oluşturma nedenlerini tespit etmek amaçlanmıştır. Nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji yöntemiyle gerçekleştirilen çalışmada, yaratıcı drama dersini almış 38 öğretmen adayından toplanan veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Katılımcılardan “Yaratıcı drama benzer. Çünkü” şeklindeki ifadeyi tamamlamaları istenmiştir. Analizler sonucunda, toplam 28 geçerli metafor, içerik benzerliklerine göre 8 tematik kategori altında (sanat, oyun ve eğlence; doğanın yansıması; kendini keşfetme ve hayal; yaşam; düzen ve sistem; eşyalar; duyular ve algılar; özgürleşme) toplanmıştır. En sık kullanılan metaforların “yapboz (puzzle)”, “tiyatro sahnesi” ve “hayatın kendisi” olması dikkat çekicidir. Bu metaforlar, öğretmen adaylarının yaratıcı dramayı çok yönlü, yaşamla iç içe, yaratıcı ve sahnelemeye dayalı bir süreç olarak algıladıklarını göstermektedir. Ayrıca, pek çok metaforun yalnızca tek bir katılımcı tarafından üretilmiş olması, yaratıcı dramaya dair algıların oldukça bireysel ve öznel bir nitelik taşıdığını ortaya koymaktadır. Çalışmada elde edilen sonuçlar, öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemine karşı olumlu, çok boyutlu ve kişisel temelli bir yaklaşım geliştirdiklerini göstermektedir. Bu sonuçlar, yaratıcı drama yönteminin öğretmen eğitimi programlarında daha yaygın ve işlevsel biçimde kullanılmasının gerekliliğine işaret etmektedir. Ayrıca metaforların sunduğu zihinsel temsiller, öğretmen adaylarının pedagojik yaklaşımlarını anlamada önemli bir pencere sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Metafor, Öğretmen Adayları, Öğretmen Eğitimi, Sosyal Bilgiler, Yaratıcı Drama,

Pre-Service Teachers' Metaphorical Perceptions of the Concept of 'creative Drama': the Case of Kars Province

Abstract: Social studies education is an interdisciplinary learning field that aims to help individuals make sense of social phenomena, internalize democratic values, and develop active citizenship awareness. In this context, the competencies targeted to be instilled in students include critical thinking, empathy, cooperation, problem-solving, and creative thinking. Acquiring these skills requires moving beyond traditional teaching methods and adopting student-centered and interaction-based approaches. At this point, the creative drama method emerges as a powerful instructional tool that transforms learning into an experience, encourages individual participation, and supports socio-emotional development. Creative drama, due to its multilayered structure, is an abstract concept that must be addressed cognitively, affectively, and socially. Understanding this abstraction and uncovering the mental representations of pre-service teachers is crucial. Therefore, this study aims to examine the perceptions of pre-service teachers regarding the concept of creative drama through metaphors and to determine the reasoning behind these metaphorical representations. This study, designed with the phenomenological method, a qualitative research approach, collected data from 38 pre-service social studies teachers who had taken a creative drama course. Participants were asked to complete the sentence: "Creative drama is like ... because ..." As a result of the content analysis, a total of 28 valid metaphors were identified and grouped under eight thematic categories (art, play, and entertainment; reflection of nature; self-discovery and imagination; life; order and system; objects; senses and perceptions; liberation) based on conceptual similarities. The most frequently used metaphors were "puzzle," "theater stage," and "life itself." These metaphors indicate that pre-service teachers perceive creative drama as a multifaceted, life-related, imaginative, and performative process. Furthermore, the fact that many metaphors were generated by only one participant reveals the highly subjective and personal nature of their perceptions of creative drama. The findings demonstrate that pre-service teachers have developed positive, multidimensional, and personally grounded perspectives toward the creative drama method. These results underscore the necessity of integrating creative drama more widely and effectively in teacher education programs. Moreover, the metaphorical representations offer a valuable window into understanding the pedagogical orientations of future teachers.

Keywords: Creative Drama, Metaphor, Pre-Service Teacher, Social Studies, Teacher Education

Makale id= 18

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-7680-5003

| 31

Okullarda Bilgi Teknolojilerinin Kullanımında Karşılaşılan Bazı Zorluklar

Araştırmacı Nergiz İsmayılova¹

¹Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi

Özet: Okulların bilgisayarlaşması süreci, okul sisteminin modernizasyonunun unsurlarından biri olarak kabul edilmektedir. Yeni eğitim standartları, sadece eğitimin içeriğini değiştirmekle ve öğrencilerin gerekli yeterlilik düzeyine ulaşmasını belirlemekle kalmaz, aynı zamanda eğitim sürecinin belirli bir organizasyon düzeyini, veli topluluğu ve geniş anlamda kamuoyuyla etkileşim için yeni bir seçeneği de gerektirir. Elbette, okulun açıklığı doğrudan bağımsızlığıyla ilgili olmalıdır. Ayrı bir görev de öğretim kadrosunun iyileştirilmesidir. Öğretmenler için ileri eğitim sistemini ele almalıyız. Modern bilgi toplumunda öğretmenlik mesleğinin anlamı, genç nesli bilgi dünyasında yaşamaya ve gerekli bilgiyi bulup kullanmaya hazırlamaktır. Eğitimin etkinliği doğrudan öğretmenin eğitim düzeyine bağlıdır. Yeni bir bilgi toplumuna geçişle birlikte, öğretmenin mesleki düzeyine yönelik gereksinimler artmaktadır. Öğretmenlerin bilgi ve telekomünikasyon teknolojilerini doğru, haklı ve uygun şekilde kullanmaları, eğitimde bilişimleşme alanındaki öğretmen eğitiminin içeriğine dahil edilmelidir. Bilgi teknolojilerinin kullanımı, eğitim sisteminin özel ihtiyaçlarını karşıladığı takdirde haklı görülecek ve öğrenme verimliliğini arttıracaktır.

Anahtar Kelimeler: Eğitimin Bilişimleştirilmesi, Bilgi Teknolojisi, Okul, Elektronik Eğitim Teknolojileri.

Some Difficulties of Using Information Technologies in the Schools

Abstract: The process of computerization of schools is considered as one of the elements of modernization of the school system. New educational standards not only change the content of education and determine the achievement of the necessary level of competence by students, but also require a certain level of organization of the educational process, a new option for interaction with the parent community and the public in the broad sense of the word. Of course, the openness of the school should be directly related to its independence. A separate task is to improve the teaching staff. We must consider the system of advanced training for teachers. The meaning of the teaching profession in the modern information society is to teach the younger generation to live in the information world and to be able to find and use the necessary knowledge. The effectiveness of education directly depends on the level of training of the teacher. With the transition to a new information society, the requirements for the professional level of the teacher are growing. The correct, justified and appropriate use of information and telecommunication technologies by teachers should be included in the content of teacher training in the field of informatization of education. The use of information technology will be justified and will lead to increased efficiency of learning if such use meets the specific needs of the education system.

Keywords: Informatization of Education, Information Technology, School, Electronic Educational Technologies.

Makale id= 76

Sözlü SunumORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0650-896X>

| 32

Okuma Güçlüğü Yaşayan Öğrencilerde Dijital Kitapların Etkisi: Trt Çocuk Kitaplık Uygulaması Örneği**Dr. Öğretim Üyesi Emir Feridun Çalışkan¹**¹Muş Alparslan Üniversitesi

Özet: İlkokul döneminde kazanılan akıcı okuma ve okuduğunu anlama becerileri, öğrencilerin tüm akademik yaşamlarını etkileyen temel beceriler arasında yer almaktadır. Bu becerilerde yaşanan güçlükler öğrencilerin öğrenme süreçlerini olumsuz etkileyebilmekte ve akademik başarılarını sınırlandırabilmektedir. Son yıllarda dijital ve etkileşimli okuma materyalleri, okuma güçlüğü yaşayan öğrencilerin okuma becerilerini desteklemek amacıyla alternatif öğrenme ortamları sunmaktadır. Bu araştırmanın amacı, okuma güçlüğü yaşayan bir ilkokul öğrencisinin okuma ve okuduğunu anlama becerilerinin geliştirilmesinde dijital kitap kullanımının etkisini incelemektir. Araştırma, 2024–2025 eğitim öğretim yılı güz döneminde ikinci sınıfa devam eden ve okuma becerilerinde akranlarına göre geride olduğu belirlenen bir öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırmada tek denekli ön test–son test deseni kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak Okuma Yazma Bataryası (OYAB) kapsamında yer alan anlamlı sözcük okuma testi, anlamsız sözcük okuma testi, öyküleyici ve bilgilendirici metin okuma ve anlama testleri uygulanmıştır. Müdahale sürecinde öğrenci ile TRT Çocuk Kitaplık uygulamasında yer alan dijital etkileşimli hikâyeler kullanılarak haftada iki oturum olmak üzere sekiz hafta boyunca hikâyeler okunmuş ve dinlenmiş, okuma sonrasında metne yönelik anlama soruları cevaplanmıştır. Uygulama sonrasında elde edilen bulgular, öğrencinin okuma doğruluğu, okuma hızı ve okuduğunu anlama becerilerinde önemli düzeyde gelişme olduğunu göstermektedir. Özellikle öyküleyici metin okuma ve anlama performansında belirgin bir artış gözlenmiştir. Araştırma sonuçları, dijital etkileşimli kitapların okuma güçlüğü yaşayan öğrencilerin okuma ve anlama becerilerinin geliştirilmesinde destekleyici bir araç olarak kullanılabilirliğini göstermektedir.

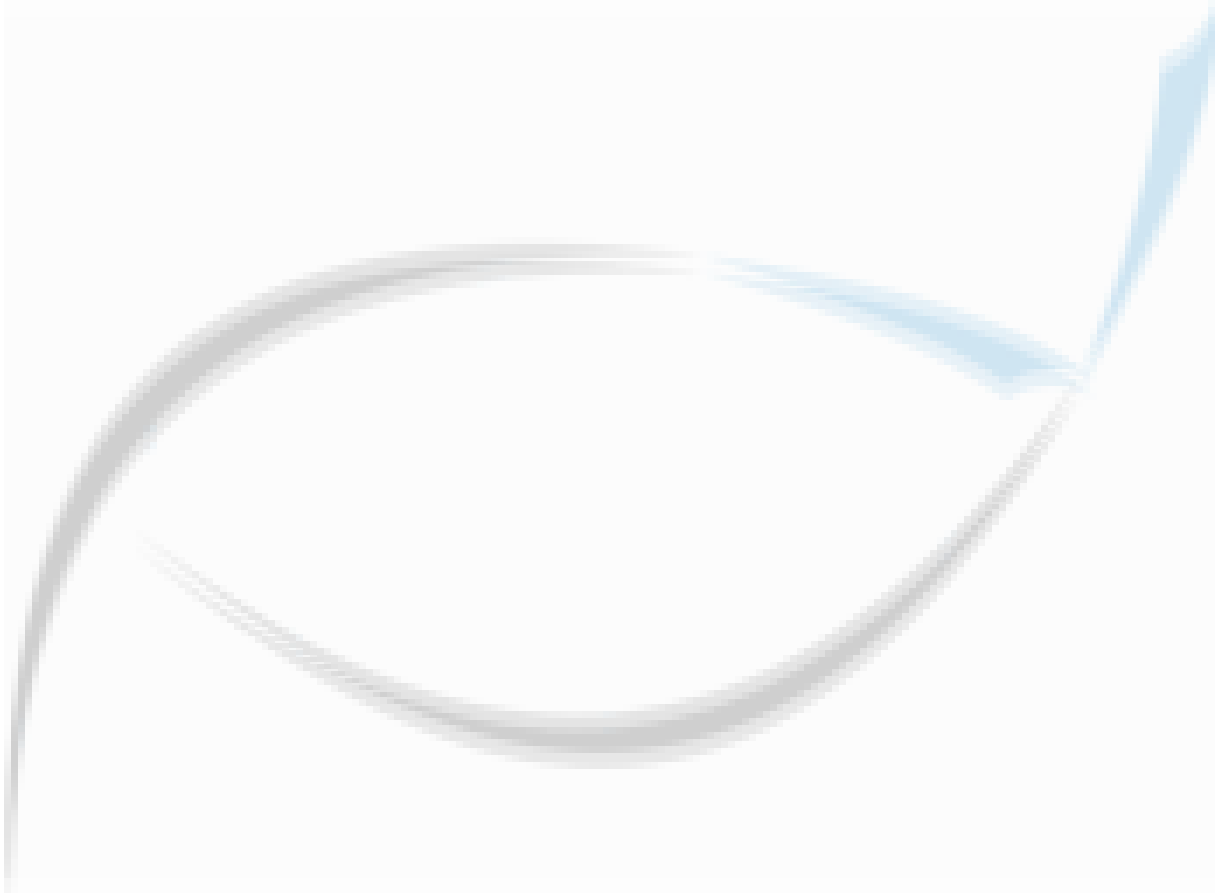
Anahtar Kelimeler: Trt Çocuk Kitaplık, Dijital Kitap, Okuduğunu Anlama, İlkokul, Okuma Güçlüğü.

The Effect of Digital Books On Students With Reading Difficulties: the Case of the Trt Children's Library Application

Abstract: Fluent reading and reading comprehension skills acquired during primary school years are among the fundamental competencies that affect students' entire academic lives. Difficulties in these skills may negatively influence students' learning processes and limit their academic achievement. In recent years, digital and interactive reading materials have emerged as alternative learning environments to support the reading development of students experiencing reading difficulties. The aim of this study is to examine the effect of digital books on improving the reading and reading comprehension skills of a primary school student with reading difficulties. The study was conducted during the fall semester of the 2024–2025 academic year with a second-grade student who was identified as being behind peers in reading skills. A single-subject pre-test–post-test research design was employed. As data collection tools, the meaningful word reading test, non-word reading test, narrative text reading and comprehension test, and informative text reading and comprehension test included in the Reading and Writing Battery (OYAB) were administered. During the intervention process, digital interactive stories available in the

TRT Çocuk Kitaplık application were used. Stories were read and listened to for eight weeks in two sessions per week, and comprehension questions related to the texts were answered after each reading activity. The findings obtained after the intervention indicate significant improvements in the student's reading accuracy, reading speed, and reading comprehension skills. In particular, a notable increase was observed in narrative text reading and comprehension performance. The results suggest that digital interactive books can be used as a supportive tool for improving the reading and comprehension skills of students experiencing reading difficulties.

Keywords: Trt Çocuk Kitaplık, Digital Books, Reading Comprehension, Primary School, Reading Difficulty

Makale id= 103

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0009-0008-5631-2907

| 34

Ortaokul Matematik Öğretmenlerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Derslerine Entegrasyonunun İncelenmesi**Araştırmacı Necmi Berk Cumali¹, Doç. Dr. Seher Avcu¹**
¹Aksaray Üniversitesi

*Corresponding author: Necmi Berk Cumali

Özet: Teknolojinin hızla gelişmesi eğitim alanında önemli değişimlere yol açmış, Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin (BİT) öğretim süreçlerinde kullanımını yaygınlaştırmıştır. Bu bağlamda öğretmenlerden derslerinde BİT'i etkin biçimde kullanmaları beklenmektedir (Ural, 2015). Bu süreçte teknolojinin eğitime etkili bir şekilde entegre edilmesinde öğretmenlerin rolü son derece önemli olup, öğretmenlerin yalnızca teknik bilgiye değil aynı zamanda pedagojik bilgiye de sahip olması gerekmektedir (Demir vd., 2011). Ayrıca etkili teknoloji kullanımı için öğretmenlerin sadece araçları bilmesi yeterli olmayıp aynı zamanda bu araçları nasıl, ne zaman kullanacaklarına dair bir fikir sahibi olmaları gerekmektedir (Çakır & Önal, 2015). Literatürde BİT üzerine yapılan araştırmalar matematik öğretmenlerinin bu teknolojilere yönelik bakış açılarına, kullanım yeterliliklerine odaklanmaktadır. Bu çalışma ise devlet okullarında görev yapan matematik öğretmenlerinin hangi BİT araçlarını kullandığını, bunları hangi amaçlarla, ne sıklıkla tercih ettiğini, öğretmenlerin BİT kullanımına ilişkin avantaj ve dezavantajlara yönelik görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu araştırmada örneklem büyüklüğü ve tek seferde veri toplanacak olması sebebiyle nicel araştırma yöntemlerinden olan kesitsel tarama modeli kullanılmıştır (Karasar, 2011). Araştırmanın örneklem grubu, erişim kolaylığı ve gönüllülük esasına dayanan kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile oluşturulmuştur. Araştırmanın katılımcıları 2025–2026 eğitim-öğretim yılında İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan bir ilde devlet ortaokullarında görev yapan matematik öğretmenlerinden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri, araştırmacıların geliştirdiği “Bilgi İletişim Teknolojileri Anketi” ile toplanmıştır. Anket; demografik bilgiler, kullanılan BİT'ler, BİT'lerin kullanım sıklığı ve amacı, hangi matematik konularında kullanıldığı, BİT'in avantaj ve dezavantajlarına ilişkin öğretmenlerin görüşlerinin istendiği açık uçlu soruları içermektedir. Verilerin bir kısmı betimsel analiz yöntemleri kullanılarak analiz edilirken, açık uçlu soruların analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bulgular, öğretmenlerin BİT'in matematik öğretim sürecine katkı sağladığını, fakat bu teknolojilerin bazı sınırlılık ve olumsuz durumları beraberinde getirdiğini düşündüklerini göstermiştir. Araştırmanın sonuçları, öğretmenlerin BİT ile ilgili görüşlerini ortaya koyarak, mesleki gelişim ihtiyaçlarının tespit edilmesine ve onlara sağlanması gereken desteklerin belirlenmesine katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Ortaokul Matematik Öğretmenleri, Bilgi ve İletişim Teknolojileri, Teknoloji Entegrasyonu

Makale id= 32

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-3953-8145

| 35

Öz-Belirlenimli Öğrenme Öğretim Modeli Temelli Anne Güçlendirme Programının Davranış Yönetimi ve Aile Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkileri: Ön Bulgular**Dr. Öğretim Üyesi Deniz Ayşegül Söğüt¹**¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

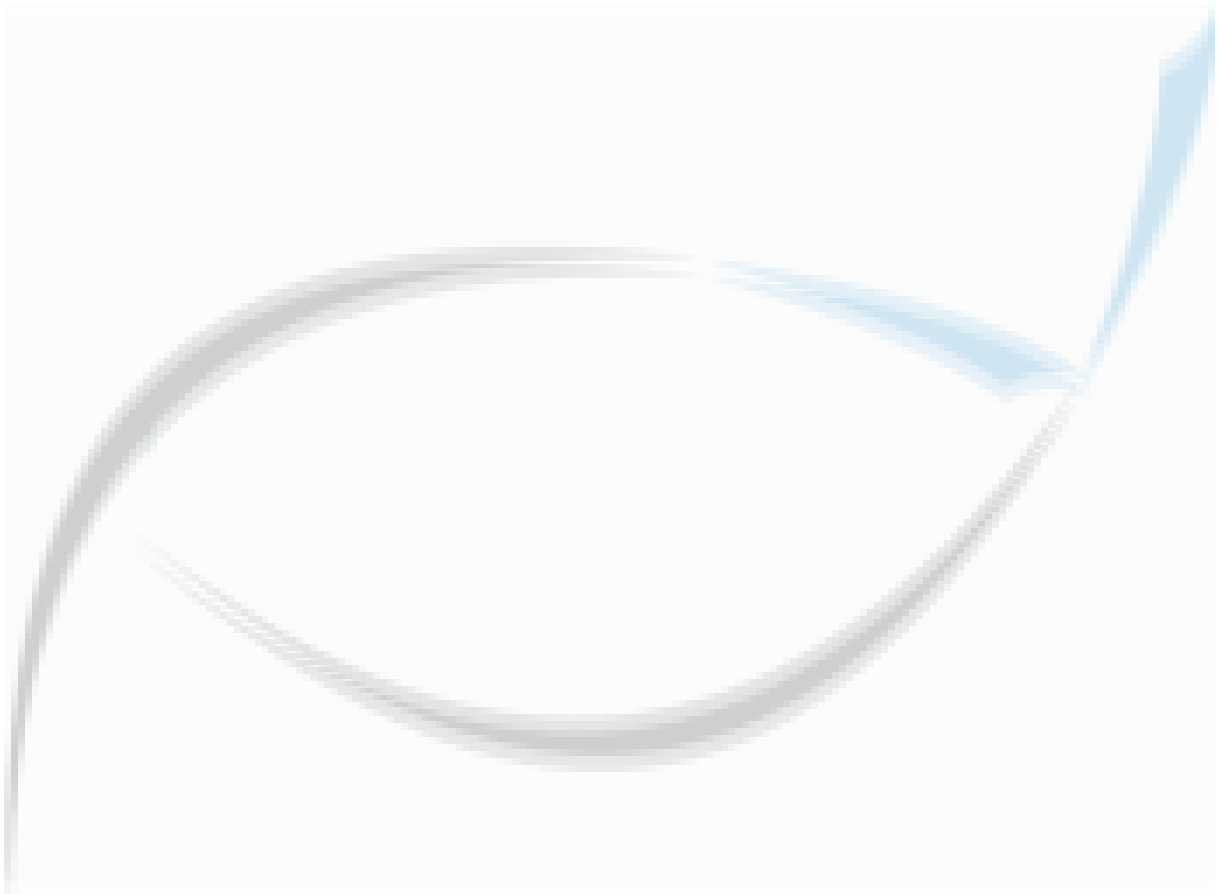
Özet: Bu çalışma, gelişimsel yetersizliği olan ve problem davranışlar sergileyen çocukların annelerine yönelik olarak geliştirilen Öz-Belirlenimli Öğrenme Öğretim Modeli (SDLMI) temelli Anne Güçlendirme Programı'nın (SDLMI-MEP) davranış yönetimi ve aile yaşam kalitesi üzerindeki etkilerini incelemektedir. Araştırma, otizm spektrum bozukluğu ve zihinsel yetersizlik tanısı bulunan çocukların annelerinden oluşan 10 katılımcı ile yürütülen karma yöntem desenine dayanmaktadır. Nicel veriler, müdahale öncesi ve sonrası uygulanan güçlü ve öğrenme ihtiyaçları kontrol listesi ile annelerin davranış yönetimine ilişkin bilgi ve beceri düzeylerini; Beach Center Aile Yaşam Kalitesi Ölçeği ile aile yaşam kalitesini değerlendirmek amacıyla toplanmıştır. Nitel veriler ise yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla program deneyimlerini ve sosyal geçerliği ortaya koymuştur. Ön bulgular, annelerin davranış yönetimi bilgi/beceri düzeylerinde ve aile yaşam kalitesinde müdahale sonrası anlamlı artışlara işaret etmektedir. Nitel bulgular, programın uygulanabilir, kültürel olarak uyumlu, günlük aile rutinlerine entegre edilebilir ve annelerin öz-düzenleme, problem çözme ve hedef belirleme süreçlerini destekleyici olduğunu göstermiştir. Sonuçlar, SDLMI-MEP'in aileleri güçlendirmede ve çocukların problem davranışlarına yönelik müdahale kapasitesini artırmada umut verici bir çerçeve sunduğunu düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öz-Belirlenimli Öğrenme Öğretim Modeli, Anne Güçlendirme, Davranış Yönetimi, Aile Yaşam Kalitesi

Effects of the Self-Determined Learning Model of Instruction–based Maternal Empowerment Program On Behavior Management and Family Quality of Life: Preliminary Findings

Abstract: This study examined the effects of a Self-Determined Learning Model of Instruction (SDLMI)–based Maternal Empowerment Program (SDLMI-MEP) on mothers' behavior management skills and family quality of life. Using a mixed-methods design, the study involved 10 mothers of children with autism spectrum disorder or intellectual disability who displayed challenging behaviors. Quantitative data were collected through pre- and post-intervention measures. Mothers' behavior management knowledge and skills were assessed using the Strengths and Needs Checklist, and family outcomes were evaluated with the Beach Center Family Quality of Life Scale. Qualitative data were obtained via semi-structured interviews to explore participants' program experiences and social validity. Preliminary findings indicate significant post-intervention improvements in mothers' behavior management knowledge/skills and family quality of life. Qualitative results further suggest that the program was perceived as feasible, culturally responsive, and easy to integrate into daily family routines, while supporting mothers' self-regulation, problem solving, and goal-setting processes. Overall, these findings imply that SDLMI-MEP may provide a promising framework for empowering families and strengthening their capacity to address challenging behaviors in children with developmental disabilities.

Keywords: Self-Determined Learning Model of Instruction, Maternal Empowerment, Behavior Management, Family Quality of Life

Makale id= 78

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0009-0002-0118-000X

| 37

Özel Yetenekli Ortaokul Öğrencilerine Uygulanan Duygu Düzenleme Psikoeğitim Programının Etkisinin İncelenmesi**Araştırmacı Fatma Taşdemir Taşpınar¹, Prof. Dr. Safiye Sarıcı Bulut²**¹Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı²Gazi Üniversitesi

*Corresponding author: Fatma Taşdemir Taşpınar

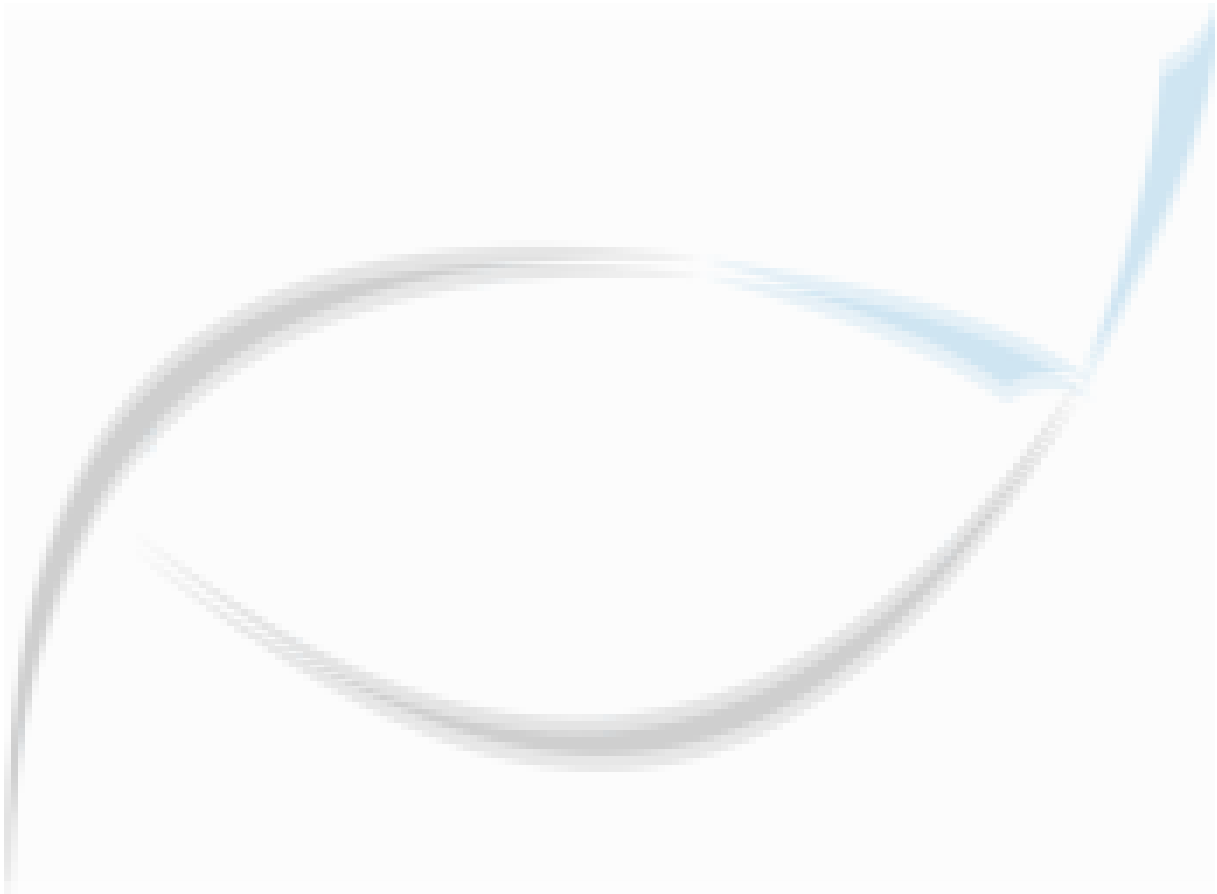
Özet: Bu araştırmanın amacı, özel yetenekli öğrenciler için hazırlanan Duygu Düzenleme Psikoeğitim Programının öğrencilerin duygu düzenleme becerileri üzerindeki etkisini incelemektir. Araştırma, deney ve kontrol gruplu ön test–son test desenine dayalı yarı deneysel bir modelle yürütülmüştür. Çalışma grubunu, 2025–2026 eğitim-öğretim yılında Ankara ili Keçiören ilçesindeki Bilim ve Sanat Merkezine devam eden, 12’si deney grubu ve 12’si kontrol grubunda olmak üzere toplam 24 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında deney grubuna 8 oturumdan oluşan Duygu Düzenleme Psikoeğitim Programı uygulanmış, kontrol grubuna ise herhangi bir müdahalede bulunulmamıştır. Araştırmanın verileri Ergenler için Duygu Düzenleme Ölçeği (Duy ve Yıldız, 2014) aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen bulgular, deney grubundaki öğrencilerin içsel işlevsel ve dışsal işlevsel duygu düzenleme alt boyutlarında anlamlı düzeyde artış; içsel işlevsel olmayan ve dışsal işlevsel olmayan duygu düzenleme alt boyutlarında ise anlamlı düzeyde azalma olduğunu göstermektedir. Kontrol grubunda ise işlevsel duygu düzenleme alt boyutlarında anlamlı bir değişim görülmezken, işlevsel olmayan duygu düzenleme alt boyutlarında sınırlı ve sınırdaki değişimler gözlenmiştir. Ayrıca deney ve kontrol gruplarının son test puanları karşılaştırıldığında deney grubu lehine anlamlı farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular, uygulanan Duygu Düzenleme Psikoeğitim Programının özel yetenekli öğrencilerin duygu düzenleme becerilerini desteklemede etkili bir müdahale yaklaşımı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Duygu Düzenleme, Özel Yetenekli Öğrenciler, Psikoeğitim Programı**Examining the Effect of An Emotion Regulation Psychoeducation Program Applied to Gifted Middle School Students**

Abstract: The aim of this study is to examine the effect of the Emotion Regulation Psychoeducation Program developed for gifted students on their emotion regulation skills. The study was conducted using a quasi-experimental design with pretest–posttest control and experimental groups. The study group consisted of a total of 24 students attending a Science and Art Center in the Keçiören district of Ankara during the 2025–2026 academic year, with 12 students in the experimental group and 12 students in the control group. Within the scope of the study, an eight-session Emotion Regulation Psychoeducation Program was implemented with the experimental group, while no intervention was applied to the control group. Data were collected using the Emotion Regulation Scale for Adolescents (Duy & Yıldız, 2014). The findings indicated that students in the experimental group showed a significant increase in internal functional and external functional emotion regulation subdimensions, as well as a significant decrease in internal dysfunctional and external dysfunctional emotion regulation subdimensions. In the control

group, no significant change was observed in functional emotion regulation subdimensions, whereas limited and borderline changes were found in dysfunctional emotion regulation subdimensions. In addition, comparisons of posttest scores between the experimental and control groups revealed significant differences in favor of the experimental group. These findings suggest that the Emotion Regulation Psychoeducation Program is an effective intervention approach for supporting the emotion regulation skills of gifted students.

Keywords: Emotion Regulation, Gifted Students, Psychoeducation Program

Makale id= 107

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0009-0000-5328-1502

| 39

Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Eşitsizlik Konusundaki Çoklu Temsil Transfer Becerilerinin Belirlenmesi**Araştırmacı Ahsen Zülal Kılınç¹, Doç. Dr. Seher Avcu¹**
¹Aksaray Üniversitesi

*Corresponding author: Ahsen Zülal Kılınç

Özet: transfer becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Eşitsizlikler konusu, matematikte oldukça önemli bir yere sahip olmasına rağmen, öğrenciler tarafından öğrenilmesi ve yorumlanması oldukça zor bir konudur (Verikios & Farmaki, 2006). Hem ulusal hem uluslararası müfredatlar incelendiğinde eşitsizlikler konusunun vurgulandığı görülmektedir (MEB, 2018; NCTM, 2000). Örneğin, öğrencilerden eşitsizlikleri anlamlandırmaları, akıcı bir şekilde çözmeleri ve eşitsizlik içeren durumları temsil etmeleri beklenmektedir (NTCM, 2000). Matematikte kavramsal öğrenmenin gerçekleşebilmesi o kavramın çeşitli temsilleri arasında transfer yapabilmesi ile mümkündür (Ural, 2012). Bu sebeple öğrencilerin çoklu temsiller arası transfer beceri düzeylerini belirlemek oldukça önemlidir. Matematik Dersi Öğretim Programı'nda öğrencilerin kavramları farklı temsil biçimleri ile ifade edebilmelerine vurgu yapılmaktadır (MEB, 2018). Dolayısıyla bu çalışmada, öğrencilerin sekizinci sınıf eşitsizlikler alt öğrenme alanının kazanımları doğrultusunda temsiller arası transfer düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden biri olan tarama modeli kullanılmıştır. Tarama, geçmişte ya da şu anda varlığını sürdüren bir durumu olduğu şekliyle tespit etmeyi amaçlayan bir araştırma modelidir (Karasar, 2019). Araştırmaya İç Anadolu Bölgesi'nde bir ilde bulunan ortaokullardan uygun örnekleme yöntemiyle seçilen 6 devlet ortaokulu katılım sağlamıştır. Katılımcılar 2024- 2025 öğretim yılının bahar döneminde 8. sınıfta öğrenim gören 371 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışmanın verileri araştırmacılar tarafından geliştirilen Eşitsizlikler Konusunda Çoklu Temsil Transfer Testi (EÇTTT) ile toplanmıştır. Testin amacı öğrencilerin çoklu temsiller (sözel, cebirsel, sayı doğrusu, günlük hayat durumu) arasında transfer becerilerini ölçmektir. Test, her biri 3 alt soru içeren toplam 8 açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Öğrencilerin EÇTTT' de yer alan sorulara verdikleri cevaplar araştırmacı tarafından geliştirilen rubrikler ile puanlanmıştır. Çalışmanın bulguları, öğrencilerin sözel, cebirsel ve sayı doğrusu temsil türlerinden günlük hayat durumuna transfer becerilerinin düşük olduğunu göstermiştir. Ayrıca, öğrencilerin günlük hayat problemini sözel temsile dönüştürmede problemde yer alan eşitsizliği aktarmakta zorluk yaşadıkları belirlenmiştir. Çalışmanın bulgularının öğrencilerin eşitsizlikler konusunda çoklu temsiller arasında

Anahtar Kelimeler: Matematik Eğitimi, Eşitsizlikler, Çoklu Temsil, Temsiller Arası Transfer, 8. Sınıf

Makale id= 2

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-5436-9300 / 0009-0002-1050-7326

| 40

Sosyal Bilgiler Öğretimine Yönelik Dijital Çizgi Roman Tasarımı

Doç. Dr. Tuğba Sömen¹, Araştırmacı Müberra Bulut³

¹Kafkas Üniversitesi

³Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, KARS

*Corresponding author: Tuğba Sömen

Özet: Dijital çağın getirdiği hızlı değişim, bireylerin bilgiye ulaşma biçimlerini ve öğrenme ortamlarında yararlanılabilecek materyalleri köklü bir şekilde değiştirmiştir. Bu gelişme, eğitim alanında da öğretim yöntemlerinin teknoloji ile bütünleşmesini zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda dijital çizgi roman tasarımı, pedagojik açıdan dikkat çekici bir araç olarak eğitimde yenilikçi bir yaklaşım sunmaktadır. Bu çalışmanın amacı sosyal bilgiler dersinde 5. sınıf düzeyinde “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanına yönelik özgün bir dijital çizgi romanın tasarlanmasıdır. Tasarım süreci, öğrencilerin bu alandaki konuları daha iyi anlamalarını sağlamak amacıyla yapılandırılmıştır. İlk olarak, öğretim programı doğrultusunda belirlenen öğrenme alanına yönelik kazanımlar temel alınarak eğitsel içerik barındıran bir senaryo kurgulanmıştır. Dijital çizgi romanın adı “Bilim, Teknoloji ve Emre” olarak belirlenmiş ve ilgili kazanımlar temelinde 4 adet dijital çizgi roman hazırlanmıştır. Çalışma kapsamında ikinci ve üçüncü kazanımlar birlikte ele alınmış, diğer kazanımların her biri için ayrı dijital çizgi romanlar oluşturulmuştur. Konuyla ilgili belirlenen hikâyenin konusu temelinde öğrencilerin ilgisini çekebilecek karakterler ve ortamlar belirlenmiştir. Ardından dersin işleneceği süre göz önünde bulundurularak taslak metinler oluşturulmuştur. Bu metinlerin düzgün bir Türkçe ile yazılmış ve kazanımları yansıtacak düzeyde olabilmesini sağlamak amacıyla hem Sosyal Bilgiler alan uzmanı ve öğretmenlerinden hem de Türkçe öğretmeninden görüş alınmış ve gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Çizim için “pixton” uygulamasından yararlanılmıştır. Çalışmaya konu olan öğrenme alanında belirlenmiş olan konuların öğretimi için yazılan hikâyelerin senaryoları ve oluşturulan çizimler, Sosyal Bilgiler ve Türkçe öğretmeni tarafından dil, anlam ve bilimsel doğruluk bakımından incelenmiştir. Yapılan öneriler doğrultusunda çizgi romanda birtakım düzeltmeler yapılarak öğrencilerin kullanımına hazır hale getirilmiştir. Süreç boyunca, görsel hikâye anlatımı ile kavramsal öğrenme arasında köprü kurmak amaçlanmış; öğrencilerin hem görsel hem bilişsel etkileşim yoluyla öğrenmelerini desteklemek hedeflenmiştir.

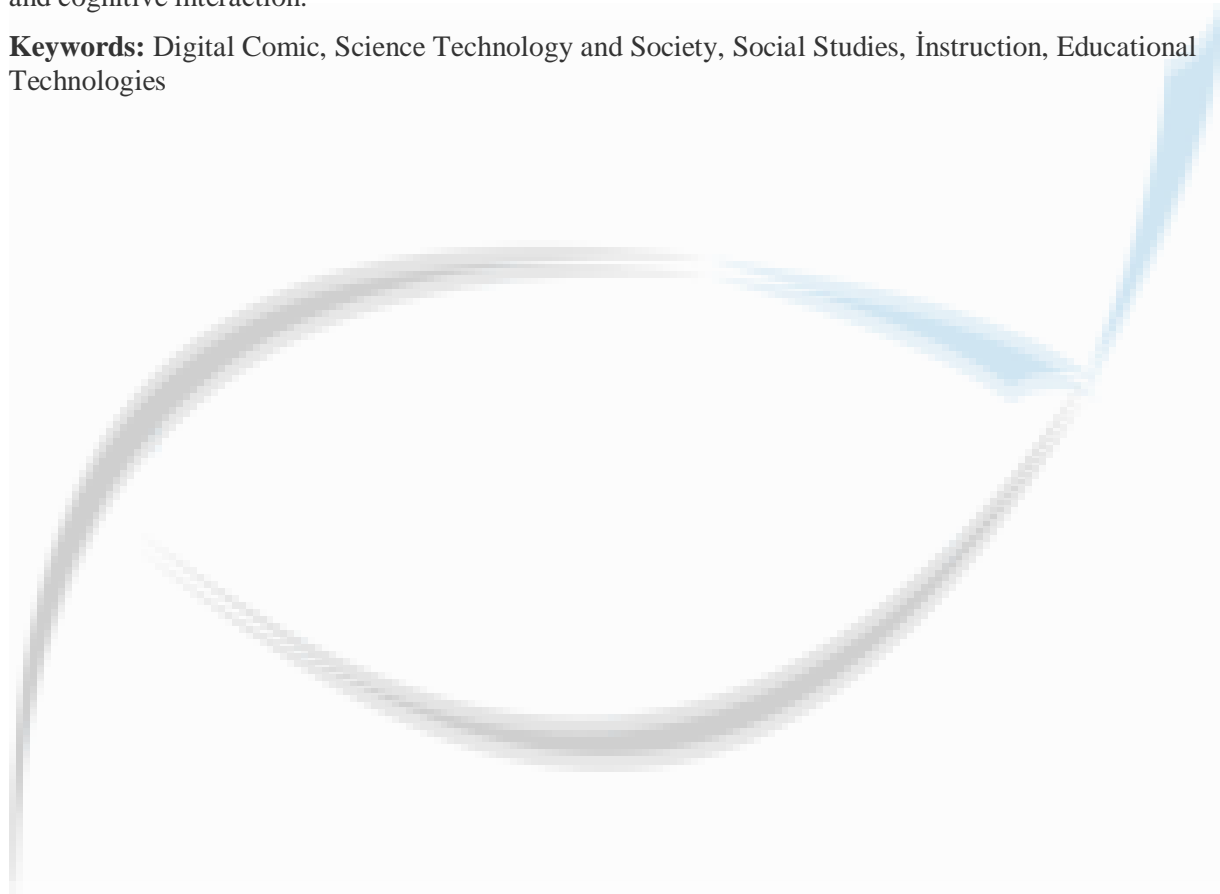
Anahtar Kelimeler: Dijital Çizgi Roman, Bilim, Teknoloji ve Toplum, Sosyal Bilgiler, Öğretim, Eğitim Teknolojileri

Digital Comic Design for Social Studies Instruction

Abstract: The rapid transformation brought about by the digital age has significantly changed the way individuals access information and the types of materials that can be utilized in learning environments. This development has made the integration of technology into instructional methods essential in the field of education. In this context, digital comic design offers an innovative pedagogical approach as an engaging educational tool. The aim of this study is to design an original digital comic book for the 5th-grade Social Studies course, specifically targeting the "Science, Technology, and Society" learning domain. The design process was structured to enhance students' understanding of the related topics.

Initially, based on the curriculum, a scenario was created that incorporated educational content aligned with the learning outcomes. The digital comic was titled “Science, Technology, and Emre,” and four separate comics were developed based on the relevant learning outcomes. The second and third outcomes were addressed together, while the remaining outcomes each had their own corresponding digital comic. Characters and settings were designed to attract students’ interest based on the context of the selected story. Draft texts were prepared considering the duration of the lesson. To ensure that the texts were written in accurate and fluent Turkish and reflected the intended learning outcomes, feedback was obtained from both Social Studies and Turkish language teachers, and necessary revisions were made. The drawings were created using the “Pixton” application. The scenarios and visuals prepared for the selected topics within the learning domain were reviewed by subject matter experts in Social Studies and Turkish in terms of language, meaning, and scientific accuracy. Based on their suggestions, the comics were revised and finalized for student use. Throughout the process, it was aimed to build a bridge between visual storytelling and conceptual learning, supporting students' learning through both visual and cognitive interaction.

Keywords: Digital Comic, Science Technology and Society, Social Studies, Instruction, Educational Technologies

Makale id= 7

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-6858-7544

| 42

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Barış Değerine İlişkin Görüşleri: Kars İli Örneği**Doç. Dr. Meral Metin Göksu¹, Araştırmacı Hakan Akbaba¹**¹Kafkas Üniversitesi, Dede Korkut Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü,
Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı

*Corresponding author: Meral Metin Göksu

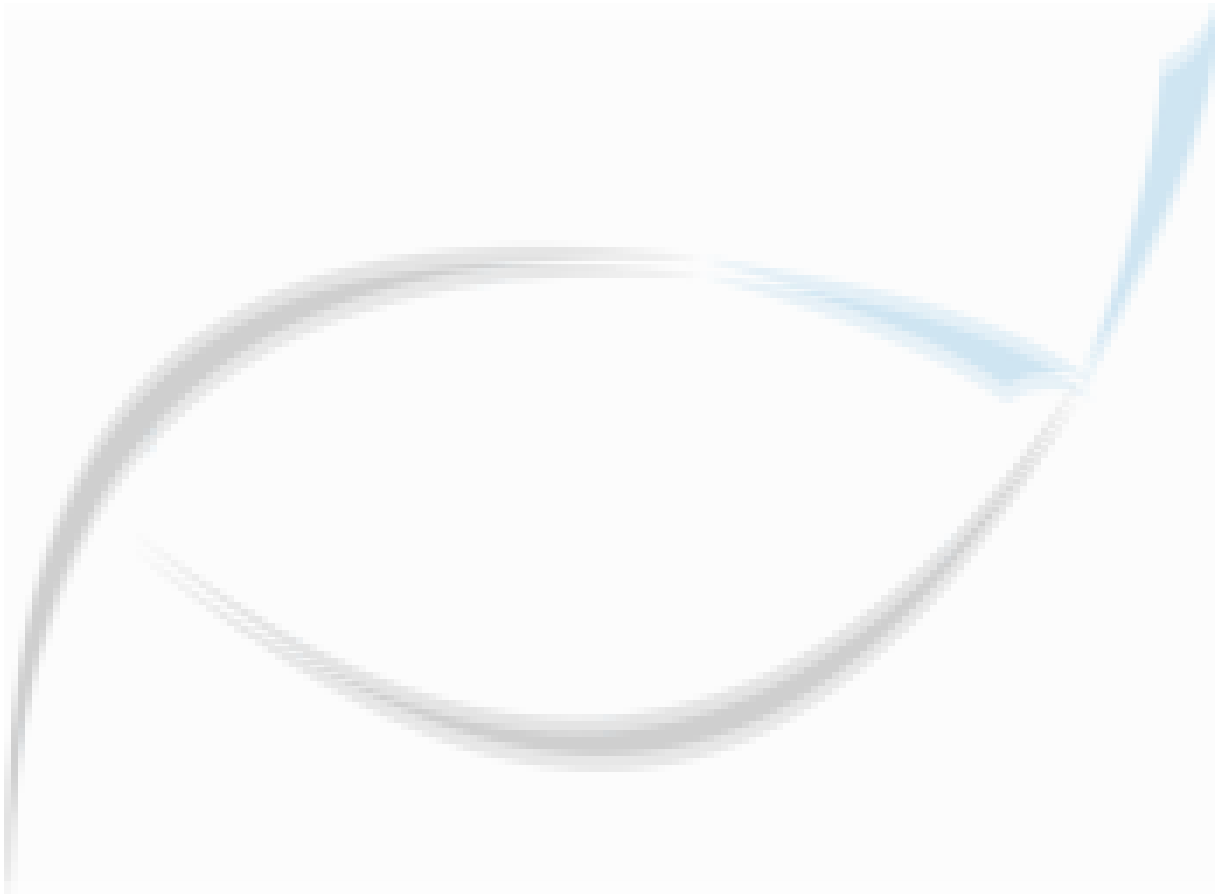
Özet: Bu araştırmanın amacı, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin barış değerine ilişkin görüşlerini incelemek ve barış değerinin öğretim sürecindeki yeri, etkisi, karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri hakkında kapsamlı bilgiler ortaya koymaktır. Barış; bireyler, toplumlar ve uluslararası ilişkiler açısından temel bir insani ve evrensel değer olmasının yanı sıra, toplumsal uyumun, hoşgörünün ve demokratik yaşamın da temel taşlarından biridir. Bu yönüyle barış eğitimi, özellikle değerler eğitiminin merkezinde yer alan sosyal bilgiler dersi aracılığıyla öğrencilere kazandırılacak niteliktedir. Bu çalışmada, temel nitel araştırma deseni tercih edilmiş ve bu kapsamda yürütülmüştür. Çalışma grubu, 2024-2025 eğitim öğretim yılında Kars ili ve Merkez ilçesinde yer alan farklı devlet ortaokullarında görev yapan 25 Sosyal Bilgiler öğretmeninden oluşmaktadır. Veriler, yarı yapılandırılmış ve 2 bölümden oluşan öğretmen görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma bulgularına göre, öğretmenler barış kavramını en çok “huzurlu bir ortam”, “birlik ve beraberlik”, “empati”, “saygı”, “sevgi” ve “adalet” gibi kavramlarla ilişkilendirmiştir. Sosyal Bilgiler dersinin sevgi, saygı, vatanseverlik ve adalet gibi değerleri kazandırmada etkili olduğu vurgulanırken, barış değerinin öğretiminde de bu dersin vazgeçilmez olduğu ifade edilmiştir. Bu değerlerin etkili biçimde öğretilmesi için öğretim programlarının, öğretim materyallerinin ve okul dışı öğrenme ortamlarının barış değerini destekleyecek şekilde yeniden yapılandırılması gerekmektedir. Araştırmadan elde edilen bulguların, barış eğitimi konusunda politika geliştiricilere, öğretmenlere ve araştırmacılara yol gösterici olması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Barış Eğitimi, Değer, Sosyal Bilgiler, Öğretmen, Empati**Social Studies Teachers' Views On the Value of Peace: the Example of Kars Province**

Abstract: The aim of this research is to examine the views of Social Studies teachers on the value of peace and to provide comprehensive information about the place and impact of the value of peace in the teaching process, the problems encountered, and proposed solutions. Peace is not only a fundamental human and universal value for individuals, societies, and international relations, but also one of the cornerstones of social harmony, tolerance, and democratic life. In this respect, peace education can be imparted to students, especially through the Social Studies course, which is at the heart of values education. In this research, a basic qua-litative research design was preferred and conducted within this scope. The study group consisted of 25 Social Studies teachers working in different state secondary schools in the province of Kars and its central district during the 2024-2025 academic year. The obtained data were analyzed using inductive content analysis. According to the research findings, teachers most frequently associated the concept of peace with concepts such as "a peaceful environment," "unity and solidarity," "empathy," "respect," "love," and "justice." While the effectiveness of the Social Studies course in instilling values such as love, respect, patriotism, and justice was emphasized, it was also

stated that this course is indispensable in teaching the value of peace. For this value to be taught effectively, curriculum, teaching materials, and out-of-school learning environments must be restructured to support the value of peace. The findings of the research are expected to guide policymakers, teachers, and researchers on peace education.

Keywords: Peace Education, Values, Social Studies, Teacher, Empathy.

Makale id= 21

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-7552-6547

| 44

Timss 2023 Sekizinci Sınıf Öğrencilerin Matematiğe Verdiği Değer Ölçeğinin Ölçme Değişmezliğinin İncelenmesi: Türkiye ve Japonya Örneklemleri

Dr. Öğretim Üyesi Meral Alkan¹, Araştırmacı Kübra Öncül²

¹ Gazi Eğitim Fakültesi, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme

²kubra.gazi@gmail.com

*Corresponding author: Kübra Öncül

Özet: Çalışma, TIMSS 2023 Öğrenci veri setindeki “Öğrencilerin Matematiğe Verdiği Değer” (Students Value Mathematics) ölçeğinin Türkiye ve Japonya örneklemleri arasında kültüre göre ölçme değişmezliğini incelemeyi amaçlamaktadır. Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması (TIMSS), öğrencilerin matematik ve fen bilimleri alanlarındaki başarılarını değerlendiren geniş ölçekli bir uluslararası sınav olup, eğitim politikaları ve reformları için önemli veriler sunmaktadır. Uluslararası değerlendirme programlarında (TIMSS, PIRLS, PISA gibi) ülkeler, kültürler, diller, sosyoekonomik düzey, cinsiyet, yaş, okul türü ve benzeri birçok değişkene göre karşılaştırmalar yapılabilir. Ancak bu karşılaştırmaların anlamlı olabilmesi için kullanılan ölçme araçlarının gruplar arasında aynı yapıyı ölçtüğünün doğrulanması gerekir ki böylece elde edilen sonuçlar tutarlı ve karşılaştırılabilir olsun. Ölçme değişmezliğini incelemek için çoğunlukla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ve yapısal eşitlik modellemesi kapsamında çoklu grup doğrulayıcı faktör analizi (ÇGDFA) kullanılmaktadır. Bu çalışmanın da sonunda sözü edilen yöntemler ile faktör yapısının, faktör yüklerinin, faktör kovaryanslarının ve faktör ortalamalarının gruplar arasında eşit olup olmadığını test ederek ölçeğin gruplar arası karşılaştırmalara uygunluğunu değerlendirmiş olunacaktır. Analizler sonucunda, maddelerin tüm gruplarda aynı gizil değişkeni ölçtüğü doğrulanırsa, ülkeler arası puan farklarının ölçme aracı yanlılığından değil, kültürel ve bireysel farklılıklardan kaynaklandığı kanıtlanmış olacaktır. Bunlarla beraber çalışmadan elde edilecek bulgular; TIMSS gibi geniş ölçekli sınavlarda bireylerin bilişsel ve duyuşsal özelliklerinin demografik değişkenler üzerinden karşılaştırılması ile eğitim politikalarının şekillenmesinde belirleyici bir rol oynayarak akademik literatüre katkı sağlayacaktır. ORCID ID: 0000-0002-7552-6547

Anahtar Kelimeler: Timss, Ölçme Değişmezliği, Öğrencilerin Matematiğe Verdiği Değer Ölçeği

Makale id= 26

Sözlü Sunum

ORCID ID: 23810414401

| 45

Timss 2023 Uygulamasında Kullanılan Dijital Öz Yeterlik Ölçeğinin Türkiye Örnekleminde Cinsiyete Göre Ölçme Değişmezliğinin İncelenmesi:

Dr. Öğretim Üyesi Meral Alkan¹, Araştırmacı Azat Abdullayev¹
¹Gazi Üniversitesi

*Corresponding author: Azat Abdullayev

Özet: Çalışmanın Amacı- TIMSS 2023'te yer alan Dijital Öz Yeterlik Ölçeğinin Türkiye'de cinsiyete göre ölçümlerin kalıcılığını amaçlamaktadır. Problem Cümlesi: Bu çalışmanın problem cümlesi "TIMSS 2023 uygulamasında yer alan 4. ve 8. sınıf düzeyinde yer alan dijital öz yeterlilik ölçeğinin Türkiye örnekleminde cinsiyete göre ölçme değişmezliği sağlanmaktadır?" Olarak belirlenmiştir. Sınırlılıklar: Araştırmada TIMSS 2023 uygulamasından ulaşılan Türkiye örnekleminde yer alan 4. ve 8.sınıf düzeyindeki öğrencilerin dijital öz yeterlilik ölçeklerine ait verileri ile sınırlandırılmıştır. Araştırmanın Yöntemi: Bu araştırma, TIMSS 2023 uygulamasında kullanılan dijital öz yeterlik ölçeğinin Türkiye örnekleminde cinsiyete göre ölçme değişmezliğini incelemeyi amaçlayan nicel bir çalışmadır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkilerin varlığını, derecesini belirlemeye ve anlamaya yönelik bir yaklaşımdır (Karasar, 2000; Karakaya, 2014, s.68). Çalışma Grubu: TIMSS 2023 uygulamasına Türkiye örnekleminde toplamda dördüncü sınıftan 4541 öğrenci ve sekizinci sınıftan 4925 öğrenciden oluşmaktadır. Verilerin Toplanması : Bu araştırmada, Türkiye TIMSS 2023 döngüsüne katılan 4 ve 8 sınıf öğrencilerin bilgisayar kullanımına ilişkin maddelere verdikleri cevaplar kullanılacaktır Verilerin Analizi: Doğrulayıcı Faktör Analizi incelemelerinde Hu ve Bentler (1999) ölçütleri, ölçme değişmezliği içinse Cheung ve Rensvold (2002) tarafından belirlenen ve CFI indekslerinde .01 ve üzerinde kötüleşmeyi dikkate alan ölçüt dikkate alınmıştır. Tüm analizlerde R 4.4.2 (R Core Team, 2025) programı lavaan (Rosseel, 2012) paketi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Azat Abdullayev

Makale id= 20

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-5039-9812

| 46

Travma ve Travma Sonrası Stres Kavramının Sosyal ve Kültürel Perspektiften Değerlendirilmesi**Doç. Dr. Tuncay Oral¹**¹Pamukkale Üniversitesi

Özet: Bireyler yaşamları boyunca birçok stresli durumla karşı karşıya kalabilmektedir. Ancak insan yaşamında öyle durumlarla karşılaşır ki bu durum bireyin yaşamını, fiziksel olarak bütünlüğünü, dünyaya bakışını ve sevdiklerini tehdit edebilir. Ölüm, ciddi yaralanma veya zarara neden olabilecek gerçek durum ya da tehdit olarak bireyde veya yakın bir aile üyesinde aşırı stres, çaresizlik, yoğun bir korku ya da dehşet duyguları yaratan zorlayıcı yaşantılar travma olarak ifade edilmektedir. Travmaya neden olan olayla ilgili anıları tekrarlı olarak zihinde canlandırma veya rüyada görme, olayın belirli bir kısmını hatırlayamama, öfke patlamaları, uyku sorunları, odaklanmada güçlükler, duygu ve düşünce yapısında olumsuz değişiklikler, olayı hatırlatan durumlardan kaçınma ya da çağrıştırmacı durumlar karşısında yoğun sıkıntı yaşama sık gözlenen durumlardır. Travmatik bir olayla karşılaşan birey olayın süresi, büyüklüğü ve sahip olduğu başa çıkma becerilerine bağlı olarak kısa ya da uzun vadede etkilenmektedir. Bu etkiler yalnızca travmatik olayı yaşayan kişiyle sınırlı kalmayıp kişinin ailesi ve toplumun geneline kadar yayılabilmektedir. Travmatik olay sonucunda kişilerin büyük çoğunluğunda travma sonrası stres bozukluğu görülmekle birlikte depresyon, anksiyete, madde kötüye kullanımı, yeme bozukluğu, uyku problemleri, duygu durum bozuklukları, intihar girişimleri gibi psikolojik problemler görülebilmektedir. Ayrıca ebeveynlerin bu belirtilerinin ikinci kuşaktaki bireyleri etkileyebileceği, aile içindeki ilişki ve kültürel altyapının sorunlu ve çatışmalı olması nedeniyle aile dinamikleri ve ailenin işleyişi üzerinde pek çok olumsuz etkiye sahip olacağı öngörülmektedir. Dolayısıyla travma sürecinde ve travma sonrasında toplumun iyi oluşunu korumak için bireyi ve aileyi güçlendirmek önem taşımaktadır. Bu noktada sosyal ve kültürel desteğin yanı sıra, alandaki uzmanlar olan psikiyatristler, psikolojik danışmanlar, psikologlar, aile ve evlilik danışmanlarına büyük bir sorumluluk düşmektedir.

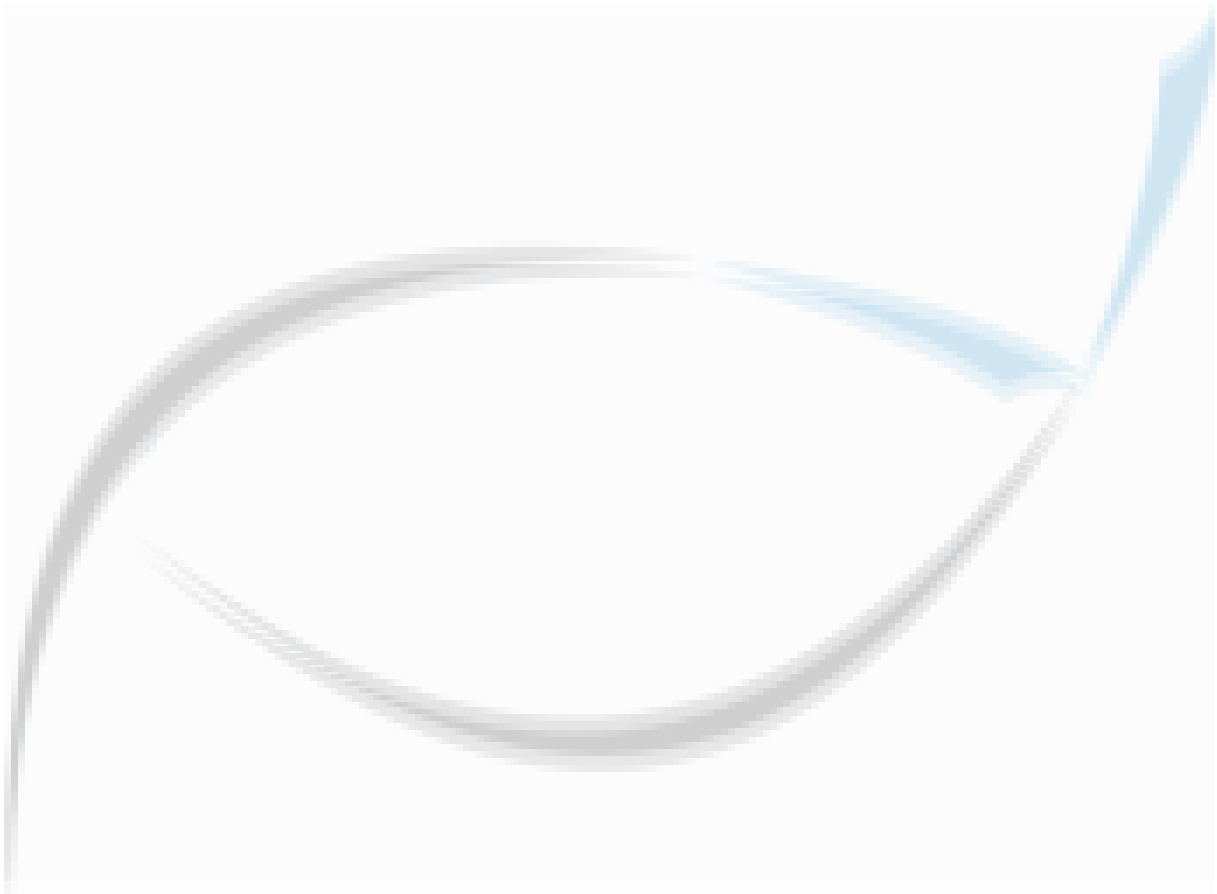
Anahtar Kelimeler: Travma, Travma Sonrası Stres, Sosyal ve Kültürel Perspektif

Evaluation of the Concepts of Trauma and Post-Traumatic Stress From a Social and Cultural Perspective

Abstract: Individuals may encounter many stressful situations throughout their lives. However, there are situations in human life that can threaten an individual's life, physical integrity, worldview, and loved ones. Traumatic experiences, defined as real situations or threats of death, serious injury, or harm, that cause extreme stress, helplessness, intense fear, or horror in an individual or a close family member, are referred to as trauma. Common symptoms include repeatedly replaying memories of the traumatic event in one's mind or seeing it in dreams, being unable to recall certain parts of the event, experiencing outbursts of anger, having sleep problems, difficulty concentrating, negative changes in emotions and thought patterns, avoiding situations that remind one of the event, or experiencing intense distress when confronted with triggering situations. Individuals who experience a traumatic event may be affected in the short or long term, depending on the duration and severity of the event and their coping skills. These effects are not limited to the person who experienced the traumatic event, but can spread to their family

and the wider community. While the majority of individuals experience post-traumatic stress disorder as a result of a traumatic event, psychological problems such as depression, anxiety, substance abuse, eating disorders, sleep problems, mood disorders, and suicide attempts may also occur. Furthermore, it is anticipated that these symptoms in parents may affect second-generation individuals and that problematic and conflictual family relationships and cultural foundations may have numerous negative effects on family dynamics and functioning. Therefore, strengthening the individual and the family is crucial for maintaining the well-being of society during and after the trauma process. At this point, in addition to social and cultural support, a great responsibility falls on the experts in the field, namely psychiatrists, psychological counsellors, psychologists, and family and marriage counsellors.

Keywords: Trauma, Post-Traumatic Stress, Social and Cultural Perspective

Makale id= 43

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0009-0000-3908-9215, 0000-0002-4623-9397

| 48

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin Matematik Öğretimine Yansımaları: Pedagojik Dönüşüm ve Uygulama Güçlükleri**Araştırmacı Esra Cinkara¹, Doç. Dr. Meriç Özgeldi¹**
¹Mersin Üniversitesi

*Corresponding author: Esra Cinkara

Özet: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, öğrenciyi bilgiyi doğrudan alan pasif bir özne olarak değil; bilgiyi keşfeden, ilişkilendiren ve kendi zihinsel süreçleri aracılığıyla yapılandıran aktif bir öğrenen olarak konumlandırmaktadır. Bu yaklaşım, yapılandırmacı öğrenme anlayışı ve güncel program reformlarıyla paralellik göstermekte; özellikle matematik öğretiminde somutlaştırma, dijital araç kullanımı ve etkinlik temelli öğrenme süreçlerinin matematiksel akıl yürütme ve problem çözme becerilerini desteklediğine ilişkin bulgularla örtüşmektedir (Daştan & Aydın, 2025; Uygun & Akgül, 2024). Bununla birlikte, reformların uygulama sürecinde karşılaşılan güçlüklerin sınıf içi yansımalarının incelenmesi önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin ortaokul matematik derslerinde, uygulama sürecini öğretmen deneyim ve değerlendirmeleri doğrultusunda incelemektir. Nitel durum çalışması deseninde yürütülen araştırmanın çalışma grubunu, 2024–2025 eğitim öğretim yılında Mersin ilinde görev yapan 11 ortaokul matematik öğretmeni oluşturmaktadır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmış; açık kodlama yöntemiyle analiz edilmiş ve kodlayıcılar arası uyum oranı %85 olarak hesaplanmıştır. Bulgular dört temel yapı altında toplanmıştır. İlk olarak, modelin öğrenci merkezli, keşfetmeye dayalı ve süreç odaklı pedagojik dönüşümü desteklediği ifade edilmiştir. İkinci olarak, öğrenci hazırbulunuşluk düzeylerindeki yetersizlikler, ders kitabının yapısı ve içerik yoğunluğu, zaman kısıtları ile altyapı eksiklikleri uygulama sürecini zorlaştıran unsurlar olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte öğretmenler, öğrencilerin problem çözme, analiz etme ve matematiksel bilgiyi günlük yaşamla ilişkilendirme becerilerinde gelişim gözlemlediklerini; derse yönelik tutum ve motivasyonlarında olumlu değişimler yaşandığını belirtmişlerdir. Bu sonuçlar, modelin kuramsal çerçevesi ile uygulama gerçekliği arasındaki ilişkinin bütüncül biçimde değerlendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, Ortaokul Matematik Eğitimi, Öğretmen Görüşleri

Makale id= 33

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-3953-8145

| 49

Türkiye’de Yetersizliği Olan ve Olmayan Öğrencilerde Öz-Belirlemenin Demografik ve Çevresel Yordayıcıları: Klasik ve Makine Öğrenmesi Temelli Bir Analiz**Dr. Öğretim Üyesi Deniz Ayşegül Söğüt¹**¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

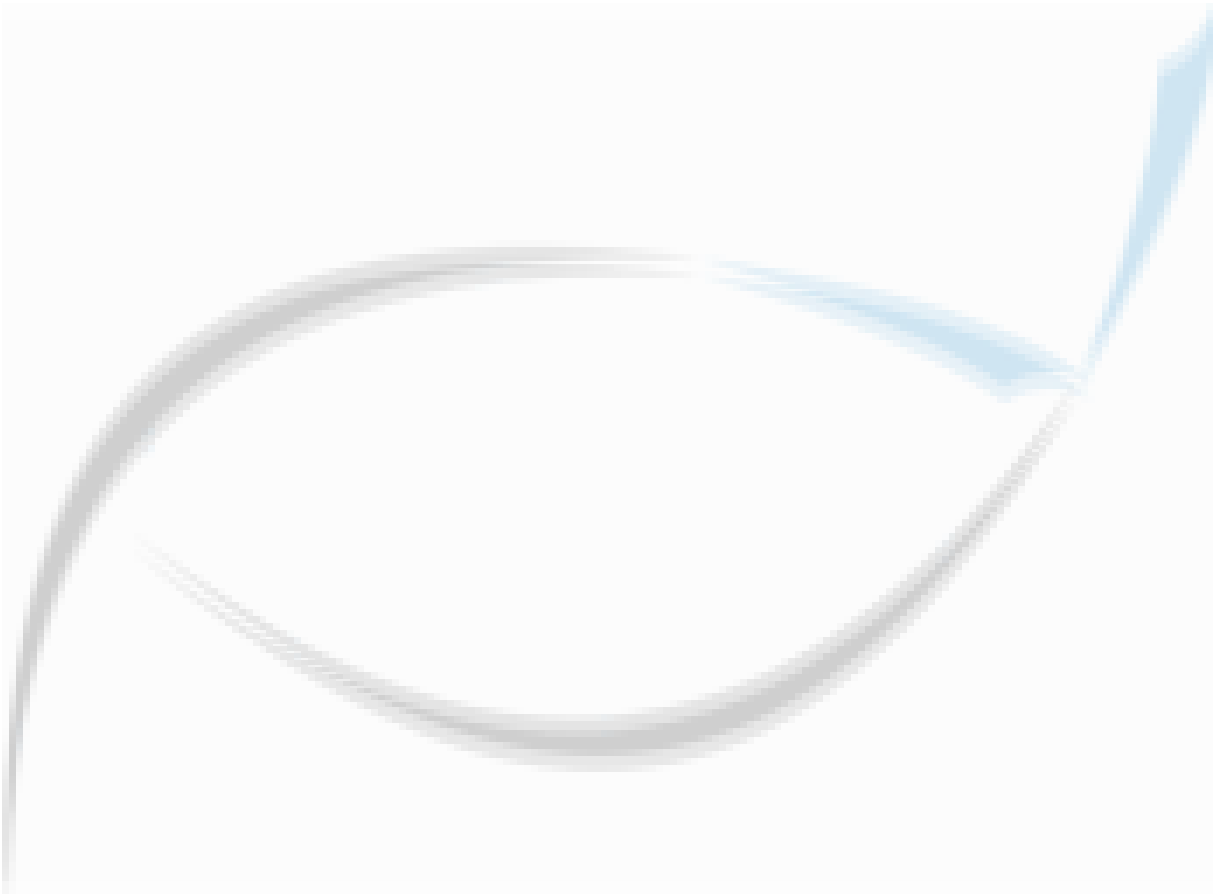
Özet: Bu çalışma, Türkiye’de öğrencilerin öz-belirlenim düzeylerini etkileyen demografik ve çevresel yordayıcıları incelemeyi ve bu amaçla AIR Self-Determination Scale–Student Formun Türkçe uyarlamasını (T-AIR-S) psikometrik olarak değerlendirmeyi amaçlamıştır. Çalışma, Nedensel Öznellik Kuramı çerçevesinde öz-belirlenimi, öğrencilerin kapasiteleri ile ev/okul fırsat yapıları arasındaki dinamik etkileşim üzerinden ele almıştır. Araştırmada iki ardışık örneklem kullanılmıştır: İlk örnekte (n=342) ölçeğin dilsel-kültürel uyarlaması ve geçerlik-güvenirlilik analizleri yürütülmüş; bulgular T-AIR-S’nin kapasite (yetenek, algı) ve fırsat (ev, okul) boyutlarını içeren dört faktörlü yapıyı ve güçlü iç tutarlılığı desteklemiştir. İkinci örnekte (n=501) klasik istatistiksel analizler ve makine öğrenmesi (Karar Ağacı, Rastgele Orman) ile öz-belirlenimin yordayıcıları incelenmiştir. Sonuçlar; öz-belirlenim puanlarının yetersizlik durumu, yaş, okul türü, yerleşim bölgesi ve rehabilitasyon desteği gibi değişkenlere göre farklılaştığını; kapasite ile algılanan fırsatlar arasında orta düzeyde pozitif ilişki bulunduğunu göstermiştir. Makine öğrenmesi bulguları, özellikle okul türü ve yetersizlik durumunun en güçlü yordayıcılar olduğunu işaret ederek, öz-belirlenimin hem bireysel özelliklere hem de bağlamsal fırsat yapılarına duyarlı olduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Öz-Belirleme, Zihinsel ve Gelişimsel Yetersizlikler, Kapsayıcı Eğitim, Makine Öğrenme, Eğitsel Destek, Eğitsel Ortam

Demographic and Environmental Predictors of Self-Determination in Turkish Students With and Without Disabilities: A Classical and Machine Learning-Based Analysis

Abstract: This study aimed to examine demographic and environmental predictors of students’ self-determination in Türkiye and to psychometrically evaluate the Turkish adaptation of the AIR Self-Determination Scale–Student Form (T-AIR-S). Grounded in Causal Agency Theory, self-determination was conceptualized as a dynamic interplay between students’ capacity and perceived opportunity structures at home and school. Two sequential samples were used. In the first sample (n = 342), linguistic and cultural adaptation procedures were conducted, followed by validity and reliability analyses. Findings supported a four-factor structure reflecting capacity (ability, perceptions) and opportunities (home, school), along with strong internal consistency. In the second sample (n = 501), predictors of self-determination were investigated using both classical statistical analyses and machine learning approaches (Decision Tree and Random Forest). Results indicated that self-determination scores varied as a function of disability status, age, school type, geographic region, and rehabilitation support, and that capacity was moderately and positively associated with perceived opportunities. Machine learning results further highlighted school type and disability status as the most influential predictors, underscoring that self-determination is sensitive to both individual characteristics and contextual opportunity structures. Overall, the findings provide evidence for the usability of T-AIR-S and offer implications for designing context-responsive supports to enhance self-determination.

Keywords: Self-Determination, Intellectual and Developmental Disabilities, Inclusion, Machine Learning, Educational Support, Educational Context

Makale id= 50

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-6135-6815

| 51

Yapay Zeka Bağlamında Medya Okuryazarlığının Yeniden İnşası**Dr. Öğretim Üyesi Özge Mısırlı¹**¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Özet: Geleneksel medya okuryazarlığı literatürü, uzunca bir süre kurgusal içeriklerin ardındaki gündelik ya da ideolojik mesajları deşifre etmeye ve görüntünün "açısını/kadrajını" sorgulamaya odaklanmıştır. Ancak günümüzde Üretken Yapay Zeka (GenAI) teknolojilerinin yükselişi, medya içeriklerini kaygan bir zemine oturtmuş ve içeriklerin gerçekliğini ayırt etmeyi güç bir hale getirmiştir. Hiçbir dönemde durağan olmayan medya, statik bir bilgi alanından dinamik ve form değiştiren bir labirente yeni dönüşmemiştir; ancak yapay zeka içeriklerinin kolayca üretilebilmesi, gerçek ve sahte arasındaki farkı daha flu, riskleri ise daha belirsiz bir duruma getirmiştir. Bu durumda medyanın değişen özelliklerine uyum sağlamak ve bakış açımızı bu değişime uygun şekilde geliştirmek bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu yeni dönemde medya içerikleri, bir dış gerçekliğin temsili olmaktan çıkarak "Sentetik Hakikat" (Synthetic Truth) formuna bürünmüştür. Bu çalışma, medya okuryazarlığı disiplininin evrimini; görüntünün niteliğini sorgulayan klasik yaklaşımdan, görüntünün ontolojik varlığını (var olup olmadığını) sorgulayan "Sentetik Medya Okuryazarlığı" evresine geçişini kavramsal bir çerçevede ele almaktadır. Çalışmanın temel savı, artık yapay zeka tarafından kurgulanan ya da kurgulanabilecek olan bu labirente kullanıcıların hayatta kalabilmesi için teknik becerilerin ötesinde bir "Bilişsel Bağışıklık" (Cognitive Immunology) geliştirmesi gerektiğidir. Tıpkı biyolojik bağışıklık sisteminin vücudu koruduğu gibi, bilişsel bağışıklık sistemleri de zihni sorunlu bilgilerden, hatalı inançlardan ve meta-inançlardan korumaktadır. Bilişsel bağışıklığın amacı yanlış bilgilere karşı direnç oluşturmaktır; çünkü yapay zeka bağlamında bakıldığında, bireylerin yanıltıcı bilgileri tanımlamasına ve bunlara karşı direnmesine yardımcı olan zihinsel savunma mekanizmaları daha önemli hale gelmiştir. Literatür taraması ve kavramsal analiz yöntemiyle hazırlanan bu bildiri, medya okuryazarlığına ilişkin bakış açısının değişen teknoloji ve dönüşen medya koşulları göz önüne alınarak analiz düzeyine taşınması gerektiğini vurgulamakta ve dijital labirentten çıkış için stratejik bir bakış açısı sunmaktadır.

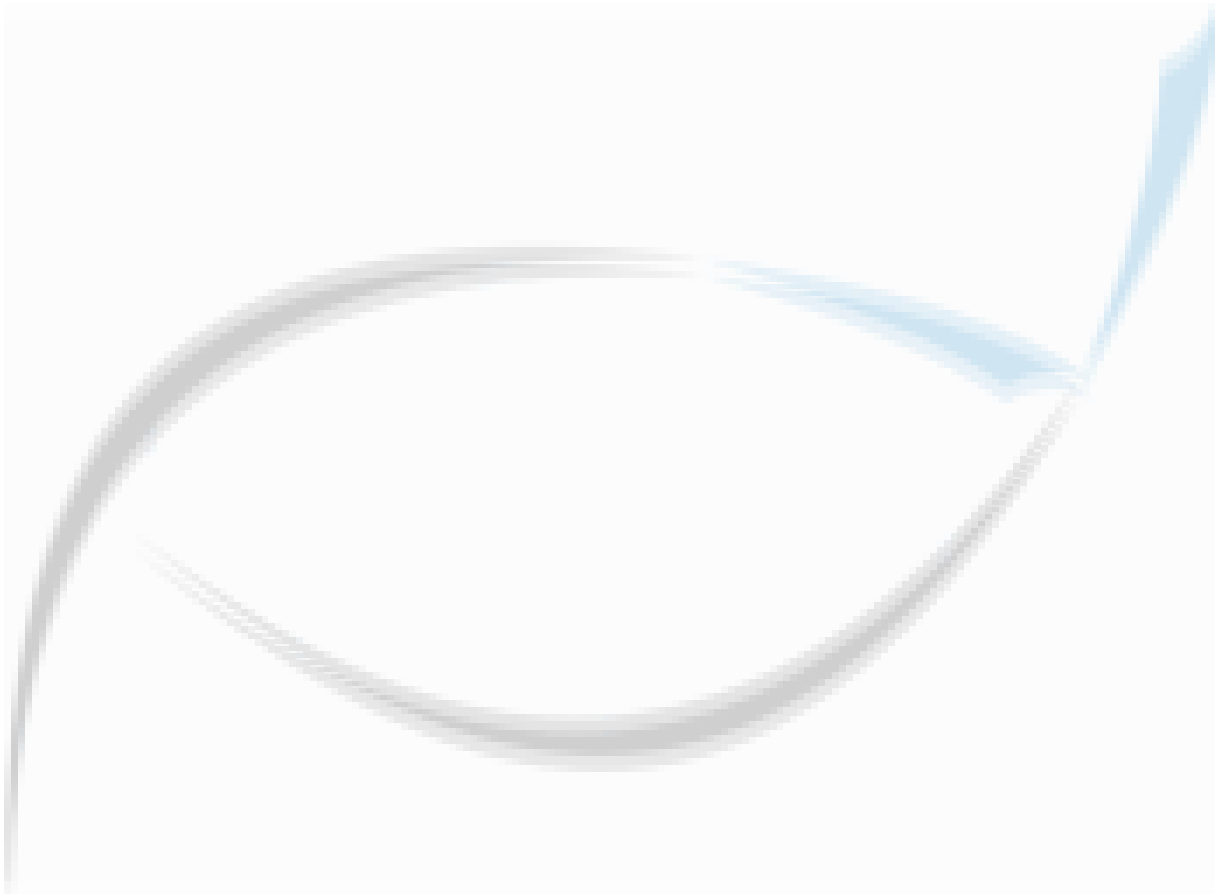
Anahtar Kelimeler: Medya Okuryazarlığı, Yapay Zeka, Sentetik Okuryazarlık, Bilişsel Bağışıklık

Rebuilding Media Literacy in the Context of Generative AI

Abstract: Traditional media literacy literature has long focused on deciphering the everyday or ideological messages behind fictional content and questioning the "angle/frame" of the image. However, the rise of Generative Artificial Intelligence (GenAI) technologies today has placed media content on slippery ground and made it difficult to distinguish the authenticity of content. The media, which has never been static, has not transformed into a dynamic and ever-changing labyrinth from a static information space; however, the ease with which artificial intelligence content can be produced has blurred the line between real and fake, making the risks more uncertain. In this situation, adapting to the changing characteristics of the media and developing our perspective accordingly has become a necessity. In this new era, media content has moved beyond representing an external reality and has

taken on the form of "Synthetic Truth." This study examines the evolution of the discipline of media literacy within a conceptual framework, tracing its transition from the classical approach that questions the nature of the image to the phase of "Synthetic Media Literacy" that questions the ontological existence (whether it exists or not) of the image. The primary objective of this study is to develop a "Cognitive Immunity" that goes beyond technical skills to enable users to survive in this labyrinth, which is now being designed or could be designed by artificial intelligence, and to protect the mind from problematic information, beliefs, and meta-beliefs. The goal of cognitive immunity is to build resistance to misinformation because, in the context of artificial intelligence, mental defense mechanisms that help individuals identify and resist misleading information have become more important. This study emphasizes the need to elevate awareness of media literacy to the level of analysis, considering the changing technology and the ever-evolving media landscape, and attempts to offer a perspective for navigating the digital labyrinth.

Keywords: Media Literacy, Artificial Intelligence, Synthetic Literacy, Cognitive Immunity

Makale id= 83

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-0013-9024; 0000-0002-0013-9024

| 53

Ardahan Topraklarından Aktinobakterilerin İzolasyonu ve Antimikrobiyal Etkilerinin AraştırılmasıAraştırmacı Merve Sezer¹, Dr. Öğr. Üyesi Salih Sarıcaoğlu¹¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi

*Corresponding author: Merve Sezer

Özet: Aktinobakteriler, biyoteknolojik potansiyeli yüksek hem karasal hem de sucul ekosistemlerde yaygın olarak bulunan Gram pozitif bakterilerdir. Genellikle aerobik, miselyum oluşturan, konik yapıda ve farklı pigment üreten koloni morfolojilerine sahip mikroorganizmalardır. Bu bakteriler, özellikle bitki biyoteknolojisi alanında yapılan çalışmalarla son yıllarda gördükleri ilgi artmaktadır. Bitki patojenlerine karşı antagonistik aktiviteleri, biyolojik mücadele çalışmalarında önemli bir potansiyel sunduklarını göstermektedir. Aktinobakteriler buldukları ortamda ürettikleri enzimler aracılığıyla selüloz, kitin gibi kompleks organik bileşikleri ayrıştırarak karbon döngüsüne katkı sağlarlar. Böylece topraktaki besin maddelerinin yenilenmesinde ve humus oluşumunda önemli rol oynarlar. Bunun yanında sekonder metabolit üretme kapasiteleri, onları ticari ve farmasötik açıdan değerli kılmaktadır. Bu nedenle yeni aktinobakteri türlerinin keşfi farklı alanlarda kullanılacak yeni organizmaların kaynağını oluşturması bakımından önem arz etmektedir. Ardahan iline ait topraklarda aktinobakteriyel çeşitlilik üzerine yapılmış bir çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışmada Ardahan'ın Posof (Gümüşkavak), Damal (Tepeköy), Hanak (Selamverdi) ilçeleri ile Mera (Dumankonak) ve Değirmenli bölgelerinden alınan toprak örneklerinden aktinobakteri izolasyonu gerçekleştirilmiştir. Dilüsyon-plaka yönteminin uygulandığı çalışmada, 28 °C'de 14 günlük inkübasyon sonrası 10 farklı seçici besiyerinde gelişen aktinobakteri kolonilerinden saf kültürler elde edilmiştir. Renk gruplandırması ve koloni morfolojisine göre yapılan değerlendirmeler sonucunda 28 farklı renk grubundan aktinobakteri özellikleri taşıyan 45 farklı izolat moleküler tanımlama için seçilmiştir. Ayrıca bu izolatların antimikrobiyal potansiyellerinin belirlenmesi amacıyla 15 patojen organizmaya karşı antimikrobiyal aktivite testleri uygulanmıştır. Morfolojik kriterlere göre aktinobakteri olduğu düşünülen 45 izolatın 15 patojen organizmaya karşı farklı düzeylerde antimikrobiyal etki gösterdiği belirlenmiştir.

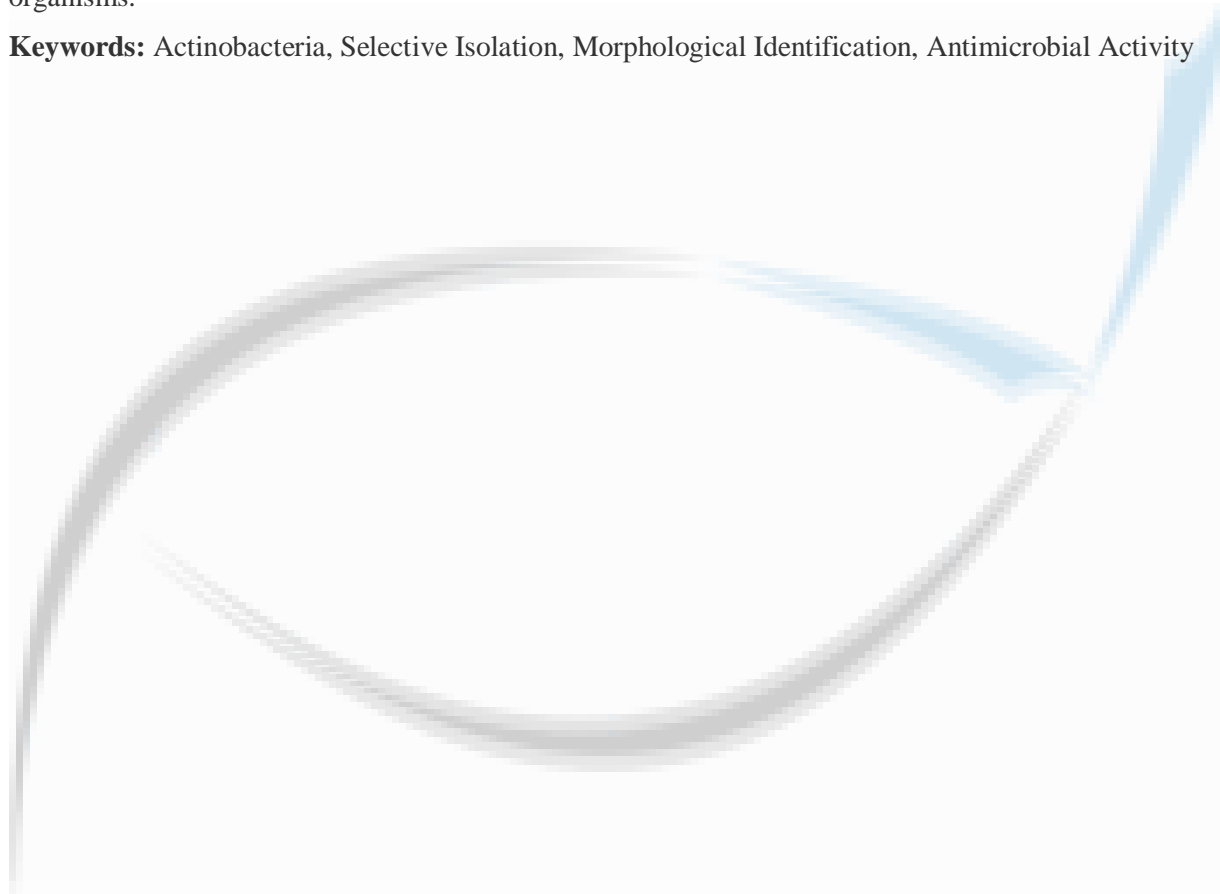
Anahtar Kelimeler: Actinobacteria, Seçici İzolasyon, Morfolojik Tanımlama, Antimikrobiyal Aktivite

Isolation of Actinobacteria From Ardahan Soils and Investigation of Their Antimicrobial Effects

Abstract: Actinobacteria are Gram-positive bacteria that are widely found in both terrestrial and aquatic ecosystems and have high biotechnological potential. They are generally aerobic, mycelium-forming microorganisms characterized by conical structures and diverse pigment-producing colony morphologies. In recent years, these bacteria have received increasing attention, particularly due to studies in the field of plant biotechnology. Their antagonistic activity against plant pathogens demonstrates their significant potential in biological control studies. Actinobacteria contribute to the carbon cycle by breaking down complex organic compounds such as cellulose and chitin through enzymes produced in their environment. Thus, they play an important role in the renewal of nutrients in

the soil and in humus formation. In addition, their capacity to produce secondary metabolites makes them valuable from both commercial and pharmaceutical perspectives. Therefore, the discovery of new actinobacteria species is important, as it provides a source of new organisms applicable in various fields. No study has been conducted on actinobacterial biodiversity in the soils of Ardahan province. In this study, actinobacteria were isolated from soil samples collected from the districts of Posof (Gümüşkavak), Damal (Tepeköy), Hanak (Selamverdi), and districts of Mera (Dumankonak) and Değirmenli in Ardahan. Using the dilution-plate method, pure cultures were obtained from actinobacteria colonies grown on 10 different selective media after 14 days of incubation at 28°C. Based on color grouping and colony morphology, 45 different isolates with actinobacterial characteristics, representing 28 different color groups, were selected for molecular identification. Furthermore, antimicrobial activity tests were conducted against 15 pathogenic organisms to assess the antimicrobial potential of these isolates. It was determined that the 45 isolates, presumed to be actinobacteria based on morphological criteria, showed varying levels of antimicrobial activity against the 15 pathogenic organisms.

Keywords: Actinobacteria, Selective Isolation, Morphological Identification, Antimicrobial Activity

Makale id= 8

Sözlü Sunum

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-2346-0673>

| 55

Astrokimya

Araştırmacı Gülsen Gürsoy¹, Doç. Dr. Zeynep Çelik Orhan¹
¹Ege Üniversitesi

*Corresponding author: Gülsen Gürsoy

Özet: Gelişen teknoloji günümüzde astronomi alanında yapılan çalışmalara bir ivme kazandırmıştır. Özellikle atmosfer dışı gözlemler sayesinde artık ötegezegenlerin atmosfer yapıları ve içerikleri detaylı olarak analiz edilebilmektedir. Bu çok sayıda ve hassas ötegezegen gözlemleri sayesinde ötegezegenlerin yapıları ve bu gezegenlerde canlı bulup bulunmadığına dair olasılıklar hakkında daha detaylı bilgiler edinilebilir. Bu kapsamda astronomide de yeni çalışma alanları ön plana çıkmaktadır. Bu çalışma alanları çoklu disiplinler alanlar olup canlılık arayışında oldukça önemlidir. Bu alanlardan biri astrokimyadır. Astrokimya ile ilkel canlılar için gerekli olan kimyasal koşullar ve moleküllerin yapısı, maddenin yapı taşı olan atomların yaşamın temelinde kullanılırken girebilecekleri olası tepkimeler ele alınmaktadır. Astrokimya alanındaki çalışmalar halengelişmeye devam etmektedir. Özellikle ötegezegen araştırmalarında yaşam izi arayışında başvurulan astrokimya, ana hedefleri ötegezegen keşfi olan CoROT (2007), Kepler (2009) ve TESS (2017) gibi teleskopların arka arkaya gönderilmesiyle çok sayıda ötegezegenine ait duyarlı bir şekilde gözlem verisi elde edilmesiyle daha da gelişmiştir. Bu bağlamda Kepler verilerinden elde edilen Kepler 643 yıldızının ve gezegeninin MESA iç yapı modelleriyle iç yapısı incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Yıldız İç Yapı ve Evrimi, Gezegen İç Yapı ve Evrimi, Astrokimya

Astrochemistry

Abstract: Advances in technology have significantly accelerated research in the field of astronomy. In particular, space-based observations now enable detailed analyses of the atmospheric structures and compositions of exoplanets. Thanks to the large number of precise exoplanet observations available today, it is possible to obtain more detailed information about the physical properties of these planets and the potential for the presence of life. Within this context, new research areas have gained prominence in astronomy, many of which are inherently interdisciplinary and play a crucial role in the search for life. One of these fields is astrochemistry. Astrochemistry investigates the chemical conditions required for primitive life, the structures of relevant molecules, and the possible reactions of atoms—the fundamental building blocks of matter—when they participate in processes essential to life. Research in astrochemistry continues to evolve, particularly in the context of exoplanet studies. The search for biosignatures has been greatly advanced by the sensitive observational data obtained from missions primarily dedicated to exoplanet discovery, such as CoRoT (2007), Kepler (2009), and TESS (2017). In this study, the internal structure of the Kepler-643 star–planet system will be investigated using MESA stellar interior models based on Kepler data.

Keywords: Stellar Structure and Evolution, Planetary Interior Structure and Evolution, Astrochemistry

Makale id= 65

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-9649-4495

| 56

Ataköy ve Şirinevler'de Kamusalın Üretimi**Araştırmacı Betül Sena Aydın¹, Dr. Öğretim Üyesi Neslihan Aydın Yönet²**¹Bahçeşehir Üniversitesi (BAU) Lisansüstü Eğitim Enstitüsü²Bahçeşehir Üniversitesi

*Corresponding author: Betül Sena Aydın

Özet: Kentsel alanlardaki kamusalılık, yalnızca fiziksel özellikler ve erişilebilirlik düzeyleriyle değil, aynı zamanda sosyal etkileşim kalıpları, çevresel algı ve çevredeki arazi kullanımları ve mekânsal tasarımın etkilediği yorumlayıcı çerçevelerle de şekillenir. Metropol bağlamında, coğrafi olarak bitişik konumlanmış bölgeler belirgin farklılıklara sahip kamusal yaşam deneyimleri yaratabilir. Bu araştırma, İstanbul'da sosyo-mekânsal olarak farklı ancak bitişik iki bölge olan Ataköy ve Şirinevler'de mekânsal konfigürasyonun, arazi kullanım çeşitliliğinin ve çevresel gürültü yoğunluğunun kamusal algısı ve deneyimini nasıl etkilediğini incelemektedir. Ataköy, düzenli bir kentsel doku, planlı büyüme ve biçimsel olarak erişilebilir kamusal alanlarla karakterize edilen modernist bir yerleşim bölgesidir. Buna karşılık, Şirinevler büyük ölçüde organik kentleşme süreçleriyle gelişmiş olup, karma arazi kullanımı, yoğun yaya akışı ve parçalanmış toplanma alanlarıyla karakterize edilen heterojen ve düzensiz bir mekânsal yapıya sahiptir. Çalışma, nitel ve gözlemsel kentsel morfoloji analizini kullanan bir vaka çalışması metodolojisi kullanmaktadır. Veriler, yerinde gözlemler, mekânsal haritalama, fotoğrafik dokümantasyon ve görsel-işitsel kayıtlar yoluyla toplanmıştır. Bulgular, kamusal alanın farklı kullanıcı grupları ve çeşitli mekânsal bağlamlar içinde farklı şekillerde deneyimlendiğini göstermektedir. Ataköy, mekânsal erişilebilirlik, açıklık, konfor ve görsel süreklilik sağlasa da, kendiliğinden sosyal etkileşim için sınırlı fırsatlar sunmaktadır. Buna karşılık, Şirinevler mekânsal yoğunluk, çevresel gürültü ve morfolojik karmaşıklıkla karakterize edilir; ancak aynı zamanda işlevsel çeşitlilik, sürekli yaya hareketi ve yüksek nüfus yoğunluğu ile desteklenen canlı ve sosyal açıdan dinamik bir kamusal yaşamı da sürdürmektedir. Çalışma, kamusalın yalnızca fiziksel biçime indirgenemeyeceğini; aksine, mekânsal yapı, günlük pratikler, arazi kullanım çeşitliliği ve duyuşsal deneyim yoluyla sürekli olarak üretilip yeniden yorumlandığını savunmaktadır. Araştırma, E5 karayolu ile fiziksel olarak ayrılmış ancak tek bir yaya üst geçidiyle birbirine bağlanmış iki bölge olan Ataköy ve Şirinevler'i karşılaştırmalı olarak analiz ederek, sosyo-mekânsal ayrışmayı ön plana çıkarıyor ve arazi kullanım yapısının, yönlendirme ve sirkülasyon sistemlerinin, çevresel gürültünün ve toplanma alanlarının konfigürasyonunun kamusal alanın farklılaştırılmış deneyimlerini nasıl şekillendirdiğini inceliyor.

Anahtar Kelimeler: Kamusalılık, Mekânsal Konfigürasyon, Arazi Kullanımı, Kentsel Deneyim, Ses.

The Production of Publicness in Ataköy and Şirinevler

Abstract: Publicness in urban spaces is shaped not only by physical characteristics and levels of accessibility, but also by social interaction patterns, environmental perception, and the interpretative frameworks influenced by surrounding land uses and spatial design. In a metropolitan context, geographically adjacent districts may produce markedly different experiences of public life. This research investigates how spatial configuration, land-use diversity, and environmental noise intensity

influence the perception and experience of publicness in Ataköy and Şirinevler, two socio-spatially distinct yet contiguous districts in Istanbul. Ataköy represents a modernist residential development characterized by a regular urban fabric, planned growth, and formally accessible public spaces. In contrast, Şirinevler has evolved largely through organic urbanization, resulting in a heterogeneous, irregular spatial structure characterized by mixed land use, intense pedestrian flows, and fragmented gathering areas. The study uses a case-study methodology employing qualitative and observational urban-morphology analysis. Data were collected through systematic on-site observations, spatial mapping, photographic documentation, and audiovisual recordings. The findings demonstrate that public space is experienced differently by diverse user groups and within varying spatial contexts. Although Ataköy provides spatial accessibility, openness, comfort, and visual continuity, it offers limited opportunities for spontaneous social interaction. Conversely, Şirinevler is characterized by spatial congestion, environmental noise, and morphological complexity; however, it simultaneously sustains a vibrant and socially dynamic public life supported by functional diversity, continuous pedestrian movement, and high population density. The study argues that publicness cannot be reduced to physical form alone; rather, it is continuously produced and reinterpreted through spatial structure, everyday practices, land-use diversity, and sensory experience. By comparatively analyzing Ataköy and Şirinevler—two districts physically separated by the E5 highway yet connected by a single pedestrian overpass—the research foregrounds socio-spatial segregation and examines how land use patterns, orientation and circulation systems, environmental noise, and the configuration of gathering spaces shape differentiated experiences of public space.

Keywords: Publicness, Spatial Configuration, Land Use, Urban Experience, Sound.

Makale id= 41

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0009-0006-2899-3907

| 58

Beyşehir Gölü Mikroplastik Kirliliğinin Ön Değerlendirmesi**Araştırmacı Seren Hüzmeli¹, Prof. Dr. Melek Zeybek Yünlü¹**¹Süleyman Demirel Üniversitesi

*Corresponding author: Seren Hüzmeli

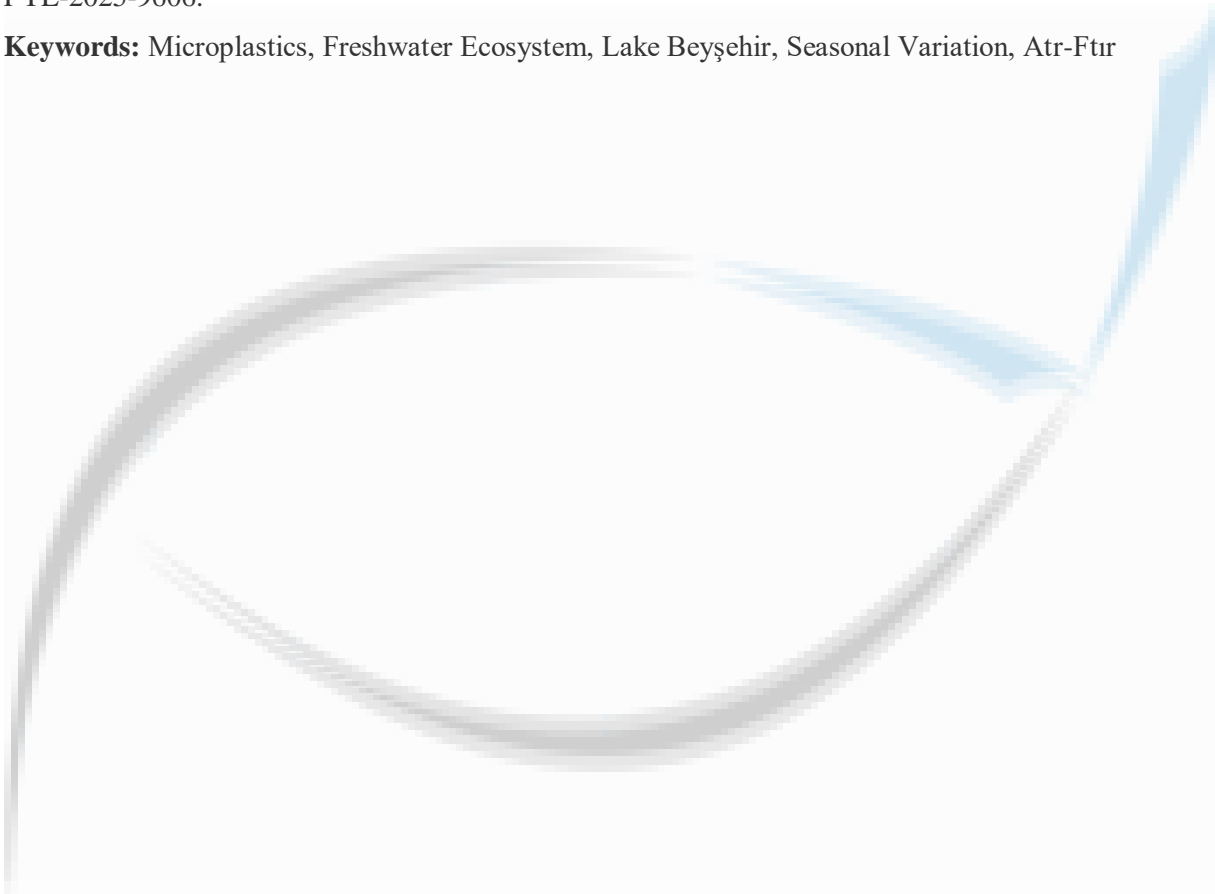
Özet: Mikroplastikler; çevrede uzun süre kalabilmeleri ve toksik kirleticileri yüzeylerinde taşıyabilmeleri nedeniyle, özellikle tatlı su ekosistemleri için önemli bir tehdit oluşturmaktadır. Bu çalışma, Türkiye'nin A sınıfı sulak alan statüsündeki Beyşehir Gölü'nde mikroplastik (MP) kirliliğinin varlığını, mevsimsel değişimini, morfolojik dağılımını ve olası kaynaklarını yüzey suyu örnekleri üzerinden ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışma kapsamında gölün Beyşehir ilçe sınırları içinde kalan bölümünde, antropojenik etkinin farklı düzeylerde olduğu üç istasyon (B-1, B-2, B-3) belirlenmiştir. Örneklemeler ilkbahar (Mayıs 2025) ve yaz (Ağustos 2025) dönemlerinde gerçekleştirilmiştir. Su örneklerinde MP izolasyonu ve sınıflandırması, literatürde yaygın olarak kullanılan protokoller izlenerek yürütülmüş; parçacıklar stereomikroskop altında şekil ve renk açısından değerlendirilmiştir. Ayrıca seçilen parçacıklarda polimer tür tayini için ATR-FTIR analizi uygulanmıştır. Bulgular, tüm istasyonlarda MP varlığını doğrulamıştır. Toplam MP yoğunluğu 337 adet/m² olarak belirlenmiştir. En yüksek MP yoğunluğu B-1 istasyonunda (120 adet/m²), en düşük yoğunluk ise B-2 istasyonunda (100 adet/m²) tespit edilmiştir. Morfolojik dağılımda filament/lif tipi parçacıklar baskın bulunmuş; renk dağılımında ise her iki dönemde de siyah parçacıklar öne çıkmıştır. Yaz döneminde, özellikle B-3 istasyonunda yüzey suyu örneklerinde MP sayısında belirgin bir artış gözlenmiştir. FTIR analizi sonuçları, örneklerde polietilen tereftalat (PET) ve polietilen (PE) polimerlerinin baskın olduğunu göstermiştir. Sonuçlar; göl çevresindeki rekreasyonel kullanım, yerleşim etkisi, balıkçılık/tekne faaliyetleri ve olası tekstil kaynaklı lif girişlerinin MP kirliliğinde rol oynayabileceğine işaret etmektedir. Elde edilen veriler, Beyşehir Gölü'nde sürdürülebilir atık yönetimi uygulamalarının güçlendirilmesi, kıyı kullanımının düzenlenmesi ve düzenli izleme programlarının oluşturulmasının gerekliliğini ortaya koymaktadır. Teşekkür: Bu çalışma, Süleyman Demirel Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından FYL-2025-9606 proje numarası kapsamında desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mikroplastik, Tatlı Su Ekosistemi, Beyşehir Gölü, Mevsimsel Değişim, Atr-Ftir**The Preliminary Assessment of Microplastic Pollution in Lake Beyşehir**

Abstract: Microplastics (MPs) pose a significant threat to freshwater ecosystems due to their environmental persistence and their ability to adsorb and transport toxic pollutants on their surfaces. This study aimed to determine the presence, seasonal variation, morphological characteristics, and potential sources of MP pollution in the surface waters of Lake Beyşehir, a Class A wetland in Türkiye. Surface-water sampling was conducted at three stations (B-1, B-2, B-3) within the Beyşehir district section of the lake, representing different levels of anthropogenic influence, during spring (May 2025) and summer (August 2025). MP isolation and classification were performed using widely adopted protocols in the literature. Particles were examined under a stereomicroscope and categorized by shape

(e.g., fragments, filaments/fibers, pellets) and color. Polymer identification was carried out for selected particles using ATR-FTIR spectroscopy. MPs were detected at all stations, confirming their widespread occurrence in the lake. The total MP abundance was 337 items/m². The highest abundance was recorded at station B-1 (120 items/m²), while the lowest was observed at station B-2 (100 items/m²). Filaments/fibers were the dominant morphological type, and black particles were the most prevalent color in both sampling periods. A pronounced increase in MP abundance was observed in summer, particularly at station B-3. ATR-FTIR results indicated that polyethylene terephthalate (PET) and polyethylene (PE) were the predominant polymer types. Overall, the findings suggest that recreational activities around the lake, residential influences, fishing/boating operations, and textile-derived fiber inputs may contribute to MP pollution in Lake Beyşehir. These results highlight the need to strengthen sustainable waste management practices, regulate shoreline use, and establish regular monitoring programs to protect the ecological integrity of the lake. Acknowledgment: This study was supported by Süleyman Demirel University Scientific Research Projects Coordination Unit under project number FYL-2025-9606.

Keywords: Microplastics, Freshwater Ecosystem, Lake Beyşehir, Seasonal Variation, Atr-Ftir

Makale id= 54

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0009-0007-5041-2328

| 60

Çok Duvarlı Karbon Nanotüp ve Sülfanilik Asit ile Modifiye Edilmiş Camsı Karbon Elektrotlar Kullanılarak Metronidazol'ün Elektrokimyasal Davranışının İncelenmesiAraştırmacı İbrahim Sarper Karaman¹, Prof. Dr. Necati Menek¹, Prof. Dr. Yeliz Karaman²¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi²Sinop Üniversitesi

*Corresponding author: İbrahim Sarper Karaman

Özet: Elektrot modifikasyonu, son zamanlarda elektrokimyasal analizlerde ölçüm doğruluğunu ve hassasiyetini artırmak için kullanılan en önemli yöntemlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Burada elektrot yüzeyinin karbon nanotüpler, iletken polimerler ve metal parçacıklarla kaplanması, yüzeyin aktif alanını önemli ölçüde artırmakta ve elektron transferini kolaylaştırmaktadır. Metronidazol, anaerobik bakteriler ve protozoonlara karşı etkili olan, nitroimidazol türevi bir antibiyotiktir. Hayvanlarda ve insanlarda yaygın olarak kullanılmasına rağmen, mutajenik, genotoksik ve kanserojen etkileri nedeniyle bazı ülkelerde kullanımı kısıtlandırılmıştır. Bu nedenle klinik uygulamalarda ve çevresel unsurlarda metronidazol miktarının izlenmesi oldukça önemlidir. Deneysel çalışmalar Metrohm marka 757 VA Computrace Model Voltametrik Analiz Cihazı ile yapıldı. Çalışma elektrodu olarak camsı karbon elektrot ve modifiye edilmiş camsı karbon elektrotlar, referans ve ikincil (karşıt) elektrot olarak, sırayla Ag/AgCl elektrodu (3 M KCl) ve platin tel kullanıldı. pH ölçümlerinde Jenway 3040 model pH metre ile çalışıldı. Camsı karbon elektrodun modifikasyonu çok duvarlı karbon nanotüp(MWCNT) ve sülfanilik asit(p-ABSA) kullanılarak gerçekleştirildi. Her ölçümden önce çözelti ortamından azot gazı geçirildi. Bu çalışmada farklı çözelti ortamlarında kare dalga(SWV), diferansiyel puls(DPV), doğrusal akım(DCV) ve dönüşümlü voltametri(CV) teknikleri kullanılarak Metronidazol'ün elektrokimyasal davranışları incelendi. Britton-Robinson tamponu, asetat, fosfat ve borat tamponları kullanılarak Metronidazol'ül elektrokimyasal davranışları incelenmiş ve belirlenen ortamda farklı konsantrasyonlarda ölçümler alınmıştır. Yapılacak olan çalışmanın optimum şartlarını belirlemek için farklı tampon çözeltilerinde farklı voltametrik teknikler kullanılmış elde edilen pik akımının ve potansiyelinin pH ile değişimi incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda hem pik akımındaki yükseklik hem de keskin bir pik vermesinden dolayı fosfat tamponu pH 7,0 çalışma ortamı olarak seçildi. Bu ortamda farklı konsantrasyonlarda voltamogramlar alınarak elde edilen veriler ile kalibrasyon grafiği çizildi. Camsı karbon elektrot ve modifiye edilmiş camsı karbon elektrotlar ile elde edilen sonuçlar karşılaştırıldığında MWCNT-Poli(p-ABSA)-GCE'nin Metronidazol'ün indirgenmesinde daha iyi bir katalitik aktivite gösterdiği ve bu ilaç etken maddesinin tayini için yüksek duyarlılık sağladığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Metronidazol, Çok Duvarlı Karbon Nanotüp, Voltametri, Modifikasyon, Sülfanilik Asit

Makale id= 104

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0009-0005-5536-3591; 0000-0002-0135-0155

| 61

Endemik *Tanacetum Alyssifolium* (Bornm.) Grierson ve *Tanacetum Praeteritum* (Horwood) Heywood (Asteraceae) Taksonlarının Karşılaştırmalı AnatomisiAraştırmacı Merve Bayram¹, Doç. Dr. Funda Özbek¹¹Gazi Üniversitesi, Fen Fakültesi, Biyoloji Bölümü

*Corresponding author: Merve Bayram

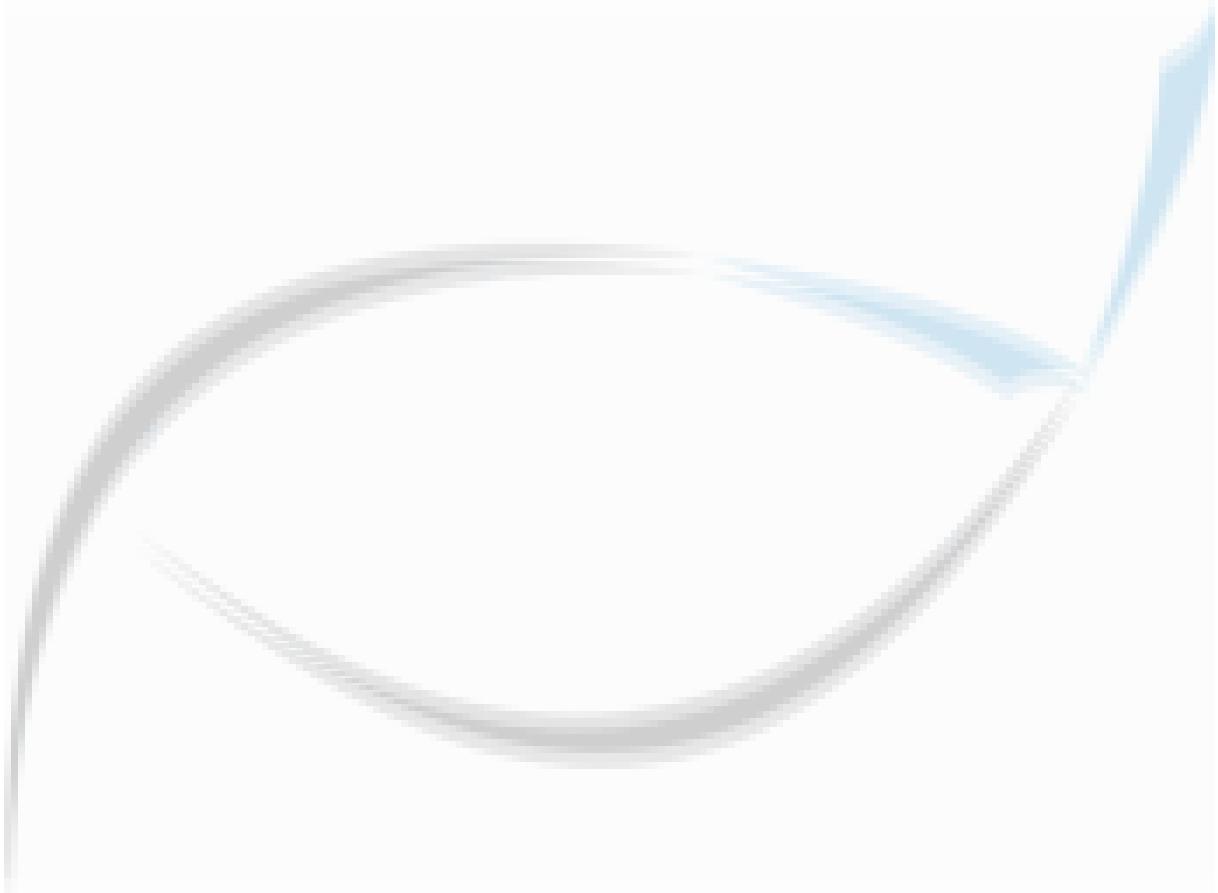
Özet: *Tanacetum* L. (Asteraceae) Anthemideae oymağının en önemli cinslerinden biridir ve dünyada yaklaşık 160 taksona (tür ve tür altı seviyede) sahiptir. Türkiye’de ise 61 taksonla temsil edilen cinsin endemik takson sayısı 27 ve endemizm oranı yaklaşık %44’tür. Türkiye’deki tıbbi öneme sahip endemik *Tanacetum alyssifolium* (Bornm.) Grierson ile *T. praeteritum* (Horwood) Heywood subsp. *praeteritum* ve *T. praeteritum* (Horwood) Heywood subsp. *massicyticum* Heywood taksonlarının anatomisi, onların bu karakterlerini belirlemek ve cinsin taksonomik problemlerinin çözümlenmesine katkıda bulunmak için ışık mikroskopuyla (IM) incelenmiştir. Araştırma örnekleri, Türkiye’deki lokalitelerinden toplanmış ve bu örneklerin bir kısmı referans için herbaryum materyali haline getirilerek Gazi Üniversitesi, Prof. Dr. Tuna Ekim Herbariyumu’nda (GAZI) muhafaza edilmektedir. Bir kısmı ise anatomik incelemeler için %70’lik alkol içerisinde tespit edilmiştir. Üç endemik *Tanacetum* taksonunun kök, gövde ve yapraklarından jilet ile alınan el kesitleri Floroglisin-HCl ile boyanmıştır. Alınan kesitler, ışık mikroskopunda incelenerek, gerekli ölçümleri alınmış ve fotoğrafları çekilmiştir. Kök sekonder yapıda olup enine kesitinde en dışta periderm, korteks ve iletim dokuları yer almaktadır. *T. praeteritum* subsp. *praeteritum* taksonunda öz bölgesi parankimatik hücrelerden oluşurken; diğer taksonlarda ksilem elemanları ile kaplı olduğundan öz bölgesi mevcut değildir. Gövde, dıştan içe doğru epidermis, korteks, endodermis, kollateral tipte iletim demetleri ve parankimatik öz bölgesinden oluşmaktadır. Yaprak enine kesitinde ekvifasyal tiptedir. Yapraklar amfistomatik; stomalar ise anomositik tiptedir. Elde edilen anatomik bulgular, çalışılan endemik taksonların ve *Tanacetum* cinsinin sistematığına katkı sağlamakta ve aynı zamanda cinsin diğer türleriyle ilgili gelecekteki çalışmalara temel oluşturacaktır.

Anahtar Kelimeler: Asteraceae, *Tanacetum*, Endemik, Anatomi, IM, Türkiye**Comparative Anatomy of the Endemic Taxa *Tanacetum Alyssifolium* (Bornm.) Grierson and *Tanacetum Praeteritum* (Horwood) Heywood (Asteraceae)**

Abstract: *Tanacetum* L. (Asteraceae) is one of the most important genera in the Anthemideae tribe and has approximately 160 taxa (species and subspecies) worldwide. In Türkiye, the genus is represented by 61 taxa, with 27 endemic taxa and an endemism rate of about 44%. The anatomy of the medicinally important endemic species *Tanacetum alyssifolium* (Bornm.) Grierson, *T. praeteritum* (Horwood) Heywood subsp. *praeteritum*, and *T. praeteritum* (Horwood) Heywood subsp. *massicyticum* Heywood, distributed in Türkiye, was investigated with light microscopy (LM) in order to determine their anatomical characteristics and to contribute to resolving taxonomic problems within the genus. The research samples were collected from their localities of Türkiye, and a part of these specimens were preserved as herbarium material for reference at the Prof. Dr. Tuna Ekim Herbarium (GAZI), Gazi University. A portion of them was fixed in 70% alcohol for anatomical studies. Hand sections of the

roots, stems, and leaves of three endemic *Tanacetum* taxa were prepared with a razor and stained with Fluoroglycine-HCl. The sections were analyzed under a light microscope, the necessary measurements were recorded, and photographs were taken. The roots exhibit a secondary structure, with the periderm, cortex, and vascular tissues arranged from the outer to the inner region in transverse sections. In *T. praeteritum* subsp. *praeteritum*, the pith is composed of parenchymatic cells, however it is lacking due to the presence of xylem elements in the other taxa. Stem is composed of epidermis, cortex, endodermis, collateral-type vascular bundles and parenchymatous pith from exterior to interior. The leaf is equifacial in transverse sections. The leaves are amphistomatic; the stomata are of the anomocytic type. The anatomical findings obtained contribute to the systematics of the studied endemic taxa and the genus *Tanacetum*, and also provide a basis for future research on other species within the genus.

Keywords: Asteraceae, *Tanacetum*, Endemic, Anatomy, LM, Türkiye

Makale id= 53

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0009-0002-9978-1670; 0000-0002-0297-0057

| 63

ER α 'ya Yönelik Hedefli Protein Degradasyon Yaklaşımlarının Karşılaştırmalı Moleküler Modellemesi**Araştırmacı Lara Alawad¹, Doç. Dr. Kadriye Kızılbey¹**
¹Yıldız Teknik Üniversitesi

*Corresponding author: Kadriye Kızılbey

Özet: Meme kanseri patogeneğinde önemli rol oynayan östrojen reseptörü alfa (ER α), hormon reseptör pozitif alt tiplerde temel terapötik hedeflerden biridir. Hedefli protein degradasyon stratejileri kapsamında PROTAC, AUTOTAC ve ATTEC moleküllerinin in silico karşılaştırmalı analizi gerçekleştirilmiştir. ER α 'yı seçici olarak degradasyona yönlendirmeyi amaçlayan moleküllerin in silico tasarımı ve karşılaştırmalı analizi gerçekleştirilmiştir. Aday moleküller; hedef bağlayıcı warhead, uygun uzunluk ve esneklikte linker ve ilgili degradasyon modüllerini içerecek şekilde rasyonel olarak tasarlanmıştır. Tasarlanan bileşiklerin ER α ile etkileşim potansiyeli moleküler docking analizleri ile değerlendirilmiş; bağlanma afiniteleri ve etkileşim profilleri incelenmiştir. Docking analizlerinden elde edilen bulgular, tasarlanan moleküllerin ER α ile etkileşim profillerinin ve farmakokinetik özelliklerinin karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesine olanak sağlamıştır. Bu çalışma, ER α hedefli protein degradasyon yaklaşımlarının hesaplamalı düzeyde incelenmesine yönelik bir tasarım ve analiz çerçevesi sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: PROTAC, AUTOTAC, ATTEC, TPD, in silico analiz.

Comparative Molecular Modeling of Targeted Protein Degradation Approaches Directed At Era

Abstract: Estrogen receptor alpha (ER α), which plays a significant role in the pathogenesis of breast cancer, is one of the primary therapeutic targets in hormone receptor-positive subtypes. Within the framework of targeted protein degradation strategies, a comparative in silico analysis of PROTAC, AUTOTAC, and ATTEC molecules was performed. Molecules designed to selectively direct ER α toward degradation were computationally designed and comparatively evaluated. Candidate molecules were rationally designed to include a target-binding warhead, a linker with appropriate length and flexibility, and the relevant degradation modules. The interaction potential of the designed compounds with ER α was evaluated through molecular docking analyses, and their binding affinities and interaction profiles were investigated. The findings obtained from docking analyses enabled a comparative evaluation of the interaction profiles and pharmacokinetic properties of the designed molecules with ER α . This study presents a computational design and analysis framework for investigating ER α -targeted protein degradation approaches.

Keywords: PROTAC, AUTOTAC, ATTEC, TPD, in silico analysis.

Makale id= 82

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-0297-0057

| 64

Giyilebilir Sensör Tabanlı Postür İzleme Sisteminin Tasarımı ve Performans Analizi**Araştırmacı Ezgi Altınay¹, Doç. Dr. Kadriye Kızılbey²**¹MLP Care²Yıldız Teknik Üniversitesi

*Corresponding author: Kadriye Kızılbey

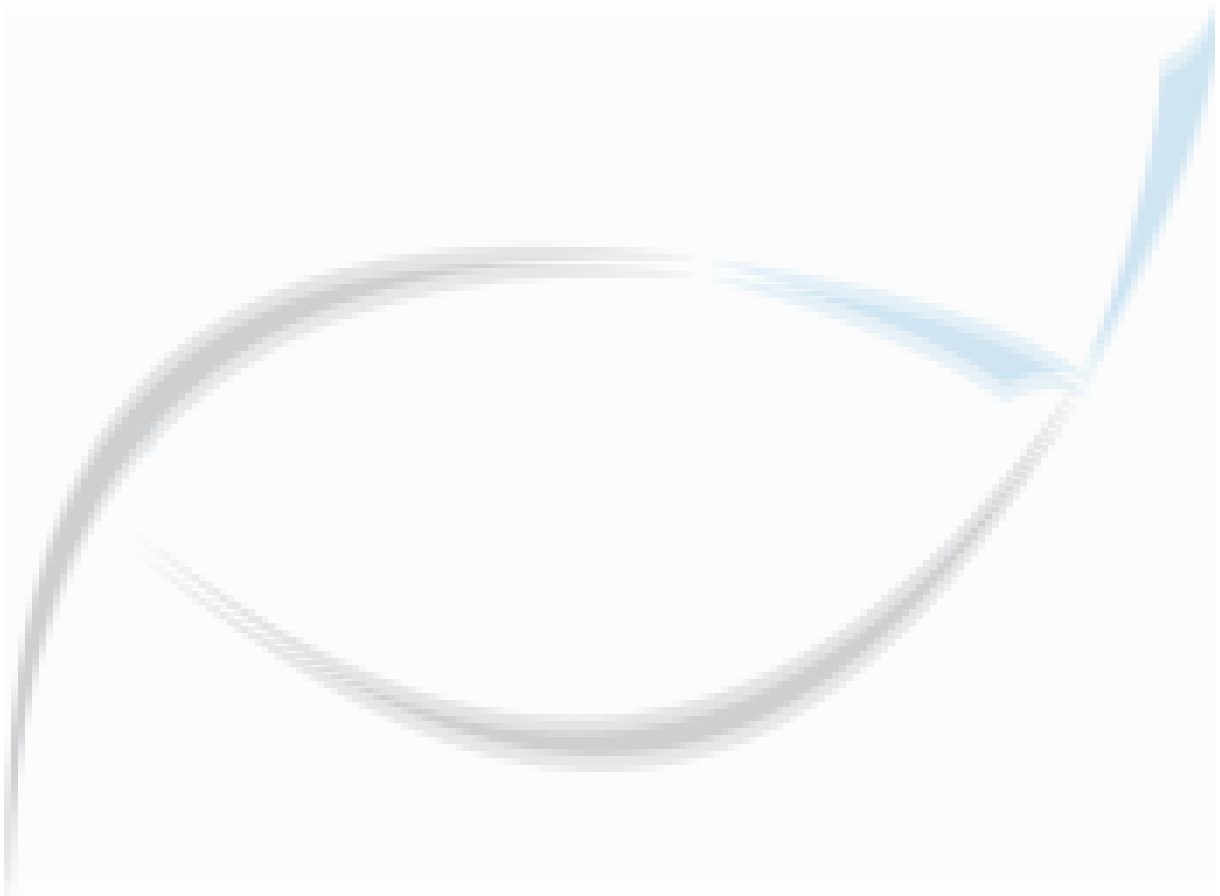
Özet: Artan sedanter yaşam tarzı ve uzun süreli oturma alışkanlıkları, bireylerde duruş kaynaklı kas-iskelet sistemi problemlerinin yaygınlaşmasına neden olmaktadır. Yanlış postür, zamanla omurga yapısında bozulmalara ve yaşam kalitesinde azalmaya yol açabilmektedir. Bu çalışmada, duruş değişimlerinin izlenmesi ve kullanıcıya anlık geri bildirim sağlanması amacıyla giyilebilir sensör tabanlı bir sistem tasarlanmış ve geliştirilmiştir. Geliştirilen sistemde, omurga eğilmesini algılamak amacıyla bükülmeye duyarlı sensörler kullanılmış ve elde edilen veriler mikrodenetleyici tabanlı bir platformda işlenmiştir. Ölçülen açı değerleri belirlenen eşik seviyelerine göre değerlendirilmiş ve kullanıcıya görsel (LED) ve titreşimsel uyarılar ile geri bildirim sağlanmıştır. Sistem, duruş durumunu üç farklı seviyede sınıflandıracak şekilde yapılandırılmıştır. Tasarım sürecinde öncelikle simülasyon ortamında sistem davranışı analiz edilmiş, ardından fiziksel prototip geliştirilerek performans testleri gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular, sistemin farklı postür durumlarını ayırt edebildiğini ve kullanıcıyı etkin şekilde yönlendirebildiğini göstermektedir. Bu çalışma, düşük maliyetli ve taşınabilir bir yaklaşım sunarak postür izleme teknolojilerine alternatif bir çözüm önermektedir. İlerleyen çalışmalarda sistemin veri kaydı yapabildiği ve mobil platformlarla entegre çalışabilen bir yapıya dönüştürülmesi hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Giyilebilir Teknoloji, Duruş Analizi, Esnek Sensör, Gerçek Zamanlı İzleme, Biyomedikal Mühendisliği

Design and Performance Analysis of a Wearable Sensor-Based Posture Monitoring System

Abstract: The increasing prevalence of sedentary lifestyles and prolonged sitting habits has led to a rise in posture-related musculoskeletal disorders. Poor posture may result in spinal deformities and a decline in overall quality of life. In this study, a wearable sensor-based system was designed and developed to monitor posture changes and provide real-time feedback to the user. In the proposed system, flex sensors were employed to detect spinal bending, and the acquired signals were processed using a microcontroller-based platform. The measured angle values were evaluated according to predefined threshold levels, and feedback was delivered through visual (LED) and vibrational alerts. The system was configured to classify posture into three distinct levels. The system was initially evaluated through simulation-based analysis, followed by the development of a physical prototype for performance testing. The results demonstrated that the system successfully distinguishes between different posture conditions and provides effective user feedback. This study presents a low-cost and portable solution for posture monitoring and offers an alternative approach in wearable biomedical systems. Future work will focus on integrating the system with mobile applications and enabling real-time data recording.

Keywords: Wearable Technology, Posture Analysis, Flexible Sensor, Real-time Monitoring, Biomedical Engineering

Makale id= 9

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0009-0002-5391-727X

| 66

Karma Mod Gösteren Güneş Benzeri Titreşim Yapan Kıc 7341231 Yıldızının Mesa Evrim Koduyla İncelenmesi**Araştırmacı Semihcan Ülgen¹, Doç. Dr. Zeynep Çelik Orhan¹**
¹Ege Üniversitesi

*Corresponding author: Semihcan Ülgen

Özet: Yıldız sismolojisi, yıldızların yapı ve evrimsel süreçlerini anlamada en etkili yöntemlerden biridir çünkü sismoloji sayesinde yıldızların farklı katmanlarından gözlemsel veri elde edilebilir. Ayrıca, belirlenmesi oldukça güç olan tek yıldızların kütle ve yarıçapları belirli hassasiyetlerde sadece gözlem verileri kullanılarak hesaplanabilmektedir. Bu da yıldızların modellerle yapısal süreçlerini anlamada oldukça kolaylık sağlar. Bunun yanı sıra, evrimleşmiş yıldızlarda görülen karma modlar sayesinde güneş benzeri titreşim yapan evrimleşmiş yıldızların ötekleri hakkında bilgi sahibi olabiliyoruz. Evrim sürecinde ötek büzülürken dış katmanlar genişler; bu durum da yüzeyde tuzaklanmış p modlarının frekansı uzarken, öteki g-modlarının frekanslarını kısalır ve aynı açılal dereceye (l) sahip g ve p modların frekansları birbirine yaklaşır. Bu yakınlaşma sonucu p ve g modlarının frekansı ötek çevresinde eşleşerek karma modları oluşturur. Bu çalışma kapsamında seçilen güneş benzeri evrimleşmiş yıldızların MESA evrim koduyla modelleri yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yıldız Sismolojisi, Karma Mod, Yıldız İç Yapı Evrimi, Evrimleşmiş Yıldızlar

Investigation of the Solar-Like Oscillating Star Kıc 7341231 Exhibiting Mixed Modes Using the Mesa Stellar Evolution Code

Abstract: Stellar seismology is one of the most effective methods for understanding the structure and evolutionary processes of stars because seismology allows observational data to be obtained from different layers of stars. Additionally, the mass and radius of single stars, which are quite difficult to determine, can be calculated with a certain degree of accuracy using only observational data. This greatly facilitates our understanding of the internal structural processes of stars through modelling. Moreover, thanks to the mixed modes observed in evolved stars, we can gain information about the cores of evolved solar-like oscillating stars. During the evolution process, the core contracts while the outer layers expand; this causes the path length of trapped p modes at the surface to increase, while the path length of g modes in the core decreases, causing the frequencies of g and p modes with the same angular degree (l) to approach each other. As a result of this convergence, the frequencies of the p and g modes match around the core, forming mixed modes. Within the scope of this study, models of the selected evolved solar-like stars will be constructed using the MESA stellar evolution code.

Keywords: Asteroseismology, Mixed Mode, Stellar Internal Structure Evolution, Evolved Stars

Makale id= 5

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-4317-3000

| 67

Kumul Ekosistemine Adaptif Salsola Kali Bitkisinin Kimyasal Profili ve Antimikrobiyal Potansiyeli**Araştırmacı Nurseli Yıldız¹, Prof. Dr. Ayşe Everest¹, Araştırmacı Ayşegül Demircan², Doç. Dr. Ayşe Erdoğan Eliuz¹**¹Mersin Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü²Mersin Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi

*Corresponding author: Ayşe Erdoğan Eliuz

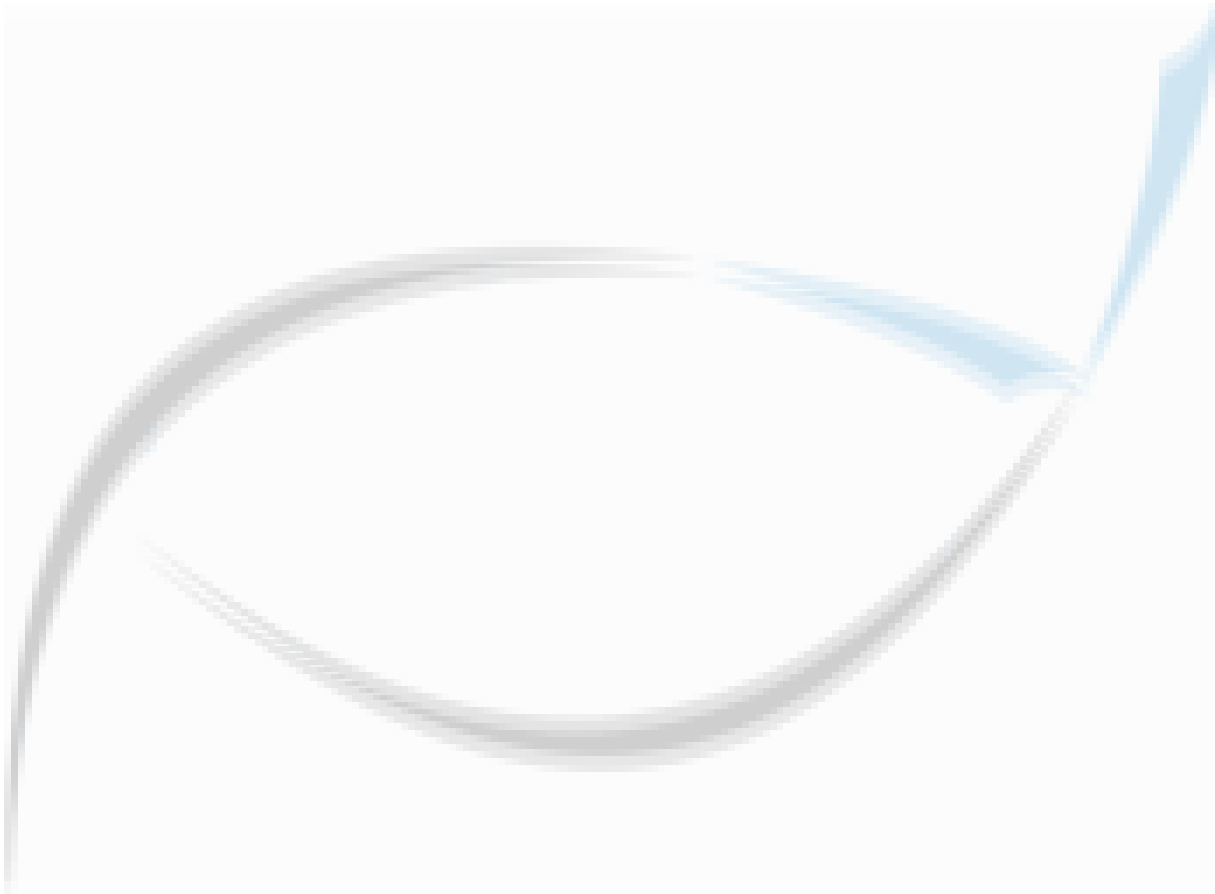
Özet: Bu çalışma, Mersin Gümüşkum 100. Yıl Tabiat Parkı'ndan çiçeklenme döneminde toplanan kumul bitki türü Salsola kali'nin biyolojik değerinin ve antimikrobiyal potansiyelinin ortaya konulmasını amaçlamaktadır. Kumul ekosistemine yüksek adaptasyon göstermiş olan Salsola, Halocnemum ve Zygophyllum gibi türler ekolojik açıdan son derece değerli araştırma materyalleri olmalarına rağmen, işletmeye açılan parklarda sıklıkla batıcı ve gereksiz unsurlar olarak görülerek ortamdaki uzaklaştırılmaktadır. Bu kapsamda, S kali bitkisinden Soxhlet ekstraksiyonu yöntemiyle elde edilen ekstraktın uçucu bileşenleri GC-MS cihazı kullanılarak analiz edilmiştir. Analizler sonucunda ekstraktın başlıca bileşenlerinin aromatik hidrokarbonlar ve alifatik bileşiklerden oluştuğu; özellikle 1,2,3-trimetilbenzen, 1-etil-2-metilbenzen, 1,3-dimetilbenzen ve 1-etil-4-metilbenzen gibi bileşenlerin yüksek oranda bulunduğu belirlenmiştir. Antimikrobiyal aktivite çalışmaları sonucunda ekstraktın Escherichia coli, Salmonella spp., Listeria spp., Streptococcus spp. gibi bakteriler ile Candida albicans ve Candida glabrata türlerine karşı önemli bir inhibe edici etki gösterdiği saptanmıştır. S. kali türünün zengin fenolik ve flavonoid içeriği, literatürde anti-inflamatuar ve anti-hipertansif gibi farmakolojik özelliklerle de desteklenmektedir. Elde edilen sonuçlar, S. kali'nin yalnızca ekolojik dengenin korunması açısından değil, aynı zamanda doğal antimikrobiyal ajan potansiyeli açısından da korunması ve bilimsel olarak değerlendirilmesi gereken kritik bir tür olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Salsola Kali, Kumul Ekosistemi, Gc-Ms, Antimikrobiyal Aktivite, Mersin**Chemical Profile and Antimicrobial Potential of the Dune Ecosystem Adaptive Salsola Kali Plant**

Abstract: This study aims to reveal the biological value and antimicrobial potential of Salsola kali, a dune plant species collected during the flowering period from Mersin Gümüşkum 100th Anniversary Nature Park. Although species such as Salsola, Halocnemum, and Zygophyllum, which show high adaptation to the dune ecosystem, are extremely valuable research materials ecologically, they are frequently removed from parks opened for operation, being regarded as prickly and unnecessary elements. Within this scope, the volatile components of the extract obtained from the S. kali plant using the Soxhlet extraction method were analyzed using a GC-MS device. As a result of the analyses, it was determined that the main components of the extract consist of aromatic hydrocarbons and aliphatic compounds. In particular, components such as 1,2,3-trimethylbenzene, 1-ethyl-2-methylbenzene, 1,3-dimethylbenzene, and 1-ethyl-4-methylbenzene were found in high proportions. Antimicrobial activity studies showed that the extract exhibited a significant inhibitory effect against bacteria such as

Escherichia coli, *Salmonella* spp., *Listeria* spp., *Streptococcus* spp., as well as yeast species like *Candida albicans* and *Candida glabrata*. The rich phenolic and flavonoid content of the *S. kali* species is also supported in the literature by pharmacological properties such as anti-inflammatory and anti-hypertensive effects. The results obtained demonstrate that *S. kali* is a critical species that should be protected and scientifically evaluated not only for maintaining ecological balance but also for its potential as a natural antimicrobial agent.

Keywords: *Salsola Kali*, Dune Ecosystem, Gc-Ms, Antimicrobial Activity, Mersin.

Makale id= 81

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-0297-0057

| 69

Polimerik Nanopartikül Sistemlerinde İlaç Salım Kinetiğinin Çoklu Model Yaklaşımı ile Değerlendirilmesi**Doç. Dr. Kadriye Kızılbey¹**¹Yıldız Teknik Üniversitesi

Özet: Polimerik nanopartikül tabanlı ilaç taşıyıcı sistemler, düşük çözünürlük ve sınırlı biyoyararlanıma sahip biyoaktif moleküllerin terapötik etkinliğini artırmak amacıyla yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu sistemlerde, salım mekanizmasının anlaşılması, formülasyon tasarımı ve kontrollü salımın sağlanması açısından kritik öneme sahiptir. Geleneksel çalışmalar çoğunlukla sentez ve karakterizasyon üzerine odaklanırken, salım verilerinin kinetik modeller ile analiz edilmesi sistemin davranışına dair daha derin bir mekanistik anlayış sunmaktadır. Bu çalışmada, daha önce polimerik nanopartikül sistemine yüklenmiş bir aktif bileşene ait elde edilen in vitro salım verileri, farklı kinetik modeller kullanılarak yeniden değerlendirilmiştir. Çalışmanın odak noktası, mevcut salım verilerinin matematiksel modelleme ile analiz edilmesidir. Fizyolojik pH koşullarını temsil eden pH 7.4 ortamında, 14 gün boyunca elde edilen salım verileri; sıfırıncı dereceden, birinci dereceden, Higuchi, Hixson–Crowell ve Korsmeyer–Peppas kinetik modelleri kullanılarak değerlendirilmiştir. Her model için doğrusal regresyon analizleri gerçekleştirilmiş ve korelasyon katsayıları (R^2) hesaplanmıştır. Ayrıca Korsmeyer–Peppas modelinden elde edilen salım üssü (n) değerleri kullanılarak salım mekanizması yorumlanmıştır. Elde edilen sonuçlar, salımın ağırlıklı olarak difüzyon kontrollü olduğunu, ancak polimer matriks etkileri ve yüzey süreçlerinin de sistem davranışına katkı sağladığını göstermiştir. Bu çalışma, kinetik modellemenin ilaç salım sistemlerinin mekanistik olarak değerlendirilmesinde güçlü bir araç olduğunu ortaya koymaktadır.

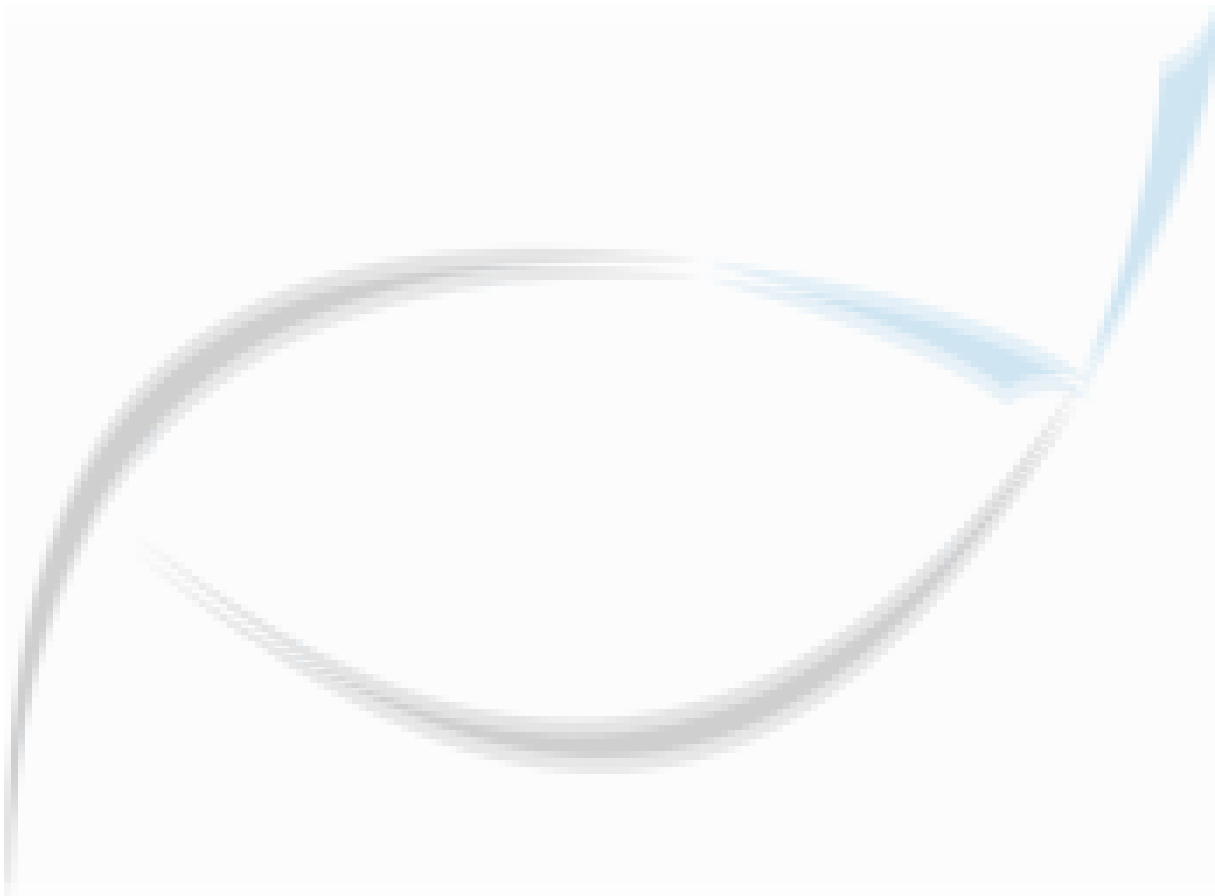
Anahtar Kelimeler: Difüzyon Kontrollü Salım, PLGA, Rutin, Polimer Degradasyonu, *In Vitro* Salım Mekanizması

Multi-Model Evaluation of Drug Release Kinetics in Polymeric Nanoparticle Systems

Abstract: Polymeric nanoparticle-based drug delivery systems are widely used to enhance the therapeutic performance of bioactive compounds with poor solubility and limited bioavailability. Understanding the drug release mechanism in such systems is critical for optimizing formulation design and achieving controlled release profiles. While conventional studies mainly focus on synthesis and characterization, kinetic modeling of release data provides deeper mechanistic insight into system behavior. In this study, previously obtained in vitro release data of an active compound encapsulated within polymeric nanoparticles were re-evaluated using various kinetic models. The focus of the present study was placed on mathematical modeling of release data rather than formulation development. Release data obtained under physiological conditions (pH 7.4) over a 14-day period were analyzed using zero-order, first-order, Higuchi, Hixson–Crowell, and Korsmeyer–Peppas kinetic models. Linear regression analyses were performed for each model, and correlation coefficients (R^2) were calculated to determine model suitability. Additionally, the release exponent (n) derived from the Korsmeyer–Peppas model was used to interpret the dominant release mechanism. The results indicated that diffusion was the primary release mechanism, with additional contributions from polymer matrix relaxation and

surface-related processes. This study highlights the importance of kinetic modeling as a powerful tool for the mechanistic evaluation of drug delivery systems.

Keywords: Diffusion-Controlled Release, PLGA, Rutin, Polymer Degradation, In Vitro Release Mechanism

Makale id= 77

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0009-0003-2098-1969

| 71

Sağlık Sigortalarının Fiyatlamalarında Kullanılan Makine Öğrenmesi Yöntemleri, Özel Sağlık Sigortası Uygulaması**Araştırmacı Berkay Yardım¹, Doç. Dr. Erhan Çene¹**
¹Yıldız Teknik Üniversitesi

*Corresponding author: Berkay Yardım

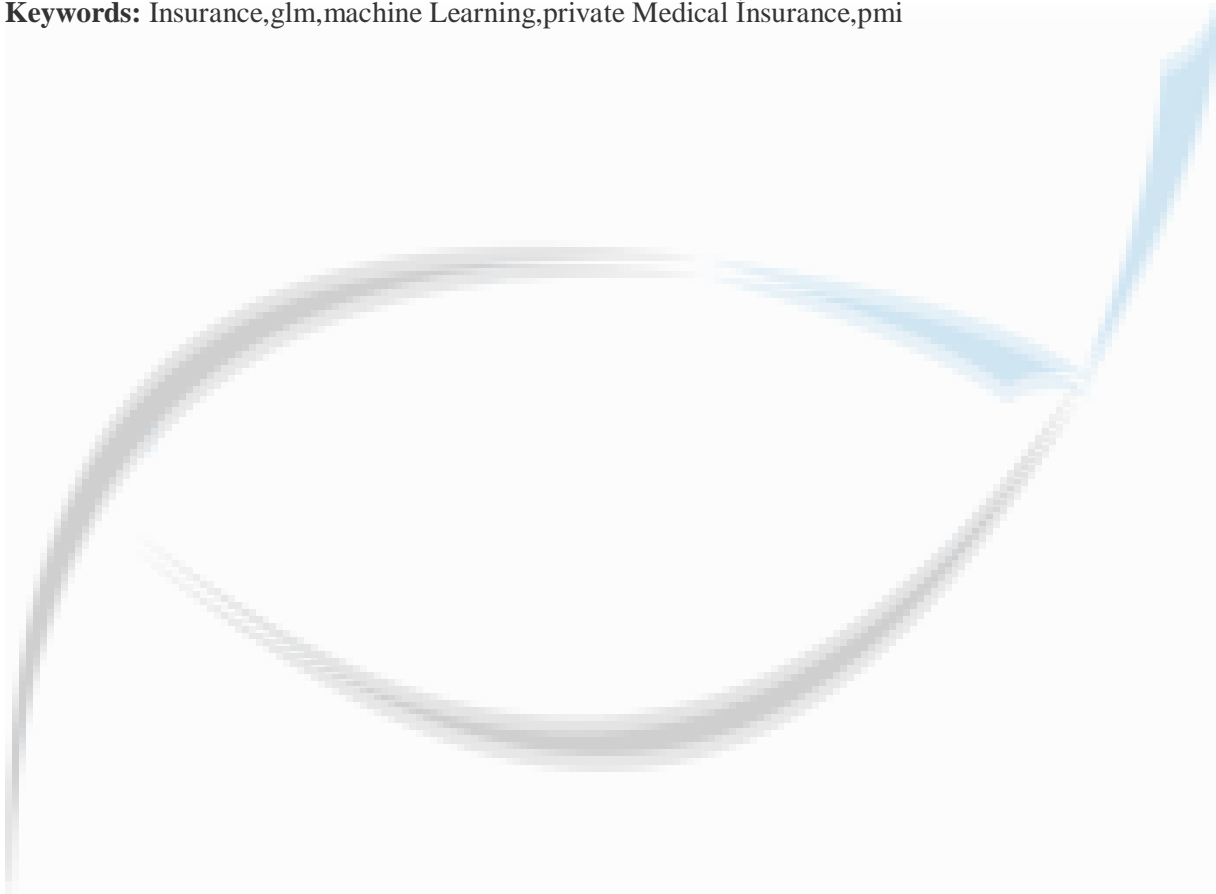
Özet: Türkiye’de artan sağlık harcamaları ve yüksek enflasyon ortamı, özel sağlık sigortalarında aktüeryal fiyatlandırma süreçlerinin daha hassas ve veri temelli yöntemlerle yürütülmesini zorunlu kılmaktadır. Risk bazlı prim hesaplaması geleneksel olarak iki aşamalı bir yapıya dayanmaktadır: hasar frekansı (hasar sayısı) ve hasar şiddeti (hasar tutarı) ayrı ayrı modellenmekte, ardından bu iki bileşen birleştirilerek beklenen maliyet hesaplanmakta ve teknik prim bu değer üzerinden belirlenmektedir. Bu çalışmada söz konusu iki aşamalı yapı korunmuş; frekans ve şiddet modelleri ayrı ayrı kurulmuştur. Yüksek enflasyonun hasar tutarları üzerindeki etkisini kontrol edebilmek amacıyla, şiddet modellemesi öncesinde hasar verileri Türk Tabipler Birliği tarafından açıklanan medikal enflasyon oranları kullanılarak enflasyondan arındırılmıştır. Her iki modelde yaş, cinsiyet, poliçe türü (yeni iş/yenileme) ve sigortalının bulunduğu şehir değişkenleri kullanılmıştır. Yaş ve şehir değişkenleri modele dahil edilmeden önce k-en yakın komşu (kNN) algoritması ile sırasıyla beş ve üç kategoriye ayrılmıştır. Modelleme aşamasında Genelleştirilmiş Lineer Modeller (GLM) ile karar ağaçları tabanlı gradyan artırma algoritmaları olan XGBoost ve LightGBM karşılaştırılmıştır. Frekans modelinde RMSE ve MAPE ölçütlerine göre LightGBM (RMSE: 0.93, MAPE: %68) ve XGBoost (RMSE: 0.93, MAPE: %71), GLM’e (RMSE: 1.05, MAPE: %87) kıyasla daha yüksek tahmin performansı göstermiştir. Şiddet modelinde ise GLM daha istikrarlı sonuçlar üretmiş; RMSE değeri 34.620 olarak elde edilirken, LightGBM ve XGBoost için bu değer yaklaşık 32.500 seviyelerinde gerçekleşmiştir. Frekans ve şiddet modellerinin birleştirilmesi sonucunda elde edilen prim tahminlerinde XGBoost ve LightGBM gerçek primlere daha düşük varyans ile yaklaşmıştır (%0.6); GLM modelinde ise bu oran %5’tir. Bulgular, sağlık sigortası fiyatlamasında makine öğrenmesi yöntemlerinin geleneksel GLM yaklaşımına kıyasla daha yüksek tahmin doğruluğu sağlayabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sigorta,glm,makine Öğrenmesi,özel Sağlık Sigortası,öss**Machine Learning Methods in Health Insurance Pricing: An Application to Private Health Insurance**

Abstract: Rising healthcare expenditures and the high inflation environment in Türkiye have necessitated more precise and data-driven actuarial pricing practices in private health insurance. Risk-based premium calculation traditionally relies on a two-stage framework: claim frequency (number of claims) and claim severity (claim amount) are modeled separately, and the expected cost is obtained by combining these two components. The technical premium is then determined based on this expected cost. In this study, the conventional two-stage structure was preserved, and frequency and severity models were constructed separately. To control for the impact of high inflation on claim amounts, severity data were adjusted for medical inflation prior to modeling, using the medical inflation rates

published by the Turkish Medical Association. The same independent variables were employed in both models: age, gender, policy type (new business/renewal), and the insured's city of residence. Before inclusion in the models, the age and city variables were categorized into five and three groups, respectively, using the k-nearest neighbors (kNN) classification algorithm. At the modeling stage, the traditional Generalized Linear Model (GLM) was compared with tree-based gradient boosting algorithms, namely XGBoost and LightGBM. In the frequency model, according to RMSE and MAPE metrics, LightGBM (RMSE: 0.93, MAPE: 68%) and XGBoost (RMSE: 0.93, MAPE: 71%) outperformed GLM (RMSE: 1.05, MAPE: 87%). In the severity model, however, GLM produced more stable results; the RMSE value was 34,620, whereas it was approximately 32,500 for LightGBM and XGBoost. When the frequency and severity components were combined to derive premium estimates, XGBoost and LightGBM generated predictions with lower variance relative to actual premiums (0.6%) compared to GLM (5%). The findings suggest that machine learning methods may provide higher predictive accuracy than the traditional GLM approach in health insurance pricing.

Keywords: Insurance,glm,machine Learning,private Medical Insurance,pmi

Makale id= 4

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-4317-3000

| 73

Shitake (Lentinula Edodes) Ekstraselüler Peptitlerinin Candida Albicans'a Karşı Antifungal Aktivitesinin Mekanizması**Doç. Dr. Ayşe Erdoğan Eliuz¹**¹Mersin Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi

Özet: Candida türlerinde antifungal direncin artması, alternatif etki mekanizmalarına sahip yeni biyoaktif bileşiklere olan ihtiyacı artırmıştır. Bu çalışma, spektrofotometrik yöntemler kullanılarak, Malt Ekstrakt Broth'ta yetiştirilen Lentinula edodes tarafından üretilen ekstraselüler peptitlerin Candida albicans'a karşı antifungal aktivitesini ve mekanizmalarını araştırmaktadır. Antifungal etkiler, dehidrojenaz bağıl aktivitesi (TTC-DRA), hücre içi protein sızıntısı ve DNA sızıntısı testleri ile değerlendirilmiştir. Şitake ekstraselüler peptitleri, C. albicans'ın metabolik aktivitesinde önemli, zamana bağlı bir azalmaya ve protein ve nükleik asit sızıntısında bir artışa neden olarak, mantar hücre zarı bütünlüğünün bozulduğunu göstermiştir. Bu bulgular, şitake kaynaklı peptitlerin antifungal aktivitesinin, geleneksel ergosterol hedefli mekanizmalardan ziyade, metabolik inhibisyon ve membran destabilizasyonu yoluyla gerçekleştiğini düşündürmektedir. Bu araştırma, mantarlardan elde edilen hücre dışı peptitlerin umut vadeden doğal antifungal ajanlar olarak potansiyelini vurgulamakta ve etki mekanizmalarına dair bilgiler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Shiitake, Antifungal Activity, Candida Albicans

Mechanism of Antifungal Activity of Shiitake (Lentinula Edodes) Extracellular Peptides Against Candida Albicans

Abstract: The rise of antifungal resistance in Candida species has heightened the need for novel bioactive compounds with alternative modes of action. This study investigates the antifungal activity and mechanisms of extracellular peptides produced by Lentinula edodes cultivated in Malt Extract Broth against Candida albicans, utilizing spectrophotometric methods. The antifungal effects were assessed through dehydrogenase relative activity (TTC-DRA), intracellular protein leakage, and DNA leakage tests. The shiitake extracellular peptides induced a significant, time-dependent reduction in the metabolic activity of C. albicans, alongside an increase in protein and nucleic acid leakage, indicating a disruption of fungal cell membrane integrity. These findings suggest that the antifungal activity of shiitake-derived peptides is mediated through metabolic inhibition and membrane destabilization, rather than traditional ergosterol-targeted mechanisms. This research underscores the potential of fungal-derived extracellular peptides as promising natural antifungal agents and offers insights into their mechanisms of action.

Keywords: Shiitake, Antimicrobial Activity, Candida Albicans

Makale id= 96

Poster Sunum

ORCID ID: 0009-0009-7212-3126

| 74

Endemik Verbascum Hasbenlii (Scrophulariaceae) Tohumlarının in Vitro Koşullarda Çimlendirilmesi**Araştırmacı Aytaç Sude Kahramantürk¹, Dr. Öğretim Üyesi Gökçen Baysal Furtana²**¹Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Biyoloji Bölümü²Gazi Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü

*Corresponding author: Aytaç Sude Kahramantürk

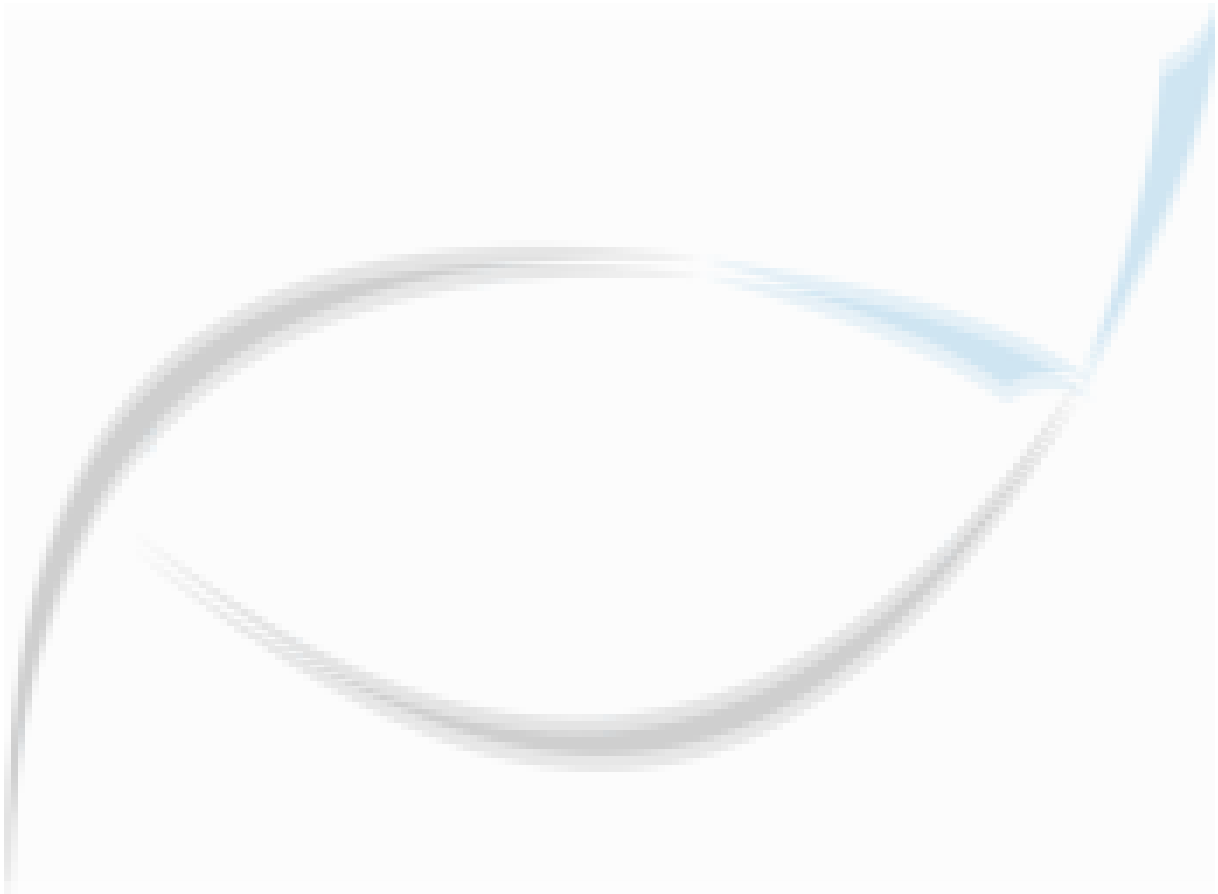
Özet: Bu çalışma, yalnızca Çanakkale sınırları içerisinde yayılış gösteren lokal endemik Verbascum hasbenlii Aytaç & H. Duman türünün in vitro koşullarda çoğaltılabilmesi için hem etkili bir yüzey sterilizasyon yönteminin hem de en fazla çimlenme oranının elde edilebileceği uygun büyüme ortamının geliştirmesi amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla öncelikle yüzey sterilizasyon denemelerinde sodyum hipoklorit (NaOCl)'in farklı konsantrasyonlarının; farklı sürelerde uygulamasının etkisi incelenmiştir. En başarılı sonuç %5'lik sodyum hipoklorit (NaOCl) + 3–4 damla Tween-20 karışımı içerisinde 15 dakika çalkalanmasıyla elde edilmiştir. Yüzey sterilizasyonu tamamlanan tohumlarda çimlenmenin sağlanması amacıyla temel besin ortamı olarak Murashige and Skoog (MS) besin ortamı kullanılmıştır. Bitki büyüme düzenleyicisi olarak MS ortamına eklenen 6-benzilamino pürin (BAP)'in 4 farklı (1; 1,5; 2; 3 mg/L) konsantrasyonu ile 2 mg/L giberellik asit (GA₃)'in kombinasyonlarının çimlenmeye etkisi incelenmiştir. Çimlenme denemelerinde en yüksek başarı 20 gün sonunda %85 ile MS (kontrol) ortamında elde edilmiş; bunu yine 20 günde %70 başarı ile MS+2 mg/L BAP+2 mg/L GA₃ kombinasyonu takip etmiştir. Bu çalışma sonucunda elde edilen verilerin, CR (Kritik Tehlikede) kategorisinde yer alan Verbascum hasbenlii türü üzerine yapılacak gelecekteki araştırmalara katkı sağlaması, endemik ve nadir bitki türlerinin korunması ile kültüre alınması açısından örnek bir model oluşturması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Verbascum Hasbenlii, Çimlenme, Endemik, in Vitro**In Vitro Germination of Endemic Verbascum Hasbenlii (Scrophulariaceae) Seeds**

Abstract: This study was conducted to develop both an effective surface sterilization method and an optimal growth medium that would provide the highest germination rate for the in vitro propagation of the locally endemic species Verbascum hasbenlii Aytaç & H. Duman, which is distributed only within the borders of Çanakkale, Türkiye. For this purpose, the effects of different concentrations and exposure times of sodium hypochlorite (NaOCl) were investigated in surface sterilization trials. The best result was obtained by shaking the seeds for 15 minutes in a solution of 5% NaOCl with 3–4 drops of Tween-20. To achieve germination of the surface-sterilized seeds, the Murashige and Skoog (MS) basal medium was used. As plant growth regulators, combinations of four different concentrations (1, 1.5, 2, and 3 mg/L) of 6-benzylaminopurine (BAP) and 2 mg/L gibberellic acid (GA₃) were tested for their effects on germination. The highest germination success was achieved in the MS (control) medium, with 85% germination after 20 days, followed by the MS + 2 mg/L BAP + 2 mg/L GA₃ combination, which yielded 70% germination in the same period. The data obtained from this study are expected to contribute to

future research on *Verbascum hasbenlii*, which is classified as Critically Endangered (CR), and to serve as a model for the conservation and in vitro cultivation of endemic and rare plant species.

Keywords: *Verbascum Hasbenlii*, Germination, Endemic, in Vitro

Makale id= 73

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0009-0003-2125-0527, 0000-0001-8149-8290

| 76

Ortaokul Öğrencilerinin Etnobotanik Farkındalığına Amasya İli Örneği**Araştırmacı Fatma Aykul Koç¹, Prof. Dr. Cengiz Yıldırım¹**
¹Amasya Üniversitesi

*Corresponding author: Fatma Aykul Koç

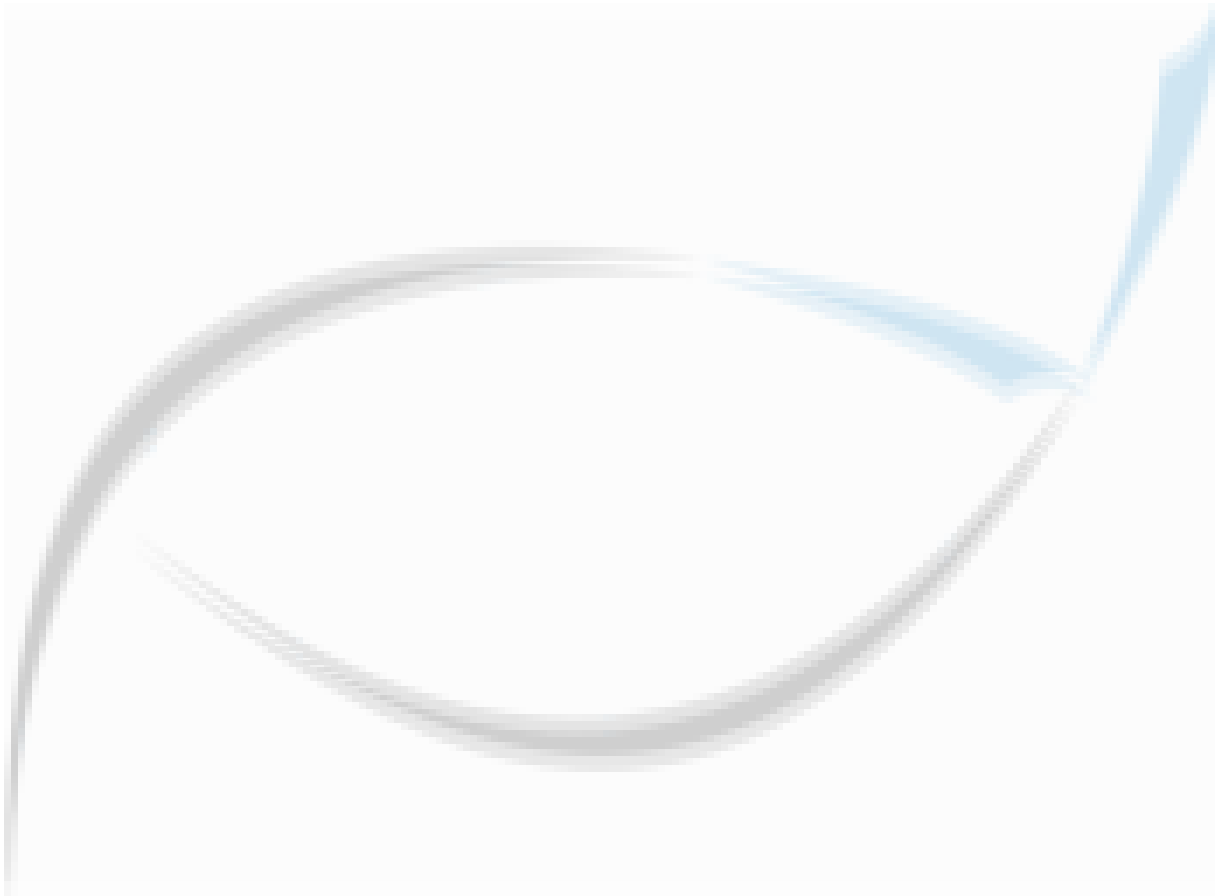
Özet: Bu çalışma ortaokul öğrencilerinin etnobotanik farkındalıklarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2025-2026 eğitim -öğretim yılında Amasya ili merkez köylerinden birinde bulunan bir ortaokulda öğrenim gören toplam 20 8. sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada nicel araştırma deseni kullanılmıştır. Veri toplama amacıyla yörede yaşayan kişilerle görüşmeler yapılarak kullanımı yörede yaygın olan bitkiler belirlenmiştir. Öğrencilere "Bitki Kullanım Farkındalıkları" anketi uygulanmıştır. Verilerin analizi grafik ve tablolarla yorumlanmıştır. Araştırma bulgularında 24 adet bitki taksonu ve bunlara ait yöresel bilgiler toplanmıştır. Araştırma bulgularına göre öğrenciler kendilerine gösterilen bitkilerin %56'sını tanıırken %44 'ünü tanımadıklarını ifade etmişlerdir. Bitkilerin kullanım alanları incelendiğinde en yaygın kullanımın gıda amaçlı olduğu (%60) belirlenmiş, bunu yem olarak kullanılması (%11) ve zehirli kullanım(%8) izlemiştir. Bitkilerin kullanım biçimleri arasında çığ tüketim (%28) ve pişirme (%21) oranlarının fazla olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. En çok kullanılan bitki kısımlarının meyve (%54) ve yaprak (%24) olduğu görülmüştür. Bitkilerin büyük oranda doğadan temin edildiği (%96) ve bitki bilgisinin çoğunlukla aile yoluyla öğrenildiği (%94) belirlenmiştir. Araştırma sonuçları öğrencilerin bitkiler hakkında belirli bir farkındalığa sahip olduğunu, ancak bu bilginin büyük ölçüde günlük yaşam deneyimlerine dayandığını göstermektedir. Ayrıca bitkilerle ilgili bilginin büyük ölçüde aile yoluyla öğrenildiği, diğer bilgi kaynaklarının sınırlı düzeyde etkili olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Etnobotanik, Biyoçeşitlilik, Doğa Bilinci, Farkındalık**Ethnobotanical Awareness of Middle School Students: the Amasya Province Example**

Abstract: This study was conducted to determine the ethnobotanical characteristics of middle schools in various regions. The study involved 20 8th-grade classrooms in a middle school located in a village in the central district of Amasya province during the 2025-2026 academic year. A well-designed research model was employed. Data collection involved interviews with residents of the region to identify commonly used plants. Students completed a "Plant Use Awareness" questionnaire. Data analysis was performed using graphs and tables. The study collected information on 24 plant taxa and their regional characteristics. According to the participants, 56% of the plant taxa were recognized, while 44% were unfamiliar. Regarding plant usage, the most common use was food (60%), followed by feed (11%) and sustained use (8%). The study also found that raw consumption (28%) and cooking (21%) were the most frequent uses of the plants. The most commonly used plant parts were found to be fruit (54%) and leaves (24%). It was determined that plants were largely obtained from nature (96%) and most plant knowledge was learned through family (94%). The research results indicate that although some individuals possess certain knowledge about plants, this knowledge is largely based on daily life

experiences. Furthermore, it was found that knowledge about plants is largely acquired through family, with other information having only a limited influence.

Keywords: Ethnobotany, Biodiversity, Nature Awareness, Mindfulness

Makale id= 67

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-5140-2101

| 78

Câhız ve Klasik Arap Nesrinde Münazara Türü**Arş. Gör. Dr. Tülay Koyun¹**¹Munzur Üniversitesi

Özet: İki tarafın, kavramın, canlının ya da nesnesin diğerine karşı üstünlüğünün kanıtlanması amacı güdülen edebî bir tür olan münazara sanatı, Klasik Arap edebiyatında önemli bir yer teşkil eder. Bu türün sözlü olarak basit formda ilk izlerine İslam öncesi dönemde rastlanmış, İslamiyet'in gelişiyle birlikte dinî ve siyasî hitabetler içinde münazara sanatı gelişmeye devam etmiştir. Emevî döneminde konuları çeşitlenip olgunlaşmaya başlayan bu sanat, Abbasî döneminde zirveye ulaşmıştır. Nitekim İslam kültür ve medeniyetinin parladığı bu dönemde felsefe ve mantık eserleri tercüme edilmiş, kalam, belagat, cedel ilimleri gelişim göstermiştir. Halifeler âlim ve edipleri teşvik etmiş, fikir ve inanç özgürlüğü ortamında ilim ve edebiyat meclisleri düzenlenmiş, bu meclislerde siyasî, ilmî, dinî, itikadî, edebî münazaralar yapılmıştır. Tüm bu gelişmelerin sonucu olarak münazara sanatı kendine has kuralları olan sistemli, bilimsel ve edebî bir forma kavuşmuştur. Abbasî dönemi nesri içinde hem önceki dönemlere ait hem de bu döneme ait çeşitli hususlardaki münazara örneklerinin kısmî parçaları dağınık bir şekilde derlenmiştir. Ancak münazara sanatı müstakil bir edebî tür olarak Câhız'ın eserlerinde ortaya çıkmıştır. Bu çalışmanın amacı, Klasik Arap nesrinde münazara türünün tarihsel seyrini incelemek ve bu türün Câhız'ın kaleminde nasıl müstakil bir edebî forma dönüştüğünü ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Arap Dili ve Edebiyatı, Klasik Arap Nesri, Münazara, Câhız.

Al-Jahiz and the Munazara Genre in Classical Arabic Prose

Abstract: The art of munazara, a literary genre aimed at proving the superiority of one side, concept, living being or object over another, occupies an important place in Classical Arabic literature. The earliest traces of this genre in its simple oral form can be found in the pre-Islamic period, and with the advent of Islam, the art of munazara continued to develop within religious and political rhetoric. This art, which began to diversify and mature during the Umayyad period, reached its peak during the Abbasid period. Indeed, during this period when Islamic culture and civilisation flourished, works of philosophy and logic were translated, and the sciences of kalam, rhetoric, and debate developed. The caliphs encouraged scholars and writers, and in an environment of freedom of thought and belief, scientific and literary assemblies were organised, where political, scientific, religious, doctrinal and literary debates took place. As a result of all these developments, the art of munazara acquired a systematic, scientific and literary form with its own specific rules. Partial examples of munazara on various topics from both earlier periods and the Abbasid period have been collected in a scattered manner within Abbasid prose. However, the art of munazara emerged as an independent literary genre in the works of al-Jahiz. The aim of this study is to examine the historical course of the munazara genre in Classical Arabic prose and to reveal how this genre transformed into an independent literary form in al-Jahiz's writings.

Keywords: Arabic Language and Literature, Classical Arabic Prose, Munazara, Al-Jahiz.

Makale id= 27

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0009-0006-2079-5455

| 79

Çağdaş Sanatta Aidiyetin İnşası: Njideka Akunyılı Crosby Örneği**Arş. Gör. Ali Duman¹**¹Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

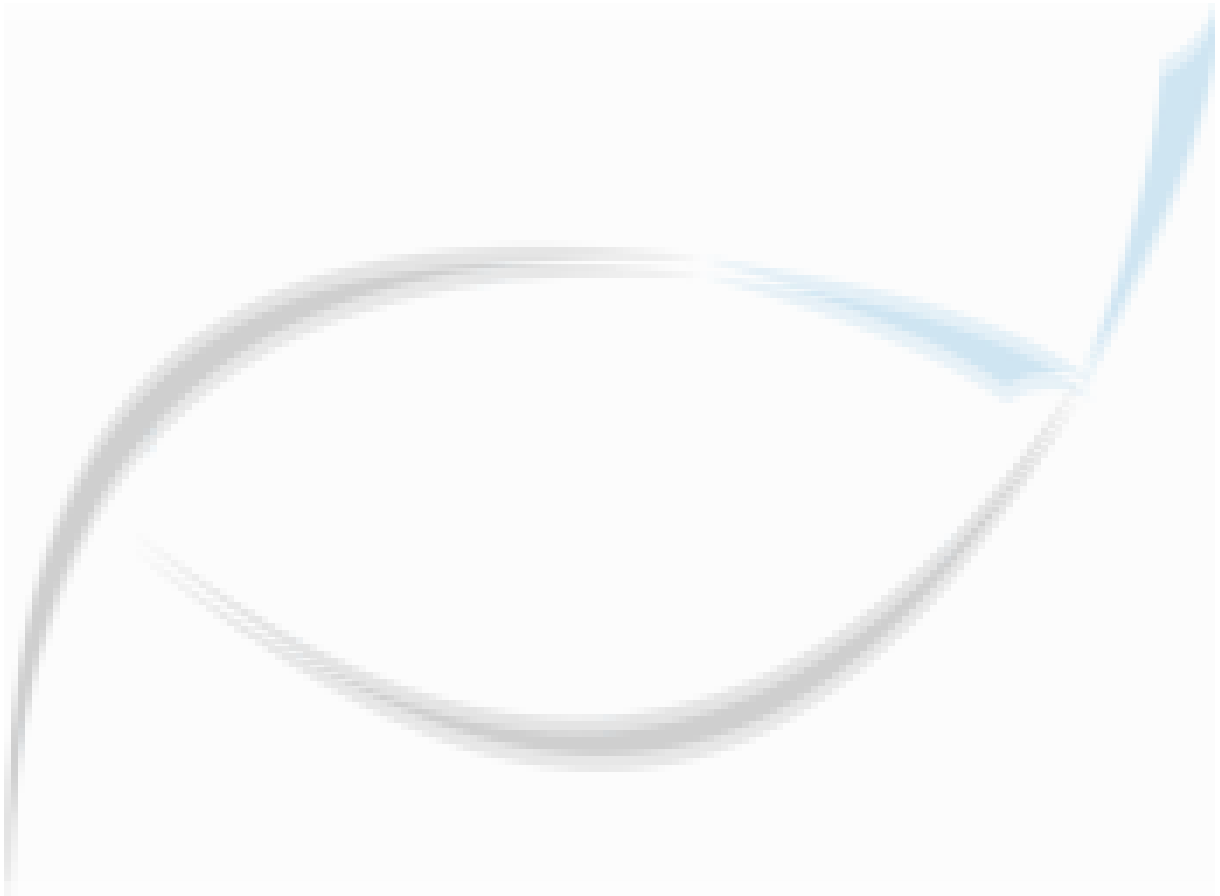
Özet: Bu bildiri, çağdaş resim sanatında aidiyet kavramının görsel stratejiler aracılığıyla nasıl temsil edildiğini, Nijerya doğumlu ve ABD’de yaşayan sanatçı Njideka Akunyili Crosby’nin resimleri üzerinden inceler. İlk kısımda aidiyetin çağdaş sanat pratikleri içerisindeki dönüşümünü inceleyen metin, devamında Crosby’nin sanatındaki yerine değinir. Crosby’nin üretimi, diaspora deneyimini gündelik yaşam, ev içi mekân ve kültürel hafıza üzerinden sürekli yeniden şekillenen bir kimlik inşa süreci olarak ele alır. Sanatçının iç mekân sahneleri, klasik figüratif resimdeki “yerleşmiş” perspektif duygusunu aykırı bir şekilde inşa edilirken; mekân, desen, fotografik imge ve boya müdahaleleri vasıtasıyla parçalanır. Foto-transfer tekniğiyle resme eklenen gazete kupürleri, aile fotoğrafları, popüler kültür fragmanları ve dekoratif motifler, yüzeyi zenginleştirerek aidiyet kavramını resimsel mekânda hissedilir kılar. Bu bağlamda sanatçının kullandığı figürlerin mekânla olan gerilimleri iç dinamik oluşumunu mümkün kılar; beden çevresindeki form kalabalıklığı da “ait olma” hissini sorgular. Bildiri, Crosby’nin resimlerinde aidiyetin hem bir tema olarak hem de resimsel alanın inşasında mevcut olduğunu savunur. Ait olma hali, resimsel elemanlar vasıtasıyla bir kompozisyon probleminin temsiliyeti haline gelir ve bir arada duran abca tamamen kaynaşmayan parçalar, izleyiciye hem yakınlık hem mesafe duygularını deneyimletir. Sonuç olarak Crosby’nin pratiği, çağdaş resimde kimlik ve aidiyet tartışmalarının yalnızca içerik üzerinden değil, doğrudan resimsel dilin yapısı üzerinden de kurulabileceğini gösterir.

Anahtar Kelimeler: Aidiyet, Çağdaş Sanat, Njideka Akunyılı Crosby, Resim Sanatı

Constructing Belonging in Contemporary Art: the Example of Njideka Akunyılı Crosby

Abstract: This paper examines how belonging is represented in contemporary painting through the visual strategies of Nigerian-born artist Njideka Akunyili Crosby. It first explores the transformation of belonging within contemporary art, then analyzes its manifestation in Crosby’s practice. Her work treats the diaspora experience as a continuous identity construction reshaped by everyday life, domestic spaces, and cultural memory. Crosby’s interior scenes subvert classical figurative perspective by fragmenting space through pattern, photographic imagery, and paint interventions. Elements such as newspaper clippings, family photos, and decorative motifs integrated via photo-transfer techniques enrich the surface, making the concept of belonging palpable within the pictorial space. The tension between figures and their environment creates an internal dynamic, where the abundance of forms surrounding the body questions the nature of "belonging." This paper argues that belonging exists in Crosby’s work both as a theme and as a structural element of the pictorial space evident in the relationships between layers, rhythm, and surface. Ultimately, the state of belonging becomes a compositional challenge; elements that stand together without fully merging allow viewers to experience simultaneous closeness and distance. Crosby demonstrates that identity and belonging can be established directly through the structure of pictorial language rather than just content.

Keywords: Belonging, Contemporary Art, Njiedeka Akunyılı Crosby, Painting

Makale id= 94

Sözlü Sunum

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6130-6914>

| 81

Çevresel Grafik Tasarımda Mekâna Özgünlük ve Özgünlük Sorunsalı

Dr. Öğretim Üyesi Tuğba Dilek Kayabaş¹

¹Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi

Özet: Bu araştırma, çevresel grafik tasarımda mekâna özgünlük ve özgünlük kavramlarının kuramsal ve uygulamalı boyutlarını incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma, çevresel grafik tasarımın mimarlık, iç mimarlık, kentsel tasarım ve görsel iletişim tasarımı disiplinleriyle kurduğu ilişkiler bağlamında tasarımın bağlamsal niteliğini değerlendirmektedir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş; doküman incelemesi, literatür taraması ve çoklu örnek olay analizi teknikleri kullanılmıştır. Örneklem kapsamında farklı mekân tiplerinde, farklı ölçek ve kültürel bağlamlarda gerçekleştirilmiş başarılı uygulamalar seçilmiştir. Elde edilen bulgular, mekâna özgünlüğün fiziksel bağlam, kültürel bellek, kullanıcı deneyimi ve yön bulma sistemleri gibi unsurlarla doğrudan ilişkili olduğunu; özgünlüğün ise tipografik yaklaşım, malzeme kullanımı ve kavramsal bütünlük üzerinden üretildiğini göstermektedir. Tartışma bölümünde, küreselleşen tasarım pratikleri içinde yerel kimliğin korunmasının önemi vurgulanmıştır. Sonuç olarak, çevresel grafik tasarımda mekâna özgünlük ve özgünlüğün, sürdürülebilir ve anlamlı mekânsal deneyim üretiminde temel belirleyici olduğu ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çevresel Grafik Tasarım, Mekâna Özgünlük, Özgünlük, Yön Bulma, Yer Duygusu.

The Problematic of Site-Specificity and Originality in Environmental Graphic Design

Abstract: This study aims to examine the theoretical and practical dimensions of site-specificity and originality in Environmental Graphic Design. Within the framework of its interdisciplinary relationships with architecture, interior architecture, urban design, and visual communication design, the study evaluates the contextual nature of environmental graphic design. A qualitative research methodology was adopted, employing document analysis, literature review, and multiple case study analysis techniques. The sample consists of selected successful implementations carried out in diverse spatial typologies, scales, and cultural contexts. The findings indicate that site-specificity is directly related to elements such as physical context, cultural memory, user experience, and wayfinding systems. Originality, on the other hand, is produced through typographic approaches, material selection, and conceptual coherence. The discussion emphasizes the importance of preserving local identity within the context of increasingly globalized design practices. In conclusion, the study demonstrates that site-specificity and originality in environmental graphic design are fundamental determinants in producing sustainable and meaningful spatial experiences.

Keywords: Environmental Graphic Design, Site-Specificity, Originality, Wayfinding, Sense of Place.

Makale id= 95

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-1867-951X,0000-0003-0838-2587

| 82

Dünyadaki Tasarım Müzelerinin Grafik Tasarım Eğitimi Bağlamında Tasarım Eğitimi Uygulamaları ve Fiziki Olanakları Bakımından Karşılaştırılması**Dr. Öğretim Üyesi Hande Bolu Sert¹, Öğr. Gör. Nail Akgün²**¹Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim- İş Eğitimi Ana Bilim Dalı²Gazi Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

*Corresponding author: Hande Bolu Sert

Özet: Tasarım müzeleri, günümüzde sadece eserlerin sergilendiği pasif mekanlar olmaktan çıkarak, tasarım eğitiminin aktif bir parçası haline gelmiş ve yaşam boyu öğrenme süreçlerini destekleyen birer eğitim kampüsüne dönüşmüştür. Söz konusu kurumsal dönüşümün küresel örnekler üzerinden analiz edilmesi, çağdaş tasarım eğitimi stratejilerinin anlaşılması ve geliştirilmesi açısından bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır. Bu gereklilikten yola çıkan araştırmanın amacı; İngiltere'deki Londra Tasarım Müzesi, İtalya'daki ADI Tasarım Müzesi ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Atlanta Tasarım Müzesi (MODA) örnekleri üzerinden, tasarım müzelerinin eğitim programlarını, sergileme yöntemlerini ve fiziki olanaklarını karşılaştırmalı olarak incelenmesidir. Nitel bir araştırma olarak betimsel modelde yürütülen çalışmada, veriler doküman incelemesi yoluyla toplanmış; betimsel analiz ile karşılaştırmalı olarak yorumlanmıştır. Araştırma, söz konusu müzelerin eğitim müfredatlarını teknoloji, sürdürülebilirlik ve disiplinlerarası yaklaşımlarla nasıl zenginleştirdiklerini ortaya koymaktadır. Çalışmanın sonucunda, müzelerin sadece fiziksel değil, dijital ve hibrit öğrenme ortamları olarak da işlev görmesi gerektiği belirlenmiştir. Ayrıca, tasarım odaklı düşünme pratiklerinin ve sektör iş birliklerinin eğitim süreçlerine entegrasyonunun önemi vurgulanmıştır. Bu bağlamda araştırma, incelenen küresel örneklerden hareketle Türkiye'deki grafik tasarım eğitimi ve müze pedagojisinin geliştirilmesine yönelik stratejik bir çerçeve ve uygulanabilir öneriler sunmaktadır.

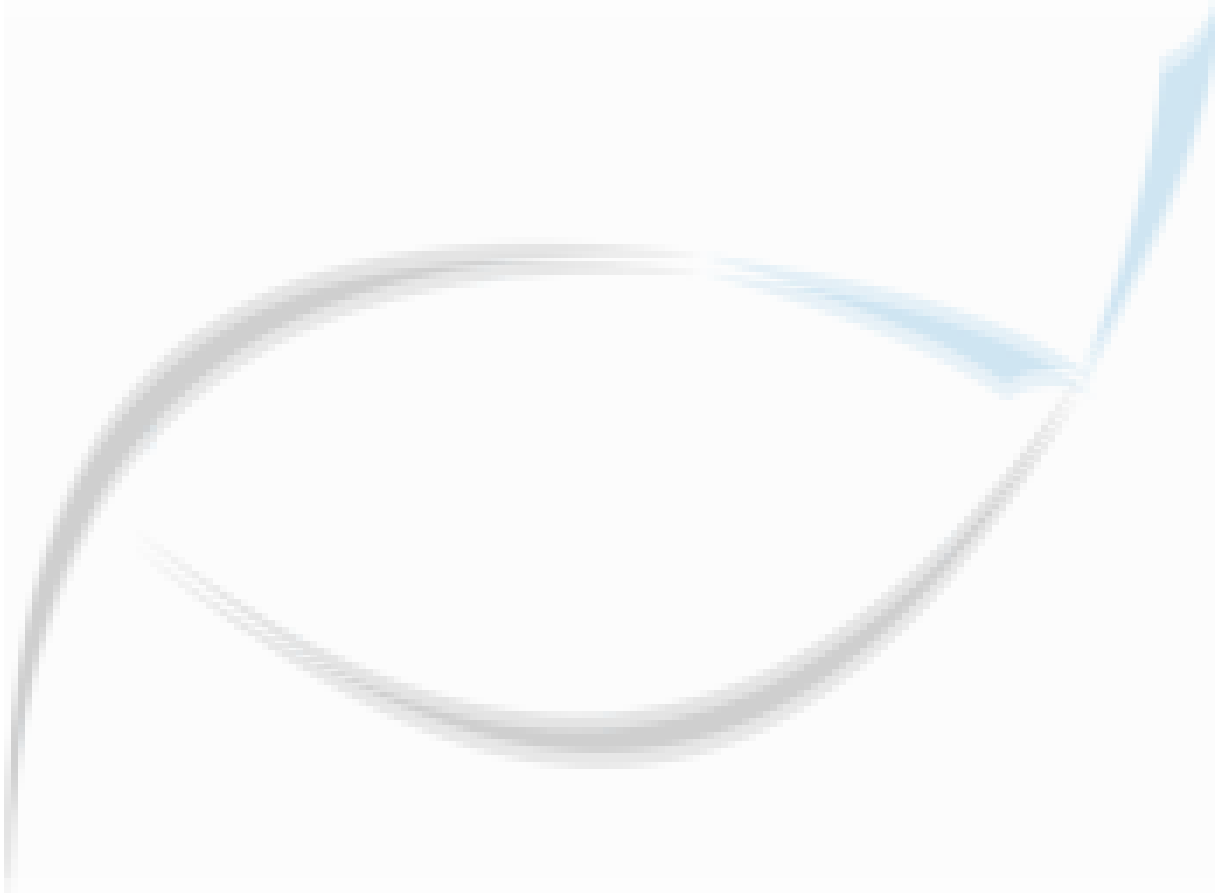
Anahtar Kelimeler: Tasarım Müzesi, Grafik Tasarım Eğitimi, Müze Pedagojisi, Tasarım Odaklı Düşünme, Müze Eğitimi.

An Investigation of Design Museums Worldwide in Terms of Educational Practices and Physical Facilities Within the Context of Graphic Design Education

Abstract: Today, design museums have evolved from passive spaces where works are merely exhibited into active components of design education, transforming into educational campuses that support lifelong learning processes. Analyzing this institutional transformation through global examples emerges as a necessity for understanding and developing contemporary design education strategies. Driven by this necessity, the aim of this research is to comparatively examine the educational programs, exhibition methods, and physical facilities of design museums through the examples of the Design Museum in London, UK; the ADI Design Museum in Italy; and the Museum of Design Atlanta (MODA) in the United States. In this study, conducted as qualitative research using a descriptive model, data were collected through document analysis and comparatively interpreted via descriptive analysis. The research reveals how these museums enrich their educational curricula with technology, sustainability,

and interdisciplinary approaches. As a result of the study, it was determined that museums should function not only as physical spaces but also as digital and hybrid learning environments. Furthermore, the importance of integrating design thinking practices and industry collaborations into educational processes is emphasized. In this context, based on the global examples examined, the research presents a strategic framework and practical recommendations for the development of graphic design education and museum pedagogy in Turkey.

Keywords: Design Museum, Graphic Design Education, Museum Pedagogy, Design Thinking, Museum Education.

Makale id= 66

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-1678-9168

| 84

Müze Logolarında Tipografi Yoluyla Anlam ve Anlatı: Kültürel Kurum Kimliği Açısından Bir İnceleme**Doç. Dr. Sevim Karaalioğlu¹**¹Samsun Üniversitesi

Özet: Günümüzde müzeler, kültürel mirasın korunması ve aktarılmasının yanı sıra kamusal alanda kurumsal kimliklerini temsil eden önemli kültürel mekânlar olarak konumlanmaktadır. Müze logoları, bu kimliğin temel göstergelerinden biri olarak kurumun tarihsel ve kültürel duruşunu yansıtmaktadır. Tipografi, müze logolarında okunurluğu sağlamanın ötesinde, kuruma ait anlamların ve anlatıların aktarılmasında etkin bir rol üstlenmektedir. Harf biçimleri, yazı karakteri seçimleri ve tipografik yaklaşım, müzenin koleksiyon yapısı ve kültürel bağlamıyla ilişki kuran bir görsel dil oluşturmaktadır. Bu çalışma, müze logolarında tipografinin anlam ve anlatının oluşumundaki rolünü kültürel kurum kimliği açısından incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın temel amacı, tipografinin müze kimliğini temsil etme biçimlerini ortaya koymak ve bu temsil sürecinde öne çıkan kültürel, tarihsel ve kavramsal öğeleri değerlendirmektir. Bu bağlamda tipografi, müze kimliğinin görsel ve anlamsal bir taşıyıcısı olarak ele alınmaktadır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz yaklaşımına dayanmaktadır. Çalışma kapsamında seçilen ulusal ve uluslararası müze logoları, tipografik özellikler, biçim-anlam ilişkisi ve görsel göstergeler çerçevesinde incelenmektedir. İnceleme sürecinde yazı karakterlerinin biçimsel yapıları ve çağrışımsal özellikleri ele alınarak tipografinin müze kimliğinin iletilmesindeki rolü değerlendirilmektedir. Elde edilen bulgular, müze logolarında tipografinin kültürel kurum kimliğinin aktarılmasında belirleyici bir rol üstlendiğini ve kurumun kamusal alandaki iletişim biçimini şekillendiren önemli bir görsel unsur olarak öne çıktığını göstermektedir. Tipografinin tarihsel, kültürel ve çağrışımsal özellikleri aracılığıyla müzelerin kimliklerini daha anlaşılır ve etkili bir biçimde aktardığı görülmektedir. Bu doğrultuda çalışma, müze kimliğinin görsel iletişim yoluyla kurulmasına ilişkin literatüre katkı sunmayı ve tipografinin kurumsal iletişimdeki yerinin anlaşılmasına katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

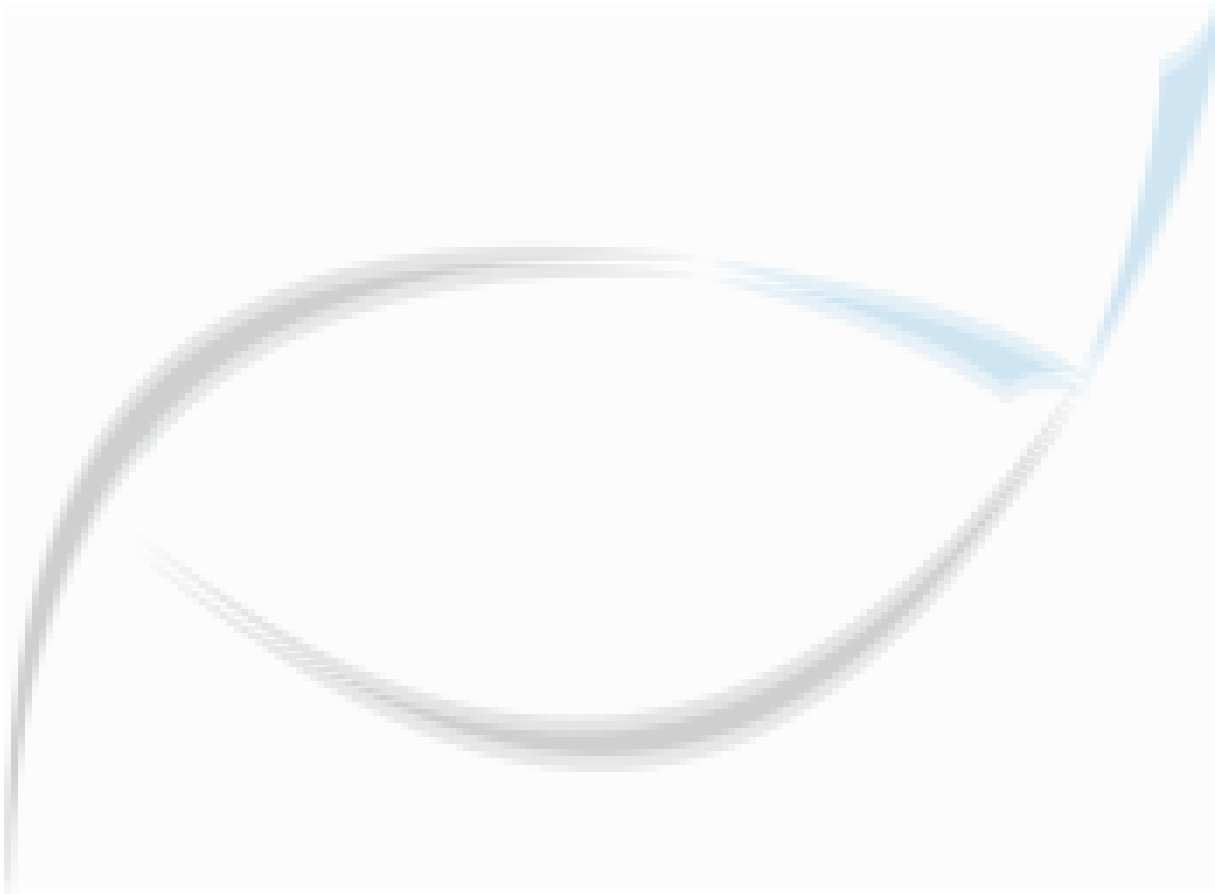
Anahtar Kelimeler: Müze, Logo Tasarımı, Kurum Kimliği, Tipografi, Grafik Tasarım

Meaning and Narrative Through Typography in Museum Logos: An Analysis From the Perspective of Cultural Institutional Identity

Abstract: Today, museums are positioned as significant cultural spaces that represent their institutional identities in the public sphere, in addition to preserving and transmitting cultural heritage. Museum logos, as fundamental indicators of this identity, reflect the institution's historical and cultural stance. Typography in museum logos plays an active role not only in ensuring readability but also in conveying meanings and narratives associated with the institution. Letterforms, typeface selections, and typographic approaches create a visual language that establishes a relationship with the museum's collection structure and cultural context. This study examines the role of typography in the formation of meaning and narrative in museum logos from the perspective of cultural institutional identity. The primary objective is to reveal how typography represents museum identity and to evaluate the cultural, historical, and conceptual elements that become prominent in this process. In this context, typography

is considered a visual and semantic carrier of museum identity. The research is based on a descriptive analysis approach within the framework of qualitative research methods. Within the scope of the study, selected national and international museum logos are examined in terms of typographic characteristics, form–meaning relationships, and visual signifiers. During the analysis process, the formal structures and associative qualities of typefaces are analyzed to assess the role of typography in conveying museum identity. The findings indicate that typography plays a decisive role in the transmission of cultural institutional identity in museum logos and emerges as a significant visual element shaping institutional communication in the public sphere. Accordingly, this study aims to contribute to the literature on the construction of museum identity through visual communication and to enhance understanding of the role of typography in institutional communication.

Keywords: Museum, Logo Design, Corporate Identity, Typography, Graphic Design

Makale id= 108

Sözlü Sunum

ORCID ID: 555

| 86

Termez As the Communication Center of International Cooperation With Afghanistan

Researcher Djalalitdin Mirzaev¹, Researcher Botir Xaitmurotov¹

¹Termez State University

*Corresponding author: Djalalitdin Mirzaev

Abstract: From ancient times the development of human civilization is inextricably linked with the formation and functioning of transport routes. They contributed to the development of interregional relations and the exchange of cultural values. These routes have historically been vital for the growth of civilization. Therefore, the most important factor in the formation and development of Termez, one of the oldest cities in Central Asia, is the combination of reliable protection with a convenient location on the Great Silk Road. In the current conditions of expanding international cooperation and deepening integration processes in Central Asia, the role of Termez as a communication center connected with ensuring interstate economic, cultural and educational ties with Afghanistan is of particular importance. Uzbekistan considers the development of the railway network in Afghanistan to be its strategic goal, which will ensure not only economic benefits, but also security in the region. In Afghanistan, since 2011, the Uzbekistan-built railway "Hairaton-Mazar-iSharif", which connects the two countries, is already operating. Now Uzbekistan is ready to extend the railway to Herat, which will create a transport economic corridor in the north-west of Afghanistan. To this end, an agreement was reached to widely use the capabilities of the newly created international logistics center with the Termez Cargo Center customs terminal. Also, Uzbekistan near Termez has built an educational center dedicated to the training of Afghan citizens. The authors of the report would like to analyze the main trajectories of the development of economic, cultural and educational ties with Afghanistan based on the data of the last five years. What factors contribute to and impede the formation of regional integration? Is it possible to develop new innovative approaches? Answering these and other questions, we offer our interpretation of the problems of regional integration.

keywords: Termez, Afghanistan, Cooperation

Makale id= 12

Sözlü Sunum

ORCID ID: 1-437-961-5858

| 87

Türk Mitolojisindeki Şahmeran Figürünün Dizilere Yansıması

Araştırmacı Beyza Kaya¹

¹Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Özet: Bu çalışma, Türk mitolojisinde önemli bir yere sahip olan Şahmeran figürünün çağdaş televizyon dizilerindeki temsillerini incelemeyi amaçlamaktadır. Mitolojik anlatılar, toplumların kolektif bilincini, değerlerini ve dünyayı anlamlandırma biçimlerini yansıtan sembolik anlatılar olarak kültürel hafızada önemli bir işlev üstlenmektedir. Yılan-kadın imgesi üzerinden şekillenen Şahmeran figürü; bilgelik, gizli bilgi, koruyuculuk ve ana tanrıça kültü gibi çok katmanlı anlamlar taşımaktadır. Çalışmada, mit kavramı ve mitik zaman anlayışı kuramsal bir çerçeve içinde ele alınmış; Şahmeran figürünün tarihsel ve kültürel kökenleri incelenmiştir. Araştırma, nitel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. İnceleme sonucunda, Şahmeran figürünün çağdaş dizilerde geleneksel mitolojik özelliklerini koruyarak yeniden üretildiği, ancak modern anlatı yapıları içinde bireysel kimlik, güç, kadınlık ve bilgelik temalarıyla yeniden anlamlandırıldığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda çalışma, mitolojik figürlerin popüler kültür aracılığıyla güncel toplumsal bağlamlara uyarlanarak kültürel sürekliliğini koruduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Türk Mitolojisi, Şahmeran, Mit, Dizi, Popüler Kültür

Abstract: This study aims to examine the representations of the figure of Şahmeran, which holds an important place in Turkish mythology, in contemporary television series. Mythological narratives play an important role in cultural memory as symbolic narratives that reflect societies' collective consciousness, values, and ways of understanding the world. The figure of Şahmeran, shaped through the image of a snake-woman, carries multi-layered meanings such as wisdom, secret knowledge, protectiveness, and the cult of the mother goddess. In this study, the concept of myth and the understanding of mythical time are addressed within a theoretical framework, and the historical and cultural origins of the figure of Şahmeran are examined. The research was conducted using qualitative research methods. The analysis reveals that the figure of Şahmeran is reproduced in contemporary series while retaining its traditional mythological characteristics, but is reinterpreted within modern narrative structures through themes of individual identity, power, femininity, and wisdom. In this context, the study demonstrates that mythological figures maintain their cultural continuity by adapting to contemporary social contexts through popular culture.

Keywords: Keywords: Turkish Mythology, Shahmaran, Myth, Tv Series, Popular Culture

Makale id= 69

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-8436-0462

| 88

Esg Göstergeleri Perspektifinden Kurumsal Kalite ve Çevresel Suçlar İlişkisi**Dr. Gamze Kargın Akkoç¹**¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Özet: Bu çalışma, ülkelerin kurumsal kalite düzeylerinin çevresel suçlar ve ekolojik bozulma ile ilişkisini incelemektedir. Çevresel suçlar ya da tahribat sadece bir negatif dışsallık değil, kurumsal boşluklardan beslenen bir suç ekonomisi sorunu olarak ortaya çıkmaktadır. Sürdürülebilir kalkınma açısından değerlendirildiğinde, çevresel suçlar gelecek dönemlere aktarılması istenen çevresel sermayeyi tüketerek uzun vadeli kalkınma potansiyeline zarar vermektedir. Sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşılması yalnızca teknolojik ve yeşil dönüşüme değil, aynı zamanda çevresel suçları rasyonel bir tercih olmaktan çıkararak kurumsal kalite ve yönetişime bağlıdır. Dünya Bankası ESG (Environment, Social, Governance) veri tabanı kullanılarak orman suçları, biyoçeşitlilik ihlalleri ile endüstriyel ihlaller ve hava kirliliği gibi doğrudan çevresel suç veya mevzuat ihlali göstergesi olabilecek değişkenler üzerinden karşılaştırmalı bir analiz sunulmaktadır. Karşılaştırma için ülkeler ESG veri tabanındaki alt yönetim endekslerinden oluşturulan kurumsal kalite endeksine göre düşük, orta ve yüksek olmak üzere üç ana grupta sınıflandırılmıştır. Bulgular, çevresel suçlar ve ekolojik bozulma derecelerinin kurumsal kalite seviyelerine göre değişken olduğunu göstermektedir. Kurumsal kalitesi en düşük grupta yıllık ortalama orman kaybı %0.12 iken, yüksek kurumsal kaliteye sahip ülkelerde orman varlığının korunduğu görülmektedir. Benzer şekilde, zayıf yönetişime sahip ülkelerde orman kaybının milli gelire oranı ve tehdit altındaki tür sayısı, yüksek yönetişime sahip gruba kıyasla oldukça yüksektir. Bulgulardan çıkarılan çarpıcı bir sonuca göre ise; kurumsal kalitesi yüksek ülkelerde endüstrileşme kaynaklı kişi başı emisyonlar daha fazla olsa da, çevresel suç niteliğindeki doğrudan tahribat ve kirlilik ihlalleri kurumsal kalitenin sağladığı güçlü denetim mekanizmaları ile minimize edilebilmektedir. Özetle, kurumsal kalite düzeyi arttıkça çevre üzerindeki suç temelli baskının (orman kaybı, türlerin yok olması, hava kirliliği vb.) azaldığı anlaşılmaktadır.

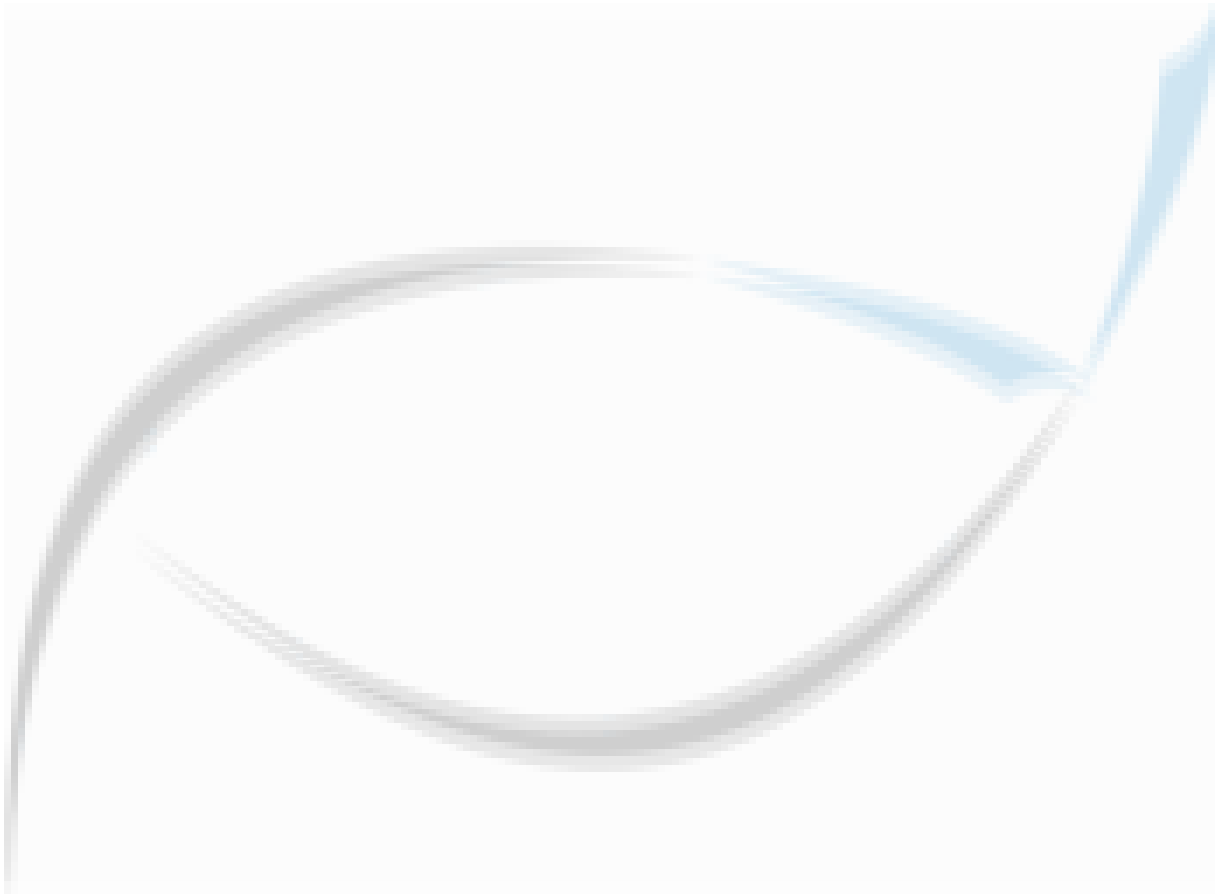
Anahtar Kelimeler: Kurumsal Kalite, Çevresel Suçlar, Esg Göstergeleri, Suç Ekonomisi

The Relationship Between Institutional Quality and Environmental Crimes From the Perspective of Esg Indicators

Abstract: This study investigates the relationship between countries' institutional quality levels and environmental crimes and ecological degradation. Environmental crimes or destruction are not merely a negative externality, but a problem of the economics of crime fueled by institutional gaps. From a sustainable development perspective, environmental crimes harm long-term development potential by depleting environmental capital intended for future generations. Achieving sustainable development goals depends not only on technological and green transformation, but also on institutional quality and governance that eliminates environmental crimes as a rational choice. Using the World Bank ESG (Environment, Social, Governance) database, a comparative analysis is presented based on variables that can directly indicate environmental crime or regulatory violations, such as forestry crimes, biodiversity violations, industrial violations, and air pollution. Countries are classified into three main groups—low, medium, and high—according to the institutional quality index created from the sub-

governance indices in the ESG database for comparison. The findings show that the degrees of environmental crimes and ecological degradation vary according to institutional quality levels. While the average annual forest loss in the group with the lowest institutional quality is 0.12%, forest resources are protected in countries with high institutional quality. Similarly, in countries with weak governance, the ratio of forest loss to national income and the number of threatened species are considerably higher compared to the group with high governance. A striking conclusion drawn from the findings is that although per capita emissions from industrialization are higher in countries with high institutional quality, direct destruction and pollution violations, which constitute environmental crimes, can be minimized through the strong control mechanisms provided by institutional quality. In sum, it is understood that as the level of institutional quality increases, crime-based pressure on the environment (forest loss, species extinction, air pollution, etc.) decreases.

Keywords: Institutional Quality, Environmental Crimes, Esg Indicators, Economics of Crime

Makale id= 16

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-0132-3429

| 90

Kuşaklararası Eğitim Hareketliliğine Yerleştirme Mekanizması Etkisi**Dr. Öğretim Üyesi Orhan Aygün¹**¹Boğaziçi Üniversitesi

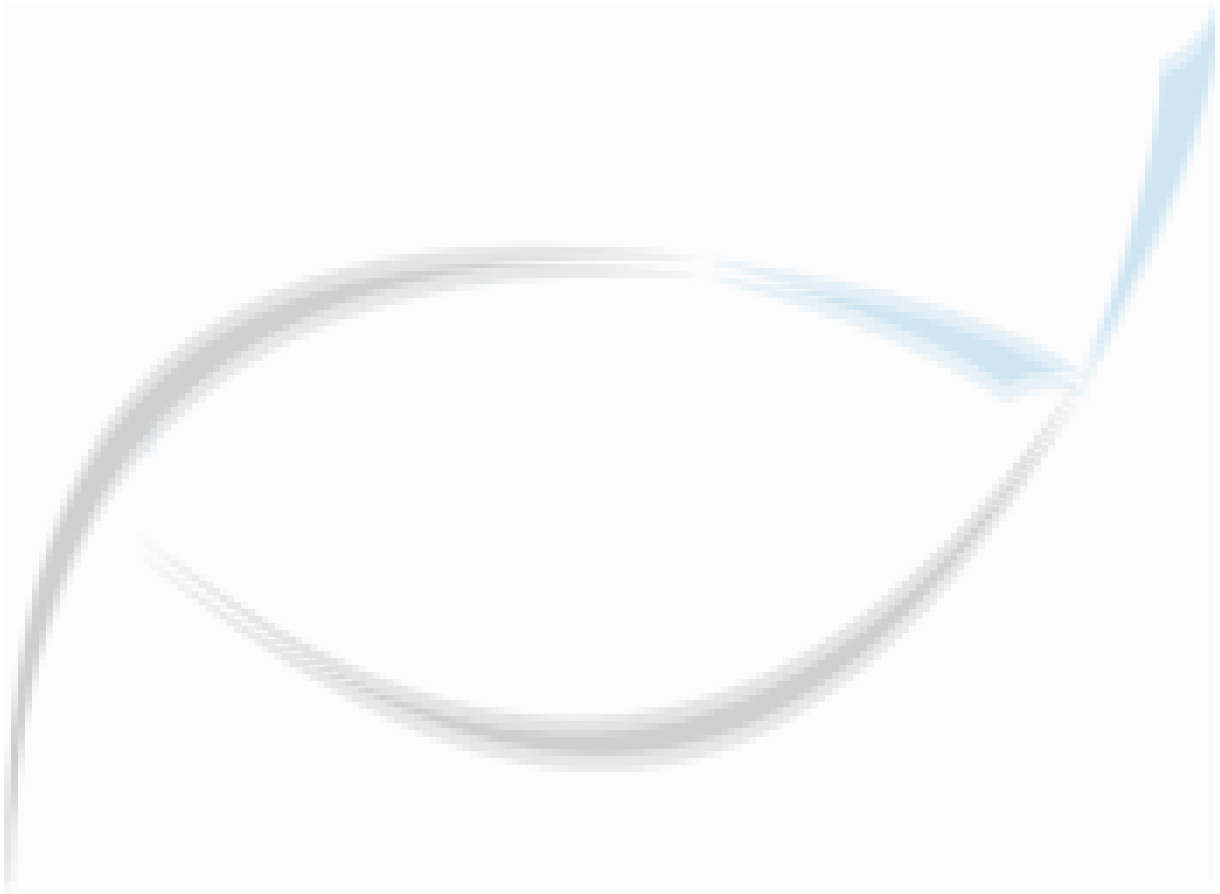
Özet: Bu çalışma, öğrenci yerleştirme mekanizmalarındaki değişikliklerin kuşaklararası eğitim hareketliliği (IEM) üzerindeki nedensel etkisini incelemektedir. Araştırmanın temel hipotezi, yerel ve mahalle bazlı okul atama sistemlerinin öğrenci seçimini kısıtlayarak düşük hareketliliği pekiştirdiğidir. Bu bağlamda, kısıtlayıcı bir sistemden Boston Mekanizması'na (BM) geçiş yapan Boston Okul Sistemi (BOS) yarı-deneysel bir ortam olarak kullanılmıştır. Çalışmada, "Panel Study of Income Dynamics" (PSID) veri seti kullanılarak 1988-1996 yılları arasında doğan bireyler analiz edilmiştir. Ekonometrik analizde "Farkların Farkı" (Difference-in-Differences) yöntemi uygulanmış; Massachusetts (tedavi grubu) ile çevre eyaletler (kontrol grubu) kıyaslanmıştır. Bulgular, BM uygulamasının Massachusetts'te çocuğun eğitim seviyesinin anne eğitimine olan bağımlılığını (kuşaklararası süreklilik) anlamlı derecede azalttığını göstermektedir. Kontrol grubunda eğitimde süreklilik artarken, politika müdahalesi ile bu trendin kırıldığı tespit edilmiştir. Elde edilen ampirik kanıtlardan yola çıkarak, Türkiye'deki mevcut mahalle bazlı yerleştirme sistemine alternatif olarak "Öğrenci Teklifli Ertenmiş Kabul (DA) Algoritması" önerilmektedir. Bu mekanizmanın hem istikrarı sağladığı hem de strateji-gerektirmez (strategy-proof) yapısı sayesinde eğitimde fırsat eşitliğini ve sosyal hareketliliği artıracığı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kuşaklararası Eğitim Hareketliliği, Öğrenci Yerleştirme Mekanizmaları, Boston Mekanizması, Ertenmiş Kabul Algoritması (Da), Farkların Farkı (Did) Analizi, Eğitim Ekonomisi

Effect of Placement Mechanism On Intergenerational Education Mobility

Abstract: This study investigates the causal effect of student placement mechanisms on intergenerational education mobility (IEM). The core hypothesis posits that neighborhood-based school assignment systems perpetuate low mobility by restricting choice and reinforcing segregation. To test this, the research utilizes the Boston School System's transition to the Boston Mechanism (BM) as a quasi-experimental setting. Utilizing data from the Panel Study of Income Dynamics (PSID), the study analyzes individuals born between 1988 and 1996. A Difference-in-Differences (DiD) framework was employed to compare the treatment group in Massachusetts with a control group comprising neighboring New England states, Maryland, and New Jersey. The empirical results demonstrate that the BM policy significantly reduced intergenerational education persistence in Massachusetts, meaning a child's educational attainment became less dependent on their mother's education. While persistence trends remained stable or increased in the control region, the intervention in Massachusetts successfully reversed this trend. Based on these findings, the study proposes a shift from the current location-based assignment in Turkey to the Student-Proposing Deferred Acceptance (DA) Algorithm. The DA mechanism is recommended for its unique combination of stability and strategy-proofness, which prevents manipulative behavior and promotes equitable access to quality education, thereby serving as a robust tool for enhancing social mobility.

Keywords: Intergenerational Education Mobility (Iem), Student Placement Mechanisms, Boston Mechanism (Bm), Deferred Acceptance (Da) Algorithm, Difference-In-Differences (Did), Economics of Education

Makale id= 17

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-0998-7211

| 92

Nahçıvan Özerk Cumhuriyetinde Tarımsal Desteklerin Tahıl Üretimine Etkisi**Dr. Öğretim Üyesi Polad Aliyev¹**
¹Iğdır Üniversitesi

Özet: Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti, gerek Kars ve Moskova Anlaşmaları çerçevesindeki özel konumu gerekse Türkiye'nin Orta Asya'ya açılan kapısı olması nedeniyle stratejik bir öneme sahiptir. Bölge, Sovyetler Birliği döneminden itibaren tarım ve tarıma dayalı sanayi açısından kritik bir merkez olmuştur. Bağımsızlık sonrasında uygulanan piyasa ekonomisi reformlarının ilk hedefi tarım sektörü olmuş, ülkedeki ilk tarım reformları da Nahçıvan'da gerçekleştirilmiştir. 2004 yılından itibaren yürürlüğe giren Bölgelerin Kalkınma Programının ardından 2007'de kabul edilen Cumhurbaşkanı kararları, tarımsal desteklerin kurumsallaşmasında önemli adımlar olmuştur. Tahıl üretimi, bölgenin en temel tarım faaliyetlerinden biri olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışmanın amacı, ülke genelinde uygulanan tarımsal desteklerin Nahçıvan'daki tahıl üretimi üzerindeki etkilerini ortaya koymaktır. Araştırmada Bayesçi zaman serisi temelli nedensel etki yöntemi kullanılmıştır. Yanıt değişkeni olarak Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti istatistik komitesinden alınan yıllık bazda veriler kullanılmıştır. Kovaryans olarak Azerbaycan Cumhuriyeti'nin sanayi üretimi alınmıştır. Bulgular, tarımsal desteklerin tahıl üretimine olumlu etkisine işaret ederek, çiftçilerin piyasa koşullarına karşı daha dirençli hale geldiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Tahıl Üretimi, Nedensel Etki, Azerbaycan, Tarımsal Reformlar, Tarımsal Destekler.

The Impact of Agricultural Subsidies On Grain Production in the Nakhchivan Autonomous Republic

Abstract: The Nakhchivan Autonomous Republic holds strategic importance both due to its special status under the Kars and Moscow Treaties and as Turkey's gateway to Central Asia. Since the Soviet era, the region has been a critical center for agriculture and agro-based industries. Following independence, the initial reforms aimed at transitioning to a market economy primarily targeted the agricultural sector, with the first agricultural reforms in the country implemented in Nakhchivan. Beginning in 2004, the Regional Development Program introduced measures to support agriculture, and the presidential decrees adopted in 2007 marked significant steps toward institutionalizing agricultural subsidies. Grain production has emerged as one of the most fundamental agricultural activities in the region. The purpose of this study is to examine the impact of nationwide agricultural subsidies on grain production in Nakhchivan. The research employs a Bayesian time-series causal impact method. The findings indicate that agricultural subsidies have had a positive effect on grain production, enhancing farmers' resilience to market fluctuations and improving overall productivity.

Keywords: Grain Production, Causal Effect, Azerbaijan, Agricultural Reforms, Agricultural Subsidies

Makale id= 86

Sözlü SunumORCID ID: [0000-0002-2592-0589](https://orcid.org/0000-0002-2592-0589); [0000-0001-5065-4959](https://orcid.org/0000-0001-5065-4959)

| 93

Zengezur Koridoru'nun Stratejik ve Ekonomik Önemi: Bölgesel Entegrasyon ve Türkiye'nin Dış Ticareti Üzerine Bir Analiz**Dr. Öğretim Üyesi Faruk Urak¹, Dr. Mehmet Selim Yıldız²**¹ Bitlis Eren Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü,² Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), Ağrı İl Milli Eğitim Müdürlüğü,

*Corresponding author: Mehmet Selim Yıldız

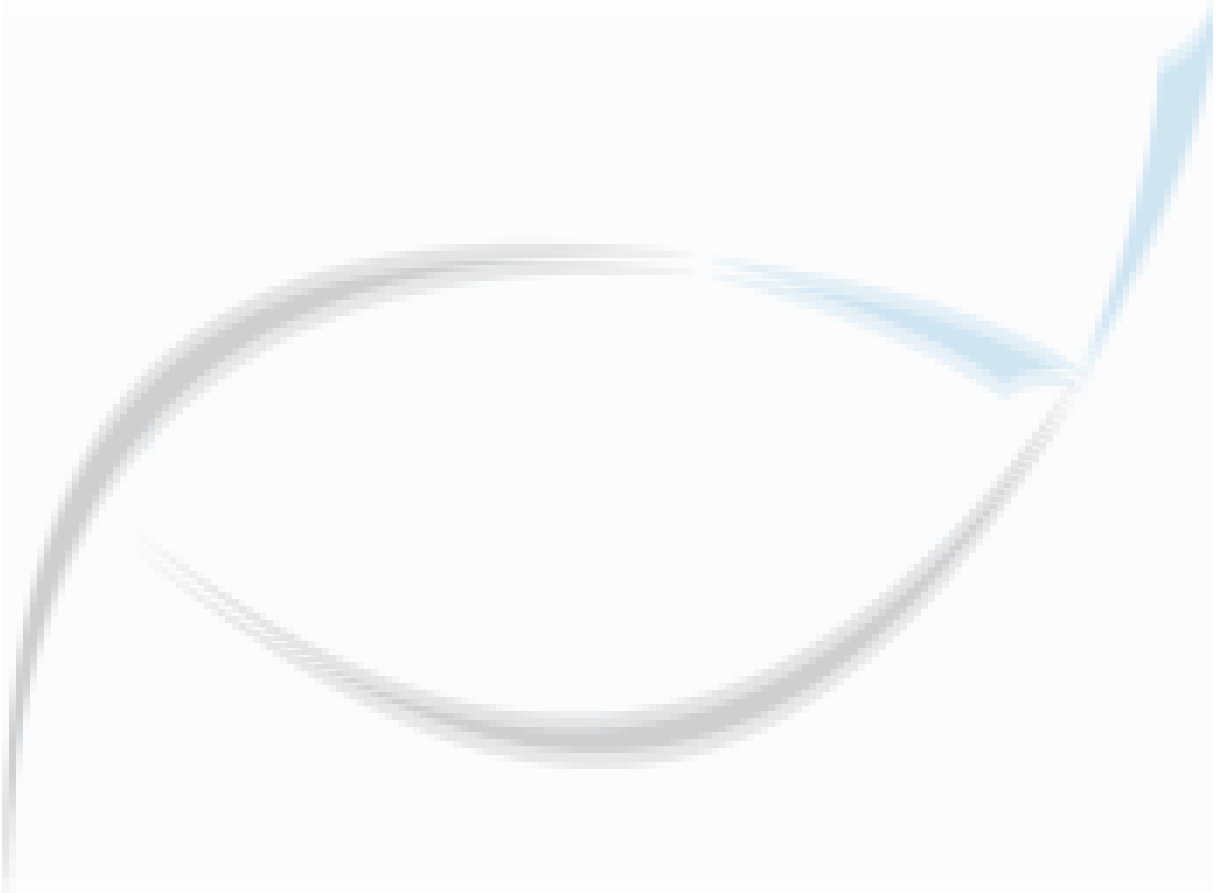
Özet: Bu çalışma, Güney Kafkasya'daki değişen jeopolitik dengeler bağlamında Zengezur Koridoru'nun stratejik ve ekonomik önemini incelemektedir. 2020 İkinci Karabağ Savaşı sonrasında oluşan yeni bölgesel güç dağılımı çerçevesinde, koridorun ulaştırma, ticaret ve bölgesel entegrasyon üzerindeki olası etkileri değerlendirilmektedir. Çalışmanın amacı, Zengezur Koridoru'nun bölgesel ekonomik dönüşüme ve özellikle Türkiye'nin dış ticaretine katkısını ortaya koymaktır. Nitel yöntemle yürütülen araştırmada literatür taraması ve ikincil veri analizi kullanılmış; Türkiye ile Ermenistan arasındaki son beş yıllık ticaret verileri incelenmiştir. Bulgular, Türkiye ile Ermenistan arasındaki ticaret ilişkilerinin son dönemde istikrarlı bir artış eğiliminden ziyade dönemsel ve konjonktürel dalgalanmalara açık bir yapı sergilediğini göstermektedir. Zengezur Koridoru'nun hayata geçmesi halinde bölgesel ulaştırma ağlarının çeşitlenmesi, transit maliyetlerinin azalması ve ticaret hacminin artması beklenmektedir. Ayrıca koridor, Türkiye'nin Orta Asya ve Asya pazarlarına erişimini güçlendirerek dış ticarete coğrafi çeşitliliği artırabilir. Bu yönüyle Zengezur Koridoru, bölgesel entegrasyonu ve ekonomik iş birliğini destekleyen çok boyutlu stratejik bir girişim olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Zengezur Koridoru, Güney Kafkasya, Bölgesel Entegrasyon, Dış Ticaret**The Strategic and Economic Significance of the Zangezur Corridor: An Analysis of Regional Integration and Turkey's Foreign Trade**

Abstract: This study examines the strategic and economic importance of the Zangezur Corridor within the context of changing geopolitical balances in the South Caucasus. Within the framework of the new regional power distribution that emerged following the 2020 Second Karabakh War, the potential effects of the corridor on transportation, trade, and regional integration are evaluated. The aim of the study is to reveal the contribution of the Zangezur Corridor to regional economic transformation, particularly with regard to Türkiye's foreign trade. The research was conducted using a qualitative method, employing a literature review and secondary data analysis. In this context, trade data between Türkiye and Armenia for the last five years were analyzed. The findings demonstrate that trade relations between Türkiye and Armenia have exhibited a structure prone to periodic and cyclical fluctuations rather than a stable upward trend in recent years. In the event that the Zangezur Corridor becomes operational, it is anticipated that regional transportation networks will diversify, transit costs will decrease, and trade volume will increase. Furthermore, the corridor may enhance Türkiye's access to Central Asian and Asian markets, thereby increasing geographical diversification in its foreign trade. In this respect, the

Zangezur Corridor is considered a multidimensional strategic initiative that supports regional integration and economic cooperation.

Keywords: Zangezur Corridor, South Caucasus, Regional Integration, Foreign Trade

Makale id= 91

Sözlü Sunum

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3977-3863>

| 95

Cezayir’de Sûfi Gelenek

Prof. Dr. Kadir Özköse¹

¹Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

Özet: İslâm coğrafyasının önemli kültür sahalarından biri hiç şüphesiz günümüz Cezayir coğrafyasıdır. Cezayir toprakları tarih boyunca İslâm düşünce geleneğinin bir ürünü olarak tasavvufî hayatın oldukça canlı olduğu bir adrestir. Farklı tasavvuf ekollerini bağrında barındıran Cezayir coğrafyası tek düze bir tasavvuf anlayışından çok farklı tasavvufî ekollerine ev sahipliği yapmıştır. Bildirimiz Cezayir’deki tasavvuf kültürünün temel özelliklerini ve varlık serüvenini ortaya koymayı hedeflemektedir. Cezayir tarikatlarının en bariz özelliği silsilelerinin genelde şeriflere dayanıyor olmasıdır. Cezayir’de tasavvufî hayatın neşv ü nema bulmasında tarihi süreç içerisinde başta Murabıtlar Devleti ve Osmanlı yönetimi olmak üzere siyasi muhitlerin sûfi çevreleri yakından desteklemeleridir. Cezayir’de güçlenen bu tasavvufî çizgilerin en güçlü çizgisini Ebû Medyen Şuayb geleneği oluşturmuştur. Cezayir’deki tasavvufî düşüncenin topluma yansıyış biçimi herşeyden önce geniş zaviye ağının teşekkülüyle sağlanmıştır. Cezayir’de Kâdiriyye, Ticâniyye, Senüsiyye ve Rahmâniyye tarikatlarının oldukça yaygın ve güçlü nüfuza sahip oldukları görülmektedir. Cezayir’deki sûfi geleneğin genel çerçevesini çizdiğimizde bildirimizde Cezayir sûfilerinin sosyo-kültürel, politik ve ekonomik sahadaki etkinliklerine dikkat çekip Cezayir halkının din anlayışına yönelik katkıları ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İslâm Düşünce Geleneği, Tasavvuf, Cezayir, Tarikatlar, Zaviye, Sûfiler

The Sufi Tradition in Algeria

Abstract: One of the most significant cultural regions within the Islamic world is undoubtedly the territory of present-day Algeria. Historically, Algerian lands have constituted a vibrant center of Sufi life as an integral component of the Islamic intellectual tradition. Hosting a wide range of Sufi schools, Algeria has been characterized by a pluralistic mystical landscape rather than a monolithic understanding of Sufism. This paper aims to examine the fundamental characteristics and historical development of Sufi culture in Algeria. A defining feature of Algerian Sufi orders is that their spiritual lineages (silsila) predominantly trace back to sharîf lineages. The historical flourishing of Sufi life in Algeria was significantly facilitated by political authorities, particularly during the periods of the Almoravid state and Ottoman rule, both of which actively supported Sufi circles. Among the various Sufi traditions that gained prominence in Algeria, the spiritual legacy of Abû Madyan Shu ‘ayb emerged as the most influential. The social dissemination of Sufi thought in Algeria was primarily realized through the establishment of an extensive network of zāwiyas. In this context, the Qādiriyya, Tijāniyya, Sanūsiyya, and Rahmāniyya orders attained widespread influence across the region. By outlining the general contours of the Sufi tradition in Algeria, this paper highlights the socio-cultural, political, and economic roles of Algerian Sufis and evaluates their contributions to the religious worldview of Algerian society.

Keywords: Islamic Intellectual Tradition, Sufism, Algeria, Sufi Orders, Zāwiya, Sufis.

Makale id= 89

Sözlü Sunum

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9289-9444>

| 96

Hukuki Çoğulculukta Rehberlik: Aile ve Dini Rehberlik Bürosu Personelinin İslam Hukuku–medeni Hukuk Gerilimini Yönetme Stratejileri

Araştırmacı Fatma Ebru Sarıca¹, Doç. Dr. Nihat Tosun¹
¹Uşak Üniversitesi

*Corresponding author: Fatma Ebru Sarıca

Özet: Bu çalışma, Türkiye'deki Aile ve Dini Rehberlik Bürolarında görev yapan 18 Diyanet personeli ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen nitel verileri tematik analiz yöntemiyle incelemektedir. Araştırmanın odağında, personelin İslam hukuku ile Türk medeni hukuku arasındaki yapısal farklılıkları rehberlik süreçlerinde nasıl yönettiği sorusu yer almaktadır. Tematik analizde 247 açık koddan dört ana tema türetilmiştir: hukuki çoğulculuk yönetimi, cinsiyete dayalı yaklaşım farklılıkları, dinî-hukukî denge arayışı ve kurumsal sınır belirleme. Bulgular, personelin talak, mehr ve iddet gibi medeni hukukta karşılığı bulunmayan İslami kurumlar söz konusu olduğunda başvuru sahiplerini hem dini yükümlülükleri hem de hukuki hakları konusunda bilgilendiren köprü kurucu bir rol üstlendiğini göstermektedir. Bu durum, rehberlik bürolarının salt bilgi aktarım mekânlarının ötesinde, farklı normatif sistemler arasında aracılık işlevi gören kurumsal uzlaşma alanları olarak işlev gördüğüne işaret etmektedir. Bulgular, Merry'nin (1988) hukuki çoğulculuk kuramı çerçevesinde değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hukuki Çoğulculuk, Tematik Analiz, Diyanet, Talak, Mehr, Dini Rehberlik Stratejileri

Guidance in Legal Pluralism: Strategies of Family and Religious Guidance Bureau Personnel in Managing the Islamic Law–civil Law Tension

Abstract: This study examines qualitative data obtained from semi-structured interviews conducted with 18 Diyanet (Presidency of Religious Affairs) personnel working in Family and Religious Guidance Bureaus in Türkiye, employing thematic analysis. The research focuses on how the personnel manage the structural differences between Islamic law and Turkish civil law during the guidance processes. Through thematic analysis, four main themes were derived from 247 open codes: the management of legal pluralism, gender-based differences in approach, the search for a religious-legal balance, and institutional boundary setting. The findings reveal that the personnel adopt a bridge-building role, informing applicants about both their religious obligations and their legal rights regarding Islamic institutions that have no direct equivalent in civil law, such as talaq, mahr, and iddah. This indicates that guidance bureaus function not merely as spaces for information transfer, but as institutional reconciliation arenas mediating between different normative systems. The findings are evaluated within the framework of Merry's (1988) theory of legal pluralism.

Keywords: Legal Pluralism, Thematic Analysis, Diyanet, Talaq, Mahr, Religious Guidance Strategies

Makale id= 60

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-6274-1224

| 97

Kur'an'ın Teşrî İ'câzı ve Yapay Genel Zekâ: Muadil Bir Hukuk Mümkün Mü'

Arş. Gör. Dr. Muhammet Yurtkuran¹

¹Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

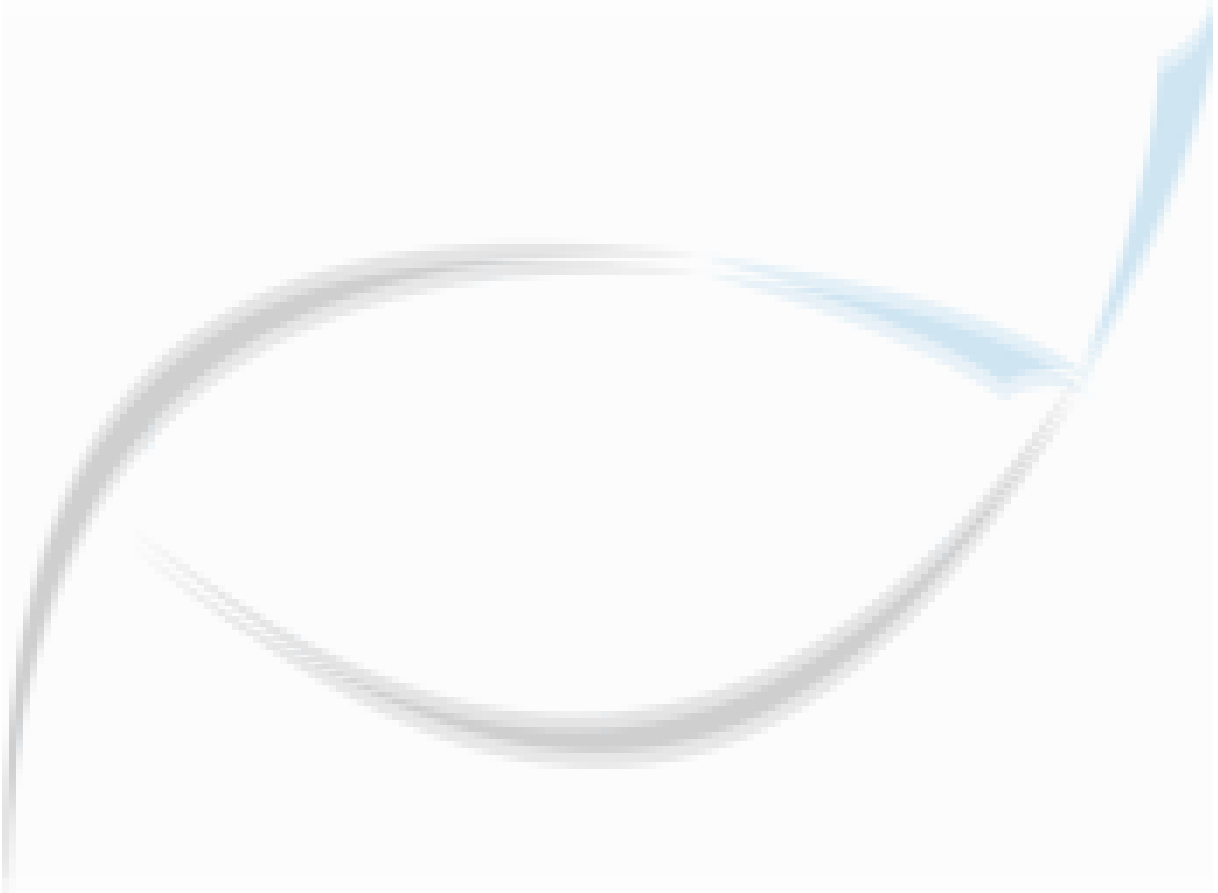
Özet: Bu çalışmanın konusu; mevcut yapay zekâ uygulamalarından farklı olarak insan gibi düşünebilme ve öğrenme kapasitesine, hatta bilinç geliştirebileceği varsayımına dayanan Yapay Genel Zekâ'nın (YGZ) teorik olarak inşa edebileceği rasyonel hukuk sistemi ile Kur'an-ı Kerim'in teşrî i'câzı (yasama mükemmelliği) arasındaki farkların incelenmesidir. Araştırmanın amacı, büyük veriye dayalı algoritmik bir yasa yapıcı aklın imkân ve sınırlarını, aşkın ve ilahî bir yasa koyucunun evrensel ilkeleri karşısında değerlendirmektir. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden karşılaştırmalı analiz yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre YGZ, insanlığın tarihsel, sosyolojik ve psikolojik verilerini işleyerek kendi içinde tutarlı ve insan doğasına işlevsel olarak uyumlu bir hukuk tasarımı geliştirme potansiyeline sahiptir. Ayrıca suçu bağlamı içinde değerlendiren esnek bir adalet anlayışı ortaya koyabilir. Ancak bu potansiyel, toplumsal beklentilere ve değişken koşullara bağlıdır; çoğunlukla dünyevî refah ve istikrarla sınırlı kalmaktadır. Buna karşılık Kur'an'ın teşrî sistemi, dünyevî ve uhrevî saadeti birlikte ele alır. Hukuku derin bir ahlâkî ve vicdanî temele oturtur ve zaman ile mekânla sınırlanmayan bir evrensellik iddiası taşır. Sonuç olarak YGZ rasyonel ve bağlamsal bir adalet tasarımı üretebilse de, insanın varoluşsal gayesini ve ölüm ötesi sorumluluğunu merkeze alan ilahî teşrî sistemin bütüncül yapısına ulaşması güç görünmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kelam, Yapay Genel Zekâ (Ygz), Teşrî İ'câz, Evrensellik

The Legislative I'jâz of the Qur'an and Artificial General Intelligence: Is An Equivalent Legal Order Possible'

Abstract: The subject of this study is an examination of the differences between the rational legal system that Artificial General Intelligence (AGI)—conceived not as current AI applications but as an advanced form of intelligence assumed to possess human-like thinking, learning capacity, and even the potential for consciousness—could theoretically construct, and the legislative inimitability (tashrî i'jâz) of the Qur'an. The aim of the research is to evaluate the possibilities and limits of an algorithmic law-making intelligence grounded in big data in comparison with the universal principles of a transcendent and divine lawgiver. The study employs a qualitative research design based on comparative analysis. The findings indicate that AGI has the potential to process humanity's historical, sociological, and psychological data to develop a legal framework that is internally coherent and functionally aligned with human nature. It may also generate a flexible conception of justice that evaluates crime within its specific context. However, this potential remains dependent on shifting social expectations and conditions, and is largely confined to worldly welfare and stability. In contrast, the Qur'anic legislative system integrates both worldly and otherworldly well-being. It grounds law in a profound moral and ethical foundation and advances a claim to universality that transcends time and space. Consequently, while AGI may produce a rational and contextual model of justice, it appears unlikely to attain the comprehensive structure of the divine legislative system that centers on humanity's existential purpose and afterlife accountability.

Keywords: Kalām, Artificial General Intelligence (Agı), Legislative Inimitability (Tashrī‘i I‘jāz), Universality

Makale id= 57

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0009-0002-9932-8294

| 99

Mansûr Ali Nâsîf'in Şerh Metodu "Namaz Kitabı" Özelinde**Araştırmacı İbrahim Özcan¹, Doç. Dr. Tahsin Kazan²**¹Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi²İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

*Corresponding author: İbrahim Özcan

Özet: İslam ulemasına göre hadislerin tespiti ne kadar önemli ise, doğru anlaşılması da bir o kadar önem arz etmektedir. Bu nedenle Müslüman âlimler haberlerin doğru anlaşılması için yoğun bir faaliyet yürütmüşlerdir. Eserlerin şerh edilmesinde ki asıl gaye de zaten budur. Hadis ilmi üzerine yüz yıllardır eserler yazılmakta olup, bu eserler üzerine de şerhler yapılmaktadır. Daha çok başkalarının yazmış olduğu eserler üzerine şerhler yapılmış olsa da, hem eser yazıp hem de yazdığı eserlere şerh yapanların varlığı da bilinmektedir. Yakın dönem de yaşamış olan Mansûr Ali Nâsîf da hem hadis eseri hem de şerh yazmış muhaddislerinden bir tanesidir. Bu makalede de onun en büyük çalışması olan et-Tâc el-Câmi' li'l-usûl fi Ehâdîsi'r-Resûl adlı hadis kitabı üzerinde onun hadis şerh metodunu teorik çerçeve de, normatif yöntemle incelemeye çalışacağız. Amacımız onun klasik şerh edebiyatı çalışmaları ile benzer ve farklılıklarını tespit ve tahlil etmektir. Araştırmamız dinimizin ikinci kaynağı olan haberlerin ya da rivayetlerin doğru ve sağlıklı bir şekilde yorumlanması noktasında önem arz etmektedir. Çalışmamız üç ana bölümden oluşup, birinci bölümde eser ve şerh hakkında bilgi verilecektir. İkinci bölümde takip ettiği şerh metodunu, eserinin 'kitabı's-salat' babının örnekleri üzerinden inceleyeceğiz. Son bölümde de eserin kendi döneminde hadis ilmi içerisinde nasıl karşılandığı üzerinde durulacaktır.

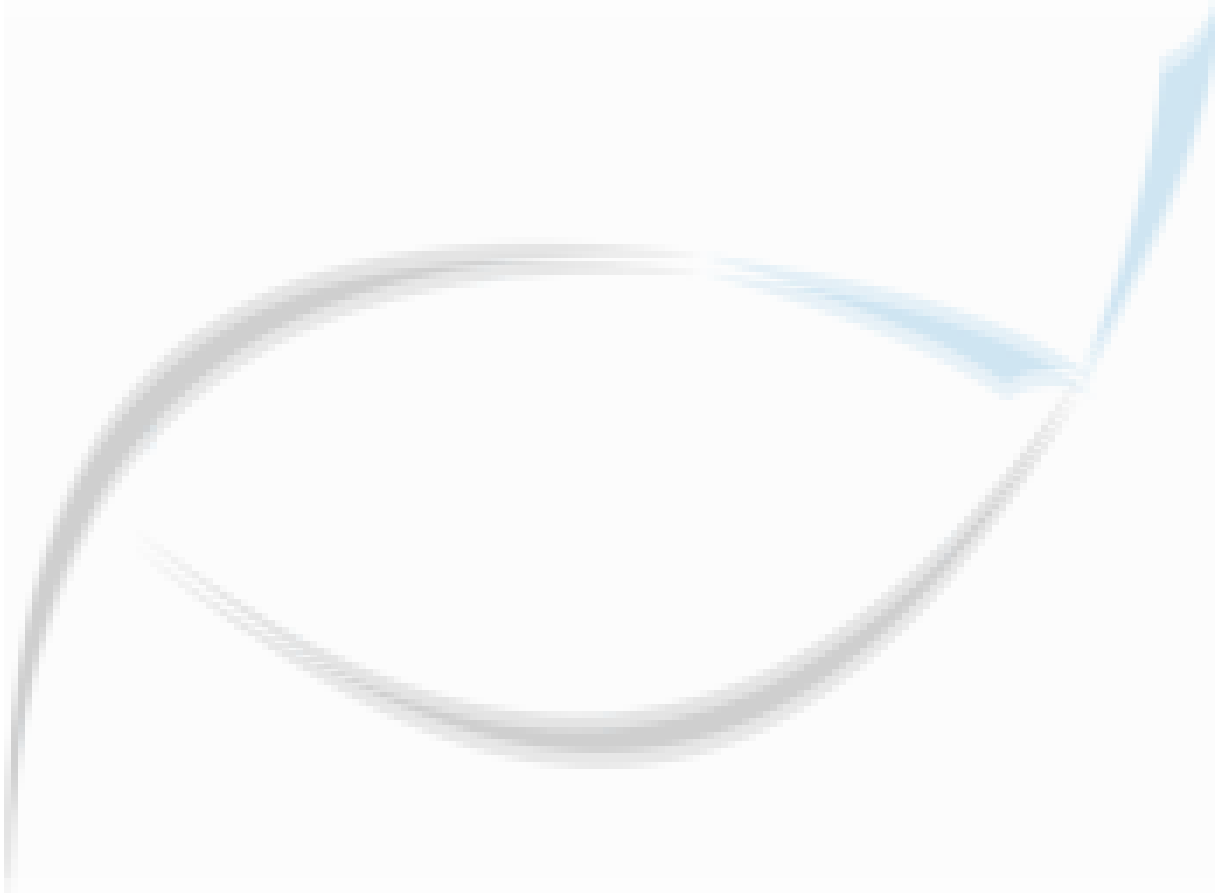
Anahtar Kelimeler: Hadis, Mansûr Ali Nâsîf, Şerh Metodu, Hadis Şerhçiliği.

Mansur Ali Nasif's Commentary Method Specialy in the "prayer Book"

Abstract: According to Islamic scholars, just as important as identifying the hadiths is understanding them correctly. Therefore, Muslim scholars have undertaken intensive efforts to ensure the accurate understanding of the news. This is precisely the main purpose of commenting on these works. We see commentary as a distinct type of writing not only in the field of hadith studies but in all Islamic sciences. However, it is evident that more commentaries have been written on the science of hadith, given its second place among the sources of Islam. Works have been written on the science of Hadith for centuries, and commentaries have been written on these works. Although commentaries have mostly been written on works by others, there are also known cases of individuals who both wrote works and wrote commentaries on their own works. Mansur Ali Nasif, who lived in more recent times, is another hadith scholar who wrote both hadith works and commentaries. In this article, we will attempt to examine his method of hadith commentary, both theoretically and normatively, in his major work, the hadith book titled et-Tâc el-Câmi' li'l-usûl fi Ehâdîsi'r-Resûl. Our aim is to identify and analyze the similarities and differences between this work and classical commentary literature studies. Our research is important for the accurate and sound interpretation of the news or narrations, which constitute the second source of our religion. Our study consists of three main sections; the first section will provide information about the work and its commentary. In the second part, we will examine the commentary

method she followed, using examples from the 'kitabu's-salat' chapter of her work. The final section will focus how the work was received within the field of hadith studies during its own time.

Keywords: Haditd, Mansûr Ali Nâsîf, Annotation Method, Hadith Commentary.

Makale id= 56

Sözlü Sunum

ORCID ID : 0009-0001- 5560-4915

| 101

Muhammed Ali Es-Sâbûnî'nin Eş-Şerhu'l-Müeyesser Li-Sahîhi'l-Buhârî Adlı Eserinin "Kitâbu'l-Fiten" Bölümü Üzerine Metodolojik Bir İnceleme**Araştırmacı Hatice Arıkanoglu¹, Doç. Dr. Tahsin Kazan²**¹Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi²İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

*Corresponding author: Hatice Arıkanoglu

Özet: Bu çalışma, modern dönem İslam âlimlerinden Muhammed Ali es-Sâbûnî'nin (ö. 2021), "Sahîh-i Buhârî" üzerine yazdığı "eş-Şerhu'l-Müeyesser li-Sahîhi'l-Buhârî" adlı eserinin "Kitâbu'l-Fiten" (Fitneler Kitabı) bölümünü incelemektedir. Sâbûnî, klasik şerh geleneğini modern dönemin ihtiyaçlarıyla harmanlayarak sade ve işlevsel bir dil kullanmayı benimsemiş önemli bir isimdir. Araştırmanın temel amacı, Sâbûnî'nin fitne hadislerini yorumlarken kullandığı yöntemi ortaya koymak ve bu rivayetlerin günümüz toplumsal meseleleriyle ilişkisini nasıl kurduğunu analiz etmektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi, metin analizi ve betimsel analiz teknikleri kullanılmıştır. Eserin "Kitâbu'l-Fiten" bölümündeki hadis başlıkları, şerh üslubu, dilsel açıklamalar ve mezhebi tercihler, karşılaştırmalı bir bakış açısıyla incelenmiştir. İnceleme sonucunda Sâbûnî'nin, fitne hadislerini şerh ederken karmaşık terminolojiden kaçındığı ve rivayetlerin sadece lafzına değil, toplumsal ıslah boyutuna odaklandığı görülmüştür. Yazarın, "fitne" kavramını sadece tarihsel bir olay olarak değil, her dönemde karşılaşılabilecek ahlaki ve siyasi bir imtihan olarak sunduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca, müellifin hadisleri açıklarken yoğun bir şekilde Kur'an Ayetlerinden yararlandığı ve "hadislerin Kur'an ile tefsiri" yöntemini etkin kullandığı belirlenmiştir. Sâbûnî'nin bu eseri, klasik hadis kültürünü modern dünyaya taşıyan köprü niteliğindedir. "Kitâbu'l-Fiten" özelindeki yaklaşımı, Müslümanların kriz dönemlerinde benimsemeleri gereken tutumu, selefın anlayışını koruyarak güncel bir dille sunmaktadır. Sonuç olarak Sâbûnî, fitneyi bir korku senaryosu değil, ferasetle aşılması gereken bir imtihan süreci olarak tanımlamıştır.

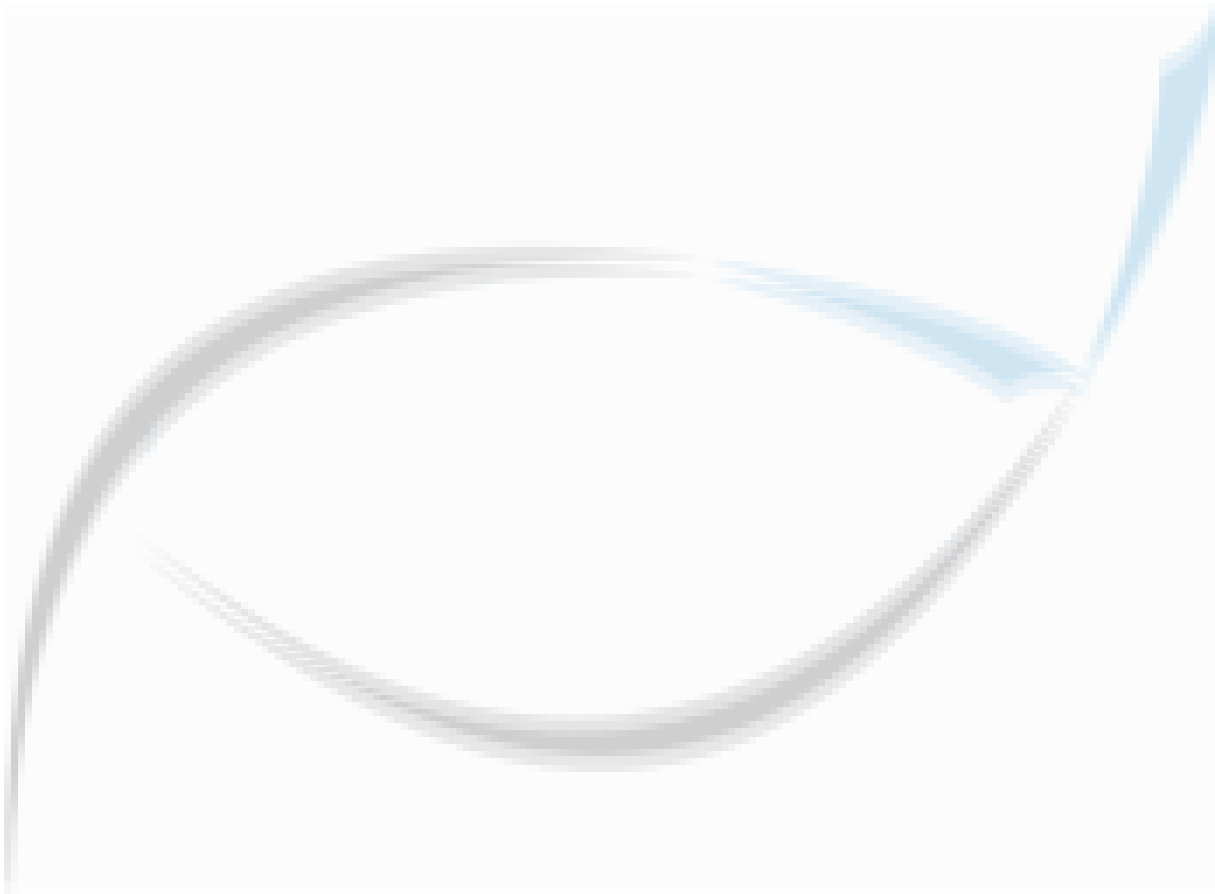
Anahtar Kelimeler: Muhammed Ali Es-Sâbûnî, Sahîh-i Buhârî, Eş-Şerhu'l-Müeyesser, Kitâbu'l-Fiten, Hadis Şerhçiliği.

A Methodological Analysis of the "Kitab Al-Fitan" Section in Muhammad Ali Al-Sabuni's Work Titled Al-Sharh Al-Muyassar Li-Sahih Al-Bukhari

Abstract: This study examines the section titled "Kitab al-Fitan" (The Book of Tribulations) from the work "al-Sharh al-Muyassar li-Sahih al-Bukhari," authored by the modern-era Islamic scholar Muhammad Ali al-Sabuni (d. 2021). Sabuni is a prominent figure who adopted a simple and functional language by blending the classical commentary tradition with the needs of the modern age. The primary objective of this research is to reveal the methodology Sabuni employed while interpreting the hadiths on fitna (tribulation) and to analyze how he established a connection between these narrations and contemporary social issues. The study utilizes qualitative research methods, including document analysis, text analysis, and descriptive analysis techniques. The hadith headings, commentary style, linguistic explanations, and sectarian preferences within the "Kitab al-Fitan" section of the work have

been examined through a comparative perspective. The findings indicate that while commenting on the fitna hadiths, Sabuni avoided complex terminology and focused on the social reform dimension of the narrations rather than merely their literal meaning. It was observed that the author presented the concept of "fitna" not just as a historical event, but as a moral and political trial that could be encountered in every period. Furthermore, it was determined that the author made extensive use of Quranic verses while explaining the hadiths, effectively employing the method of "interpreting hadith through the Quran." Sabuni's work serves as a bridge, carrying classical hadith culture into the modern world. His approach specifically in "Kitab al-Fitan" presents the attitude Muslims should adopt during periods of crisis in a contemporary language while preserving the understanding of the salaf (predecessors). In conclusion, Sabuni defined fitna not as a scenario of fear, but as a process of trial that must be overcome with insight (firasah).

Keywords: Muhammad Ali Al-Sabuni, Sahih Al-Bukhari, Al-Sharh Al-Muyassar, Kitab Al-Fitan, Hadith Commentary.

Makale id= 92

Sözlü SunumORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3977-3863>

| 103

Rahmaniyye Tarikatının Diriliş ve Direniş Ruhu**Prof. Dr. Kadir Özköse¹**¹Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

Özet: Anadolu'nun en köklü tarikatlarından Halvetiyyenin Afrika kıtasında önemli ve güçlü düzeyde varlığının olduğu bilinmektedir. Tarikatlar fabrikası adıyla anılacak şekilde çok sayıda alt kol ve şubelere ayrılan Halvetiyye Tarikatının Afrika'daki önemli şubelerinden birisi hiç şüphesiz Rahmaniyye Tarikatıdır. Cezayir merkezli Kuzey Afrika coğrafyasında faaliyet yürüten Rahmaniyye Tarikatı on sekizinci yüzyıldan beri etkinlikleri ile dikkatleri üzerine çeken bir tasavvuf yoludur. Bildiride öncelikle Rahmaniyyenin kurucusu Muhammed b. Abdurrahman el-Ezherî'nin (ö. 1208/1793) ilmî, manevî ve tasavvufî şahsiyeti ile eserleri ele alınmaktadır. Ezherî'nin düşünce eksenini bağlamında şekillenen Rahmaniyye Tarikatının bariz özelliklerine dikkat çekilmektedir. Rahmaniyye Tarikatının Tunus, Mısır, Libya, Filistin, Ürdün ve Hicaz'daki yayılışı ele alınmaktadır. Cezayir ve Tunus'u işgal eden Fransız yayılcılığına karşı Rahmaniyye Tarikatının istiklal mücadelesi ve direnişi tahlil edilmektedir. Rahmaniyye mensuplarının sayısı, Rahmaniyye zaviyelerinin yayılışı üzerinde durulmaktadır. Rahmaniyyenin önde gelen zaviyelerinden Âyt İsmail Zaviyesi, Kostantîne Zâviyesi, Azzûziyye (Burd) Zaviyesi ve Hâmil Zâviyesinin yapıları, şeyhleri, etki sahaları ve çalışmaları hakkında bilgi verilmektedir. Bildiride Rahmaniyyenin Cezayir halkının İslâmî ve kültürel dokusunun şekillenmesindeki rolüne, ülkenin bağımsızlık mücadelesine katkısına ve Cezayir halkı nezdindeki itibarına dikkat çekilmektedir. Ülkemizde çok tanınmayan bir tasavvuf yolu olarak Cezayir'deki diriliş ve direniş ruhunun anlaşılmasına katkı sağlamaya çalışılmaktadır.

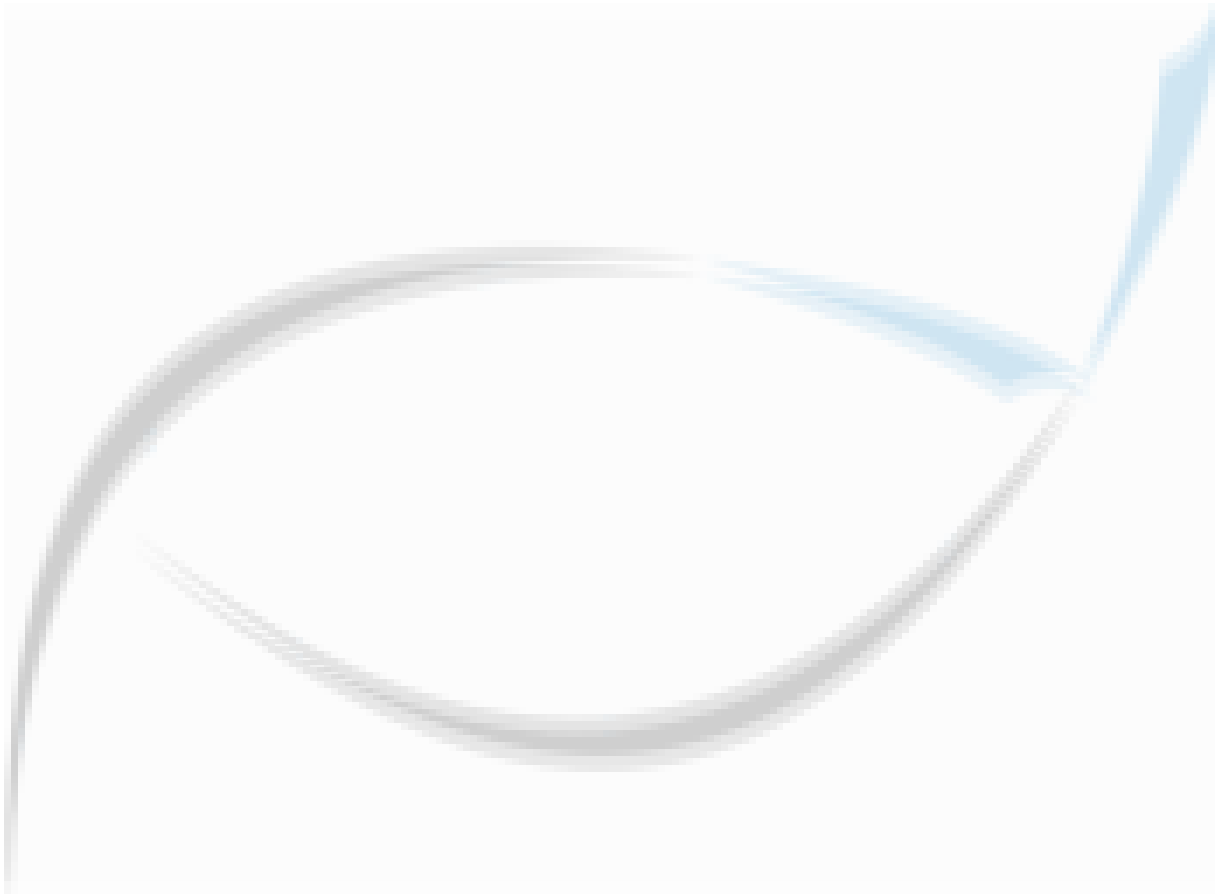
Anahtar Kelimeler: Tasavvuf, Cezayir, Tarikatlar, Cezayir, Zaviye, Bağımsızlık Mücadelesi

The Spirit of Revival and Resistance in the Rahmaniyye Order

Abstract: It is well-known that the Halvetiyye, one of the most deeply rooted Sufi orders of Anatolia, has maintained a significant and powerful presence on the African continent. Among the many branches and sub-branches of the Halvetiyye, which has often been referred to as a "factory of orders," the Rahmaniyye Order stands out as one of its most prominent branches in Africa. Operating primarily in the North African region, centered in Algeria, the Rahmaniyye Order has attracted attention as an influential Sufi path since the eighteenth century. This paper first examines the scholarly, spiritual, and mystical personality of Muhammad b. Abdurrahman al-Ezheri (d. 1208/1793), the founder of the Rahmaniyye, along with his works. Attention is drawn to the distinctive characteristics of the Rahmaniyye Order, which were shaped around the intellectual axis of al-Ezheri's thought. The spread of the Rahmaniyye across Tunisia, Egypt, Libya, Palestine, Jordan, and the Hejaz is discussed. The Order's struggle for independence and resistance against French colonial expansion in Algeria and Tunisia is analyzed. The paper also addresses the number of Rahmaniyye adherents and the distribution of its zawiya (Sufi lodges). Prominent Rahmaniyye zawiya, such as the Âyt Ismail Zawiya, Constantine Zawiya, Azzûziyye (Burd) Zawiya, and Hâmil Zawiya, are examined with regard to their structures, sheikhs, spheres of influence, and activities. Furthermore, the study highlights the role of the Rahmaniyye in shaping the Islamic and cultural fabric of the Algerian people, its contribution to the

country's struggle for independence, and its esteemed status among the local population. By presenting this Sufi path, which remains relatively little known in Turkey, the paper seeks to contribute to a deeper understanding of the spirit of revival and resistance in Algeria.

Keywords: Sufism, Algeria, Sufi Orders, Zawiya, Independence Struggle.

Makale id= 88

Sözlü SunumORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9289-9444>

| 105

Türkiye'de Aile ve Dini Rehberlik Başvurularının Demografik ve İstatistiksel Örüntüleri: 2019–2024 Dönemi Analizi**Araştırmacı Fatma Ebru Sarıca¹, Doç. Dr. Nihat Tosun¹**
¹Uşak Üniversitesi

*Corresponding author: Fatma Ebru Sarıca

Özet: Türkiye'de evlilik ve boşanma süreçleri, İslam hukukuna dayalı kurumlarla medeni hukukun zaman zaman çakıştığı ikili bir hukuki çerçeve içinde şekillenmektedir. Bu çakışma, vatandaşlar için somut bir normatif belirsizlik alanı yaratmakta; aile ve dini rehberlik bürolarına yönelen başvuruları doğrudan etkilemektedir. Bu çalışma, söz konusu gerilimin pratik yansımalarını belgelemek amacıyla Uşak Müftülüğü Aile ve Dini Rehberlik Bürosu'na yapılan başvuruları ilişkisel tarama deseniyle incelemiştir. Başvurucuların demografik özellikleri ile başvuru konuları arasındaki ilişkiler, ki-kare bağımsızlık testi ve Cramer's V etki büyüklüğü katsayısıyla analiz edilmiştir. Bulgular, başvurucuların demografik profilinin belirgin biçimde kadın ağırlıklı olduğunu ortaya koymaktadır. Konu dağılımında boşanma ve boşanma sonrası süreçler açık bir baskınlık sergilemekte; bu kategorinin payı araştırma döneminin sonunda tüm başvuruların yaklaşık yarısına ulaşmaktadır. Demografik değişkenler arasında medeni durum, başvuru konusunun en güçlü öngörücüsü olarak öne çıkmaktadır: evliler boşanma ağırlıklı bir profil çizerken bekarlar nişan öncesi döneme yönelik sorularla başvurmaktadır. Yaş grupları arasındaki dağılım, ihtiyacın yaşam döngüsüyle paralel biçimde dönüştüğünü göstermektedir. Eğitim düzeyinin ise başvuru konusuyla anlamlı bir ilişki taşımadığı saptanmıştır; bu bulgu, dini rehberlik ihtiyacının toplumun tüm eğitim kesimlerinde ortaklaştığına işaret etmektedir. Çalışma, aile rehberlik hizmetlerine yönelik talebin salt bireysel kaygıların değil, yapısal bir hukuki belirsizliğin ürünü olduğunu istatistiksel olarak belgelemektedir. Bulgular, hizmet planlamasına ve ikili hukuk çerçevesinin toplumsal yansımalarına ilişkin politika tartışmalarına katkı sunma potansiyeli taşımaktadır.

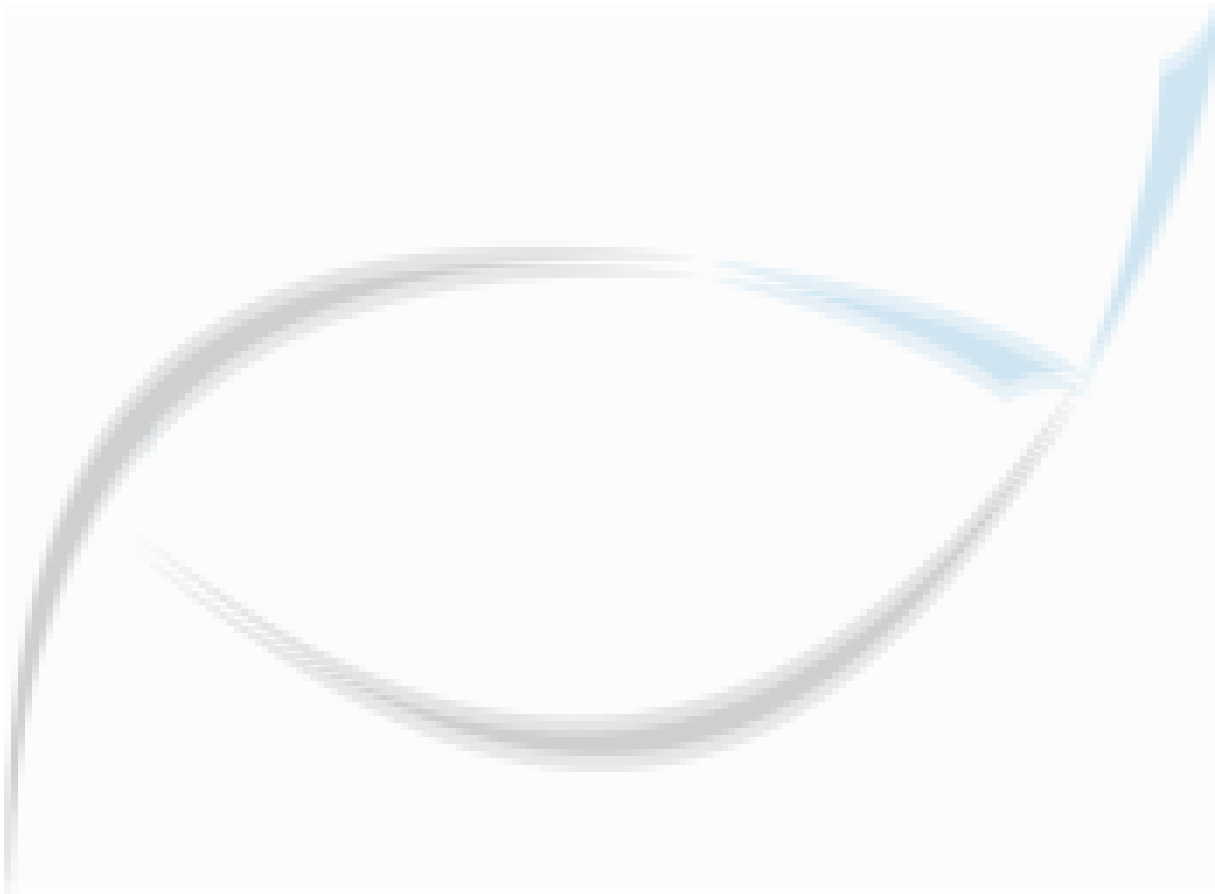
Anahtar Kelimeler: Aile ve Dini Rehberlik, Hukuki Çoğulculuk, Demografik Analiz, İlişkisel Tarama, Türkiye

Demographic and Statistical Patterns of Family and Religious Guidance Applications in Türkiye: An Analysis of the 2019–2024 Period

Abstract: Marriage and divorce processes in Türkiye are shaped within a dual legal framework where institutions rooted in Islamic law and civil law occasionally overlap and conflict. This intersection creates a tangible realm of normative ambiguity for citizens, directly influencing the applications made to family and religious guidance bureaus. To document the practical manifestations of this tension, the present study examined applications made to the Family and Religious Guidance Bureau of the Uşak Mufti's Office using a correlational survey design. The relationships between the applicants' demographic characteristics and the subjects of their inquiries were analyzed using the Chi-square test of independence and Cramer's V effect size coefficient. The findings reveal that the demographic profile of the applicants is significantly female-dominated. Regarding the distribution of inquiry subjects, divorce and post-divorce processes are clearly predominant; by the end of the study period, the share of

this category accounted for approximately half of all applications. Among the demographic variables, marital status emerges as the strongest predictor of the inquiry subject: married individuals exhibit a predominantly divorce-oriented profile, whereas single individuals tend to inquire about the pre-engagement period. The distribution across age groups indicates that the nature of the needs evolves in parallel with the human life cycle. Educational level, however, was found to have no significant correlation with the subject of inquiry; this finding suggests that the need for religious guidance is shared across all educational strata of society. The study statistically documents that the demand for family guidance services stems not merely from individual anxieties, but from a structural legal ambiguity. These findings hold the potential to contribute to service planning and policy discussions regarding the societal implications of a dual legal framework.

Keywords: Family and Religious Guidance, Legal Pluralism, Demographic Analysis, Correlational Survey, Türkiye

Makale id= 64

Sözlü SunumORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5082-7482>

| 107

Araştırma ve Geliştirme Harcamalarının, Türkiye'deki Mevcut Uygulama ve Standartlara Göre Karşılaştırmalı Olarak Muhasebeleştirilmesi**Dr. Öğretim Üyesi Derya Onocak¹**¹Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Özet: Bu çalışmada Türkiye'de yürürlükte bulunan farklı muhasebe ve finansal raporlama çerçeveleri kapsamında araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) harcamalarının muhasebeleştirilmesine ilişkin düzenlemelerin karşılaştırmalı olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (MSUGT), Türkiye Muhasebe Standardı 38 - Maddi Olmayan Duran Varlıklar (TMS 38), Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) ile Küçük ve Mikro İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı (KÜMİ FRS) hükümleri çerçevesinde geliştirilen hipotetik örnekler üzerinden muhasebe kayıtları yapılmış ve düzenlemeler arasındaki temel farklılıklar ortaya konulmuştur. Çalışmada düzenlemeler arasında özellikle araştırma-geliştirme safhası ayrımı, aktifleştirme kriterleri ve giderleştirme yaklaşımı bakımından önemli farklılıklar bulunduğu saptanmıştır. TMS 38 ve BOBİ FRS'de araştırma harcamaları zorunlu olarak giderleştirilirken, geliştirme harcamaları belirli koşulların sağlanması halinde aktifleştirilebilmektedir. Buna karşılık KÜMİ FRS'de safha ayrımı yapılmaksızın başlangıçta aktifleştirme yaklaşımı benimsenmektedir. MSUGT uygulamasında ise Ar-Ge harcamalarına ilişkin ayrıntılı ve sistematik bir aktifleştirme kriter seti öngörülmemekte; muhasebeleştirme süreci büyük ölçüde vergi mevzuatının yönlendirici etkisi ve işletmenin benimsediği muhasebe politikası tercihleri çerçevesinde şekillenmektedir. Bu farklılıklar, dönem kârlılığı ve aktif büyüklüğü üzerinde değişken etkiler yaratarak finansal oran analizi, performans değerlendirmesi ve işletmeler arası karşılaştırmalar üzerinde belirleyici bir rol oynamaktadır.

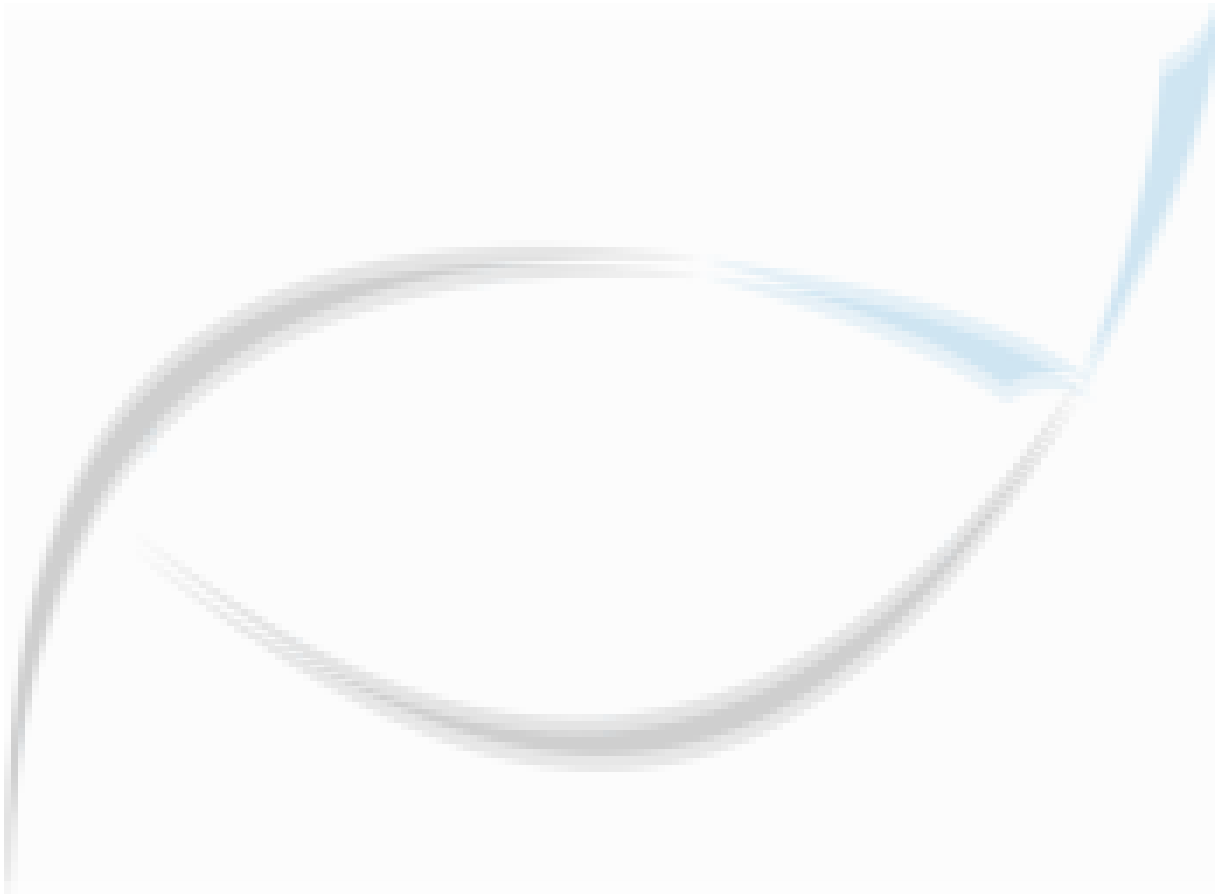
Anahtar Kelimeler: Ar-Ge Harcamaları, Tms 38, Bobi Frs, Kümi Frs

Comparative Accounting of Research and Development Expenditures According to Current Practices and Standards in Turkey

Abstract: This study aims to comparatively examine the regulations regarding the accounting treatment of research and development (R&D) expenditures within the scope of different accounting and financial reporting frameworks in force in Turkey. In this context, accounting entries were made through hypothetical examples developed within the framework of the provisions of the General Communiqué on Accounting System Application (MSUGT), Turkish Accounting Standard 38 - Intangible Assets (TAS 38), Financial Reporting Standard for Large and Medium-Sized Entities (LMSE FRS), and Financial Reporting Standard for Small and Micro Entities (SME FRS), and the fundamental differences between the regulations were revealed. The study determined that there are significant differences between the regulations, particularly in terms of the research-development phase distinction, capitalization criteria, and expensing approach. While research expenditures are mandatorily expensed under TAS 38 and LMSE FRS, development expenditures can be capitalized when certain conditions are met. In contrast, SME FRS adopts an initial capitalization approach without making a phase distinction. In MSUGT application, a detailed and systematic set of capitalization criteria for R&D expenditures is not provided; the accounting process is largely shaped within the framework of the

guiding influence of tax legislation and the accounting policy choices adopted by the entity. These differences create variable effects on period profitability and asset size, playing a decisive role in financial ratio analysis, performance evaluation, and inter-company comparisons.

Keywords: R&d Expenditures, Tas 38, Lmse Frs, Sme Frs

Makale id= 80

Sözlü Sunum

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1109-4797>

| 109

Makam Odasından Dijital Ekran: Ceo-Influencer Kavramı ve Liderlik Kimliğinin Söylemsel İnşası

Dr. Öğretim Üyesi Ömer Karademir¹

¹Kastamonu Üniversitesi

Özet: Geleneksel yönetim anlayışında liderler, kurumların kapalı kapıları ardında stratejik kararlar alan figürler olarak konumlanırken; dijitalleşme süreciyle birlikte "CEO-Influencer" olarak adlandırılan yeni bir yönetici kimliği doğmuştur. Bu çalışma, şirket yöneticilerinin birer sosyal medya influencer gibi kitleleri etkileme çabalarını ve bu süreçte inşa ettikleri dijital liderlik kimliklerini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden Söylem Analizi benimsenmiştir. Araştırma kapsamında, Türkiye’de ve dünyada yüksek takipçi kitlesine sahip, farklı sektörlerden seçilen 6 model yöneticinin son 6 aylık sosyal medya paylaşımları veri seti olarak belirlenmiştir. Yapılan analizlerde; yöneticilerin kullandığı dilin tonu, özel hayat ile profesyonel hayat arasındaki sınırların söylemsel olarak nasıl çizildiği ve bu söylemlerin işveren markalaması ile ilişkisi incelenmiştir. İlk bulgular, CEO-Influencerların kendilerini geleneksel bir patron figüründen ziyade, ulaşılabilir birer mentor ve yaşam tarzı ikonu olarak kurguladıklarını göstermektedir. Bu durumun, örgüt içerisindeki hiyerarşik mesafeyi sembolik olarak azalttığı ancak aynı zamanda yöneticinin kişisel markasını kurumsal kimliğin önüne geçirme riski taşıdığı tartışılmaktadır. Çalışma, örgütsel davranış literatüründe izlenim yönetimi ve işveren markalaması kavramlarına yeni bir bakış açısı sunması açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ceo-Influencer, Dijital Liderlik, Söylem Analizi, İzlenim Yönetimi

From the Executive Office to the Digital Screen: the Concept of Ceo-Influencer and the Discursive Construction of Leadership Identity

Abstract: In the traditional management paradigm, leaders are positioned as figures who take strategic decisions behind closed doors of institutions; however, with the digitalization process, a new executive identity termed as "CEO-Influencer" has emerged. This study aims to examine the efforts of corporate executives to influence audiences like social media influencers and the digital leadership identities they construct in this process. Discourse Analysis, one of the qualitative research methods, was adopted in the study. Within the scope of the research, the social media posts of six model executives from different sectors with high follower counts in Turkey and the world over the last six months were determined as the data set. In the analyses, the tone of language used by the executives, how the boundaries between private and professional life are discursively drawn, and the relationship of these discourses with employer branding were examined. Preliminary findings indicate that CEO-Influencers frame themselves as accessible mentors and lifestyle icons rather than traditional "boss" figures. It is discussed that this situation symbolically reduces the hierarchical distance within the organization but simultaneously carries the risk of the executive's personal brand overshadowing the corporate identity. The study is significant in terms of offering a new perspective on the concepts of impression management and employer branding in the organizational behavior literature.

Keywords: Ceo-Influencer, Digital Leadership, Discourse Analysis, Impression Management

Makale id= 74

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-8824-9163; 0009 0005 4981 2610

| 110

Cebirsel Yapılarda Türev Operatörlerinin Diferansiyel Analizi

Doç. Dr. Alkan Özkan¹, Inst. Berivan Özhan¹
¹Iğdır Üniversitesi

Özet: Bu çalışma, türev operatörlerinin cebirsel yapılardaki yapısal etkilerini incelemektedir. Araştırmanın amacı, diferansiyel halkalar, idealler, modüller ve Lie cebirlerinde türevsel yapıların davranışlarını sistematik bir biçimde ortaya koymaktır. Yöntem olarak, diferansiyel halkaların aksiyomları çerçevesinde türevsel operatörlerin doğrusal ve Leibniz kurallarına uygunluğu, diferansiyel ideallerin ve diferansiyel asal ideallerin türev altında kapalılık koşulları ile sınıflandırılması, diferansiyel modüller ve polinom halkalarında türevsel etkileşimler matematiksel olarak ele alınmıştır. Ayrıca diferansiyel otomorfizmler aracılığıyla simetri yapıları ve diferansiyel Galois teorisi bağlamında türevsel simetritelerin cebirsel karşılıkları tartışılmıştır. Bulgular, diferansiyel ideallerin klasik ideal kuramından farklı olarak daha katı kapalılık ve çarpımsal bağımlılık koşullarına sahip olduğunu, diferansiyel asal ideallerin diferansiyel cebirsel çeşitlerin temel yapı taşlarını oluşturduğunu göstermektedir. Sonuç olarak çalışma, türev operatörlerinin farklı cebirsel sistemlerdeki işlevlerini bütüncül bir bakış açısıyla ortaya koymakta ve diferansiyel cebir ile uygulamalı matematik arasındaki ilişkiyi güçlendirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Diferansiyel Halka, Diferansiyel İdeal, Lie Cebiri, Diferansiyel Modül, Türevsel Otomorfizm, Diferansiyel Galois

Makale id= 98

Sözlü SunumORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9173-5381>

| 111

Geçici Konaklama Yapılarının Tercihinde Sosyal Medya Etkisi: Dijital Görünürlük Potansiyeli Taşıyan Mekanlar**Arş. Gör. Damla Hocaoğlu Türk¹**¹İstanbul Ticaret Üniversitesi

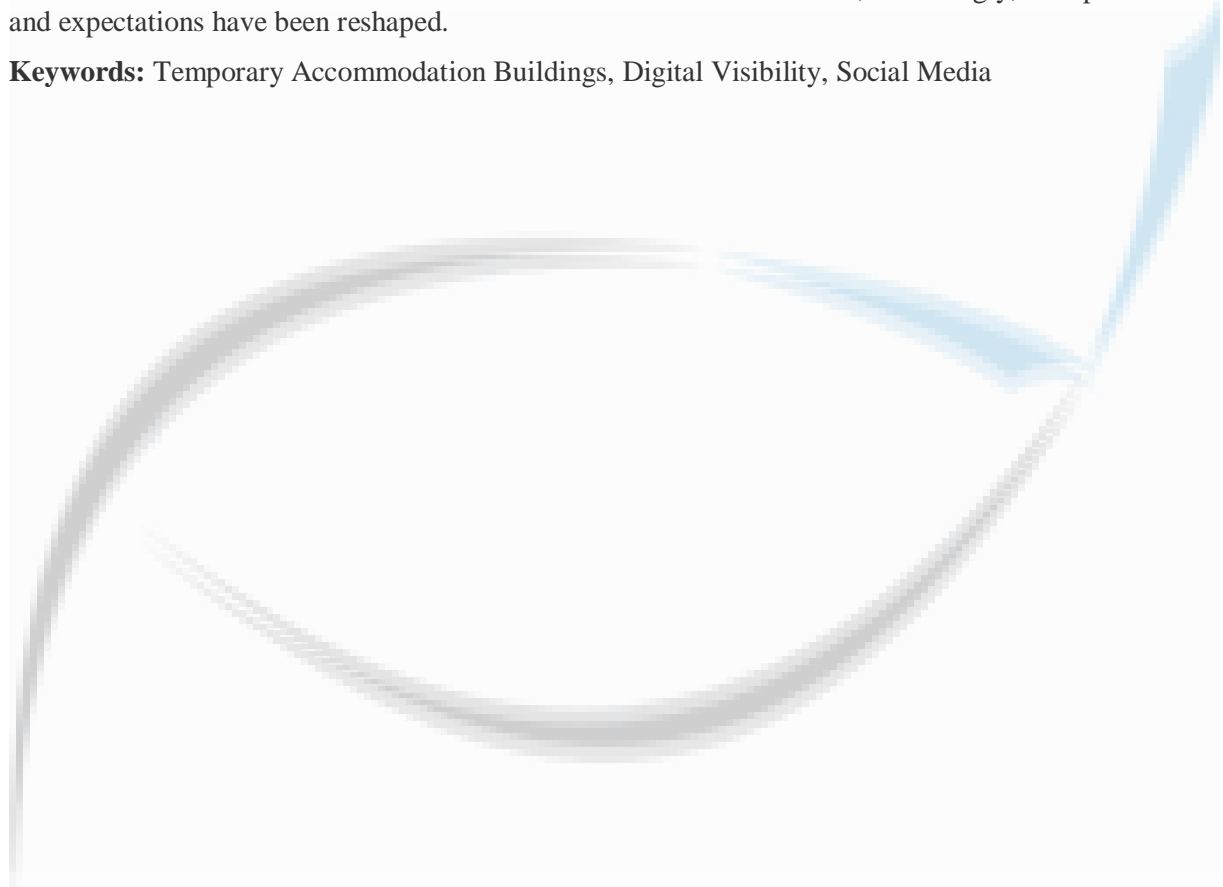
Özet: Türkiye'nin önemli gelir kaynaklarından biri olan turizm sektörü, yıl boyunca hem yerli hem de yabancı turistlerin farklı konaklama tiplerini tercih etmesiyle ülke ekonomisine önemli katkılar sunmaktadır. Ancak 2020 yılında ortaya çıkan COVID-19 küresel salgını, dünya genelinde turizm faaliyetlerinde ciddi bir daralmaya yol açmış; bununla birlikte salgın sonrasında kullanıcı taleplerinde ve konaklama tercihlerinde belirgin değişimler gözlemlenmiştir. Sokağa çıkma kısıtlamalarının uygulandığı dönemde bireylerin sosyal medya kullanımının artması, farklı dijital platformlarda karşılaşılan geçici konaklama birimlerinin daha görünür hâle gelmesini sağlamıştır. Salgın sürecinde sosyal mesafe gerekliliği, restoran, havuz ve lobi gibi ortak kullanım alanlarının yoğun olduğu otel gibi konaklama tesislerinin geri planda kalmasına; buna karşılık günlük, haftalık ya da aylık olarak kiralanabilen, bireysel kullanıma yönelik konaklama birimlerinin ön plana çıkmasına zemin hazırlamıştır. Bu çalışma kapsamında, geçici konaklama birimlerinin tercih edilme sürecinde konfor, hizmet kalitesi ya da konum gibi işlevsel kriterlerin yanı sıra yapının mimari formuna ve tasarım özelliklerine verilen önem ve bu yapıların dijital görünürlüğünün kullanıcı tercihlerine etkisi araştırılmıştır. Dijital görünürlüğü artan ve popüler hale gelen konaklama yapılarının benzer hizmet kalitesi sunan diğer alternatiflerine göre daha çok tercih edildiği varsayılmaktadır. Araştırmanın amacı ve kapsamı doğrultusunda nitel araştırma yöntemleri kullanılmış ve veri toplama aracı olarak katılımcılarla yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemin tercih edilmesinin temel nedeni, araştırmanın katılımcıların bireysel deneyimleri üzerinden kurgulanmış olmasıdır. Görüşme süreci için önceden belirlenmiş bir soru formu hazırlanmış; görüşmeler sırasında katılımcıların yanıtlarına bağlı olarak derinleştirici ve açıklayıcı takip soruları yöneltilmiştir. Çalışma bulguları, konum, hizmet kalitesi ve temizlik gibi tercih kriterlerinin, dijital görünürlüğü fazla olan bir yapıyı deneyimleme arzusunun gerisinde kaldığını ortaya koymaktadır. Sosyal medya aracılığıyla görünürlük kazanan ve zaman içerisinde popülerleşen bu yapı tiplerinin, hem turizm hem de mimarlık sektöründe dönüşüme yol açtığı; buna bağlı olarak kullanıcı tercih ve beklentilerinin yeniden şekillendiği anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Geçici Konaklama Yapıları, Dijital Görünürlük, Sosyal Medya**The Impact of Social Media On Preference for Temporary Accommodation Buildings: Areas With Digital Visibility Potential**

Abstract: One of Türkiye's significant sources of income, the tourism sector makes substantial contributions to the national economy throughout the year, as both domestic and international tourists prefer various types of accommodation. However, the COVID-19 global pandemic that emerged in 2020 led to a serious decline in tourism activities worldwide; in the post-pandemic period, notable changes have been observed in user demands and accommodation preferences. During the period of lockdowns, the increase in individuals' social media use enhanced the visibility of temporary accommodation units

encountered on different digital platforms. The requirement for social distancing during the pandemic caused accommodation facilities with intensive shared spaces—such as hotels with restaurants, pools, and lobbies—to recede into the background, while individually oriented accommodation units available for daily, weekly, or monthly rental came to the forefront. Within the scope of this study, in addition to functional criteria such as comfort, service quality, and location, the importance attributed to the architectural form and design features of temporary accommodation units, as well as the impact of their digital visibility on user preferences, were investigated. It is assumed that accommodation structures with increased digital visibility and popularity are preferred more than alternative options offering similar service quality. In line with the aim and scope of the research, qualitative research methods were employed, and semi-structured interviews were conducted with participants as the data collection tool. The findings of the study reveal that preference criteria such as location, service quality, and cleanliness remain secondary to the desire to experience a structure with high digital visibility. It is understood that these building types, which have gained visibility through social media and become popular over time, have led to transformations in both the tourism and architectural sectors; accordingly, user preferences and expectations have been reshaped.

Keywords: Temporary Accommodation Buildings, Digital Visibility, Social Media

Makale id= 109

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-7822-734X, 0009-0008-2249-8918

| 113

Adana’da Atık Yönetimi: Geçmiş–günümüz–gelecek Perspektifi**Doç. Dr. Rozelin Aydın¹, Araştırmacı Seda Üsttaş¹**¹Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

*Corresponding author: Seda Üsttaş

Özet: Bu çalışma, Türkiye’nin hızla kentleşen metropol bölgelerinden biri olan Adana’da belediye katı atık yönetiminin tarihsel gelişimini, mevcut sorunlarını ve geleceğe yönelik politika yönelimlerini incelemektedir. Araştırma, uzunlamasına bir kentsel-çevresel bakış açısı benimseyerek, erken dönem belediye bertaraf uygulamaları ve düzensiz depolama alanlarından günümüzdeki düzenli depolama sistemleri ve bütünlük atık yönetimi yaklaşımlarına uzanan dönüşümü analiz etmektedir. Nüfus artışı, sanayi genişlemesi, göç dinamikleri ve değişen tüketim alışkanlıklarının atık miktarındaki artış ve bertaraf altyapısı üzerindeki mekânsal baskı üzerindeki etkilerine özellikle odaklanılmaktadır. Mevcut değerlendirme, depolama alanı kapasite sınırlamaları, kaynağında ayrıştırmanın yetersizliği, kayıt dışı atık toplama faaliyetleri, mevsimsel tarımsal atık üretimi ile sızıntı suyu yönetimi ve metan emisyonlarıyla ilişkili çevresel riskler gibi süregelen yapısal sorunları ortaya koymaktadır. Hizmetlere erişimdeki sosyoekonomik eşitsizlikler ve atık azaltım programlarına yönelik toplumsal katılımın sınırlı olması da yönetim açısından temel kısıtlar olarak belirlenmiştir. Geleceğe yönelik olarak çalışma, döngüsel ekonomi odaklı atık sistemlerine geçiş için stratejik dönüşüm yollarını değerlendirmekte; malzeme geri kazanım tesislerinin yaygınlaştırılması, dijital atık izleme sistemleri, yerinden kompostlama çözümleri ve farkındalık temelli davranışsal müdahalelerin önemini vurgulamaktadır. Adana örneği, hızlı demografik ve endüstriyel büyüme yaşayan metropol alanlarda çevresel koruma, kentsel dayanıklılık ve kaynak verimliliği hedeflerini bütünlükten uyarlabilir ve çok düzeyli atık yönetimi çerçevelerine duyulan gereksinimi ortaya koymaktadır.

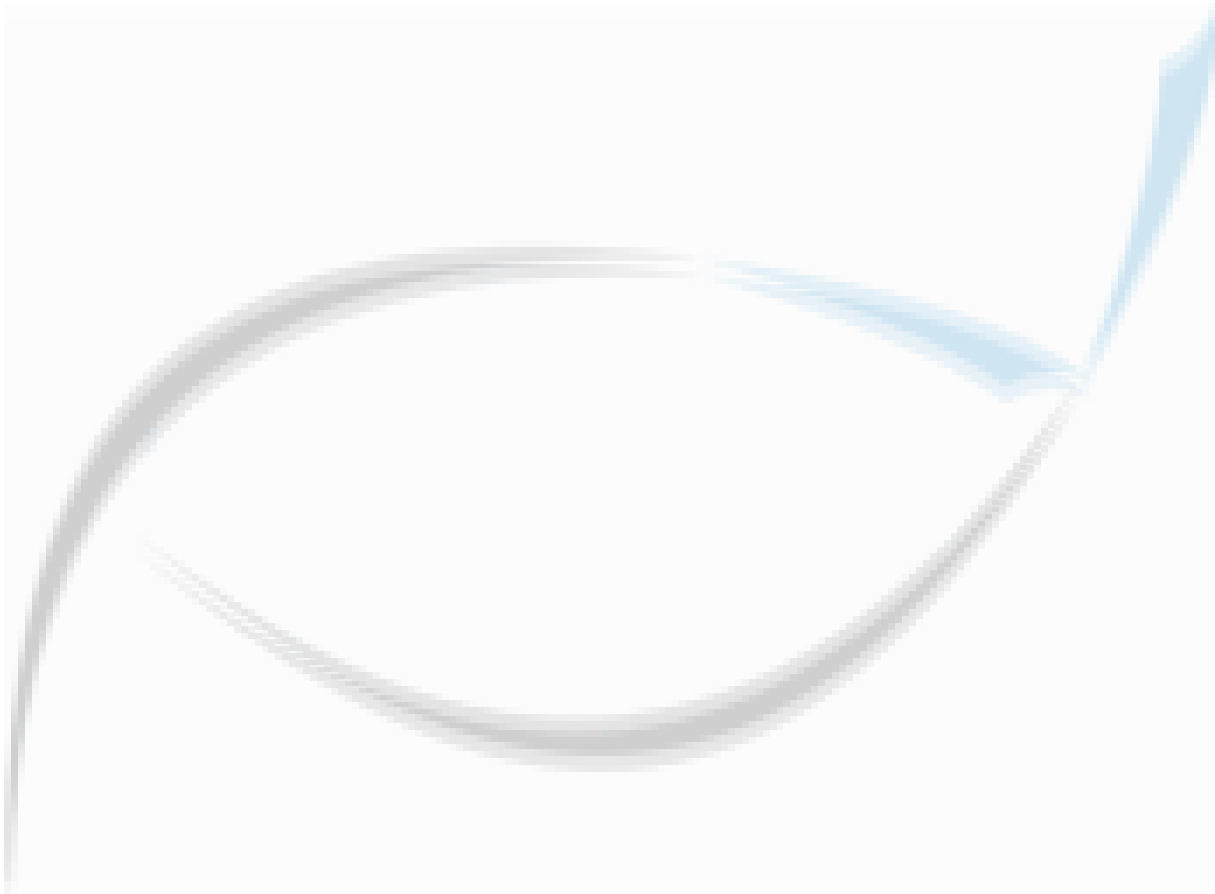
Anahtar Kelimeler: Katı Atık Yönetimi, Kentsel Çevre Politikaları, Döngüsel Ekonomi, Belediye Hizmet Altyapısı, Adana

Waste Management in Adana: Past–present–future Perspective

Abstract: This study examines the historical development, current challenges, and future policy directions of municipal solid waste management in Adana, one of Türkiye’s rapidly urbanizing metropolitan regions. The research adopts a longitudinal urban-environmental perspective, tracing the evolution of waste generation patterns from early municipal disposal practices and open dumping areas toward contemporary regulated landfill systems and integrated waste governance approaches. Particular attention is given to the effects of population growth, industrial expansion, migration dynamics, and changing consumption patterns on increasing waste volumes and spatial pressure on disposal infrastructure. The present assessment highlights persistent structural challenges, including landfill capacity limitations, insufficient recycling separation at source, informal waste collection dynamics, seasonal agricultural waste generation, and environmental risks associated with leachate management and methane emissions. Socioeconomic disparities in service accessibility and public participation in waste reduction programs are also identified as key governance constraints. Looking forward, the study

evaluates strategic transition pathways toward circular-economy-oriented waste systems, emphasizing the expansion of material recovery facilities, digitalized waste monitoring, decentralized composting solutions, and public-awareness-driven behavioral interventions. The Adana case illustrates how metropolitan regions experiencing rapid demographic and industrial growth require adaptive, multi-level waste management frameworks that integrate environmental protection, urban resilience, and resource efficiency objectives.

Keywords: Solid Waste Management, Urban Environmental Policies, Circular Economy, Municipal Service Infrastructure, Adana

Makale id= 28

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-5158-5171

| 115

Biyomimetik Kanat Ucu Izgara Tasarımı ve Genetik Algoritma ile Ysa-Tabanlı Optimizasyonu**Dr. Öğretim Üyesi Yüksel Eraslan¹**¹Tarsus Üniversitesi, Havacılık ve Uzay Mühendisliği Bölümü

Özet: Tarih boyunca doğa, mühendislik tasarımları için bir ilham kaynağı olmuş ve çeşitli disiplinlerde performans, verimlilik ve sürdürülebilirliği artıran sayısız biyomimetik yaklaşımın önünü açmıştır. Havacılık ve uzay mühendisliğinde, uçan hayvanları incelemek aerodinamik, yapısal tasarım ve akış kontrol mekanizmaları hakkında değerli bilgiler sağlar. Olağanüstü süzülme kabiliyetleri ve çeviklikleriyle tanınan kartallar gibi yırtıcı kuşlar, pasif akış kontrol cihazları olarak işlev gören yarıklı konfigürasyonlara sahip kendine özgü tüylü kanat uçlarına sahiptir. Bu ilham verici morfoloji, kanat açıklığı boyunca optimize edilmiş taşıma kuvveti dağılımı yoluyla taşıma kuvvetini artırırken kanat ucu girdaplarını ve indüksiyon sürüklemesini azaltma kabiliyetiyle bilinmektedir. Bu bağlamda, mevcut çalışma, her biri dihedral ve burulma (twist) açıları ile parametrize edilmiş üç parçalı kanatçıktan oluşan tüy benzeri biyomimetik kanat ucu ızgara tasarımı önermektedir. Tasarım alanını oluşturmak için Box–Behnken tasarımına dayalı bir Tepki Yüzeyi Metodolojisi (RSM) kullanılmış ve aerodinamik analizler ise Vortex Lattice Method (VLM) kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler, bir Radyal Temel Fonksiyon (RBF) sinir ağına kullanılmıştır. Bu ağ, bir vekil makine öğrenimi modeli olarak işlev görerek çok amaçlı optimizasyon için Genetik Algoritma (GA) ile entegre edilmiştir. Optimizasyon, CL/CD, CL1.5/CD ve CL0.5/CD değerlerini en üst düzeye çıkarırken, indüksiyon sürüklemesini en aza indirmeyi amaçlamaktadır. Bu ANN tabanlı süreç, tasarım alanının verimli bir şekilde keşfedilmesini sağlamış ve aerodinamik performansı büyük ölçüde artıran kanat ucu konfigürasyonlarının belirlenmesine yardımcı olmuştur, böylece sabit kanatlı uçak uygulamaları için biyolojik ilhamlı tüy benzeri kanat uçlarının potansiyelini ortaya koymuştur.

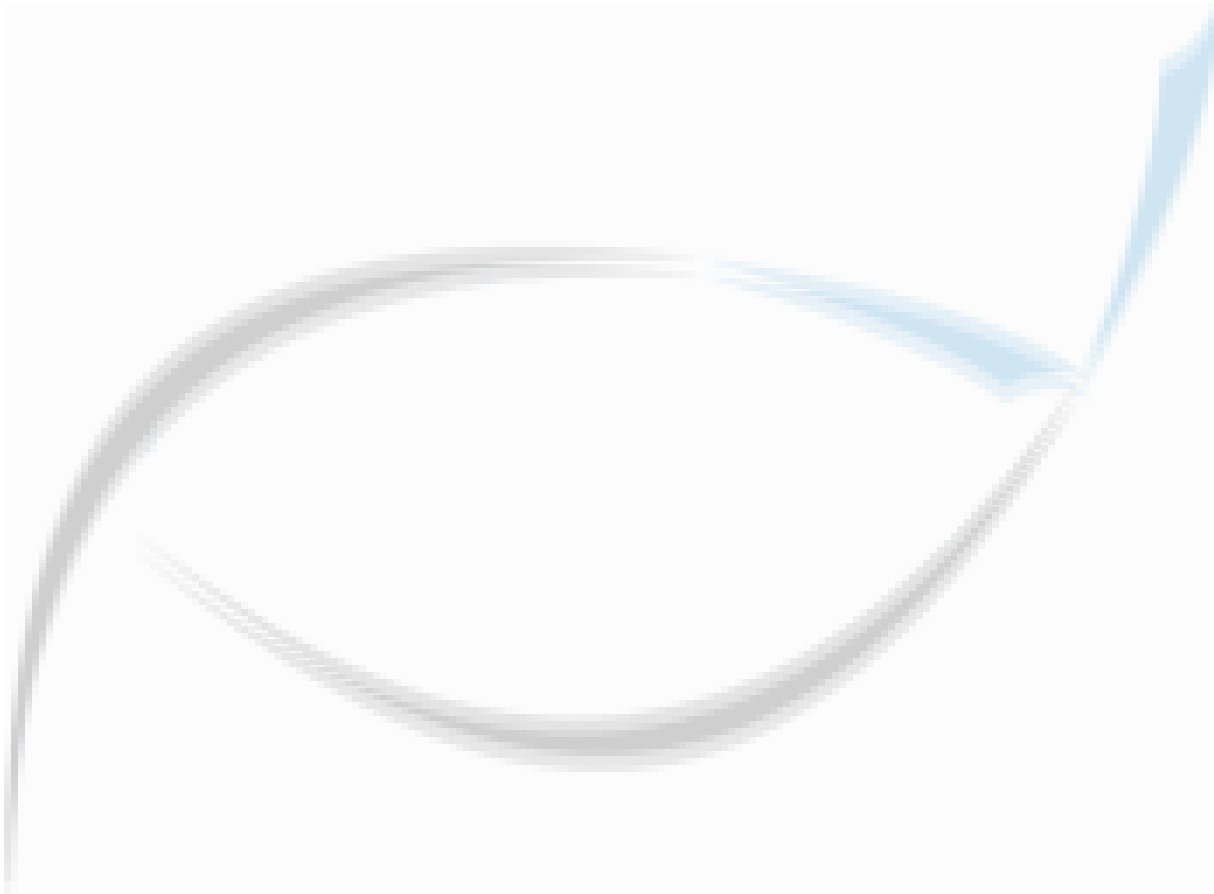
Anahtar Kelimeler: Biyomimetik Kanat, Yanıt Yüzey Metodu, Yapay Sinir Ağı, Girdap Kafes Yöntemi, Optimizasyon.

Biomimetic Wingtip Grid Design and Ann-Driven Optimization Via Genetic Algorithm

Abstract: Throughout history, nature has served as a source of inspiration for engineering design, paving the way for numerous biomimetic approaches that enhance performance, efficiency, and sustainability across various disciplines. In aerospace engineering, studying flying animals provides valuable insights into aerodynamics, structural design, and flow control mechanisms. Birds of prey, such as eagles, renowned for their exceptional gliding capability and agility, possess distinctive feathered wingtips with slotted configurations that function as passive flow-control devices. This inspirational morphology is widely recognized for its ability to reduce wingtip vortices and induced drag while enhancing lift generation through optimized spanwise lift distribution. In this context, the present study proposes a feather-like biomimetic wingtip grid design composed of three segmented elements, each parameterized by its dihedral and twist angles. A Response Surface Methodology (RSM) based on the Box–Behnken design was used to establish the design space, and aerodynamic responses were assessed using the Vortex Lattice Method (VLM). The resulting data were used to train a Radial Basis Function

(RBF) neural network, serving as a surrogate machine learning model, which was integrated with a Genetic Algorithm (GA) for multi-objective optimization. The optimization aimed to maximize CL/CD , $CL_{1.5}/CD$, and $CL_{0.5}/CD$, while minimizing induced drag. This ANN-driven framework enabled efficient exploration of the design space and helped identify wingtip configurations that greatly enhance aerodynamic performance, demonstrating the potential of bio-inspired feather-like wingtips for fixed-wing aircraft applications.

Keywords: Biomimetic Wing, Response Surface Methodology, Artificial Neural Network, Vortex Lattice Method, Optimization.

Makale id= 93

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0009-0003-1334-1613

| 117

Büyük Dil Modeli Entegreli Biometrik Kimlik Doğrulama Sistemlerinde Prompt Injection Saldırıları: Güvenlik Riskleri ve Karşı Önlemler

Araştırmacı Furkan Yıldız¹, Dr. Nadir İbrahimoglu²
¹Papillon Savunma
²Huawei

*Corresponding author: Furkan Yıldız

Özet: Büyük Dil Modellerinin (LLM), özellikle GPT-4 Vision ve Gemini gibi multimodal mimarilerin, biyometrik kimlik doğrulama sistemlerine entegrasyonu son yıllarda belirgin biçimde hız kazanmıştır. Bu entegrasyon, sistemlere açıklanabilirlik ve çok modlu analiz kabiliyeti kazandırmakla birlikte, OWASP tarafından LLM uygulamalarında birinci öncelikli tehdit olarak tanımlanan prompt injection saldırılarına karşı yeni zafiyet yüzeyleri de oluşturmaktadır. Bu çalışmada güncel akademik literatür sistematik olarak incelenmiş; LLM entegreli biyometrik altyapılarda saldırı türleri, saldırı vektörleri ve bunların başarı oranları birlikte değerlendirilmiştir. Bulgular, GPT-4 için %98 ve GPT-4 Turbo için %92 seviyesine ulaşabilen saldırı başarı oranlarının; kimlik doğrulama bypass, sahte pozitif/negatif karar üretimi ve kişisel veri sızıntısı gibi kritik etkiler doğurabildiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca Spotlighting yaklaşımı, Microsoft Prompt Shields ve çok katmanlı input validation stratejilerinin birlikte uygulanmasının, saldırı başarısını %2'nin altına indirebildiği gözlemlenmiştir. Çalışma kapsamında Türkiye Biyometrik Veri Sistemi (BVS) ve e-Devlet'in yapay zeka entegrasyon süreçleri için uygulanabilir güvenlik önerileri sunulmuş; biyometrik sistemlere LLM entegrasyonunda security-by-design ilkesinin temel bir gereksinim olduğu vurgulanmıştır.

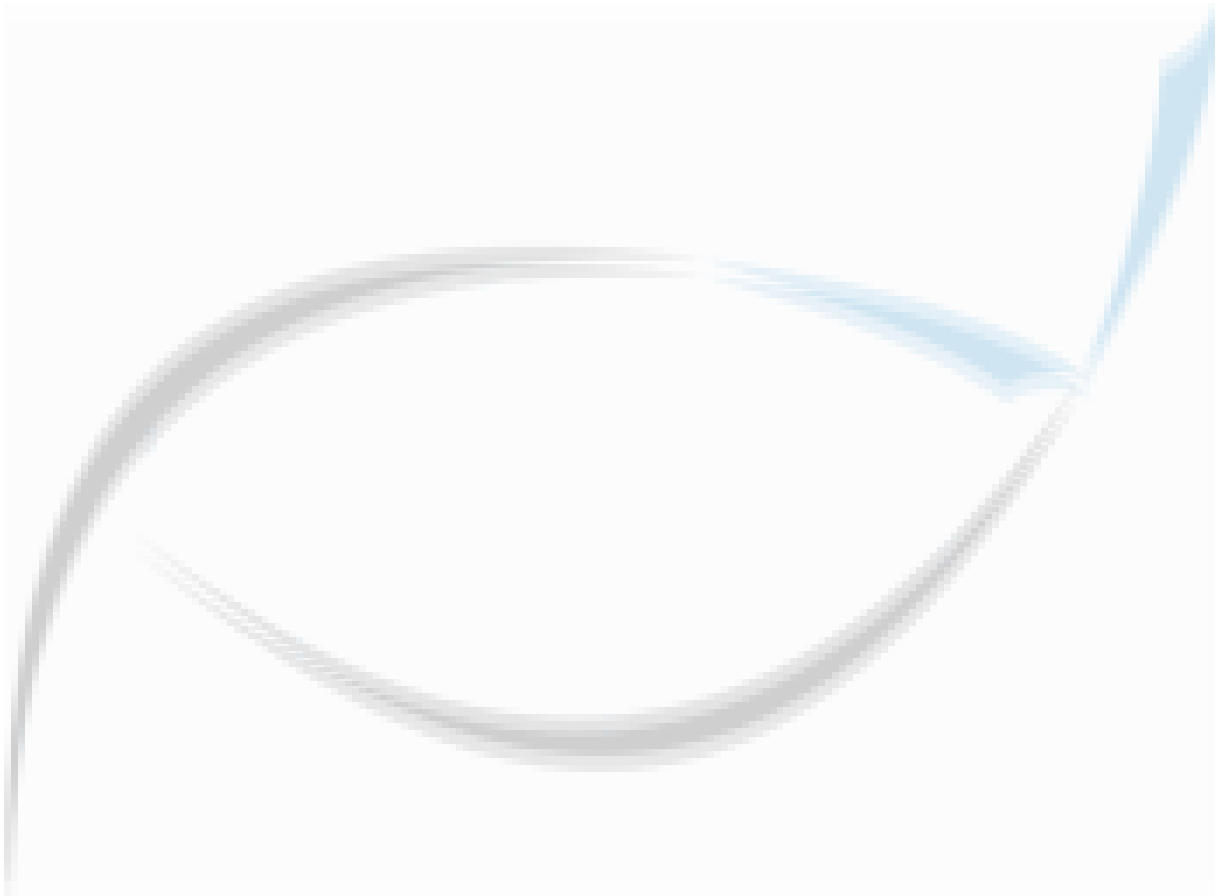
Anahtar Kelimeler: Büyük Dil Modelleri, Biometrik Kimlik Doğrulama, Prompt Injection, Multimodal Llm, Siber Güvenlik

Prompt Injection Attacks in Llm-Integrated Biometric Authentication Systems: Security Risks and Countermeasures

Abstract: The integration of Large Language Models (LLMs) into biometric authentication workflows has accelerated markedly, especially with the emergence of multimodal frameworks such as GPT-4 Vision and Gemini. These systems improve explainability and support richer multimodal reasoning within biometric pipelines; however, their adoption also substantially increases the attack surface for prompt injection, which OWASP currently identifies as the primary security threat affecting LLM-based applications. In this study, we perform a systematic review of recent academic work and examine attack classes, delivery vectors, and reported success rates in biometric scenarios that incorporate LLMs. The surveyed evidence shows that attacks achieving up to 98% success on GPT-4 and 92% on GPT-4 Turbo can cause authentication bypass, induce false positive or false negative decisions, and expose sensitive personal data. Our analysis further demonstrates that combining Spotlighting, Microsoft Prompt Shields, and multi-layer input validation can drive attack success rates below 2%. Building on these results, we propose security recommendations for ongoing Turkish Biometric Data System (BVS) and e-

Government AI integration projects and argue that security-by-design is indispensable for trustworthy LLM deployment in biometric systems.

Keywords: Large Language Models, Biometric Authentication, Prompt Injection, Multimodal Llm, Cybersecurity

Makale id= 39

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0009-0004-2521-8599

| 119

Hibrit Deniz Araçlarında Yüksek Hızlı Şarj Operasyonunun İyileştirmesine Yönelik Sayısal İnceleme**Doç. Dr. Ahmet Yurtseven¹, Ercan Solak¹**¹Yıldız Teknik Üniversitesi

*Corresponding author: Ercan Solak

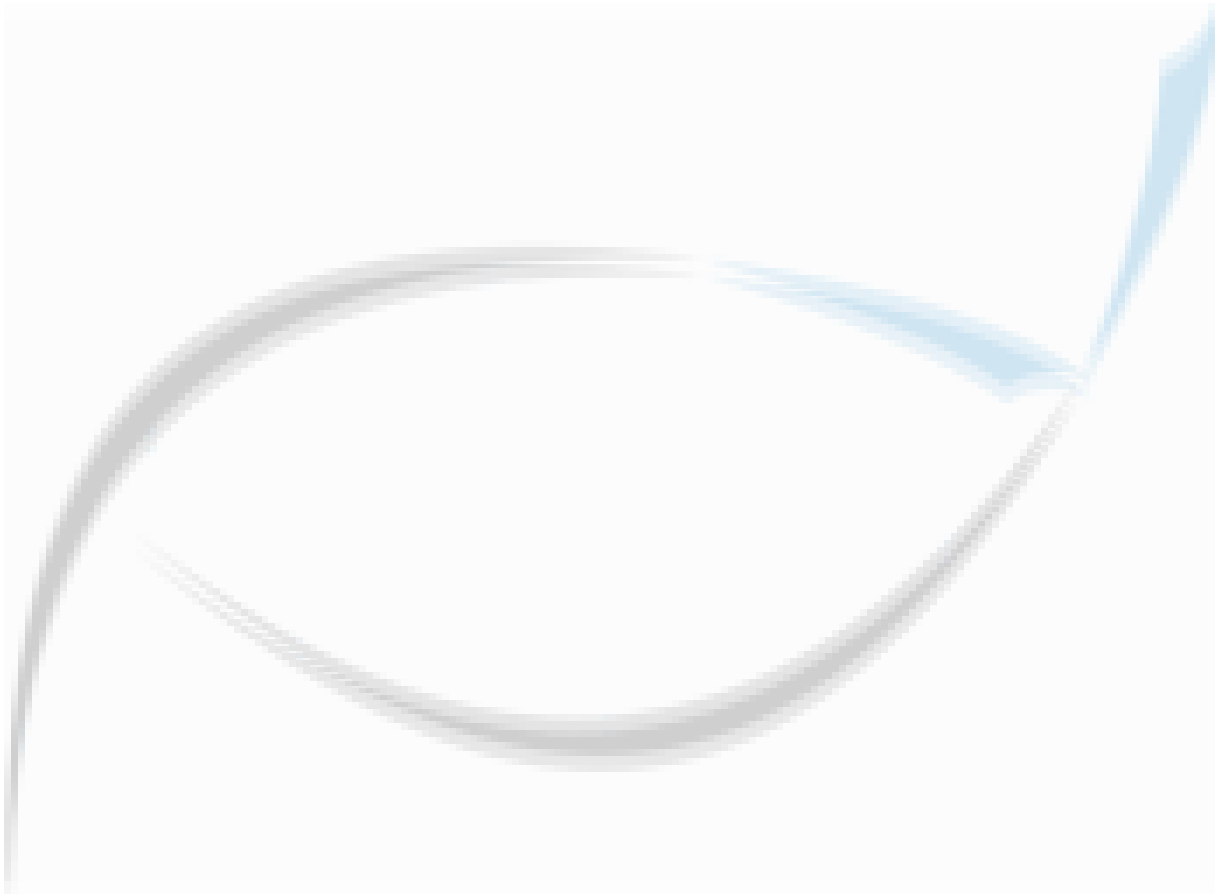
Özet: Bu çalışmada, hibrit ve tam elektrikli deniz araçlarında kullanılan lityum-iyon batarya sistemlerinin performansı ve termal yönetimi incelenmiştir. Küresel denizcilik emisyonlarına ilişkin veriler ve IMO'nun sera gazı azaltım stratejileri, elektrikli ve hibrit tahrik sistemlerinin artan önemini ortaya koymaktadır. Çalışma kapsamında seri ve paralel hibrit tahrik mimarileri değerlendirilmiş ve batarya sistemlerinin bu yapılarıdaki merkezi rolü ele alınmıştır. Bulgular, lityum-iyon bataryaların şarj ve deşarj performansının çalışma sıcaklığına yüksek derecede bağımlı olduğunu göstermektedir. Deniz suyu bazlı soğutma sistemlerinin, çevresel sıcaklık dalgalanmaları nedeniyle batarya performansında kararsızlıklara yol açtığı belirlenmiştir. Özellikle yüksek deniz suyu sıcaklıklarında batarya güvenliği açısından kritik olan termal kaçak riskinin arttığı ortaya konmuştur. Bu bağlamda, batarya termal yönetiminin deniz suyundan bağımsız hale getirilmesi gerektiği değerlendirilmiştir. Çalışmada önerilen soğutucu tabanlı, otomasyon kontrollü soğutma ve ısıtma sistemi, bataryaların nominal çalışma sıcaklığında tutulmasını hedeflemektedir. Sonuçlar, önerilen yaklaşımın batarya verimliliğini, güvenliğini ve operasyonel sürekliliği artırma potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Hibrit Tahrik Sistemleri, Elektrikli Tekneler, Lityum-Iyon Batarya, Batarya Termal Yönetimi, Deniz Suyu Soğutma, Termal Kaçak, Emisyon Azaltımı

Numerical Study On Improving High-Speed Charging Operations in Hybrid Marine Vehicles

Abstract: This study investigates the performance and thermal management of lithium-ion battery systems used in hybrid and fully electric marine vessels. Global maritime emission data and the greenhouse gas reduction strategies defined by the International Maritime Organization (IMO) highlight the increasing importance of electric and hybrid propulsion systems. Within this framework, series and parallel hybrid propulsion architectures are evaluated, with particular emphasis on the central role of battery systems in these configurations. The results indicate that the charge and discharge performance of lithium-ion batteries is highly dependent on operating temperature. It is shown that seawater-based cooling systems, due to environmental temperature fluctuations, lead to instability in battery performance. In particular, elevated seawater temperatures increase the risk of thermal runaway, which represents a critical safety concern for battery systems. Accordingly, the study emphasizes the need to decouple battery thermal management from direct dependence on seawater conditions. A chiller-based, automation-controlled cooling and heating system is proposed to maintain batteries within their nominal operating temperature range. The findings demonstrate that the proposed approach has the potential to enhance battery efficiency, safety, and operational reliability in hybrid and electric marine applications.

Keywords: Hybrid Propulsion Systems, Electric Boats, Lithium-Ion Battery, Battery Thermal Management, Seawater Cooling, Thermal Runaway, Emission Reduction

Makale id= 100

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-0328-9538

| 121

**Hibrit Yenilenebilir Enerji Sistemlerinin Bölgesel Tekno-Ekonomik Optimizasyonu:
Dört İl İçin Karşılaştırmalı Bir Analiz****Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Ali Biberçi¹**¹Çankırı Karatekin Üniversitesi

Özet: Bu çalışma, dört farklı Türkiye bölgesi (Adıyaman, Çanakkale, Konya, Mersin) için hibrit yenilenebilir enerji sistemlerinin teknik ve ekonomik karşılaştırmasını sunar. HOMER Pro ile gerçekleştirilen simülasyonlar, PV (fotovoltaik), rüzgâr türbinleri, dizel jeneratör ve batarya depolama sistemlerinin çeşitli konfigürasyonlarını NPC, COE, ROI ve geri ödeme süresi kriterlerine göre değerlendirmiştir. Sonuçlar, Çanakkale’de rüzgâr ağırlıklı hibrit sistemin en düşük maliyeti (NPC: 281,467 USD), en düşük enerji maliyetini (COE: 0.05299 USD/kWh), en yüksek yatırım getirisi (IRR: %19.1) ve en kısa geri ödeme süresini (3.99 yıl) verdiğini göstermiştir. Diğer illerde PV-ağırlıklı sistemler benzer ekonomik performans sergilemiş olup COE yaklaşık 0.061 USD/kWh, ROI ~%10 civarındadır. Elde edilen bulgular, bölgesel yenilenebilir enerji potansiyelinin hibrit sistem tasarımında kritik rol oynadığını göstermektedir ve sürdürülebilir enerji planlaması ile politika geliştirmelerinde değerli bir referans oluşturur.

Anahtar Kelimeler: Hibrit Yenilenebilir Enerji, Tekno-Ekonomik Analiz, Homer Pro, Pv, Rüzgâr Enerjisi, Dağıtık Enerji.

Techno-Economic Optimization of Hybrid Renewable Energy Systems Based On Regional Resource Potential: A Comparative Study of Four Provinces in Türkiye

Abstract: This study presents a comprehensive techno-economic comparison of hybrid renewable energy systems designed for four distinct Turkish provinces: Adıyaman, Çanakkale, Konya, and Mersin. Using HOMER Pro simulations, system architectures combining photovoltaics (PV), wind turbines, diesel generators, and battery storage were evaluated to identify the configuration with minimum Net Present Cost (NPC), levelized cost of energy (COE), and optimized return on investment (ROI). In each case, results demonstrated that system performance is highly dependent on the local renewable resource profile, with wind-dominant configurations in Çanakkale yielding the lowest NPC (281,467 USD), lowest COE (0.05299 USD/kWh), highest internal rate of return (19.1%), and shortest payback period (3.99 years). In contrast, PV-dominant systems in Adıyaman, Mersin, and Konya exhibited similar techno-economic outcomes (COE \approx 0.061 USD/kWh; ROI \sim 10%), with moderate excess energy production and comparable reliability metrics. The findings suggest that exploiting region-specific renewable energy potentials significantly enhances system economics and environmental performance. This analysis contributes to the broader understanding of hybrid energy design under varying climatological and load conditions, offering critical insight for sustainable energy planning and policy frameworks.

Keywords: Hybrid Renewable Energy, Techno-Economic Analysis, Homer Pro, Pv, Wind Energy, Distributed Generation.

Makale id= 68

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0009-0000-6133-8695, 000-0001-9955-6428

| 122

Kimyasal Kuruluşlarda Toksik Gaz Salımlarına Yönelik Risk Analizi ve Etki Modellemesi**Araştırmacı Melike Bitik¹, Prof. Dr. Saliha Çetinyokuş²**¹ Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kimya Mühendisliği, 06500, Ankara, Türkiye² Gazi Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Kimya Mühendisliği, 06570, Ankara, Türkiye

*Corresponding author: Melike Bitik

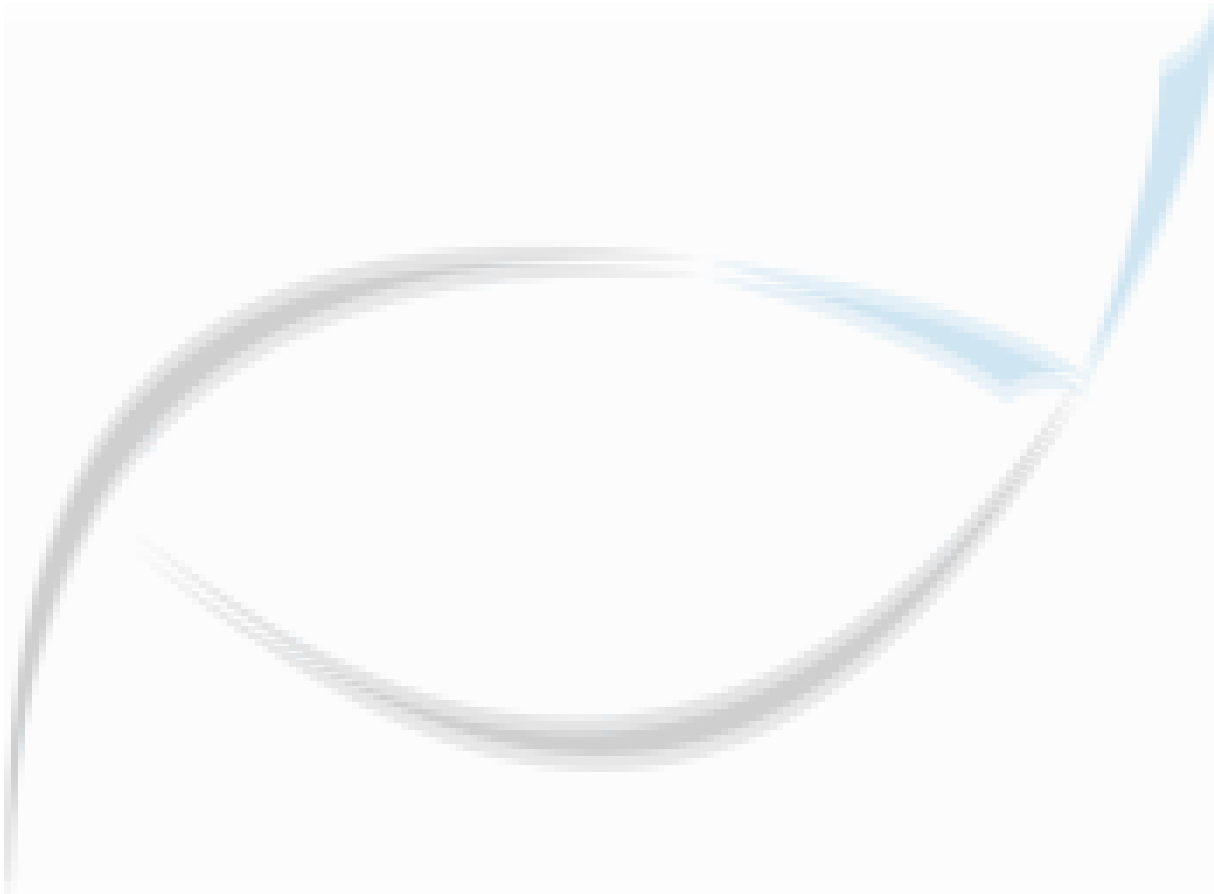
Özet: Endüstriyel tesislerde yaygın olarak kullanılan toksik gazlar, düşük konsantrasyonlarda dahi ciddi sağlık etkilerine ve büyük ölçekli endüstriyel kazalara yol açabilme potansiyeline sahiptir. Toksik gaz salımları, maruziyet süresi ve konsantrasyona bağlı olarak insan sağlığı, ekipman bütünlüğü ve çevresel alıcı ortamlar üzerinde kritik sonuçlar meydana getirebilmektedir. Bu nedenle, toksik gazlara ilişkin risklerin sistematik, objektif ve deterministik yaklaşımlarla değerlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmada, kimyasal tesislerde toksik gaz salımlarına yönelik risk analizi ile kaza etki modellemesini entegre eden bütünlük ve sistematik bir metodolojinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Metodoloji; geçmiş kazaların analizi, tehlike tanımlama, senaryo oluşturma, risklerin kantitatif analizi, salım karakterizasyonu, atmosferik yayılım ve etki modellemesi aşamalarını tek bir analitik çerçevede birleştirmektedir. Tehlike tanımlama ve olası sapmalar Tehlike ve İşletilebilirlik (HAZOP) analizi; sapmaya yol açabilecek temel nedenler Hata Ağacı Analizi (FTA) ile belirlenecek, olası kaza senaryoları ise Olay Ağacı Analizi (ETA) ile değerlendirilecektir. Etki modellemesinde, uluslararası standartlarda kabul görmüş korelasyonlar ve yazılım kullanılacaktır. Çalışmada, olası bir kaza anında toksik gazın farklı mesafelerdeki konsantrasyon değişiminin hesaplanması; açık ve kapalı ortamlarda insan sağlığı, ekipman ve çevre üzerindeki etkilerinin kantitatif olarak ortaya konulması planlanmaktadır. Önerilen metodolojinin saha uygulaması gerçekleştirilecek olup, elde edilecek bulgular doğrultusunda proses güvenliğinin artırılmasına, kazaların önlenmesine, etkilerin azaltılmasına ve acil durum müdahale planlarının bilimsel temelde güçlendirilmesine yönelik öneriler sunulacaktır. Çalışmanın, toksik gaz salımlarına ilişkin proses kazalarında karar destek mekanizmalarını güçlendirecek bütüncül bir değerlendirme çerçevesi sağlaması ön görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Toksik Gazlar, Risk Analizi, Toksik Yayılım Modellemesi, Proses Güvenliği**Risk Analysis and Consequence Modeling of Toxic Gas Releases in Chemical Establishments**

Abstract: Toxic gases widely used in industrial facilities have the potential to cause severe health effects and large-scale industrial accidents even at low concentrations. Toxic gas releases may lead to critical consequences for human health, equipment integrity, and environmental receptors depending on exposure duration and concentration. Therefore, it is of great importance to evaluate the risks associated with these gases through systematic, objective, and deterministic approaches. This study aims to develop an integrated and systematic methodology that combines risk analysis and accident consequence modelling for toxic gas releases in chemical plants. The methodology integrates the stages of past accident analysis, hazard identification, scenario development, quantitative risk assessment, release characterization, atmospheric dispersion, and consequence modelling within a single analytical

framework. Hazard identification and potential deviations will be determined through Hazard and Operability Analysis (HAZOP); root causes that could lead to deviations will be identified using Fault Tree Analysis (FTA), and potential accident scenarios will be evaluated using Event Tree Analysis (ETA). In consequence modelling, internationally accepted correlations and software will be used. The study aims to calculate the change in toxic gas concentration at different distances in the event of a potential accident; and to quantitatively determine its effects on human health, equipment, and the environment in both open and closed environments. The proposed methodology will be implemented through a field application, and based on the findings obtained, recommendations will be provided to enhance process safety, prevent accidents, mitigate consequences, and strengthen emergency response plans on a scientific basis. The study is expected to provide a holistic assessment framework that will strengthen decision support mechanisms in process accidents involving toxic gas releases.

Keywords: Toxic Gases, Risk Analysis, Toxic Dispersion Modeling, Process Safety

Makale id= 79

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-9969-0627

| 124

**LOI Tabanlı Serpantinleşme Derecesi Değerlendirmesi ve Majör Oksit İlişkileri:
Büyükkızıladağ Tektonitleri Bir Örnek****Asst. Prof. Dr. İrem Aksoy¹, Assoc. Prof. Dr. Tijen Üner²**¹Kütahya Dumlupınar Üniversitesi²Van Yüzüncüyıl Üniversitesi

*Corresponding author: İrem Aksoy

Özet: Bu çalışmada Beyşehir bölgesinden derlenen dokuz harzburjit örneğinde serpantinleşme derecesi, kızdırma kaybı (LOI) verileri temel alınarak basit bir sınıflama yaklaşımıyla değerlendirilmiştir. LOI değerleri %2,5–%8,5 aralığında değişmekte ve dağılım %6 civarında yoğunlaşmaktadır; bu durum örnekler arasında değişken fakat genel olarak kısmi–orta düzey bir alterasyona işaret eder. LOI=6,0 eşğine göre örnekler düşük (n=6) ve yüksek (n=3) serpantinleşme sınıflarına ayrılmış; LOI–MgO ve LOI–Al₂O₃ ilişkileri ile Al₂O₃–CaO ve Al₂O₃/SiO₂–MgO/SiO₂ diyagramları üzerinden eğilimler görselleştirilmiştir. Bulgular, LOI artışıyla bazı majör oksitlerde negatif yönlü eğilimlerin geliştiğini, ancak LOI sınıflarının protolit kimyası ve tükenmişlik göstergeleriyle ilişkili diyagramlarda büyük ölçüde örtüşüğünü göstermektedir. Bu sonuçlar, majör element bileşiminin yalnızca alterasyon derecesiyle değil, aynı zamanda protolit heterojenliği ve mineral oranlarıyla da kontrol edilebildiğine işaret eder. LOI'nin karbonatlaşma gibi süreçlerden etkilenebileceği dikkate alınarak yorumlar temkinli biçimde sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Serpantinleşme; Harzburjit; LOI (Kızdırma Kaybı); Ultramafik Kayaç; Beyşehir

LOI-Based Assessment of Serpentinization Degree and Major-Oxide Relationships: An Example From the Büyükkızıladağ Tectonites

Abstract: This study evaluates the degree of serpentinization in nine harzburgite samples collected from the Beyşehir region using a simple classification approach based on loss on ignition (LOI). LOI values range from 2.5% to 8.5% and cluster around ~6%, indicating variable but generally partial-to-moderate alteration among the samples. Using an LOI threshold of 6.0, the dataset was grouped into low (n = 6) and high (n = 3) serpentinization classes. Trends were visualized through LOI–MgO and LOI–Al₂O₃ relationships, together with Al₂O₃–CaO and Al₂O₃/SiO₂–MgO/SiO₂ diagrams. The results show overall negative trends in certain major oxides with increasing LOI, while the LOI-based classes largely overlap in diagrams linked to protolith chemistry and depletion-related indicators. These observations suggest that major-element systematics are controlled not only by alteration intensity but also by primary compositional factors such as protolith heterogeneity and mineral proportions. Interpretations are therefore presented cautiously, acknowledging that LOI may also be influenced by carbonation (CO₂ addition) and other co-occurring alteration processes.

Keywords: Serpentinization; Harzburgite; LOI (Loss On Ignition); Ultramafic Rocks; Beyşehir

Makale id= 61

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-2580-0501

| 125

Otomatik Gerilim Regülatörü (Avr) Sistemleri İçin Pso Tabanlı Pıd ve Pıdd2 Kontrolcü Tasarımı

Dr. Öğretim Üyesi Merve Nilay Aydın¹, Öğr.Gör. Bilal İşçimen², Dr. Öğretim Üyesi Handan Gürsoy Demir¹

¹İskenderun Teknik Üniversitesi

²Mustafa Kemal Üniversitesi

*Corresponding author: Merve Nilay Aydın

Özet: Bu çalışmada, bir otomatik gerilim regülatör sisteminin kontrolü için Oransal-İntegral-Türev (PID) ve ikinci mertebeden türev içeren PID (PIDD2) kontrolcü tasarımları incelenmiştir. Kontrolcü kazançlarının belirlenmesi ve sistem performansının iyileştirilmesi amacıyla Parçacık Sürü Optimizasyonu (PSO) algoritması kullanılmıştır. Her iki kontrolcünün parametreleri PSO algoritması ile optimize edilmiş ve performans kriterleri çerçevesinde karşılaştırmalı bir analiz gerçekleştirilmiştir. Elde edilen sonuçlarda, PIDD2 kontrolcüsünün daha hızlı tepki süresi, daha az aşırı salınım ve daha kısa yerleşme süresi gibi avantajlarıyla AVR sistemleri için önerilen uygun bir kontrol yöntemi olduğu vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Avr Sistemi, Pıd Kontrol, Pıdd2 Kontrol, Pso, Parametre Optimizasyonu

Pso Based Pıd and Pıdd2 Controller Design for Automatic Voltage Regulator (Avr) Systems

Abstract: In this study, the design of Proportional-Integral-Derivative (PID) and second-order derivative PID (PIDD2) controllers for the control of an Automatic Voltage Regulator (AVR) system is examined. A Particle Swarm Optimization (PSO)-based optimization is employed to determine the controller gains and to enhance system performance. The parameters of both controllers are optimized using the PSO algorithm, and a comparative analysis is conducted based on performance criteria. The obtained results highlight that the PIDD2 controller offers advantages such as a faster response time, reduced overshoot, and shorter settling time, making it a suitable control method for AVR systems.

Keywords: Avr System, Pıd Control, Pıdd2 Control, Pso, Parameter Optimization

Makale id= 97

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-3884-7015; 0000-0001-9146-8167

| 126

Plakalı Isı Değiştiricili Lokal Havalandırma Sisteminin Deneysel Performans ve Enerji Tasarrufu Analizi**Dr. Öğretim Üyesi Hakan Tutumlu¹, Öğr. Gör. Cuma Karataş¹**¹Gaziantep Üniversitesi

*Corresponding author: Hakan Tutumlu

Özet: ÖZ: Bu çalışmada plakalı ısı değiştiricili lokal bir ısı geri kazanım üniteli havalandırma sisteminin duyulur ısı performansı deneysel olarak incelenmiştir. Deneyler, kış işletim koşullarını temsil eden laboratuvar ortamında gerçekleştirilmiş olup dış hava kuru termometre sıcaklığı 7,8 °C ve bağıl nemi %81, iç hava kuru termometre sıcaklığı 21,1 °C ve bağıl nemi %55 olarak ölçülmüştür. Sistem performansı, farklı temiz hava ve egzoz hava hızlarının kombinasyonları altında değerlendirilmiştir. Performans analizi kapsamında sıcaklık verimi, hava debileri ve geri kazanılan duyulur ısı gücü belirlenmiştir. Toplam 12 aktif işletim noktasında sıcaklık veriminin %48 ile %79 arasında değiştiği ve ortalama değerin yaklaşık %59 olduğu tespit edilmiştir. Temiz hava hızının düşük olduğu durumlarda daha yüksek verim elde edilirken, hız artışı ile birlikte ısı değiştiricisinin etkinliğinde azalma gözlenmiştir. Buna karşılık, artan debi geri kazanılan toplam ısı miktarını artırmıştır. Elde edilen sonuçlar, lokal ısı geri kazanım sistemlerinde performansın yalnızca verim oranı ile değil, geri kazanılan toplam enerji miktarı ile birlikte değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Deney koşullarında ortalama %59 sıcaklık verimi elde edilmiş olup, bu değer havalandırma kaynaklı duyulur ısıtma yükünün yaklaşık %50–60 oranında azaltılabileceğini göstermektedir. Yaklaşık 13°C sıcaklık farkı altında sağlanan bu geri kazanım, özellikle ısıtma sezonunda önemli düzeyde enerji tasarrufu potansiyeli sunmaktadır. Bu bulgular, lokal havalandırma sistemlerinde uygun debi seçiminin yalnızca eşanjör verimi açısından değil, toplam enerji ekonomisi açısından da kritik olduğunu ortaya koymaktadır.

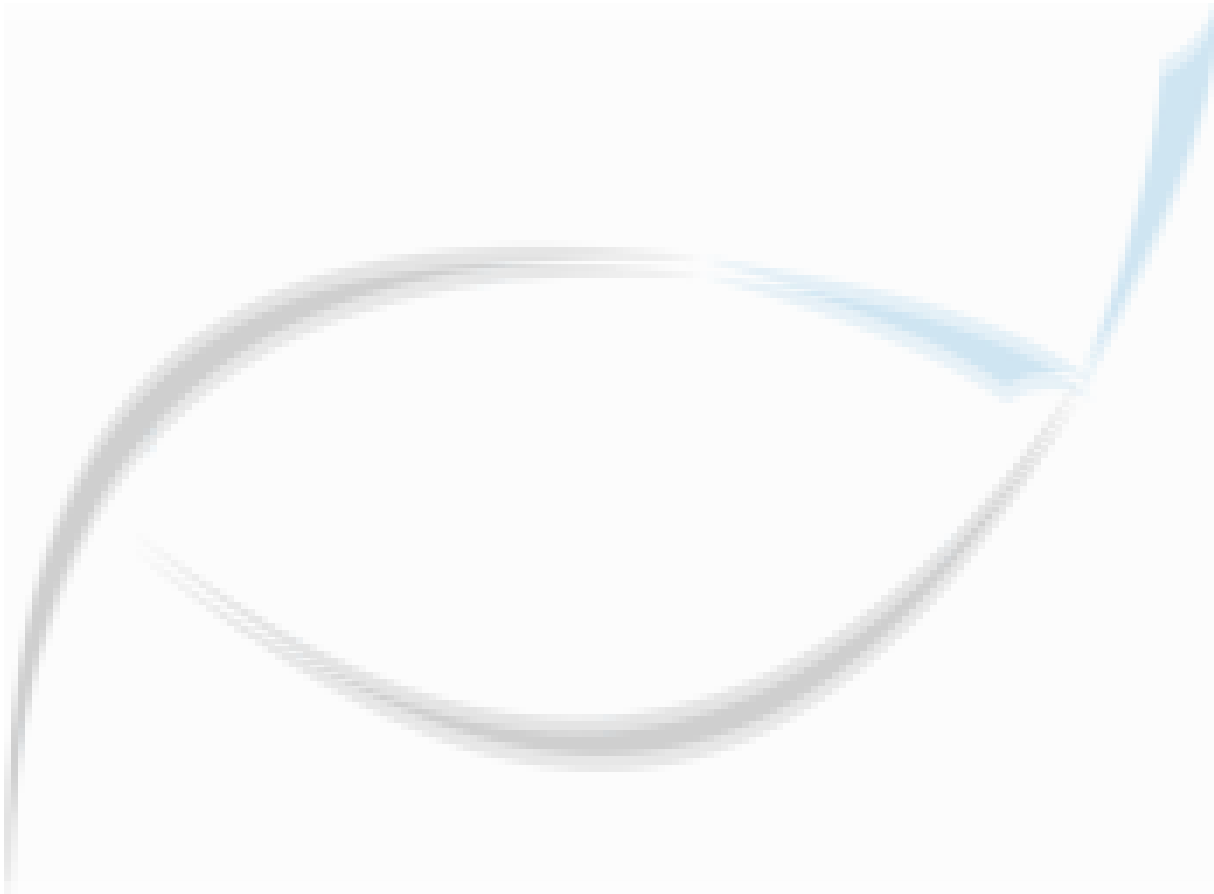
Anahtar Kelimeler: Isı Geri Kazanımı, Lokal Havalandırma, Plakalı Isı Değiştirici, Sıcaklık Verimi, Enerji Tasarrufu

Experimental Performance and Energy Saving Analysis of a Plate Heat Exchanger Local Ventilation System

Abstract: This study experimentally investigates the sensible thermal performance of a ventilation system with a plate heat exchanger and a local heat recovery unit. Experiments were conducted in a laboratory environment representing winter operating conditions, with an outdoor dry-bulb temperature of 7.8 °C and relative humidity of 81%, and an indoor dry-bulb temperature of 21.1 °C and relative humidity of 55%. System performance was evaluated under combinations of different fresh air and exhaust air velocities. Performance analysis included determining temperature efficiency, air flow rates, and recovered sensible heat power. It was found that the temperature efficiency varied between 48% and 79% at a total of 12 active operating points, with an average value of approximately 59%. Higher efficiency was obtained at lower fresh air velocities, while a decrease in heat exchanger efficiency was observed with increasing velocities. Conversely, increasing the flow rate increased the total amount of heat recovered. The results indicate that in local heat recovery systems, performance should be evaluated

not only by the efficiency rate but also by the total amount of energy recovered. Under experimental conditions, an average heat efficiency of 59% was achieved, indicating that the sensible heating load from ventilation can be reduced by approximately 50–60%. This recovery, achieved under a temperature difference of approximately 13°C, offers significant energy-saving potential, especially during the heating season. These findings demonstrate that appropriate flow rate selection in local ventilation systems is critical not only in terms of heat exchanger efficiency but also in terms of overall energy economy.

Keywords: Heat Recovery, Decentralized Ventilation, Plate Heat Exchanger, Temperature Effectiveness, Energy Saving

Makale id= 102

Sözlü Sunum

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1356-9012>

| 128

Saklı Kaynak Muşmula Sirkesinin Fenolik Bileşen Profili

Prof. Dr. Ozan Gürbüz¹, Doç. Dr. Elif Yıldız¹

¹Bursa Uludağ Üniversitesi

*Corresponding author: Elif Yıldız

Özet: Gıdaların biyoaktif potansiyellerinin sağlık üzerindeki etkilerinin anlaşılmasıyla, gıdaların biyoaktif içerikleri her geçen gün daha fazla dikkat çekmektedir. Fermente gıdalar, biyoaktif potansiyelleri ile en çok tercih edilen ürünler arasında yer almaktadır. Sirke lezzeti ile tüketiciler için önemli bir gıda ürünü olmasının yanında, antimikrobiyal etkisi ile öne çıkmakta, uzun yıllardır geleneksel tedavi yöntemlerinde kullanılmaktadır. Muşmula, kendi florasında doğal olarak yetişen ancak potansiyeli tam olarak keşfedilmemiş meyvelerden biridir. Bu hammaddenin sirke fermentasyonunda değerlendirilmesi hem fermentasyon için yeni bir kaynak olup hem de bu doğal kaynaktan faydalanılabilme potansiyeli sağlamaktadır. Fenolik bileşenleri açısından, en sık kullanılan elma sirkesi ile kıyaslandığında, muşmula sirkesinde gallik asit ve protokateşik asit açısından dikkate değer bir artış belirlenmiştir. Bu değerler elma sirkesinde sırasıyla 9.59 ± 0.06 mg/L, 5.30 ± 0.01 mg/L iken, muşmula sirkesinde 13.20 ± 0.06 mg/L, 8.48 ± 0.02 mg/L olarak belirlenmiştir. Basit yapılı fenolik bileşenlerin içeriğindeki artış, muşmula sirkesinin biyoerişilebilirliğinde de artışa sağlamış olup, DPPH yöntemine göre 58.15 ± 0.54 µg TE/mL olarak belirlenmiştir. Bu değer 52.02 ± 0.15 µg TE/mL göstererek elma sirkesine kıyasla %11 oranında artış sağlamıştır. Doğal ve sürdürülebilir kaynaklardan biri olarak muşmula meyvesi, sirke hammaddesi olarak değerli bir potansiyele sahiptir.

Not: Bu çalışma Bursa Uludağ Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından finansal olarak desteklenmiştir (Proje No: FPDD-2025-2259).

Anahtar Kelimeler: Muşmula Sirkesi, Fenolik Bileşen, Biyoerişilebilirlik

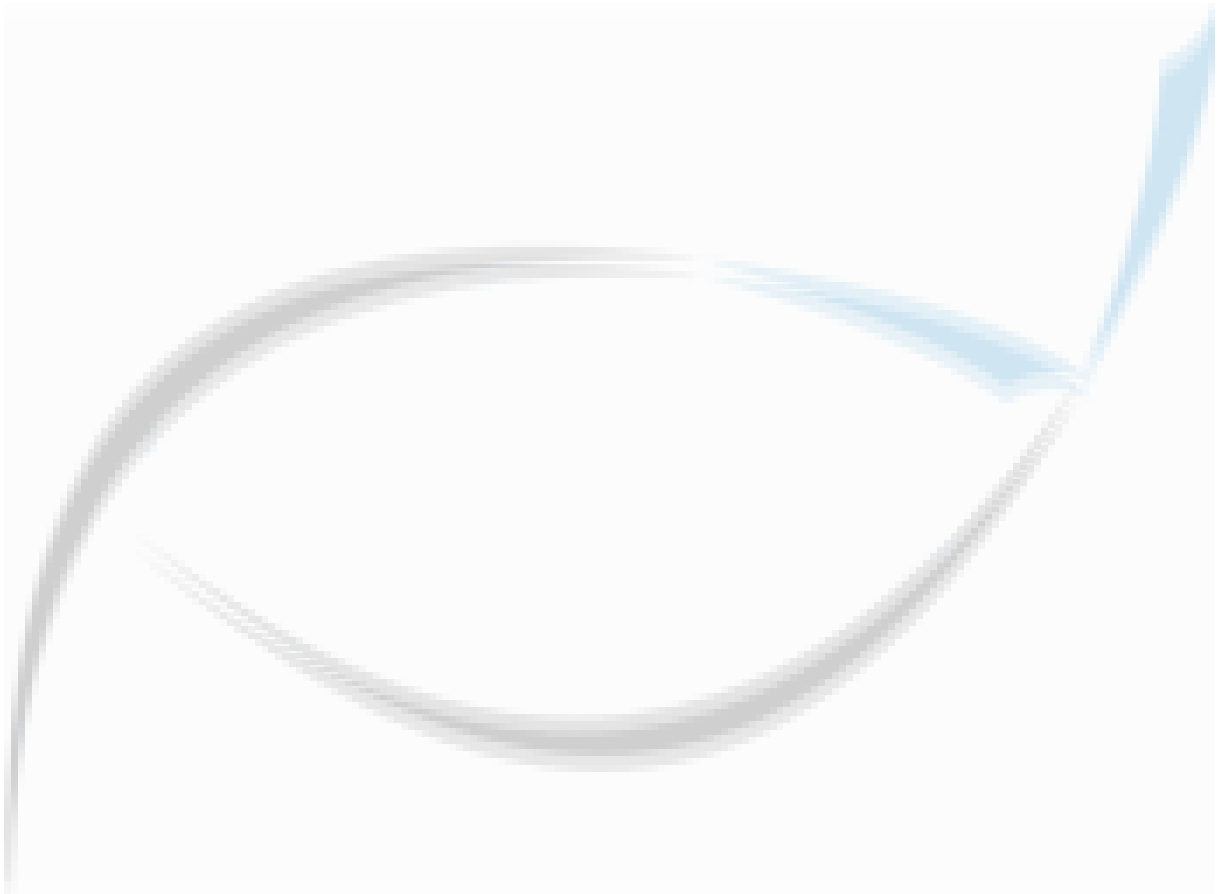
Phenolic Component Profile of Hidden Source Medlar Vinegar

Abstract: With the growing understanding of the health effects of the bioactive potential of foods, the bioactive components of foods are attracting increasing attention. Fermented foods are among the most preferred products due to their bioactive potential. Vinegar, besides being an important food product for consumers due to its flavor, stands out for its antimicrobial effect and has been used in traditional treatment methods for many years. The medlar is one of the fruits that grows naturally in its flora but whose potential has not been fully discovered. Utilizing this raw material in vinegar fermentation offers both a new source for fermentation and the potential to benefit from this natural resource. In terms of phenolic compounds, compared to the most commonly used apple cider vinegar, a significant increase in gallic acid and protocatechuic acid was observed in medlar vinegar. These values were determined as 9.59 ± 0.06 mg/L and 5.30 ± 0.01 mg/L, respectively, for apple cider vinegar, while they were 13.20 ± 0.06 mg/L and 8.48 ± 0.02 mg/L for medlar vinegar. The increase in the content of simple phenolic compounds also led to an increase in the bioavailability of medlar vinegar, which was determined as 58.15 ± 0.54 µg TE/mL according to the DPPH method. This value shows 52.02 ± 0.15 µg TE/mL,

representing an 11% increase compared to apple cider vinegar. As a natural and sustainable resource, medlar fruit has valuable potential as a raw material for vinegar.

Nott: This research was financially funded by Bursa Uludag University Research Projects Coordination Office (Proje Number: FPDD-2025-2259).

Keywords: Medlar Vinegar, Phenolic Compound, Bioaccessibility

Makale id= 23

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-6930-4430

| 130

Sistem Dinamiği Modeli Kullanılarak Kent İçi Raylı Sistemlerin Büyükşehirler Üzerindeki Etkilerinin Analizi Vancouver Örneği ve Türkiye İçin Bir Model Önerisinde Bulunulması**Dr. Sevilay Dinçer¹, Prof. Dr. Yeşim Tanrıvermiş², Prof. Dr. Rehan Sadiq¹, Prof. Dr. Kasun Hewage¹**¹The University of British Columbia²Ankara Üniversitesi

*Corresponding author: Sevilay Dinçer

Özet: Hızlı kentleşme ve artan ulaşım talebi, büyükşehirlerde trafik sıkışıklığı, hava kirliliği ve enerji tüketimi gibi çok boyutlu sorunları beraberinde getirmektedir. Kent içi raylı sistemler, yüksek taşıma kapasitesi ve düşük emisyon özellikleri nedeniyle sürdürülebilir kentsel ulaşım politikalarının temel bileşenlerinden biri olarak görülmektedir. Ancak mevcut literatürde, raylı sistem yatırımlarının ulaştırma, ekonomi, toplum çevre üzerindeki uzun vadeli ve karşılıklı etkileşimleri çoğunlukla parçalı, statik yaklaşımlarla ele alınmaktadır. Bu çalışmada, kent içi raylı sistemlerin büyükşehirler üzerindeki çok boyutlu etkilerini analiz etmek amacıyla Sistem Dinamiği (SD) yaklaşımına dayalı bütüncül bir model geliştirilmiştir. Model; ulaşım, ekonomi, toplum ve çevre olmak üzere dört ana alt sistemi kapsamakta ve geri besleme döngüleri, politika direnci ve zaman gecikmeleri gibi dinamik yapıları açık biçimde temsil etmektedir. Model, nüfus artışı, konut üretimi, ulaşım talebi, enerji tüketimi, ekonomik büyüme ve çevresel etkiler arasındaki karmaşık geri besleme ilişkilerini kapsamaktadır. Modelde bu etkileri temsil etmek için bir dizi değişken kullanılmıştır; bunlar arasında trafik sıkışıklığı derecesi, GSYİH (Gayri Safi Yurtiçi Hasıla), nüfus, arazi değerleri, zararlı gaz emisyonu, kaza oranı vb. yer almaktadır. Geliştirilen SD modeli, Vancouver kenti için farklı raylı sistem yatırım düzeylerini temsil eden senaryolarla simüle edilmiştir. Senaryo analizleri, raylı sistem yatırımlarının artmasının otomobil yolculuklarını ve PM10 seviyelerini önemli ölçüde azalttığını, seyahat sürelerini kısalttığını ve uzun vadede ekonomik büyümeyi desteklediğini göstermektedir. Buna karşılık, düşük yatırım senaryolarında otomobile bağımlılığın, çevresel baskıları ve trafik kazalarını artırarak kentsel sistemin sürdürülebilirliğini sınırladığı gözlemlenmiştir. Çalışma, yüksek yatırım senaryolarında pozitif geri besleme döngülerinin baskın hale geldiğini ve sistemin daha sürdürülebilir bir denge noktasına yöneldiğini ortaya koymaktadır. Son olarak, Vancouver örneği üzerinden geliştirilen modelin yapısal olarak genelleştirilebilir olduğu gösterilmiş ve Türkiye'deki büyükşehirler için uyarlanabilir bir sistem dinamiği çerçevesi önerilmiştir. Elde edilen bulgular, kent içi raylı sistem yatırımlarının yalnızca ulaşım performansını değil, aynı zamanda ekonomik kalkınma ve çevresel sürdürülebilirliği birlikte ele alan politika tasarımları için kritik bir karar destek aracı sunduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sistem Dinamiği, Kent İçi Raylı Sistemler, Vancouver, Türkiye, Toplu Ulaşım**Analysis of the Effects of Urban Rail Systems On Metropolitan Areas Using a System Dynamics Model: the Case of Vancouver and a Proposed Model for Turkey**

Abstract: Rapid urbanization and increasing transportation demand bring multidimensional problems such as traffic congestion, air pollution, and energy consumption to metropolitan cities. Urban rail systems are considered a key component of sustainable urban transportation policies due to their high transport capacity and low emission characteristics. However, in the existing literature, the long-term and reciprocal interactions of rail system investments on transportation, economy, society, and the environment are mostly addressed using fragmented or static approaches. In this study, a comprehensive model based on the System Dynamics (SD) approach has been developed to analyze the multidimensional impacts of urban rail systems on metropolitan areas. The model encompasses four main subsystems: transportation, economy, society, and environment, and explicitly represents dynamic structures such as feedback loops, policy resistance, and time delays. The model encompasses the complex feedback relationships between population growth, housing production, transportation demand, energy consumption, economic growth, and environmental impacts. The developed SD model was simulated using scenarios representing different levels of rail system investment for the city of Vancouver. Scenario analyses show that increased rail system investment significantly reduces car trips and PM10 levels, shortens travel times, and supports economic growth in the long term. In contrast, low investment scenarios were observed to limit the sustainability of the urban system by increasing car dependency, environmental pressures, and traffic accidents. The study reveals that positive feedback loops become dominant in high investment scenarios, steering the system towards a more sustainable equilibrium point. Finally, it has been demonstrated that the model developed using the Vancouver example is structurally generalizable, and an adaptable system dynamics framework has been proposed for metropolitan cities in Turkey. The findings reveal that urban rail system investments provide a critical decision support tool for policy designs that address not only transportation performance but also economic development and environmental sustainability.

Keywords: System Dynamics, Urban Rail Systems, Vancouver, Turkey, Public Transportation

Makale id= 62

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0009-0007-1977-0784, 000-0001-9955-6428

| 132

Soda Üretimi İçin Proses Tehlike Analizi ve Güvenli Proses Tasarımı**Araştırmacı Özben Çakmak¹, Prof. Dr. Saliha Çetinyokuş²**¹ Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kimya Mühendisliği, 06500, Ankara, Türkiye² Gazi Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Kimya Mühendisliği, 06570, Ankara, Türkiye

*Corresponding author: Özben Çakmak

Özet: Sodyum karbonat (Na_2CO_3), yaygın adıyla soda külü, cam, deterjan, kimya, metalurji ve enerji gibi birçok endüstride stratejik öneme sahip temel bir hammaddedir. Dünya genelinde soda külü üretimi doğal kaynaklara dayalı (trona cevheri) ve sentetik yöntemlerle gerçekleştirilmektedir. Doğal soda külü üretiminde, trona cevherinden elde edilen çözeltiler yaş kalsinasyon, evaporasyon, kristalizasyon, santrifüj ve kurutma aşamalarından geçirilerek ağır soda üretimi sağlanmaktadır. Bu süreçte sodyum bikarbonatın ısıl bozunması sonucu sodyum karbonat, karbondioksit ve su oluşmakta; ayrıca ürün çeşitliliğini artırmak amacıyla eş zamanlı olarak sodyum bikarbonat üretimi de gerçekleştirilebilmektedir. Soda üretim proseslerinde karşılaşılan en önemli operasyonel problemlerden biri, kristal oluşumu ve birikimi nedeniyle hatlarda meydana gelen tıkanmalardır. Sıcaklık, basınç, çözelti kompozisyonu ve akış koşulları gibi proses parametreleri hem üretim sürekliliğini hem de ürün kalitesini doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle, güvenli ve kesintisiz üretimin sağlanabilmesi için proses koşullarının sistematik biçimde analiz edilmesi ve olası tehlikelerin önceden belirlenmesi büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı, ağır soda külü ve sodyum bikarbonat üretim süreçlerini teknik ve operasyonel açıdan inceleyerek, proses güvenliği perspektifinde kapsamlı bir değerlendirme yapmaktır. Çalışma kapsamında doğal soda külü üretim yöntemleri, çözelti madenciliği uygulamaları ve endüstriyel üretim prosesleri ele alınmış; ulusal ve uluslararası mevzuat çerçevesinde tesislerde incelenmesi gereken kritik hususlar değerlendirilmiştir. Araştırmanın analiz aşamasında; HAZOP (Tehlike ve İşletebilirlik Analizi), FMEA (Hata Türü ve Etkileri Analizi), FTA (Hata Ağacı Analizi) ve diğer proses tehlike analizi teknikleri kullanılarak üretim süreçlerindeki potansiyel riskler sistematik olarak incelenecektir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, proses güvenliği yönetim sistemi yaklaşımı çerçevesinde güvenli proses tasarımına yönelik iyileştirme önerileri getirilecektir. Çalışmanın, sektörde proses güvenliği kültürünün geliştirilmesine ve güvenli tasarım yaklaşımlarının yaygınlaştırılmasına bilimsel ve uygulamaya yönelik bir kaynak oluşturması öngörülmektedir.

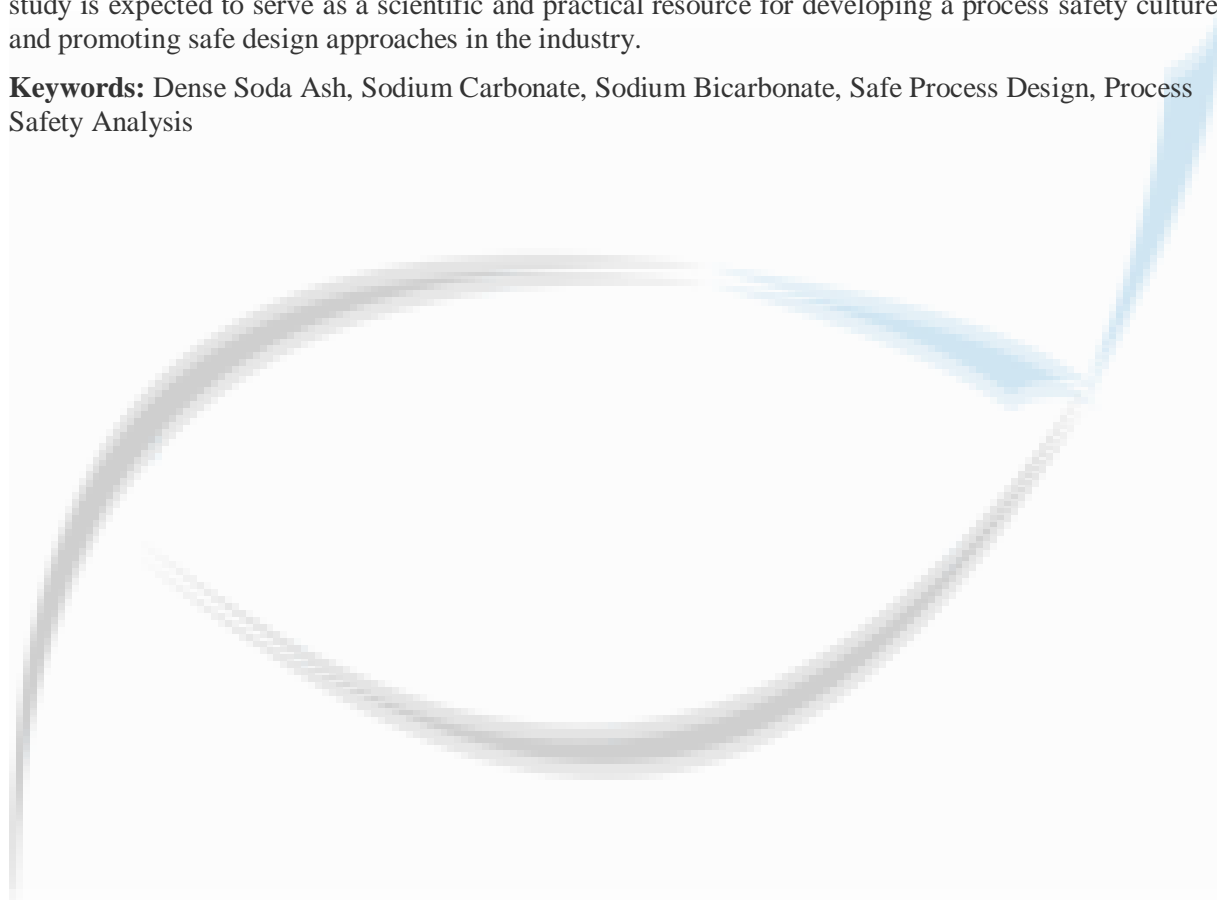
Anahtar Kelimeler: Ağır Soda Külü, Sodyum Karbonat, Sodyum Bikarbonat, Güvenli Proses Tasarımı, Proses Tehlike Analizi

Process Hazard Analysis and Safe Process Design for Soda Production

Abstract: Sodium carbonate (Na_2CO_3), commonly known as soda ash, is a fundamental raw material of strategic importance in numerous industries such as glass, detergent, chemical manufacturing, metallurgy, and energy. Globally, soda ash is produced either from natural sources (trona ore) or through synthetic methods. In natural soda ash production, solutions obtained from trona ore are processed through stages including wet calcination, evaporation, crystallization, separation, and drying to produce dense soda ash. During this process, the thermal decomposition of sodium bicarbonate yields sodium

carbonate, carbon dioxide, and water; additionally, sodium bicarbonate can be produced simultaneously to enhance product diversity. One of the most significant operational challenges in soda production processes is line blockage caused by crystal formation and accumulation. Process parameters such as temperature, pressure, solution composition, and flow conditions directly affect both production continuity and product quality. Therefore, systematic analysis of process conditions and early identification of potential hazards are essential to ensure safe and uninterrupted production. The aim of this study is to examine dense soda ash and sodium bicarbonate production processes from technical and operational perspectives and to conduct a comprehensive evaluation within the framework of process safety. In the analysis phase of the research, potential risks in production processes were systematically evaluated using process hazard analysis techniques such as HAZOP (Hazard and Operability Study), FMEA (Failure Modes and Effects Analysis), FTA (Fault Tree Analysis) and other relevant methodologies. Based on the findings, improvement proposals for inherently safer process design were developed within the framework of a process safety management system approach. The study is expected to serve as a scientific and practical resource for developing a process safety culture and promoting safe design approaches in the industry.

Keywords: Dense Soda Ash, Sodium Carbonate, Sodium Bicarbonate, Safe Process Design, Process Safety Analysis

Makale id= 38

Sözlü SunumORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4388-9327>

| 134

Tescilli Betonarme Yapılarda Taşıyıcı Sistem Özgünlüğü: Trabzon İl Halk Kütüphanesi Örneği**Dr. Öğretim Üyesi Semih Yılmaz¹**¹Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet: 20. yüzyıl modern mimari mirasının korunması, geleneksel kâgir yapılardan farklı olarak, betonarme inşa teknolojisinin getirdiği özgün yapısal ve estetik değerlerin doğru tanımlanmasını gerektirmektedir. Türkiye’de modern kamu mimarisinin nitelikli örneklerinden biri olan Trabzon İl Halk Kütüphanesi, inşa edildiği dönemin teknik imkanlarını ve tasarım anlayışını yansıtan taşıyıcı sistem kurgusuyla dikkat çekmektedir. Ancak betonarme yapıların "tescilli kültür varlığı" olarak kabul edilmesi sürecinde, genellikle cephe plastiği ve mekânsal kurgu ön plana çıkmakta; taşıyıcı sistemin özgünlüğü ve yapısal sağlığı koruma tartışmalarında ikincil planda kalmaktadır. Bu çalışma, Trabzon İl Halk Kütüphanesi binasının taşıyıcı sistem kurgusunu analiz ederek "yapısal özgünlük" kavramını tartışmaya açmayı amaçlamaktadır. Çalışma kapsamında; yapının kolon-kiriş hiyerarşisi, modüler aks düzeni ve geniş açıklıklı okuma salonlarını mümkün kılan statik çözümler mimari mekanla kurduğu ilişki üzerinden incelenmiştir. Ayrıca, Trabzon’un yüksek nemli iklimi ve yapının konumu nedeniyle maruz kaldığı yapı fiziki kaynaklı sorunlarının, bina üzerindeki etkileri değerlendirilmiştir. Sonuç olarak, kütüphane binasının özgün statik kurgusunun korunmasının, kentsel bellek ve teknik tarih açısından önemi vurgulanmaktadır. Bu çalışma, tescilli betonarme yapılarda yapılacak her türlü müdahalenin, yapının mühendislik ruhunu bir veri olarak kabul etmesi gerektiğini kanıtlayan bir altlık oluşturmaktadır.

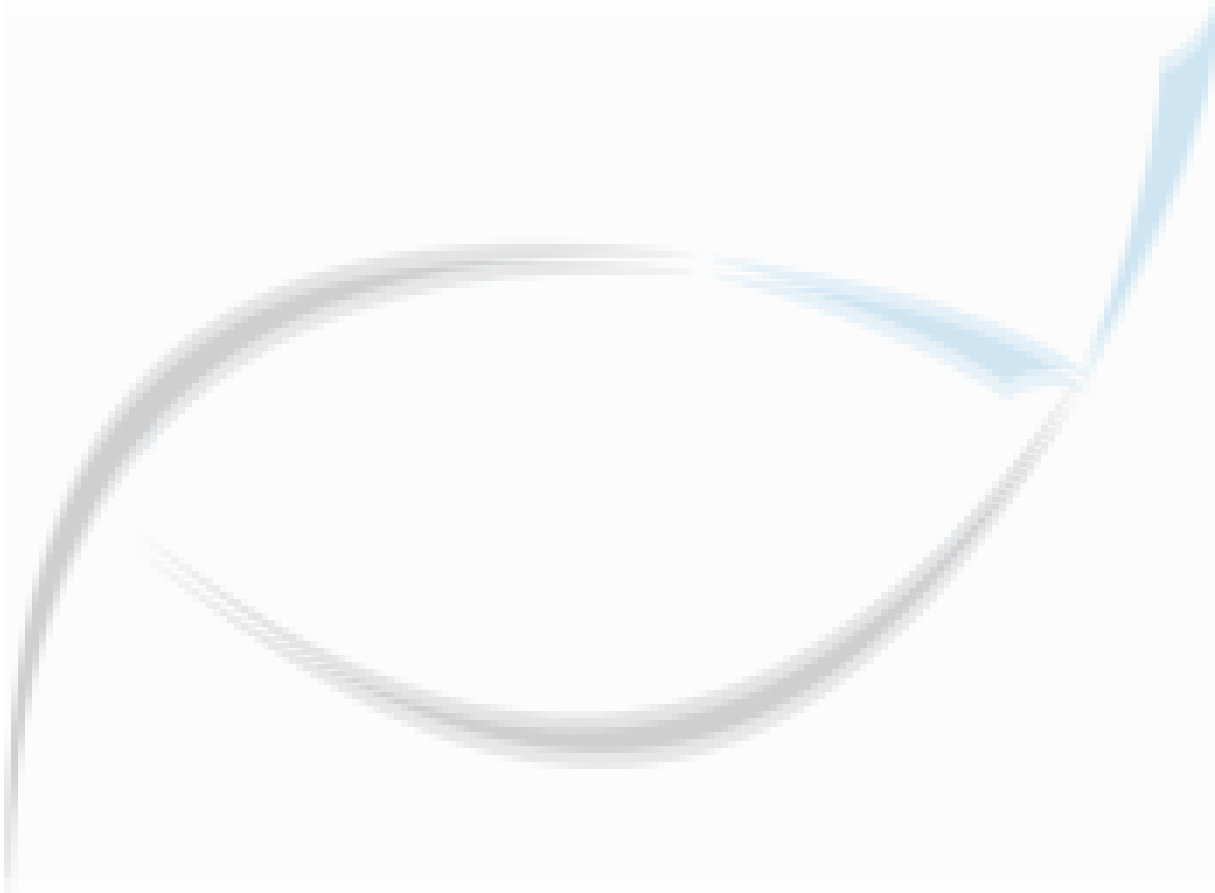
Anahtar Kelimeler: Modern Mimari Miras, Taşıyıcı Sistem Özgünlüğü, Trabzon İl Halk Kütüphanesi.

Structural Authenticity in Registered Reinforced Concrete Buildings: the Case of Trabzon Provincial Public Library

Abstract: The conservation of 20th-century modern architectural heritage, unlike traditional masonry structures, necessitates an accurate identification of the unique structural and aesthetic values introduced by reinforced concrete construction technology. The Trabzon Provincial Public Library, a prominent example of modern public architecture in Türkiye, stands out with its structural system configuration that reflects the technical capabilities and design philosophy of its construction period. However, in the process of designating reinforced concrete buildings as "registered cultural assets," facade plasticity and spatial configuration typically take precedence, whereas structural authenticity and structural integrity often remain secondary in conservation debates. This study aims to open the concept of "structural authenticity" to discussion by analysing the structural system layout of the Trabzon Provincial Public Library. Within the scope of the research, the building's column-beam hierarchy, modular grid arrangement, and the structural solutions enabling wide-span reading rooms are examined through their relationship with the architectural space. Furthermore, the impacts of building physics-related issues arising from Trabzon’s high-humidity microclimate and the building's specific location were evaluated. In conclusion, the significance of preserving the original structural configuration of the library building

for urban memory and technical history is emphasized. This study establishes a framework demonstrating that any intervention in registered reinforced concrete buildings must acknowledge the "engineering spirit" of the structure as a fundamental datum.

Keywords: Modern Architectural Heritage, Structural Authenticity, Trabzon Provincial Public Library.

Makale id= 36

Sözlü SunumORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-3389-8349> ; 0009-0001-2418-5965

| 136

Dijital Yaşam ve Toplumsal Değerler Arasındaki İlişkide Ailenin Belirleyici Rolü**Araştırmacı Elif Su Arslan¹, Araştırmacı Irmak Duru Özenir¹, Araştırmacı Defne Sezen¹**
¹MEB

*Corresponding author: Elif Su Arslan

Özet: Bu çalışmanın amacı, gençlerin dijital kullanım düzeyleri ve değer yönelimleri arasındaki ilişkide ailenin belirleyici rolünü incelemektir. TGSS 2024 verisi kullanılarak gerçekleştirilen analizlerde, dijital kullanım (DKI) ve dijital etkileşim (DEI) değişkenlerinin değer yönelimleri üzerinde zayıf ancak istatistiksel olarak anlamlı etkiler gösterdiği bulunmuştur. Çoklu regresyon analizinde modelin açıklayıcılığı düşük olmakla birlikte dijital değişkenlerin değer yönelimlerini küçük bir ölçüde artırdığı görülmüştür. Aracılık analizinde, dijital kullanımın aile ilişkilerini anlamlı biçimde yordadığı, aile ilişkilerinin ise değer yönelimleri üzerinde güçlü bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Dolaylı etkinin anlamlı çıkması, aile ilişkilerinin dijital kullanım ile değer yönelimleri arasındaki ilişkiye kısmi aracılık ettiği sonucunu desteklemektedir. Düzenleyicilik analizinde ise aile ilişkilerinin dijital kullanımın değer yönelimleri üzerindeki etkisini zayıflattığı, düşük aile ilişkisi düzeylerinde etkinin daha güçlü olduğu görülmüştür. Bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, dijital kullanımın değer yönelimlerini etkilediği, ancak bu etkinin önemli ölçüde aile ilişkilerinin niteliği tarafından biçimlendirildiği anlaşılmaktadır. Çalışma, aile faktörünün dijitalleşme ve toplumsal değer dönüşümü bağlamındaki kritik rolünü vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Değerler, Aile İlişkileri, Aracılık, Düzenleyicilik**The Determinant Role of the Family in the Relationship Between Digital Life and Societal Values**

Abstract: The aim of this study is to examine the determining role of the family in the relationship between young people's digital use levels and value orientations. Analyses conducted using TGSS 2024 data revealed that digital use (DKI) and digital interaction (DEI) variables had weak but statistically significant effects on value orientations. Multiple regression analysis showed that while the model's explanatory power was low, digital variables slightly increased value orientations. Mediation analysis revealed that digital use significantly predicted family relationships, and family relationships had a strong influence on value orientations. The significant indirect effect supports the conclusion that family relationships partially mediate the relationship between digital use and value orientations. Moderation analysis showed that family relationships weakened the effect of digital use on value orientations, and the effect was stronger at lower levels of family relationships. Overall, the findings indicate that digital use affects value orientations, but this effect is significantly shaped by the quality of family relationships. The study highlights the critical role of the family factor in the context of digitalization and societal value transformation.

Keywords: Values, Family Relationships, Mediation, Regulation

Makale id= 99

Sözlü Sunum

ORCID ID: PSude Tekin: 0009-0003-3467-920X Sümeyye Derin: 0000-0002-9102-7561

| 137

İklim Değişikliği Endişesi ile İyilik Hali Arasında İlişkide Kendini Toparlama Gücü ve Duygusal Yetkinliğin Aracı Rolü**Araştırmacı Sude Tekin¹, Doç. Dr. Sümeyye Derin¹**¹Sakarya Üniversitesi

*Corresponding author: Sude Tekin

Özet: Amaç: İklim değişikliği, günümüzde insan sağlığını, yaşam kalitesini ve sosyal yapıları tehdit eden ve çözüm bekleyen küresel bir sorundur. Küresel ölçekte yapılan gözlemler, iklim değişikliğinin etkilerinin artık yerel ve bölgesel sınırları aşmış dünyada ciddi boyutlara ulaştığını göstermektedir. Bu durum, sadece çevresel ve ekonomik alanlarda değil, bireylerin fiziksel ve ruhsal sağlıkları üzerinde de önemli riskler doğurmaktadır. Dolayısıyla konunun psikolojik boyutlarının incelenmesi giderek önem kazanmaktadır. Mevcut çalışma, iklim değişikliği endişesinin bireylerin iyilik hali üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamakta, özellikle duygusal yetkinlik ve kendini toparlama gücünün bu ilişkiye nasıl aracılık ettiğini araştırmayı hedeflemektedir. Yöntem: Projede iklim değişikliği endişesinin yordayıcı değişken, kendini toparlama gücü ve duygusal yetkinliğin aracı değişken, iyilik halinin ise sonuç değişkeni olduğu bir model tasarımı yapılmıştır. Bu kapsamda araştırmaya 18 yaş ve üzeri olan 490 birey katılmıştır. Veriler, İklim Değişikliği Endişesi Ölçeği, İyilik Hali Ölçeği, Kendini Toparlama Gücü Ölçeği, Duygusal Yetkinlik Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu ile çevrimiçi ortamda ve gönüllülük esas alınarak toplanmıştır. Veriler, SPSS 26.00 paket programı ve Hayes'in (2018) Process makrosu kullanılarak analiz edilecektir. Bulgular: Bulgular, iklim değişikliği endişesinin iyilik halini yordadığını göstermiştir. Ek olarak çalışmada duygusal yetkinlik ve kendini toparlama gücünün iklim değişikliği endişesi ile iyilik hali arasındaki ilişkide seri aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Sonuç: Mevcut çalışma, iklim değişikliği endişesinin ruh sağlığı üzerindeki etkilerini somut verilerle ortaya koymaktadır. Elde edilen bu bulguların ruh sağlığı alanındaki literatüre ve bu alanda çalışan uygulamacılara katkı sağlaması beklenmektedir.

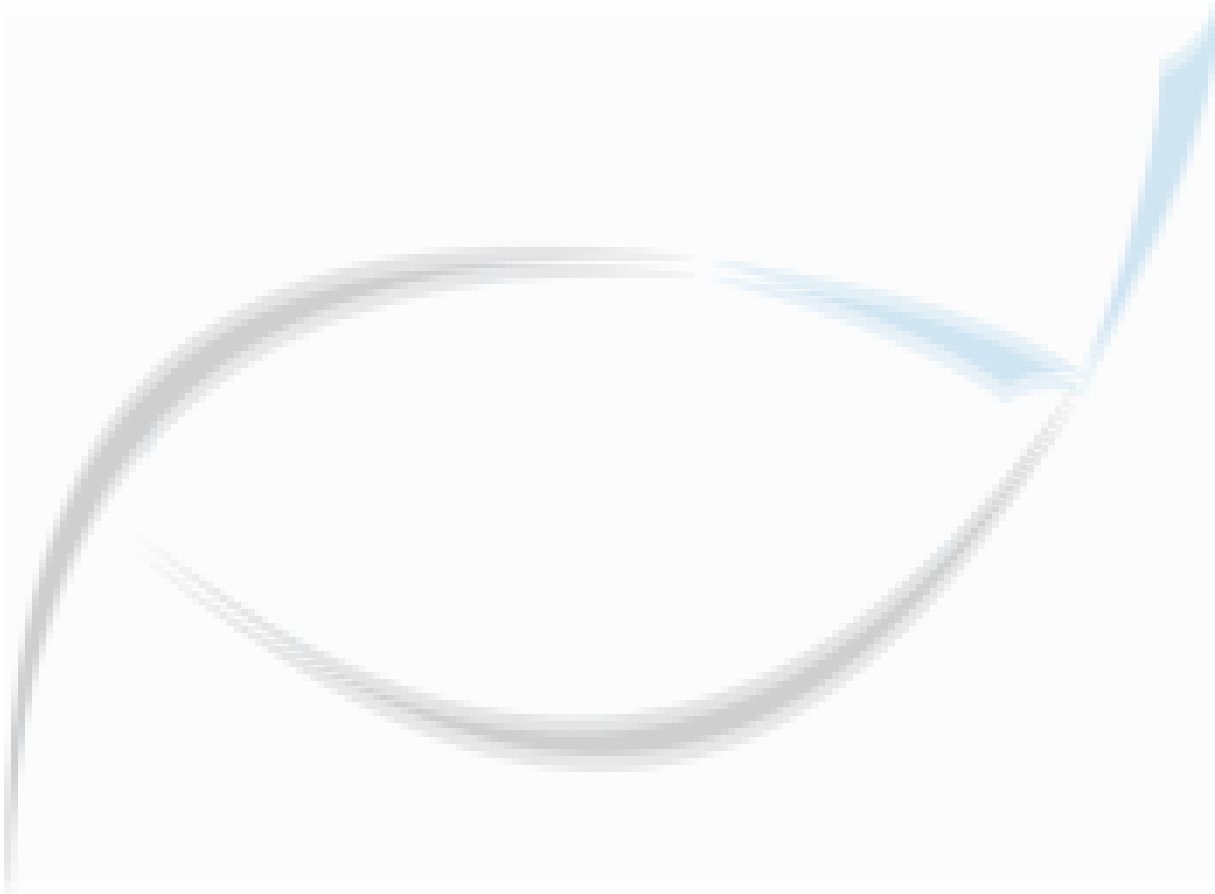
Anahtar Kelimeler: İklim Değişikliği Endişesi, İyilik Hali, Kendini Toparlama Gücü, Duygusal Yetkinlik

The Mediating Role of Resilience and Emotion Efficacy in the Relationship Between Climate Change Worry and Well-Being

Abstract: Objective: Climate change is a global challenge that threatens human health, quality of life, and social structures, requiring urgent solutions. Global observations indicate that the impacts of climate change have transcended local and regional boundaries, reaching critical levels worldwide. This situation poses significant risks not only to environmental and economic domains but also to the physical and mental health of individuals. Consequently, examining the psychological dimensions of the issue has become increasingly important. The present study aims to examine the impact of climate change worry on individuals' well-being and specifically investigates how emotion efficacy and resilience mediate this relationship. Method: The project utilized a model design where climate change worry served as the predictor variable, resilience and emotion efficacy as mediating variables, and well-being

as the outcome variable. In this context, 490 individuals aged 18 and over participated in the study. Data were collected on a voluntary basis via an online platform using the Climate Change Worry Scale, the Well-Being Scale, the Resilience Scale, the Emotion Efficacy Scale, and a Personal Information Form. The data will be analyzed using the SPSS 26.0 software package and Hayes' (2018) Process macro. Findings: The findings indicated that climate change worry predicts well-being. Additionally, the study found that emotion efficacy and resilience have a serial mediation effect on the relationship between climate change worry and well-being. Conclusion: The current study reveals the effects of climate change worry on mental health through empirical data. These findings are expected to contribute to the mental health literature and provide valuable insights for practitioners working in this field.

Keywords: Climate Change Worry, Well-Being, Resilience, Emotion Efficacy

Makale id= 63

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0001-7368-2653

| 139

Incinmeden Bütünleşmeye: Nesne İlişkileri, Bağlanma ve Zihinselleştirme Işığında Affetme Kapasitesinin Psikodinamik Kavramsallaştırılması ***Arş. Gör. Gizem Gedik¹, Prof. Dr. Serap Tekinsav Sütçü¹**
¹Ege Üniversitesi

*Corresponding author: Gizem Gedik

Özet: Bu kuramsal derleme, affetmeyi (forgiveness) tekil bir karar eyleminden ziyade gelişimsel olarak inşa edilen ilişkisel bir kapasite olarak ele alarak, affetmenin intrapsişik gerekliliklerini psikodinamik bir çerçevede bütünleştirmeyi amaçlamaktadır. Derlemede affetmenin otantik (gerçek) ve psödo (sahte) biçimleri arasındaki ayırım vurgulanmış; öfkenin işlenmesi, nesne temsillerinin bütünleşmesi ve kaçınma-intikam motivasyonlarının esnetilmesi gibi süreçler tartışılmıştır (Horwitz, 2005; Worthington ve ark., 2007). Bu süreçler, üç tamamlayıcı gelişimsel perspektifle ilişkilendirilmiştir: nesne ilişkileri kuramı (bütünleşme ve onarım), bağlanma kuramı (güvenli bağ ve duygu düzenleme) ve zihinselleştirme/yansıtıcı işlev (öznel durumlara merak ve empatik anlamlandırma) (Fonagy ve ark., 2002; Hirst ve ark., 2019). Güncel bulgular, affetmeye yönelik yapılandırılmış müdahalelerin affetme düzeylerini artırırken eş zamanlı olarak psikolojik sıkıntı belirtilerini azaltabildiğini ortaya koymaktadır (Akhtar ve Barlow, 2018; Ho ve ark., 2024; Molinero ve ark., 2024). Sonuç olarak affetme; bütünleşmiş bir nesne algısı, güvenli bağlanma ve zihinselleştirme kapasitesiyle ilişkili olup kişinin içinde bulunduğu bağlama göre biçimlenen dinamik bir değişim sürecidir. Bununla birlikte, affetmenin her bağlamda terapötik bir hedefe dönüştürülmemesi; güç asimetrisi, süregelen istismar ve yeniden travmatizasyon riskinin bulunduğu durumlarda zamanlama ve güvenlik ilkelerinin gözetilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

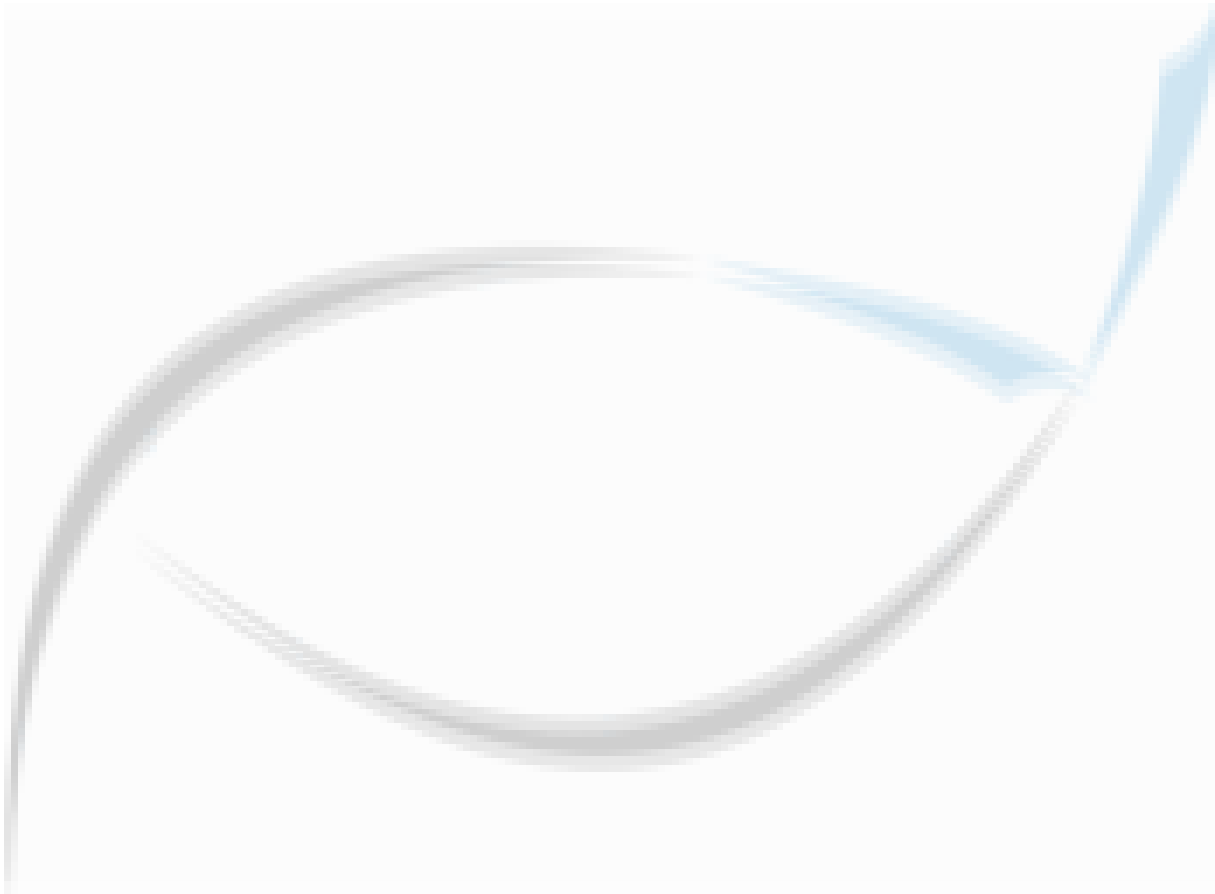
Anahtar Kelimeler: Affetme, Psödo-Affetme, Nesne İlişkileri, Bağlanma, Zihinselleştirme.

From Injury to Integration: A Psychodynamic Conceptualization of Forgiveness Capacity Through the Lenses of Object Relations, Attachment, and Mentalization

Abstract: This theoretical review conceptualizes forgiveness not as a singular act of decision but as a developmentally constructed relational capacity, aiming to integrate the intrapsychic prerequisites of forgiveness within a psychodynamic framework. The review emphasizes the distinction between authentic (genuine) and pseudo (false) forms of forgiveness and discusses processes such as working through anger, integrating object representations, and loosening avoidance–revenge motivations (Horwitz, 2005; Worthington et al., 2007). These processes are linked to three complementary developmental perspectives: object relations theory (integration and reparation), attachment theory (secure bonding and affect regulation), and mentalization/reflective functioning (curiosity about subjective states and empathic meaning-making) (Fonagy et al., 2002; Hirst et al., 2019). Recent evidence indicates that structured forgiveness-focused interventions can enhance forgiveness and reduce psychological distress (Akhtar and Barlow, 2018; Ho et al., 2024; Molinero et al., 2024). Overall, forgiveness is understood as a dynamic, context-sensitive process of change associated with integrated object perception, secure attachment, and mentalizing capacity. However, the review underscores that

forgiveness should not be indiscriminately adopted as a therapeutic goal; in contexts marked by power asymmetry, chronic abuse, and risk of re-traumatization, timing and safety principles must be prioritized.

Keywords: Forgiveness, Pseudo-Forgiveness, Object Relations, Attachment, Mentalization

Makale id= 105

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-3999-8878 / 0000-0002-9102-7561

| 141

Kültürel Zekâ ile Zenofobi (Yabancı Düşmanlığı) Arasındaki İlişkide Bilişsel Esneklik ve Evrensellik Farklılık Yöneliminin Aracı Rolü**Araştırmacı Feyza Nur Atabay¹, Doç. Dr. Sümeyye Derin¹**
¹Sakarya Üniversitesi

*Corresponding author: Feyza Nur Atabay

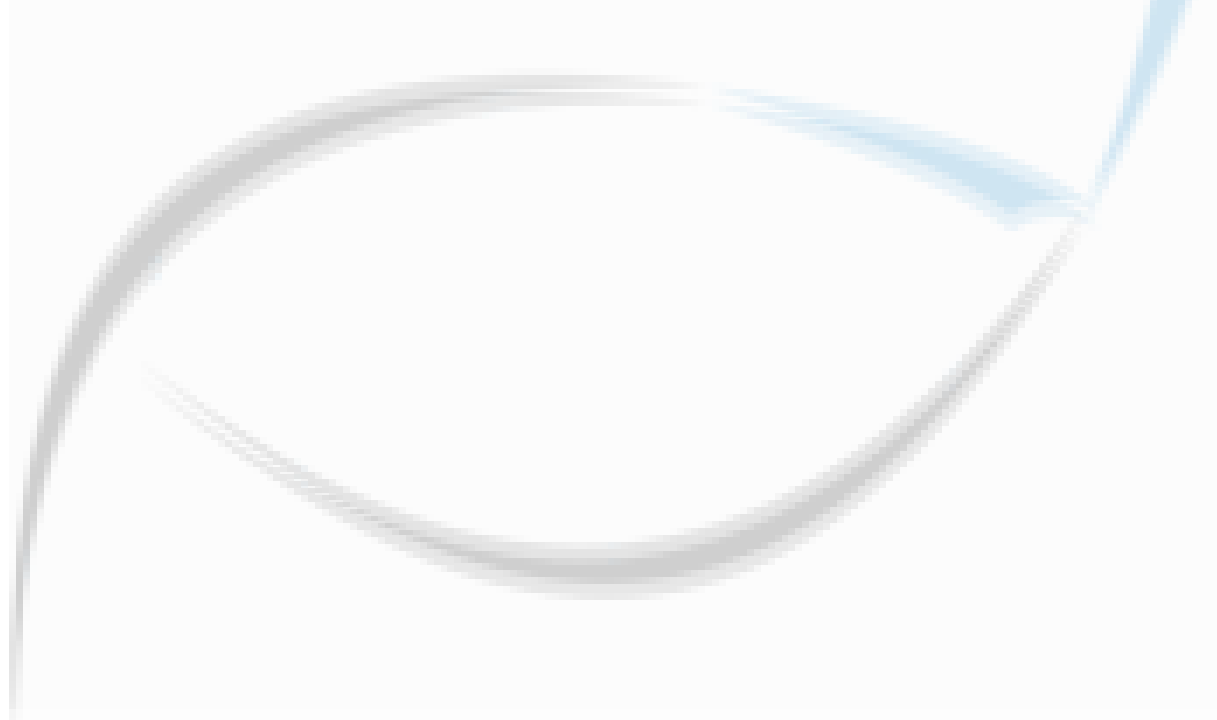
Özet: Amaç: Zenofobi, tüm dünyanın ortak ve güncel sorunlarından biridir. Küreselleşmenin hız kazandığı, sınırların giderek etkisini yitirdiği günümüz koşullarında farklı toplumların birbirleriyle teması her geçen gün daha da kaçınılmaz hale gelmektedir. Dünya Göç Örgütü, milyonlarca insanın doğdukları ülkelerin dışında yaşadığını ve savaş ve çatışma gibi nedenlerle milyonlarca insanın ülkelerinden zorunlu göç ettiklerini bildirmektedir. Uluslararası göç sonucu ortaya çıkan önemli problemlerden biri zenofobidir. Bu çalışmanın amacı; kültürel zekâ ve zenofobi arasındaki ilişkide bilişsel esneklik ile evrensellik farklılık yöneliminin aracı rolünü incelemektir. Yöntem: Çalışmada kültürel zekanın yordayıcı değişken, bilişsel esneklik ve evrensellik farklılık yöneliminin aracı değişken, zenofobinin ise sonuç değişkeni olduğu bir model tasarımı yapılmıştır. Bu kapsamda araştırmaya 18 yaş ve üzeri olan 466 birey katılmıştır. Veriler, Yabancı Düşmanlığı Ölçeği, Bilişsel Esneklik Ölçeği, Miville-Guzman Evrensellik-Farklılık Yönelimi Ölçeği, Kültürel Zekâ Ölçeği ve Demografik Bilgi Formu kullanılarak çevrim içi ortamda ve gönüllülük dikkate alınarak toplanmıştır. Elde edilen veriler, SPSS 27.00 paket programı ve Hayes'in (2018) Process makrosu kullanılarak analiz edilmiştir. Bulgular: Çalışmada kültürel zekânın bilişsel esneklik ve evrensellik-farklılık yönelimi üzerindeki etkinin anlamlı olduğu, bilişsel esnekliğin zenofobiyi pozitif ve anlamlı düzeyde yordadığı ancak evrensellik-farklılık yöneliminin anlamlı etkisinin bulunmadığı tespit edilmiştir. Ek olarak bilişsel esnekliğin kültürel zekâ ile zenofobi arasındaki ilişkide tam aracı rolü olduğu belirlenmiştir. Sonuç: Bulgular, kültürel zekânın zenofobi üzerinde doğrudan anlamlı bir etkisinin olmadığını ancak bilişsel esneklik üzerinden dolaylı etkisinin olduğunu göstermektedir. Bu doğrultuda kültürel zekâ arttıkça bireylerin bilişsel esnekliği artmakta ve bu zenofobi düzeyinde artışa yol açmaktadır. Bu durum bilişsel esnekliğin bağlama duyarlı bir yapı olabileceğini düşündürmektedir. Dolayısıyla gelecekte planlanacak zenofobiyi azaltmaya yönelik müdahale çalışmalarında bilişsel esnekliğin kapsayıcılığı destekleyici değişkenlerle birlikte ele alınması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Zekâ, Zenofobi, Bilişsel Esneklik, Evrensellik-Farklılık Yönelimi**The Mediating Role of Cognitive Flexibility and Universality-Diversity Orientation in the Relationship Between Cultural Intelligence and Xenophobia**

Abstract: Abstract Objective: Xenophobia is a common and contemporary issue worldwide. In the current era of accelerated globalization, where borders are increasingly losing their significance, interactions between different societies have become more inevitable. According to the International Organization for Migration, millions of people live outside their countries of birth, and millions are forced to migrate due to war and conflict. One significant problem arising from international migration is xenophobia. The aim of this study is to examine the mediating role of cognitive flexibility and

universalism-diversity orientation in the relationship between cultural intelligence and xenophobia. Method: In this study, cultural intelligence was considered as the predictor variable, cognitive flexibility and universalism-diversity orientation as mediator variables, and xenophobia as the outcome variable. The study sample consisted of 466 individuals aged 18 and above. Data were collected online using the Xenophobia Scale, Cognitive Flexibility Scale, Miville-Guzman Universality-Diversity Scale, Cultural Intelligence Scale, and a Demographic Information Form on a voluntary basis. Data analyses were conducted using SPSS 27.00 and Hayes' (2018) PROCESS macro. Results: The results indicated that cultural intelligence significantly influenced both cognitive flexibility and universality-diversity orientation. Cognitive flexibility was found to positively and significantly predict xenophobia, whereas universality-diversity orientation had no significant effect. Additionally, cognitive flexibility fully mediated the relationship between cultural intelligence and xenophobia. Conclusion: Findings suggest that cultural intelligence does not have a direct effect on xenophobia but exerts an indirect influence through cognitive flexibility. This suggests that, higher cultural intelligence is associated with increased cognitive flexibility, which in turn is linked to higher levels of xenophobia. This highlights that cognitive flexibility may operate as a context-sensitive construct. Therefore, future intervention efforts aimed at reducing xenophobia should address cognitive flexibility alongside variables that promote inclusivity.

Keywords: Cultural Intelligence, Xenophobia, Cognitive Flexibility, Universality-Diversity Orientation

Makale id= 106

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-0345-4900

| 143

Kars İli Dini Yapı Mirasının Genel Değerlendirilmesi

Öğr. Gör. Dr. Tümay Güneş¹, Dr. Öğretim Üyesi Selim Kartal²

¹Sinop Üniversitesi

²Iğdır Üniversitesi

*Corresponding author: Tümay Güneş

Özet: Kars ili, Orta Çağ'dan günümüze uzanan çok katmanlı tarihsel birikimiyle farklı inançlara ait dini yapıları bir arada barındıran özgün bir kültürel miras alanıdır. Bu çalışma, ilçe ölçeğinde derlenen envanter verileri üzerinden Kars'taki dini yapıların mekânsal dağılımını, dönemsel katmanlarını, korunmuşluk düzeylerini ve plan tipolojilerini birlikte değerlendirerek karşılaştırmalı bir çerçevede sunmaktadır. İnceleme, yapıların özellikle Merkez ilçe ve Ani çevresinde yoğunlaştığını buna karşın ilçeler arasında yapı türü çeşitliliği ve temsil düzeyinin değişkenlik gösterdiğini ortaya koymaktadır. Tür dağılımında kilise/katedral/manastır grubunun sayıca belirginliği, kentin Orta çağ Hristiyan mirasıyla güçlü biçimde ilişkilendiğini göstermektedir. Dönemsel açıdan Bagratunî-Gürcü katmanı başta olmak üzere Orta çağ birikimi öne çıkarken, Selçuklu ve Osmanlı dönemi yapıları ile Rus işgali döneminde inşa edilen örnekler Kars'ın tarihsel sürekliliğini tamamlayan diğer katmanları oluşturmaktadır. Korunmuşluk değerlendirmesi, cami türündeki yapıların genel olarak daha iyi durumda olduğunu; buna karşılık özellikle kilise ve manastırların bir bölümünde kısmen korunma, bakımsızlık ve yıkım gibi durumların belirginleştiğini göstermektedir. Plan tipolojisi, İslami yapılarda kare/dikdörtgen ve kümbetlerde çokgen, Hristiyan yapılarda ise bazilikal, haç/yonca ve çokgen şemaların öne çıktığını göstermektedir. Ayrıca, kiliseden camiye dönüşen örnekler, Kars'ta mirasın dönüşen ve katmanlı karakterini daha görünür kılmaktadır. Sonuç olarak Kars, tarihsel süreklilik içinde biçimlenen dini yapılarıyla farklı inançlara ait mimari izleri aynı kentsel doku ve mekânsal bellek içinde bir arada barındıran, çok katmanlı bir kültürel miras kentidir.

Anahtar Kelimeler: Kars, Dini Mimari, Kültürel Miras, İnanç Mimarisi, Dini Yapılar

Makale id= 58

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-3957-7371

| 144

Çoklu Afet Risk Değerlendirmesinde Yapay Zeka Uygulamaları**Dr. Öğretim Üyesi Bekir Taştan¹**¹Kastamonu Üniversitesi

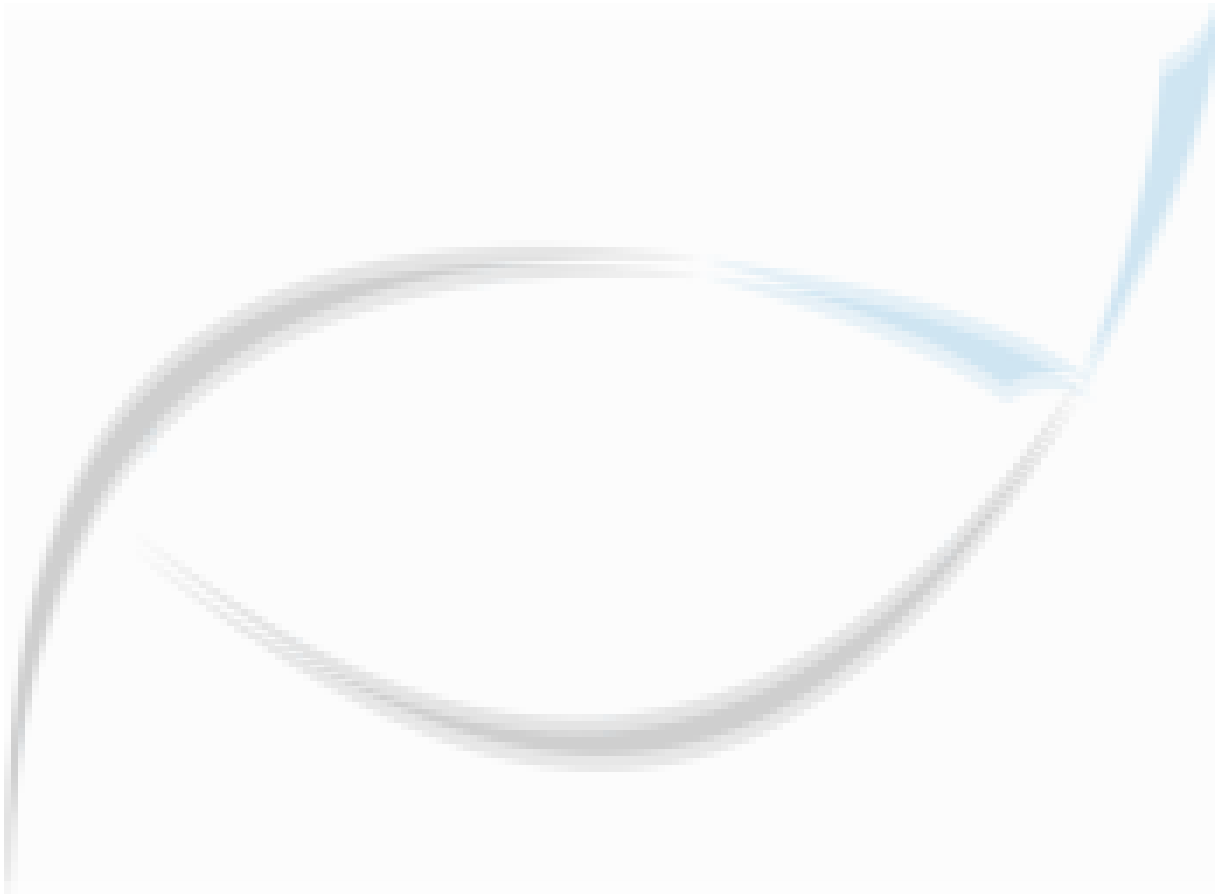
Özet: İnsan ya da doğal etkenlerle ortaya çıkan afetler günümüzde sıklığını ve şiddetini hızlı kentleşme ve nüfus artışı gibi nedenlerle artırmıştır. Bu afetlerin ortaya çıkardığı olumsuz durumları bertaraf edebilmek için geleneksel tekli afet risk değerlendirme yaklaşımları, afetlerin ortaya çıkardığı karmaşıklık ve afetlerin birbirini etkilemesi gibi faktörler yüzünden yetersiz kalmaktadır. Bu yüzden afet risk değerlendirme yaklaşımlarının bütüncül ve veri odaklı yönetimine dayalı olarak yapılması gerekmektedir. Bu çalışmada çoklu afet risk değerlendirmesinde yapay zeka (YZ) uygulamalarının rolü ve potansiyeli ele alınmaktadır. Makine öğrenmesi, derin öğrenme ve hibrit modellerin morfometrik analizlerle, meteorolojik verilerle, uzaktan algılama verileriyle ve sosyo-ekonomik faktörlerle entegre edilerek risk haritalarının üretimindeki katkıları irdelenmektedir. Yapay zekâ yaklaşımlarının büyük hacimli ve çok değişkene sahip verileri işleme kapasitesiyle çoklu tehlike, zarar görebilirlik ve risk değerlendirme yaklaşımlarında büyük kolaylıklar sağladığı görülmektedir. Ayrıca erken uyarı sistemleri, senaryoya dayalı iklim senaryoları ve ardışık afet tehlike analizlerinde yapay zekânın sağladığı avantajlar irdelenmektedir. Yüksek doğruluk oranlarıyla yapay zeka uygulamaları afet risk yönetiminde önemli bir araç haline gelmektedir. Sonuç olarak, yapay zekâ destekli algoritmaların çoklu afet risk değerlendirme yaklaşımlarında birçok fayda sağladığı, afetlere karşı dirençli kent ve havza planlamasında önemli bir karar destek sistemi ve mekanizması sunabileceği öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çoklu Afet, Risk, Coğrafi Bilgi Sistemleri, Yapay Zeka

Applications of Artificial Intelligence in Multiple Disaster Risk Assessment

Abstract: Disasters, whether caused by human or natural factors, have increased in frequency and severity today due to factors such as rapid urbanisation and population growth. Traditional single disaster risk assessment approaches are insufficient to mitigate the negative consequences of these disasters due to the complexity of the disasters and their interrelationships. Therefore, disaster risk assessment approaches need to be based on holistic and data-driven management. This study examines the role and potential of artificial intelligence (AI) applications in multi-disaster risk assessment. The contributions of machine learning, deep learning, and hybrid models to the production of risk maps are investigated by integrating them with morphometric analyses, meteorological data, remote sensing data, and socio-economic factors. AI approaches are shown to provide significant advantages in multi-hazard, vulnerability, and risk assessment approaches due to their capacity to process large volumes of data with many variables. Furthermore, the advantages provided by AI in early warning systems, scenario-based climate scenarios, and sequential disaster hazard analyses are explored. With their high accuracy rates, artificial intelligence applications are becoming an important tool in disaster risk management. Consequently, it is predicted that AI-powered algorithms offer many benefits in multiple disaster risk assessment approaches and can provide a significant decision support system and mechanism in disaster-resilient urban and watershed planning.

Keywords: Multiple Disasters, Risk, Geographic Information Systems, Artificial Intelligence

Makale id= 59

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-3957-7371

| 146

Çoklu Afet Risk Değerlendirmesinde Büyük Veri Analitiği**Dr. Öğretim Üyesi Bekir Taştan¹**¹Kastamonu Üniversitesi

Özet: İklim değişikliği, kentleşme ve insan nüfusunun hızla artmasıyla birlikte kentsel alanlarda afetlerin etkileri artmaktadır. Afetler arasındaki etkileşimlere bağlı olarak tetikleyici tehlike ve risklerin ortaya çıkmasıyla bu durumun etkisi daha da belirginleşmektedir. Afetlerin birbirini tetiklemesi, bir afetin başka bir afetin oluşumunu tetiklemesi veya sıklığını ve büyüklüğünü değiştirmesi olarak tanımlanabilir. Geleneksel afet yönetimi yaklaşımları bu karmaşık etki ağının açıklanmasında yetersiz kalmaktadır. Büyük veri; yüksek hacimli, hızlı ve çeşitli şekillerde üretilen uydu görüntüleri, meteorolojik veriler, sensör ağları, mobil veriler ve sosyal medya platformlarından elde edilen çok kaynaklı veri setlerini kapsayan bilgi ekosistemini ve bileşenlerini ifade eder. Bu verilerin anlamlı hale getirilmesi, bütüncül bir entegre sisteme dahil edilerek çoklu afet risk değerlendirme kapsamında zamansal ve mekânsal değişkenliklerinin büyük veri değerlendirme yaklaşımı bünyesinde yapılmasını gerekli kılmaktadır. Büyük veri analitiği: veri toplama, ön işleme, özellik çıkarımı, modelleme ve doğrulama aşamalarından oluşmaktadır. Bu kapsamda Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) ile entegrasyonu, makine öğrenmesi algoritmaları, zaman serileri ve olasılıksal modelleme teknikleriyle birlikte kullanımı sayesinde gerçekleştirilebilir. Doğrusal olmayan ilişkileri ortaya koyan algoritmalar, birbirini tetikleyen afet, tehlike ve risklerin modellenmesinde önemli katkılar sağlamaktadır. Sonuç olarak, çoklu afet risk değerlendirme, geleneksel afet risk değerlendirme yaklaşımlarından büyük ölçüde farklılaşarak dinamik ve çoklu veri temelli karar destek sistemlerine doğru evrilmektedir. Büyük veri analitiği bu değişimin en önemli bileşenlerinden biri olacaktır. Bu nedenle bu çalışmada büyük veri ve çoklu afet risk değerlendirme yaklaşımının bileşenlerinden bahsedilerek, çoklu afet risk yönetimindeki katkıları ele alınmıştır.

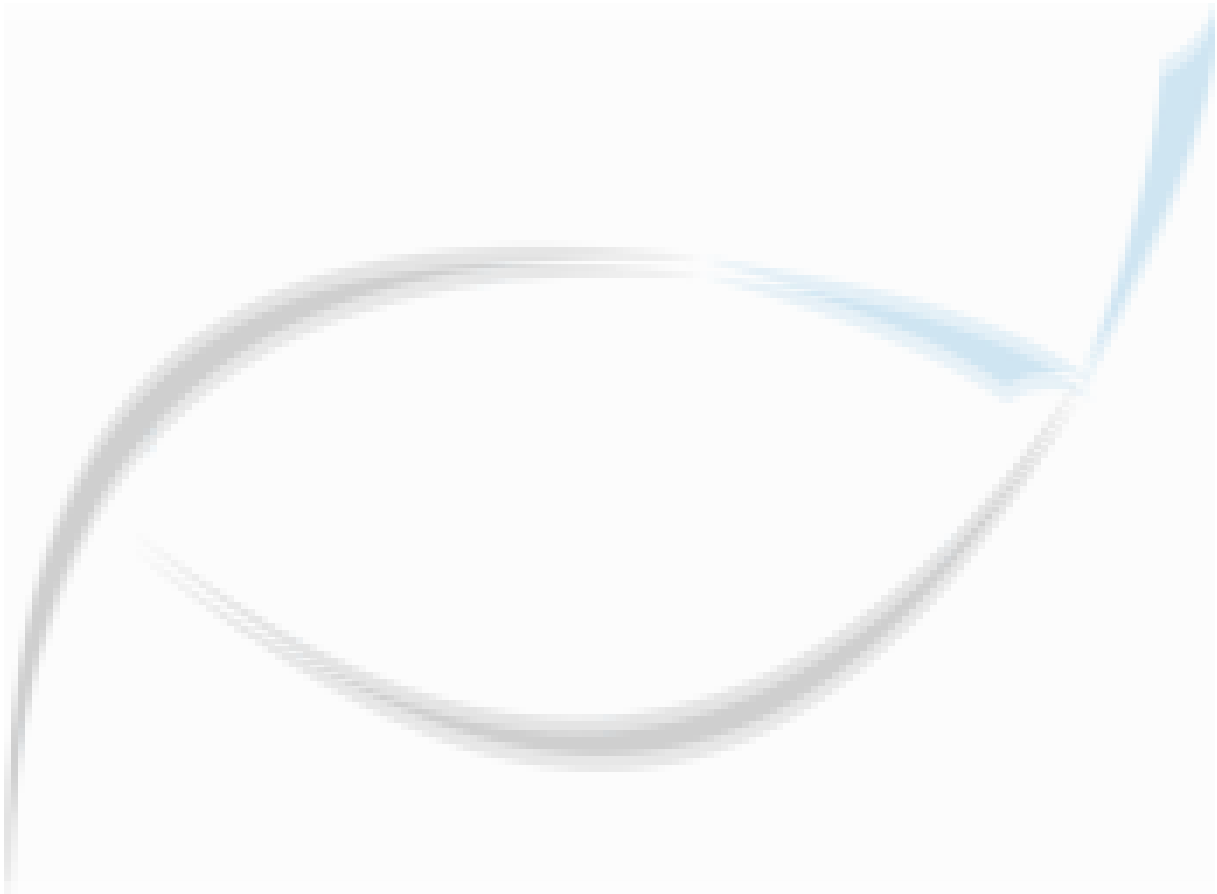
Anahtar Kelimeler: Çoklu Afet, Risk, Coğrafi Bilgi Sistemleri, Büyük Veri, Analiz

Big Data Analytics in Multiple Disaster Risk Assessment

Abstract: With climate change, urbanisation, and the rapid increase in the human population, the impact of disasters in urban areas is increasing. This is further highlighted by the emergence of triggering hazards and risks due to the interactions between disasters. Disaster triggering can be defined as one disaster triggering the occurrence of another, or changing its frequency and magnitude. Traditional disaster management approaches are insufficient in explaining this complex network of effects. Big data refers to the information ecosystem and its components, encompassing multi-source datasets obtained from satellite imagery, meteorological data, sensor networks, mobile data, and social media platforms, which are generated in high volume, rapidly, and in various forms. Making this data meaningful requires integrating it into a holistic integrated system and performing temporal and spatial variability assessments within the framework of a big data evaluation approach for multiple disaster risk assessments. Big data analytics consists of data collection, preprocessing, feature extraction, modelling, and validation stages. Integration with Geographic Information Systems (GIS), machine learning algorithms, time series, and probabilistic modelling techniques can be used in conjunction with this.

Algorithms that reveal nonlinear relationships make significant contributions to modelling interconnected disasters, hazards, and risks. Consequently, multi-disaster risk assessment is evolving significantly from traditional disaster risk assessment approaches towards dynamic and multi-data-based decision support systems. Big data analytics will be one of the most important components of this change. Therefore, this study discusses the components of big data and the multi-disaster risk assessment approach, and their contributions to multi-disaster risk management.

Keywords: Multiple Disasters, Risk, Geographic Information Systems, Big Data, Analytics

Makale id= 55

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0009-0000-7408-5148

| 148

Kriz İletişim Çerçevesinde: Depremzedelere Teslim Edilen Toki Konutlarının Sözcü ve Sabah Gazetesine Yansıma Biçimleri

Araştırmacı Zafer Altuntaş¹
¹Selçuk Üniversitesi

Özet: Kriz, bir mekanizmanın mevcut işleyişini ve geleceğini etkileyen, beklenmedik bir anda ortaya çıkan ve çoğu zaman müdahalede geç kalınan olumsuz durumlardır. Günümüzde sosyo-ekonomik gelişmeler ve küresel riskler nedeniyle kriz türleri çeşitlenmiş; afetler ve iklim değişikliği gibi olaylar geniş kitleleri etkileyen küresel krizlere dönüşmüştür. Bu çalışmada, 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş merkezli ve 11 ili etkileyen depremin ardından yürütülen konut süreci, kriz iletişimi çerçevesinde ele alınmaktadır. Özellikle acil müdahale ve sonrasında konut sahipliği sürecinde yaşanan koordinasyon ve iletişim sorunları incelenmektedir. Çalışmada, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ) tarafından 455 bin hak sahibine yönelik konut teslim sürecinin medyaya yansıma biçimi analiz edilmektedir. Bu kapsamda Sabah ve Sözcü gazetelerinde yer alan haberler başlık, spot ve içerik düzeyinde incelenmesi hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kriz, Kriz İletişimi, Risk İletişimi, Kriz Yönetimi Koordinasyon, Toki

Makale id= 49

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0009-0006-8817-5498

| 149

Serdivan'da Kentleşme Baskısındaki Kırsal Alanların Dönüşümünün Mekana Yansıması**Araştırmacı Ali Mert Gür¹**
¹Sakarya Üniversitesi

Özet: Serdivan, Sakarya ilinin merkez ilçelerinden biridir ve 2025 yılı itibarıyla 168.855 nüfusa sahiptir. Son yıllarda hızla artan nüfus ve genişleyen yerleşim alanları, ilçenin kırsal bölgelerinde belirgin bir dönüşüm sürecini beraberinde getirmiştir. Kentsel saçaklanma olarak tanımlanan bu süreç, kırsal dokunun mekânsal ve işlevsel kimliğini değiştiren dinamik bir yapıya sahiptir. Kentlerin yalnızca fiziksel olarak büyümediği, aynı zamanda ekonomik ve sosyal etkileriyle kırsal alanları bünyesine dahil ettiği görülmektedir. Bu genişleme sürecinde verimli tarım arazileri ve orman alanları yerleşim alanlarına dönüşmektedir. Bu çalışmanın amacı, Serdivan ilçesinin kırsal mahallelerinde şehirleşme baskısı sonucunda ortaya çıkan mekânsal değişimleri neden ve sonuç ilişkisi çerçevesinde incelemektir. Hızlı şehirleşme süreci; arazi kullanım değişimleri, yeni yerleşim alanlarının oluşumu, altyapı yatırımları ve ulaşım ağlarının genişlemesi gibi fiziksel etkiler yaratmakta, bununla birlikte sosyal yapının da dönüşmesine neden olmaktadır. Sürdürülebilir kalkınma ve çevresel denge açısından bu değişim sürecinin yerel ölçekte analiz edilmesi önem taşımaktadır. Serdivan'da hızlı nüfus artışı ve kentleşme süreci 1999 Marmara Depremi sonrasında başlamış, büyükşehir yasası ile birlikte ivme kazanmıştır. Süreç; yeni hastane ve eğitim kurumlarının açılması, üniversitenin varlığı ve villa tipi konut alanlarının gelişimi ile devam etmiştir. Özellikle Kazımpaşa, Kuruçeşme, Selahiye ve Aralık mahalleleri, yerleşim alanlarının en fazla genişlediği ve tarım arazisi kaybının yoğunlaştığı kırsal mahalleler olarak öne çıkmaktadır. Bu durum, kırsal alanların üretim odaklı yapısından rant temelli mekânsal kullanıma yöneldiğini göstermektedir. Aynı zamanda kırsal yaşam biçiminde de belirgin bir dönüşüm yaşanmaktadır. Çalışma kapsamında literatür incelemesi yapılmış, sahaya ait altlık haritalar ArcGIS Pro programı kullanılarak hazırlanmış ve saha çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Mekânsal değişimi ortaya koymak amacıyla amaca uygun tematik haritalar oluşturulmuş ve saha gözlemleri görsel verilerle desteklenmiştir.

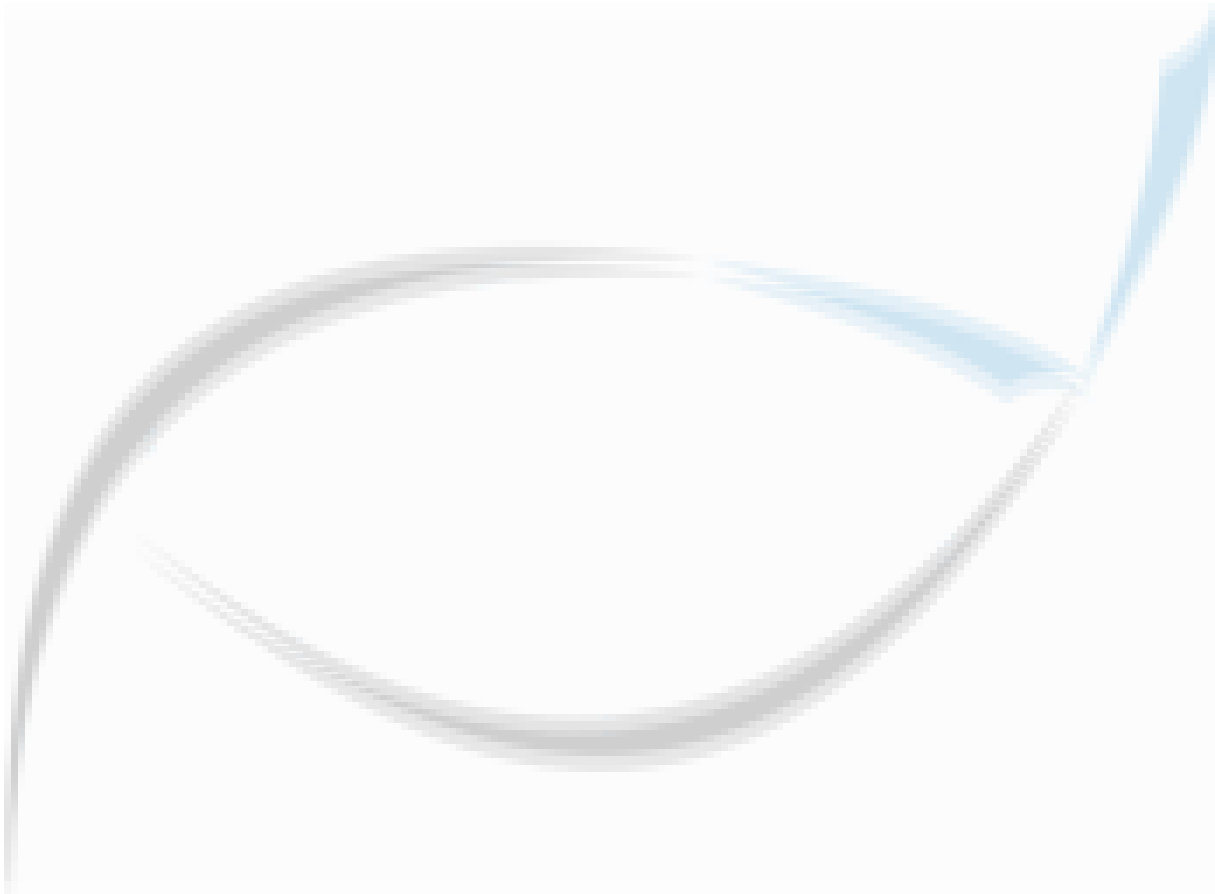
Anahtar Kelimeler: Serdivan, kentleşme, Kırsal Dönüşüm, Arazi Kullanımı, Mekansal Değişim

Reflection of the Transformation of Rural Areas Under the Pressure of Urbanization in Serdivan

Abstract: Serdivan is one of the central districts of Sakarya and had a population of 168,855 as of 2025. In recent years, rapid population growth and the expansion of residential areas have triggered a significant transformation process, particularly in its rural neighborhoods. This process, defined as urban sprawl, has reshaped the spatial and functional identity of rural landscapes. Cities expand not only physically but also economically and socially, incorporating surrounding rural areas into their sphere of influence. As a result, fertile agricultural lands and forest areas are increasingly being converted into residential uses. This study aims to examine the spatial changes occurring in the rural neighborhoods of Serdivan under urbanization pressure within a cause-and-effect framework. Rapid urbanization has led to land-use change, the emergence of new housing areas, infrastructure investments, and the expansion

of transportation networks. Alongside these physical transformations, significant changes have also occurred in the social structure. Analyzing this process at the local scale is essential for ensuring sustainable development and protecting environmental balance. Urban growth in Serdivan accelerated after the 1999 Marmara Earthquake and gained further momentum with the metropolitan municipality law. The establishment of new hospitals and educational institutions, the presence of the university, and the development of villa-type housing areas have reinforced this expansion. Rural neighborhoods such as Kazımpaşa, Kuruçeşme, Selahiye, and Aralık have experienced substantial residential growth and agricultural land loss. This transformation reflects a shift from production-oriented rural structures toward rent-driven spatial uses, accompanied by changes in the rural way of life. The study is based on a literature review, GIS-based base map production using ArcGIS Pro, thematic mapping, and field observations supported by visual documentation.

Keywords: Urbanization, Rural Transformation, Land Use, Spatial Change, Serdivan

Makale id= 72

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0009-0007-5164-7735

| 151

Sigortalı Araçlarda mini Onarımın Sağladığı Faydalar ve Geliştirmeler**Arş. Gör. Serpil Akyol Erden¹**¹İstanbul Kültür Üniversitesi

Özet: Otomobilin değerini korumak ve büyük onarımların önüne geçmek için zamanında yapılan mini onarım ve bakım hizmetleri büyük önem taşır. Mini onarım hizmetleri 1990’larda Avrupa’da lüks araçlar için geliştirilen bir sistem olup, 2000’li yıllarda Amerika’dan sonra Türkiye’de de yaygınlaşmıştır. Bu hizmetler; lokal boya, göçük düzeltme (PDR), tampon, far, ayna ve kapı kolu tamiri, cam çizik onarımı, jant düzeltme ve iç mekan mini onarımlarını kapsar. Sigortalı araç sahipleri, kasko kapsamında bu hizmetlerden ücretsiz ve öncelikli şekilde yararlanırken, sigorta şirketleri de maliyet tasarrufu, hızlı hasar yönetimi ve müşteri memnuniyeti gibi avantajlar elde eder. Servisler açısından ise düşük iş gücü maliyeti, çevre dostu uygulamalar ve potansiyel müşteri artışı anlamına gelir. Sigortalı için ise mini onarım, araç değer kaybını önleyen, aracın orijinalliğinin bozulmasına engel olan onarım hizmetleridir. Parça değişimine gerek bırakmaz. Bu da milli servetin korunmasını sağlar. Mini onarım hizmeti, birleşik kasko poliçesindeki hizmet paketlerinden biridir. Sigortalı için ücretsiz olan bu hizmet mini onarım firmaları tarafından sigorta şirketine police başı veya beher hizmet için belirlenen maliyet limitli verilmektedir. Günümüz maliyet artışları verilen hizmetin istenen kalitede ve hızda yapılabilmesi adına hizmet başına limitli uygulanmanın tercih edilmesi önerilmektedir. Bu müşteri memnuniyetini maksimize ederken, hizmeti veren servislerin de maliyetlerini karşılarken kar etmelerini de sağlayacaktır. Sigorta şirketi için limitli fiyatlama ile police bazlı fiyatlama %15-20 oranında artı bir bütçe anlamına gelmekle beraber sigortalı memnuniyetinin, sigorta şirketine olan sadakatin yaratacağı artı değer daha büyük olacaktır. Bu hizmet pakedinin ayrıca günün koşullarına ve sigortalı ihtiyaçlarına göre geliştirmelerle zenginleştirilmesi sağladığı faydayı pekiştirecektir.

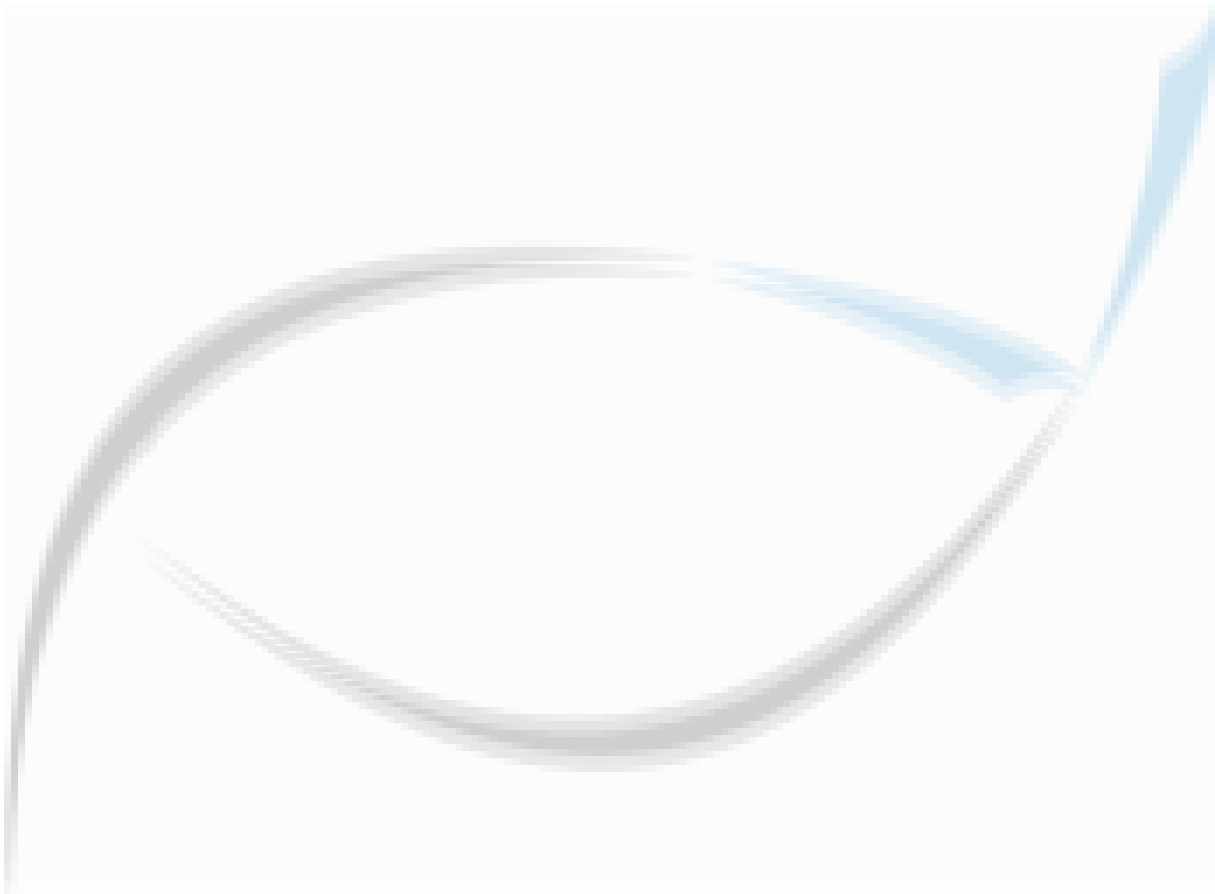
Anahtar Kelimeler: Sigortalı Araçlar, Mini Onarım, Kasko Sigortası Araç Değer Koruma, Mini Hasar Onarım

Benefits and Improvements of minor Repairs On Insured Vehicles

Abstract: Timely minor repairs and maintenance services are crucial for preserving the value of a vehicle and preventing major repairs. Mini repair services, a system developed in Europe in the 1990s for luxury vehicles, became widespread in Turkey after America in the 2000s. These services include local paint repair, dent repair (PDR), bumper, headlight, mirror and door handle repair, glass scratch repair, rim repair, and interior minor repairs. Insured vehicle owners benefit from these services free of charge and on a priority basis under their comprehensive insurance policy, while insurance companies gain advantages such as cost savings, faster claims management, and increased customer satisfaction. For service providers, it means lower labor costs, environmentally friendly practices, and increased potential customers. For the insured, mini repairs prevent depreciation of the vehicle and preserve its originality. They eliminate the need for parts replacement, thus protecting national assets. Mini repair service is one of the service packages included in a combined comprehensive insurance policy. This service, which is free for the insured, is provided by mini-repair companies to the insurance company with a cost limit per policy or per service. Given today's rising costs, it is recommended to apply a per-

service limit to ensure the service is delivered at the desired quality and speed. This maximizes customer satisfaction while allowing service providers to cover their costs and make a profit. For the insurance company, this limited pricing, compared to policy-based pricing, translates to a 15-20% increase in budget, while the added value created by insured satisfaction and loyalty to the insurance company will be even greater. Furthermore, enriching this service package with improvements based on current conditions and insured needs will reinforce its benefits.

Keywords: Insured Vehicles, Minor Repairs, Comprehensive Insurance, Vehicle Value Protection, Minor Damage Repair.

Makale id= 71

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0009-0007-5164-7735

| 153

Uzun Süreli Bakım Sigortası ve Yaşlılık Dönemi**Arş. Gör. Serpil Akyol Erden¹**¹Istanbul Kültür Üniversitesi

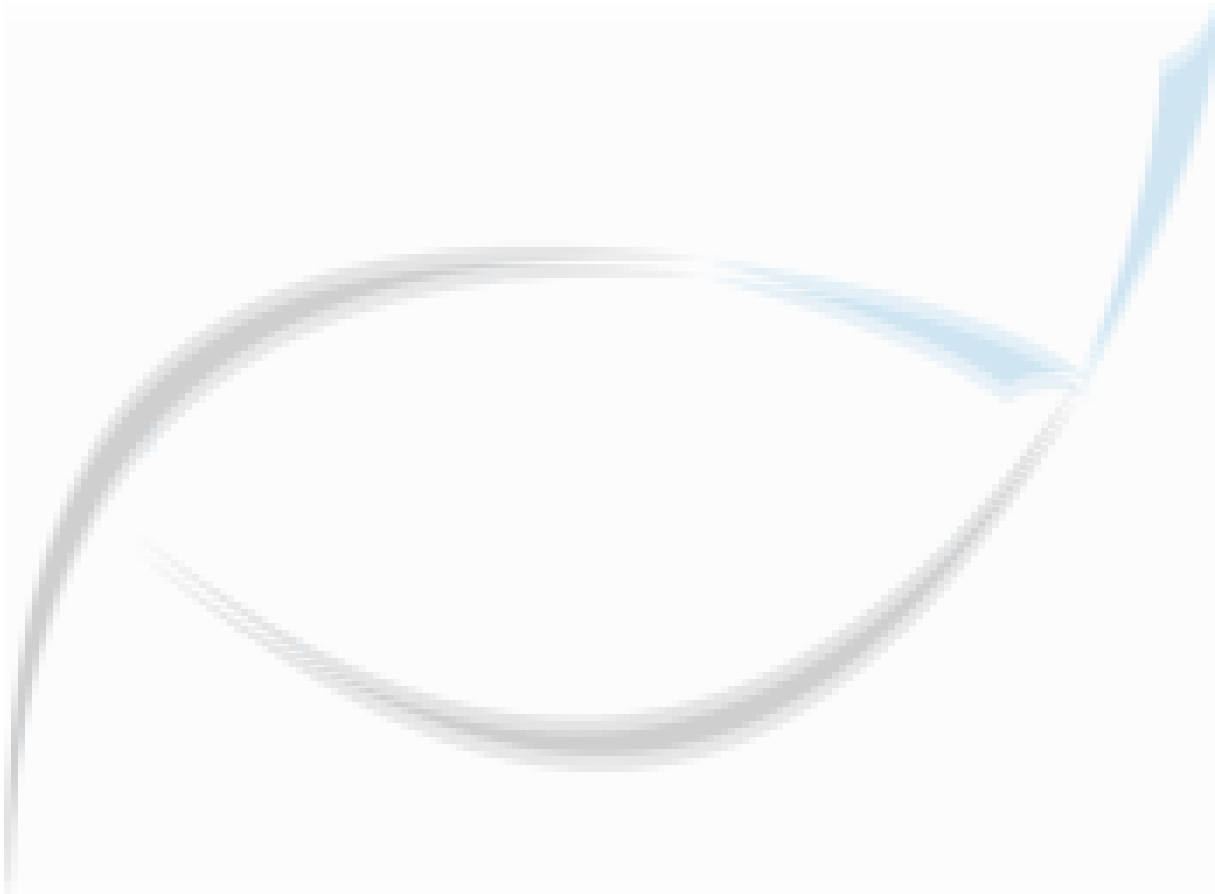
Özet: Teknolojik gelişim, yaşam koşullarının iyileşmesi ve modern tıbbın katkısı yaşam süresini uzatmıştır. Uzayan yaşam süresi ek maliyelere ve destek hizmetlerine ihtiyaç yaratmaktadır. Ülkemizde 65 yaş ve üzeri nüfus, 2024 verilerine göre 9 milyonu aşmakta ve bu sayı toplam nüfusun %10,6'sını oluşturmaktadır. Uzayan yaşam süresi ile beraber alzheimer ve demans türleri, kalp-damar hastalıkları, diyabet, kanser türleri, osteoporoz ve eklem hastalıkları, kronik solunum hastalıkları gibi kronik hastalıkların görülme sıklığı artmıştır. Özellikle alzheimer ve demans türleri kişinin destek alarak yaşamasını zorunlu kılmaktadır. Türkiye Alzheimer Derneği verilerine göre ülkemizde yaklaşık 600.000 Alzheimer hastası bulunmakta, bu bireylerin 65 yaş üstü nüfusun %5-6'sını oluşturduğunu, 80-85 yaş üzerindeki grupta ise bu oran % 30'lara çıkmaktadır. Türkiyedeki yaşlı nüfusun sadece %3,8'i yalnız eşyle, %17,0'ı çocuk ve torun ile, %13,1'i eş ve çocuklarla yaşamaktadır. Dolayısıyla yaşlı nüfus için profesyonel destek ihtiyaç haline gelmiştir. Özellikle büyük şehirlerde aileler profesyonel yardımcı desteği almaya başlamış olmakla beraber bu destek profesyonel bir düzen kurulmadığı için, kesintili ve güvenilirliği düşüktür. Türkiye için çözüm; gelişmiş ülkelerdeki gibi uzun süreli bakım sigortasıdır. Bu sigorta yaşlılık döneminde artış gösteren sağlık giderleri, medical destek kadar giyinme, yıkanma, yemek yeme tuvalet kullanımı gibi günlük yaşam aktiviteleri için destek gerek bilişsel rahatsızlığı olmayan gerek demans veya Alzheimer gibi bilişsel rahatsızlıkları olan yaşlı nüfusa güvenilir ve sürdürülebilir bir çözüm olacaktır. Bu çözüm devletin sosyal yardım bütçesindeki yükü azaltırken aile bütçesindeki dengeyi de koruyacak riski toplumsal havuza yayacaktır. Türkiye'de sosyal yardım bütçesi'nin %45-%50'si yaşlı nüfusa ayrılmaktadır. Bahsi geçen artı hizmetler bu oranın artmasına sebep olacağı için uzun süreli bakım sigortasının hayata geçirilmesi Türkiye için bir gerekliliktir. Uygulama devlet ve özel sektör ortaklığı ile hayata geçirilir ise sürdürülebilir bir uygulama olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sigorta, Yaşlılık, Uzun Süreli Bakım, Sağlık Sigortası**Long Term Care Insurance and Old Age**

Abstract: Technological advancements, improved living conditions, and the contribution of modern medicine have extended life expectancy. This increased life expectancy creates a need for additional costs and support services. In our country, the population aged 65 and over exceeds 9 million according to 2024 data, constituting 10.6% of the total population. With increased life expectancy, the incidence of chronic diseases such as Alzheimer's and dementia, cardiovascular diseases, diabetes, various types of cancer, osteoporosis and joint diseases, and chronic respiratory diseases has increased. Alzheimer's and dementia, in particular, necessitate individuals receiving support to live. According to the Turkish Alzheimer's Association, there are approximately 600,000 Alzheimer's patients in Turkey. These individuals constitute 5-6% of the population over 65, and this rate rises to 30% in the 80-85 age group. Only 3.8% of the elderly population in Türkiye lives alone with their spouse, 17.0% with children and grandchildren, and 13.1% with spouses and children. Therefore, professional support has become a necessity for the elderly population. While families, especially in large cities, have begun to receive

professional help, this support is intermittent and unreliable due to the lack of a professional system. The solution for Turkey is long-term care insurance, similar to that in developed countries. This insurance would provide a reliable and sustainable solution for the elderly population, both those without cognitive impairment and those with cognitive impairments such as dementia or Alzheimer's, by addressing the increasing healthcare costs and medical support in old age, as well as support for daily living activities such as dressing, bathing, eating, and using the toilet. This solution would reduce the burden on the state's social assistance budget while maintaining family budget balance and spreading the risk across the social pool. In Turkey, 45-50% of the social welfare budget is allocated to the elderly population. Since the aforementioned additional services will cause this percentage to increase, implementing long-term care insurance is a necessity for Turkey. If implemented through a partnership between the state and the private sector, it will be a sustainable practice.

Keywords: Insurance, Old Age, Long-Term Care, Health Insurance

Makale id= 45

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0009-0001-7845-7786

| 155

19. Yüzyılda Amasya’da Doğal Afetler: Tarihsel Bir Değerlendirme**Araştırmacı Yusuf Taha Çınarcı¹**¹Amasya Üniversitesi

Özet: 19.yüzyıl, Osmanlı Devleti açısından yalnızca siyasal ve idari dönüşümlerin değil, aynı zamanda modernleşme arayışlarının belirginleştiği bir reformlar çağıdır. Devletin geniş sınırları içinde yer alan her coğrafi bölge gibi, afet riski taşıyan alanlar da bu dönüşüm sürecinin doğal bir parçası hâline gelmiştir. Yakınçağ döneminde Osmanlı yönetiminin afetlere karşı daha bilinçli ve sistematik bir yaklaşım geliştirdiği; kroki haritası faaliyetleri, iskân politikalarında arazi uygunluğuna dikkat edilmesi ve riskli bölgelerin tespiti gibi uygulamalarda açıkça görülmektedir. Amasya ili, Eskiçağ’dan günümüze uzanan süreçte belirgin bir afet coğrafyasının izlerini taşımaktadır. Kuzey Anadolu Fay Hattı üzerinde yer alması, kentin vadi tabanına kurulmuş olması, dağlık kütlelerin şehirle bütünleşmesi, Yeşilirmak’ın kenti ikiye ayırması ve yedi çayın varlığı; sulak arazi şartları ile bölgeyi hem tarımsal açıdan verimli kılmakta hem de çeşitli doğal afetlere açık hâle getirmektedir. Eskiçağ’da vadi içinde yer almak güvenlik unsuru olarak değerlendirilmiş olsa da kayalık yamaçların yerleşimle iç içe geçmesi, kaya düşmesi gibi tehlikeleri beraberinde getirmiş; böylece insan topluluklarının doğayla kurduğu ilişki, aynı zamanda afetlerle kurduğu zorunlu bir uyum sürecine dönüşmüştür. Bu nedenle Amasya’nın afet coğrafyasını yalnızca fiziki koşullar üzerinden değil, insanın doğayla kurduğu tarihsel tecrübe bağlamında ele almak önemlidir. 19. yüzyılda, doğal afetlerin Amasya’nın toplumsal, ekonomik ve mekânsal dokusu üzerindeki belirleyici etkisi bu çalışmanın merkezî inceleme alanını oluşturmaktadır. Kentin oluşun alt yapısı, biriken afet deneyimi ve buna bağlı olarak şekillenen kolektif hafızası, tarihsel süreklilik ve değişim ekseninde bütüncül bir perspektifle ele alınacaktır.

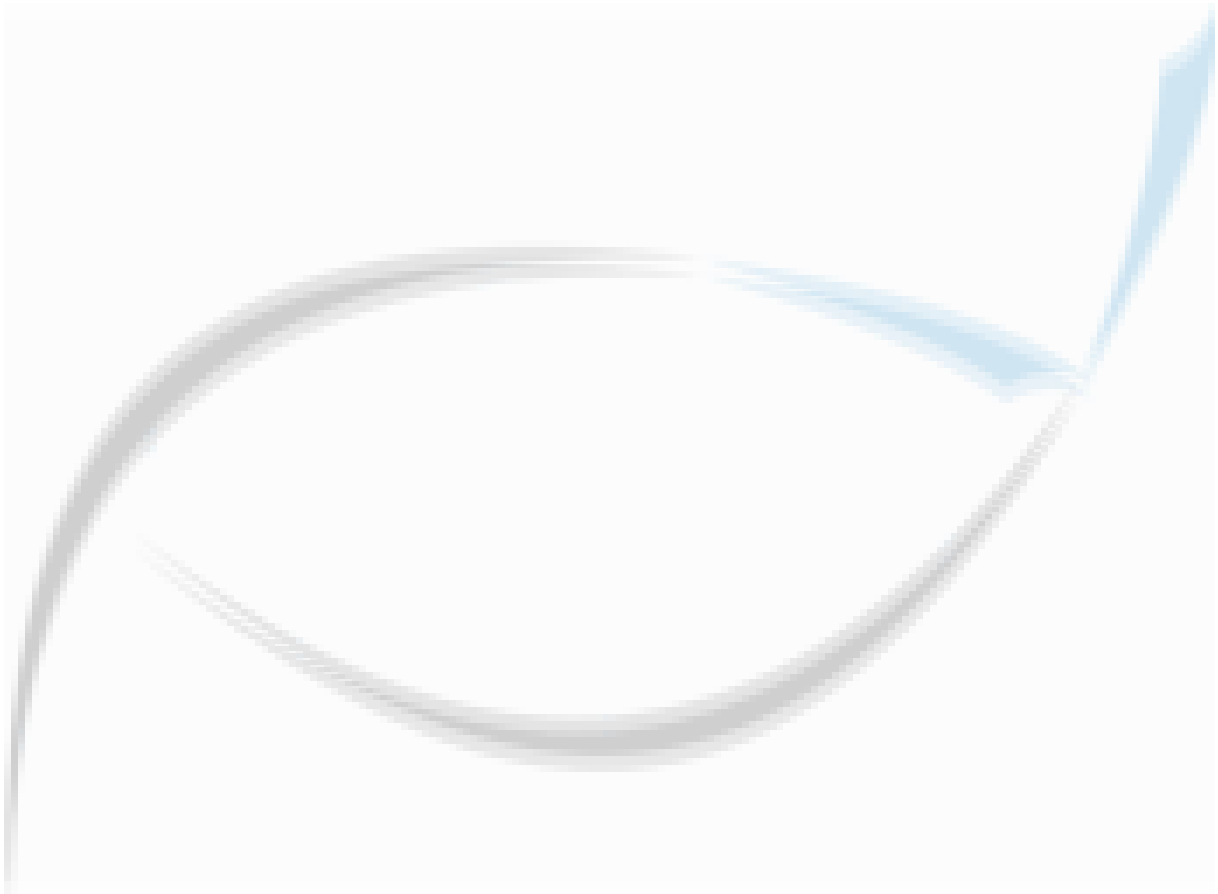
Anahtar Kelimeler: Amasya, Doğal Afetler.

Natural Disasters in Amasya in the 19th Century: A Historical Assessment

Abstract: The 19th century was an era of reforms for the Ottoman Empire, marked not only by political and administrative transformations but also by a distinct pursuit of modernization. Like every geographical region within the empire's vast borders, areas prone to natural disasters became a natural part of this transformation process. It is clear that the Ottoman administration developed a more conscious and systematic approach to disasters in the modern era, as evidenced by practices such as surveying, paying attention to land suitability in settlement policies, and identifying risk areas. The province of Amasya bears the traces of a distinct disaster geography throughout the process stretching from ancient times to the present day. Its location on the North Anatolian Fault Line, the city's establishment in a valley basin, the integration of mountainous masses with the city, the division of the city by the Yeşilirmak River, and the presence of seven streams; the wet land conditions make the region both agriculturally fertile and vulnerable to various natural disasters. Although being located within the valley was considered a security factor in ancient times, the rocky slopes intertwined with the settlement brought with them dangers such as rockfalls; thus, the relationship that human communities established with nature also turned into a necessary process of adaptation to disasters. Therefore, it is important to examine Amasya's disaster geography not only in terms of physical conditions but also in the context of

humanity's historical experience with nature. In the 19th century, the decisive impact of natural disasters on Amasya's social, economic, and spatial fabric forms the central focus of this study. The city's infrastructure, accumulated disaster experience, and the collective memory shaped by it will be examined from a holistic perspective, focusing on historical continuity and change.

Keywords: Amasya, Natural Disasters.

Makale id= 51

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0003-3684-3707

| 157

Bizans İstanbul’unda Veba Salgınları

Araştırmacı Dilara Delen¹

¹Diş Sağlığı Müzesi

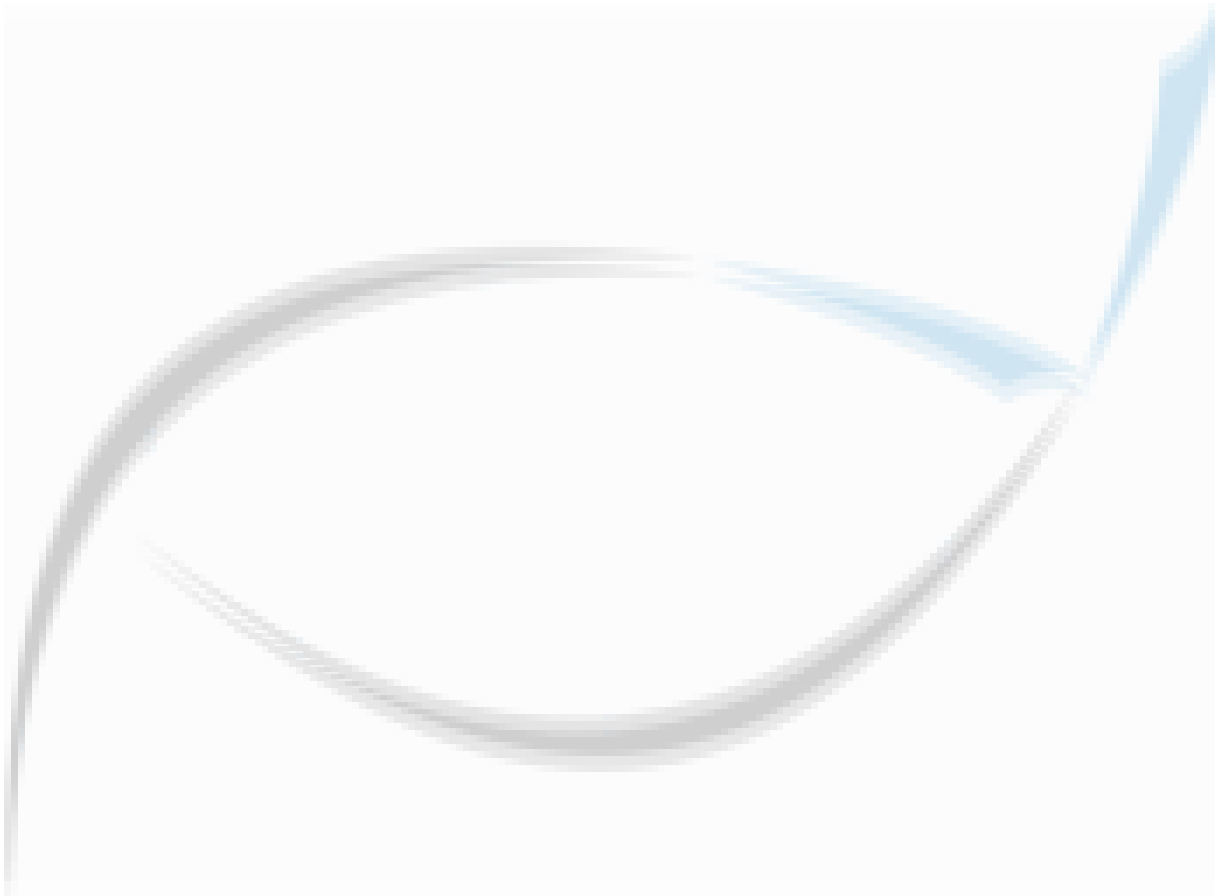
Özet: İstanbul, tarih boyunca doğal ve toplumsal felaketlerin yoğun biçimde yaşandığı şehirlerin başında gelmektedir. Depremler, büyük yangınlar, kıtlık ve kuraklık dönemleri ile birlikte salgın hastalıklar, kentin tarihsel gelişimini belirleyen başlıca etkenler arasında yer almıştır. Bu bağlamda veba salgınları, Bizans döneminde başkent Konstantinopolis üzerinde derin izler bırakmış, nüfus yapısını ve kent yaşamını ciddi biçimde etkilemiştir. Bizans dönemine ait kronikler, İstanbul’da farklı yüzyıllarda ortaya çıkan veba salgınlarını ayrıntılı biçimde kaydetmektedir. Bu metinlerde salgınların köken bölgeleri, başkente ulaşma güzergâhları, kent içindeki yayılma biçimleri ve salgınların ne kadar sürdüğü hakkında önemli veriler bulunmaktadır. Ayrıca kronikler, vebanın yol açtığı can kayıplarını, defin sorunlarını ve kamusal düzenin bozulmasını da gözler önüne sermektedir. Bu anlatılar, salgınların yalnızca sağlık alanında değil, sosyal ve idarî yapılar üzerinde de yıkıcı sonuçlar doğurduğunu ortaya koymaktadır. Bu bildiri, VI. yüzyıldan X. yüzyıla kadar uzanan süreçte İstanbul ve çevresinde etkili olan veba salgınlarını incelemektedir. Bizans tarihçilerinin aktardığı bilgiler doğrultusunda, salgınların kent üzerindeki etkileri ve Bizans yönetiminin bu krizlere karşı geliştirdiği idarî, toplumsal ve dini uygulamalar ele alınmaktadır. Böylece veba salgınlarının Bizans İstanbul’u tarihinde nasıl bir dönüşüm yarattığı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bizans İstanbul’u, Veba Salgınları, Konstantinopolis, Salgın Hastalıklar, Bizans Tarihi, Kent Tarihi, Toplumsal Krizler, İdari Önlemler

Plague Epidemics in Byzantine Istanbul

Abstract: Istanbul has been one of the cities where natural and social disasters have been experienced most intensely throughout history. Earthquakes, major fires, periods of famine and drought, as well as epidemic diseases, have been among the main factors shaping the city’s historical development. In this context, plague outbreaks left deep marks on Constantinople, the capital during the Byzantine period, seriously affecting its demographic structure and urban life. Byzantine chronicles record in detail the plague outbreaks that emerged in Istanbul in different centuries. These texts provide important information about the regions where the epidemics originated, the routes by which they reached the capital, the patterns of their spread within the city, and their duration. Moreover, the chronicles reveal the loss of life caused by the plague, problems related to burial, and the disruption of public order. Such accounts demonstrate that epidemics had devastating consequences not only in the field of public health but also on social and administrative structures. This paper examines the plague outbreaks that affected Istanbul and its surroundings from the sixth to the tenth centuries. Based on the information transmitted by Byzantine historians, it discusses the impact of these epidemics on the city and the administrative, social, and religious measures developed by the Byzantine authorities in response to these crises. In this way, the study evaluates the kind of transformation that plague outbreaks brought about in the history of Byzantine Istanbul.

Keywords: Byzantine Istanbul, Plague Epidemics, Constantinople, Epidemic Diseases, Byzantine History, Urban History, Social Crises, Administrative Measures

Makale id= 24

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000- 0002-9970-4897

| 159

I. Muâviye'nin Hucr B. Adîy'i İdam Ettirmesi Olayı Etrafında Yaşanan Tartışmalar**Dr. Öğretim Üyesi Abdülbaki Bozkurt¹**¹Mardin Artuklu Üniversitesi

Özet: Emevi iktidarının kurucusu ve aynı zamanda İslam tarihinde en çok tartışılan şahsiyetlerden biri olan I. Muaviye'nin, iktidarını sağlamlaştırmak adına bazı suikastlar yaptığı iddia edilmektedir. Bunlardan birinin Hucr b. Adîyy suikastı olduğu ileri sürülmektedir. Hucr. b. Adîyy, İslam öncesi ve sonrası saygın biri olarak kabul edilen, kabilesi adına bir heyetle birlikte Hz. peygambere gelip biat eden lider şahsiyetlerden biriydi. Her ne kadar Hz. Ömer döneminde Kadisiye savaşına katılmış, sahâbî biyografilerinde de ismi anılmışsa da sahâbî olmadığı ileri sürülmüştür. Bununla birlikte İbn Sa'ad onu Kûfe halkından ilk tabiî tabakasında zikretmekte, Halife b. Hayyat, İbn ebi Hatim ve Buhari de onun tabiinden olduğunu ifade etmektedir. Çevresinin geniş olduğu ifade edilen Hucr'un peygamberden herhangi bir rivayette bulunmamış olması tabiinden olma ihtimalini güçlendirmektedir. Hucr, Hz. Ali'nin önemli komutanlarından biri olarak Cemel ve Siffin savaşlarında yer almıştır. Hz. Ali'nin şehit edilmesinden sonra Kûfe'ye yerleşen Hucr, Hz. Hasan'ın Muaviye ile yapmış olduğu halifeliği devretme anlaşmasından hoşlanmamış olmasına rağmen Hz. Ali'ye olan sadakatinden taviz vermemiştir. Muaviye döneminin ilk Kûfe valilerinden Muğire b. Şu'be ile başlayan yeni halifeye karşı olan itirazları, Muğire'den sonra görevlendirilen Ziyad b. Ebîh zamanında da sürmüş ve şiddetli bir muhalefete dönüşmüştür. Geçmişte birlikte Hz. Ali için çalışmış olmalarına rağmen Ziyad, Muaviye'den aldığı güçle Hucr ve arkadaşlarını yakalamış ve Muaviye'ye göndererek idam edilmelerini sağlamıştır. Hz. Ayşe bu olaydan dolayı Muaviye'yi azarlamış, Muaviye de bu olaydan pişmanlık duyduğu söylenmiştir. Bildirinin önemi, tarihe Sünnî-Şii ayırımının derinleştirmesine katkı sunduğu değerlendirilen bu hadisenin, fazla müdahil olmadan objektif bir biçimde ortaya konulmasını sağlamaktan gelmektedir. Bunu gerçekleştirmek amacıyla ilk dönem klasik İslam tarihi kaynaklarından faydalanılacak, değerlendirmeler de olayın sonuçlarının ortaya çıkmasından sonra kaleme alınan farklı kaynaklardan yapılacaktır. Konunun hassasiyeti doğrultusunda yazar olarak sonuç kısmında görüş bildirilecektir.

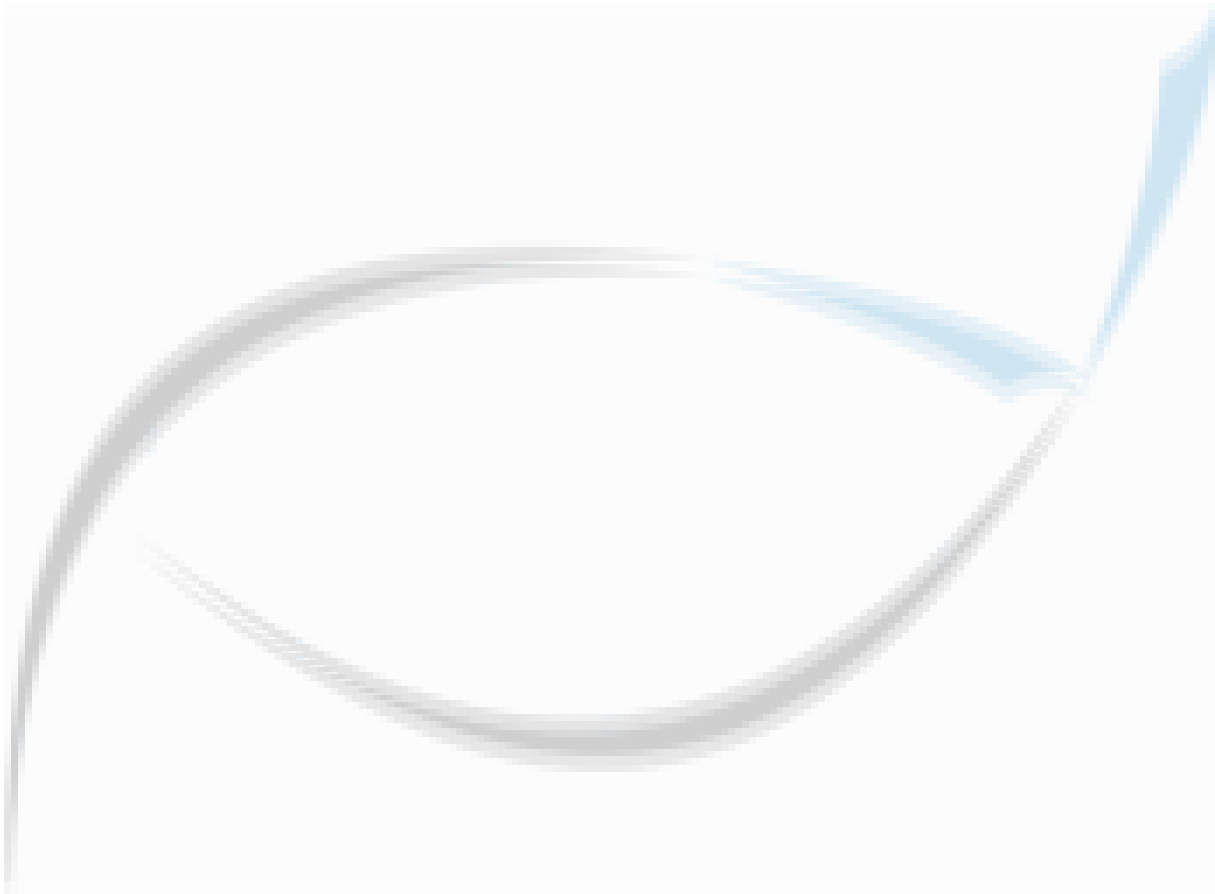
Anahtar Kelimeler: İslam Tarihi, Muaviye, Hucr B. Adîyy, Suikast, Şiilik-Sünnilik

Controversies Surrounding The Execution Of Hucr B. Adîy By Mu'awiya I

Abstract: It is claimed that Muawiya I, the founder of the Umayyad dynasty and one of the most controversial figures in Islamic history, carried out several assassinations to consolidate his power. One of these is alleged to be the assassination of Hujr ibn Adîyy. Hujr ibn Adîyy was considered a respected figure both before and after Islam, a leader who, along with a delegation from his tribe, came to pledge allegiance to the Prophet Muhammad. Although he participated in the Battle of Qadisiyah during the reign of Umar and his name is mentioned in biographies of the Companions, it has been argued that he was not a Companion. However, Ibn Sa'ad mentions him as one of the first generation of Tabi'in from Kufa, and Khalifa ibn Hayyat, Ibn Abi Hatim, and Bukhari also state that he was a Tabi'in. The fact that Hujr, who is said to have had a wide circle of acquaintances, did not narrate any traditions from the Prophet strengthens the possibility of him being a Tabi'in. Hujr was one of Ali's important commanders and participated in the Battles of Jamal and Siffin. After Ali's martyrdom, Hujr settled in Kufa. Although

he disliked the agreement between Hasan and Muawiya regarding the transfer of the caliphate, he remained loyal to Ali. His opposition to the new caliph, which began with Mughira ibn Shu'ba, one of the first governors of Kufa during Muawiya's reign, continued under Ziyad ibn Abih, who succeeded him, and intensified into fierce opposition. Despite having worked together for Ali in the past, Ziyad, empowered by Muawiya, captured Hujr and his companions and sent them to Muawiya for execution. Aisha rebuked Muawiya for this event, and it is said that Muawiya later regretted it. The importance of this statement lies in presenting this incident, which is considered to have deepened the Sunni-Shia divide in history, objectively and without excessive interference. To accomplish this, early classical Islamic historical sources will be utilized, and assessments will be made from various sources written after the consequences of the event became apparent. Given the sensitivity of the subject, the author will express their views in the conclusion.

Keywords: Islamic History, Muawiya, Hujr İbn Adiyy, Assassination, Shia-Sunni Islam

Makale id= 84

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-7554-4788

| 161

Osmanlı Toplumunda Bir Asayiş Problemi: Gürültü (19. Yüzyıl Sonlarından 20. Yüzyıl Başlarına)**Dr. Öğretim Üyesi Nevim Tüzün¹**¹Ardahan Üniversitesi

Özet: Genel anlamda istenmeyen, düzensiz ve rahatsız edici sesler bütününe ifade eden gürültü; psikolojik olarak insan hayatını olumsuz etkileyen bir faktördür. Tarihsel süreç içerisinde toplumları da olumsuz etkileyen gürültü, kimi zaman bir asayiş problemine dönüşmüştür. Söz konusu bu durumun Osmanlı toplumunda da görüldüğünü söylemek mümkündür. Bu çalışmada da;19. yüzyıl sonlarından 20. yüzyıl başlarına kadar geçen süreçte Osmanlı toplumunda yaşanan gürültü problemi incelenmiştir. Mezkûr problem, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi'nde yer alan belgeler ışığında ele alınmıştır. Araştırma sonucunda ulaşılan veriler bize, bahsi geçen dönemde meydana gelen gürültünün ağırlıklı olarak sarhoş kişilerden kaynaklandığını göstermektedir. Çoğunluğu Gayrimüslimlerden oluşan bu kişilerin, özellikle geceleri sokaklarda nara atarak çevreyi rahatsız ettikleri tespit edilmiştir. Bununla birlikte bazı polislerin de sarhoş şekilde halkı rahatsız ettikleri ve bu nedenle görevlerinden ihraç edildikleri görülmektedir. Yine sarhoş kişilerin vapurlara bindiği, hatta camii cemaatini dahi gürültü yaparak rahatsız ettikleri tespit edilmektedir. Öte yandan arşiv belgelerinden Müslümanların bayram, Gayrimüslimlerin ise yortu gibi kutsal günlerde gürültü yapmalarından dolayı uyarıldıkları anlaşılmaktadır. Buna ilaveten devlet idarecileri tarafından halka, türbe ziyareti ve cenaze törenlerinde gürültü yapılmaması yönünde uyarıların yapıldığına da şahit olmaktadır. Arşiv belgelerinden halkın meydana gelen gürültüden rahatsız olduğu ve şikâyetle bulunduğu, yapılan şikâyetler neticesinde polislerin olaylara müdahale ettikleri görülmektedir. Gürültü yaparak asayiş bozan bu kişilere duruma göre; para ve hapis cezası verilmiştir. Son söz olarak gürültü yapan kişilere verilen cezalara bakıldığında; klasik dönem Osmanlı toplumunda gürültü yaparak halkı rahatsız eden kişilere; mahalleden ihraç, falaka, hapis ve nakdi para cezası uygulanırken, incelenen dönemde çıkarılan kanunnamelerin de etkisi ile gürültünün bir kabahat suçu olarak görüldüğü ve bu bağlamda verilen cezaların hafiflediği anlaşılmaktadır.

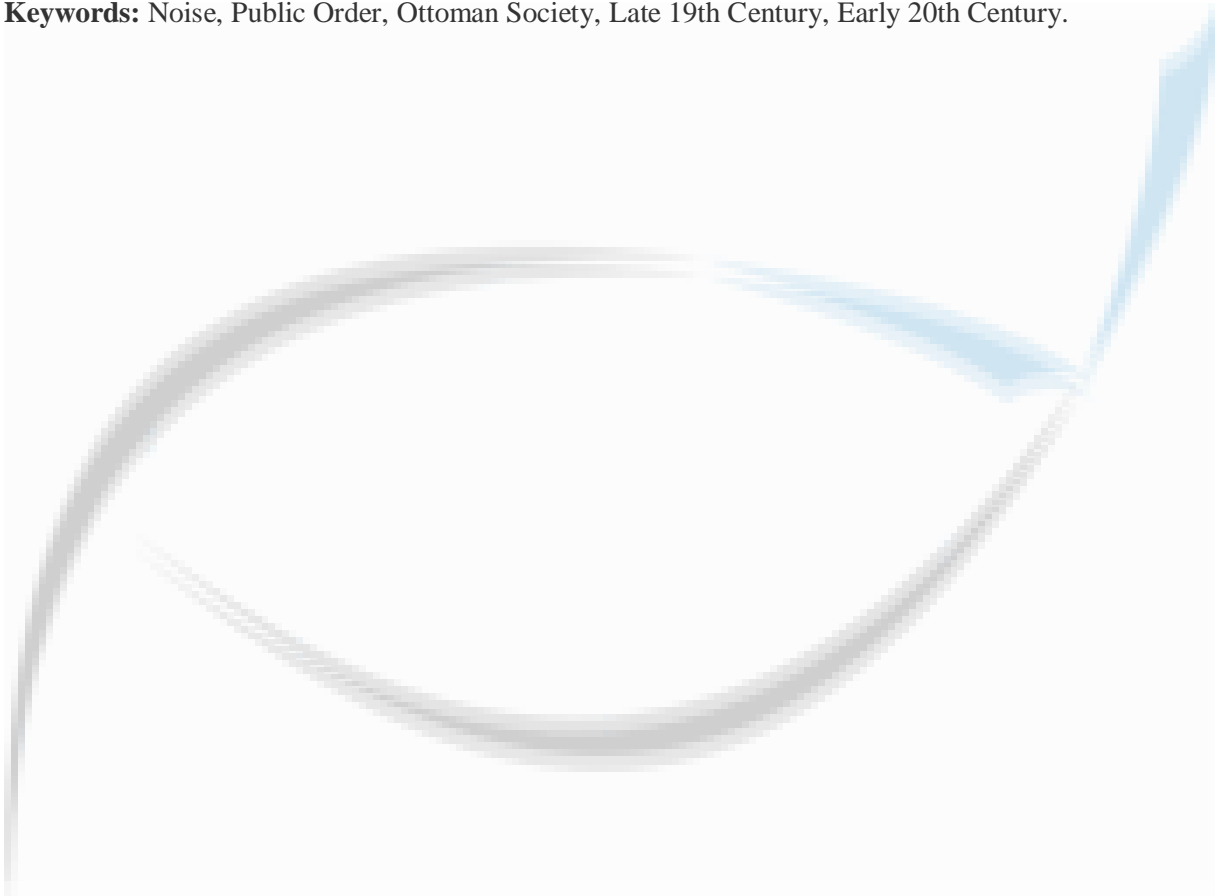
Anahtar Kelimeler: Gürültü, Asayiş, Osmanlı Toplumunu, 19. Yüzyıl Sonu, 20. Yüzyıl Başı.

A Public Order Problem in Ottoman Society: Noise (From the Late 19th Century to the Early 20th Century)

Abstract: Noise, which generally refers to unwanted, irregular, and disturbing sounds, is a factor that negatively affects human life psychologically. Noise, which has negatively affected societies throughout history, has sometimes turned into a public order problem. It is possible to say that this situation was also seen in Ottoman society. This study examines the noise problem experienced in Ottoman society from the late 19th century to the early 20th century. The aforementioned problem is addressed in light of documents found in the Ottoman Archives of the General Directorate of State Archives of the Republic of Türkiye. The data obtained as a result of the research shows us that the noise that occurred during the period in question was mainly caused by drunk people. It has been determined that these individuals, the majority of whom are non-Muslims, disturb the neighborhood, especially at night, by

shouting in the streets. In addition, it has been observed that some police officers also disturb the public while drunk and have been dismissed from their duties for this reason. It has also been determined that drunk individuals board ferries and even disturb the mosque community by making noise. On the other hand, archival documents reveal that Muslims were warned for making noise during holidays and non-Muslims for doing so during holy days such as feasts. In addition, we see that state administrators warned the public not to make noise during tomb visits and funeral ceremonies. Archival documents show that the public was disturbed by the noise and complained, and that the police intervened in response to these complaints. Those who disturbed the peace by making noise were punished with fines and imprisonment, depending on the situation. In conclusion, looking at the penalties imposed on those who made noise, it is understood that in classical Ottoman society, individuals who disturbed the public by making noise were subject to expulsion from the neighborhood, flogging, imprisonment, and monetary fines. However, with the influence of the laws enacted during the period under review, noise was considered a misdemeanor, and the penalties imposed in this context were reduced.

Keywords: Noise, Public Order, Ottoman Society, Late 19th Century, Early 20th Century.

Makale id= 52

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0009-0009-3169-3763

| 163

Post-Truth ve Yeni Küresel Dönem: Uluslararası Politikada Hakikatin Epistemik Dönüşümü, Algı Yönetimi Rejimleri ve Küresel Yönetişimin Yapısal Krizi**Dr. Siddık Arslan¹**¹Kurum Yoktur

Özet: Bu çalışma, hakikat-sonrası (post-truth) olgusunun uluslararası politikada hakikatin epistemik konumunu nasıl dönüştürdüğünü ve bu dönüşümün küresel yönetişimin yapısal krizlerini hangi mekanizmalar aracılığıyla derinleştirdiğini çözümlenmeyi amaçlamaktadır. Nitel araştırma geleneğine dayanan disiplinlerarası bir kavramsal çözümleme ve kuram inşası çabası olarak tasarlanan makale; Uluslararası İlişkiler, Küresel Yönetişim ve Siyasal İletişim yazınlarını eleştirel bir bütünleştirmeye tabi tutarak, bu üç alanın hakikat-sonrasına ilişkin parçalı yaklaşımlarını sistematik bir kuramsal çerçevede birleştirmektedir. Çalışma, hakikat-sonrasını geçici bir anomali ya da popülizmin bir yan ürünü olarak değil, yeni küresel dönemin kalıcı ve yapısal bir özelliği olarak konumlandırmaktadır. Bulgular, olgusal doğruluğun siyasal karar alma süreçlerindeki belirleyici otoritesini yitirdiğini; hakikatin stratejik anlatılar, duygusal çerçevelenmeler ve kimliksel kodlar aracılığıyla yeniden inşa edilen performatif bir alana dönüştüğünü ortaya koymaktadır. Araştırma, algı yönetimi rejimlerinin uluslararası politikada kurumsallaşmış yönetim pratikleri niteliği kazandığını ve bu kurumsallaşmanın şeffaflık, hesap verebilirlik ve kamusal müzakere ilkeleriyle derin bir gerilim içinde olduğunu belgelemektedir. Çalışma, epistemik dönüşüm, algı yönetimi rejimleri ve küresel yönetişim krizinin birbirini besleyen döngüsel dinamikler olarak işlediğini göstermektedir: kurumlar zayıfladıkça ortak hakikat üretme kapasiteleri düşmekte, bu kapasite düştükçe algı yönetimi rejimleri alan kazanmakta ve kurumsallaşan algı yönetimi kurumları daha da aşındırmaktadır. Bu kendi kendini güçlendiren döngüsellik, karşılıklı kuruculuk ve etkileşimsel nedensellik kavramlarıyla açıklanmaktadır. Makalenin özgün katkısı, hakikat-sonrasını uluslararası ilişkiler kuramının merkezi bir çözümleme konusu olarak konumlandırması, yönetim krizini epistemik nedensellik çerçevesinde açıklaması ve epistemik dayanıklılık kavramını merkeze alan normatif bir yenilenme önerisi sunmasıdır. Politika önerileri bağlamında çalışma, uluslararası kurumların epistemik kapasitelerinin güçlendirilmesini, algı yönetimi pratiklerinin normatif sınırlarının belirlenmesini ve toplumsal düzeyde eleştirel düşünce kapasitesinin inşa edilmesini önermektedir.

Anahtar Kelimeler: Hakikat-Sonrası, Epistemik Dönüşüm, Algı Yönetimi Rejimleri, Küresel Yönetişim Krizi, Stratejik Anlatılar, Epistemik Dayanıklılık, Uluslararası Politika

Post-Truth and the New Global Era: the Epistemic Transformation of Truth, Regimes of Perception Management, and the Structural Crisis of Global Governance in International Politics

Abstract: This study analyzes how the post-truth phenomenon transforms the epistemic status of truth in international politics and through which mechanisms this transformation deepens the structural crises of global governance. Designed as an interdisciplinary conceptual analysis and theory-building endeavor grounded in the qualitative research tradition, the article critically synthesizes the literatures of International Relations, Global Governance, and Political Communication, integrating the fragmented approaches of these three fields into a systematic theoretical framework. The study positions post-truth

not as a transient anomaly or a by-product of populism, but as a permanent and structural feature of the new global era. The findings reveal that factual accuracy has lost its determining authority in political decision-making processes; truth has been transformed into a performative domain continuously reconstructed through strategic narratives, emotional framings, and identity-based codes. The research documents that perception management regimes have become institutionalized governance practices in international politics, standing in profound tension with the principles of transparency, accountability, and public deliberation. The study demonstrates that epistemic transformation, perception management regimes, and the global governance crisis operate as mutually reinforcing cyclical dynamics: as institutions weaken, their capacity to produce shared truth diminishes; as this capacity declines, perception management regimes gain further ground; and the institutionalization of perception management further erodes institutions. This self-reinforcing circularity is explained through the concepts of mutual constitution and interactive causality. The original contribution of the article lies in positioning post-truth as a central analytical subject of international relations theory, explaining the governance crisis through an epistemic causality framework, and proposing a normative renewal centered on epistemic resilience. In terms of policy implications, the study recommends strengthening the epistemic capacities of international institutions, establishing normative boundaries for perception management practices, and building critical thinking capacities at the societal level.

Keywords: Post-Truth, Epistemic Transformation, Perception Management Regimes, Global Governance Crisis, Strategic Narratives, Epistemic Resilience, International Politics

Makale id= 44

Sözlü Sunum

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7654-1450>

| 165

Kendine Döllenen Bitkilerde Melezleme Islahı

Doç. Dr. Hatice Kübra Gören¹

¹Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Özet: Melezleme ıslahı, genetik olarak farklı iki ebeveynin kontrollü şekilde çaprazlanması ve elde edilen döller arasından üstün bireylerin seçilmesine dayanan temel bir bitki ıslah yöntemidir . Bu yöntem, genetik varyasyonu artırarak istenilen özelliklerin aynı genotipte bir araya getirilmesini amaçlar. Melezleme süreci; uygun ebeveynlerin belirlenmesi, kontrollü tozlama uygulamaları, F₁ ve sonraki generasyonların elde edilmesi ve sistematik seleksiyon aşamalarını içerir. Özellikle verim, kalite, adaptasyon yeteneği ve abiyotik stres toleransı gibi kompleks özelliklerin geliştirilmesinde etkili bir strateji sunar. Heterozis (melez canlılık) etkisi sayesinde F₁ generasyonunda üstün performans gözlemlenmekte, bu durum hibrit çeşit geliştirme çalışmalarında önemli avantaj sağlamaktadır. Bununla birlikte, segregasyon gösteren ileri generasyonlarda genetik açılım dikkatli bir seleksiyon programını zorunlu kılar. Melezleme ıslahı, klasik seleksiyon yöntemleriyle birlikte uygulandığında hem kısa vadede üstün kombinasyonların belirlenmesine hem de uzun vadede stabil ve yüksek performanslı çeşitlerin geliştirilmesine olanak tanır. Sonuç olarak, doğru ebeveyn seçimi ve etkin seleksiyon stratejileriyle desteklenen melezleme ıslahı, sürdürülebilir ve verimli çeşit geliştirme çalışmalarının temel taşlarından biri olmaya devam etmekte

Anahtar Kelimeler: Melezleme Islahı, Heterozis, Ebeveyn Seçimi, Genetik Varyasyon, Seleksiyon

Makale id= 42

Sözlü Sunum

ORCID ID: 0000-0002-9592-2790

| 166

**Kuraklık Stresi Altında Tıbbi ve Aromatik Bitkilerde Verim ve Kalite Yönetimi:
Kuraklık Paradoksu Tehdit ve Fırsat Arasında Denge****Doç. Dr. Uğur Tan¹**¹Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Özet: Kuraklık stresi, tıbbi ve aromatik bitkilerde (TAB) üretim süreçlerini etkileyen en önemli çevresel faktörlerden biri olup, hem biyokütle verimi hem de sekonder metabolit profili üzerinde belirleyici rol oynamaktadır. Bu derleme, kuraklık koşullarının TAB'larda verim–kalite dengesi üzerindeki etkilerini fizyolojik, biyokimyasal ve agronomik boyutlarıyla değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Su kısıtı altında bitkilerde stomatal kapanma, fotosentez hızında azalma ve oksidatif stres artışı gözlenirken, bu durum genellikle büyüme ve drog veriminde düşüşe yol açmaktadır. Buna karşılık, birçok türde kuraklık stresinin savunma mekanizmalarını tetiklemesi sonucu uçucu yağlar, fenolik bileşikler ve diğer biyoaktif metabolitlerin konsantrasyonunda artış görülebilmektedir. Ancak stresin şiddeti ve süresi arttıkça metabolik baskılanma ortaya çıkabilmekte ve kalite parametreleri olumsuz etkilenebilmektedir. Bu nedenle TAB üretiminde “ılımlı stres” yaklaşımı, kabul edilebilir verim düzeyi ile yüksek kalite hedeflerini dengeleyen önemli bir strateji olarak öne çıkmaktadır. Tür ve genotipler arasında kuraklığa verilen tepkilerin farklılık göstermesi, uygun çeşit seçimi ve hassas sulama yönetimini kritik hale getirmektedir. Ayrıca kısıtlı sulama, malçlama ve uygun hasat zamanının belirlenmesi gibi agronomik uygulamalar, su kullanım etkinliğini artırarak üretim sürdürülebilirliğine katkı sağlayabilir. Sonuç olarak, kuraklık stresinin TAB'larda verim ve kalite üzerindeki çift yönlü etkileri, üretim sistemlerinin bütüncül bir yaklaşımla planlanmasını gerektirmektedir. İklim değişikliği koşullarında, kuraklığa dayanıklı genotiplerin geliştirilmesi ve kalite odaklı üretim stratejilerinin yaygınlaştırılması, sektörde uzun vadeli sürdürülebilirlik açısından büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kuraklık Stresi, Tıbbi ve Aromatik Bitkiler, Verim–kalite Denges, İkincil Metabolitler,

Makale id= 34

Poster Sunum

ORCID ID: 0000-0001-7246-0952

| 167

Koyun Davranışları

Prof. Dr. Ayhan Öztürk¹, Araştırmacı Erkan Çağlar¹
¹Selçuk Üniversitesi

*Corresponding author: Erkan Çağlar

Özet: Hayvan davranışı, hayvanların belirli uyarılara veya buldukları çevresel koşullara karşı gösterdikleri gözlemlenebilir tepkiler olarak tanımlanmaktadır. Bu tepkiler, genellikle içsel (fizyolojik) ya da dışsal (çevresel) uyarılara karşı gelişen bir uyum ve savunma mekanizması niteliğindedir. Uzun yıllar boyunca hayvancılıkta davranış özellikleri, verim kriterlerinin (et, süt, yapağı vb.) gölgesinde kalmış ve yeterince önemsenmemiştir. Ancak modern hayvancılık anlayışında, özellikle koyunculukta maksimum verim elde edilebilmesi için yalnızca çevre koşullarının iyileştirilmesi yeterli olmayıp, bu koşulların hayvan davranışları üzerindeki etkilerinin de ayrıntılı biçimde bilinmesi gerekmektedir. Bu kapsamda koyunların otlama davranışları, sürü içi sosyal hiyerarşileri, üreme davranışları, doğum ve analık içgüdüleri ile kuzu davranışlarının detaylı olarak incelenmesi büyük önem taşımaktadır. Elde edilen bilimsel bulgular, koyunlarda bakım, besleme ve barındırma koşullarının optimize edilmesinde temel veri kaynağı olarak kullanılmakta ve hayvan refahının artırılmasına katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hayvan Davranışı, Koyun, Sürü Davranışı, Otlama Davranışı, Analık Davranışı, Hayvan Refahı.